O mie
si una de
nopti

Vol 7

O MIE ŞI UNA DE NOPŢI
Volumul VII

(Nopţile 394-479)

Text integral
Traducere şi note de Haralambie Grămescu

Textul actualei versiuni reproduce ediţia *Le livre des Mille nuits et une nuit*, traduction littérale et complète du texte arabe par le dr. *J. C. Mardrus*, Editions de la Revue Blanche, Paris, 1899, versiune coroborată cu traducerea în limba rusă *Kniga tâsiaci i odnoi noci*, perevod s arabskogo *M. A. Salie*, Gosudarstvennoe Izdatelstvo Hudojestvennoi Literaturî, Moskva, 1959, şi cu traducerea în limba germană *Tausend und eine Nacht*, aus dem Arabischen übertragen von *Max Henning*, Druck und Verlag von Philipp Reclam Jun, Leipzig, 1895.

CALIFUL CEL CIUDAT[1]

Se povesteşte că într-o noapte califul Harun Al-Raşid, cuprins de nesomn, a trimis după vizirul Giafar Al-Barmaki şi i-a spus:

— Mi-e inima grea şi aş vrea să fac o plimbare pe uliţele Bagdadului şi să mă duc până la Tigru, spre a încerca să mă veselesc în noaptea asta.

Giafar răspunse că ascultă şi că se supune, şi se îmbrăcă numaidecât în haine de neguţător, după ce mai întâi îl ajută pe calif să se îmbrace la fel. Şi îl chemă şi pe Massrur, gealatul, să-i însoţească, îmbrăcat la fel ca ei. Pe urmă ieşiră din sarai pe poarta cea tainică şi porniră să străbată domol uliţele Bagdadului, tăcute la ceasul acela, şi aşa ajunseră la ţărmul apei. Acolo văzură într-o luntre legată la mal un luntraş bătrân ce se pregătea să se învelească în pătura lui ca să se culce. Se apropiară de el şi, după salamalecurile de cuviinţă, îl întrebară:

— O, şeicule, am dori, cu îngăduinţa ta, să ne iei, dacă binevoieşti, în luntre, şi să ne plimbi oleacă pe râu, acuma, când vremea este răcoroasă şi adierea vântului dulce. Şi iată un dinar pentru osteneala ta.

El răspunse, cu spaimă în glas:

— Au ce-mi cereţi, domniile voastre? Păi nu ştiţi că nu ne este îngăduit una ca asta? Şi nu vedeţi că vine către noi naia pe care se află califul nostru cu tot alaiul lui?

Ei întrebară, tulburaţi foarte:

— Eşti încredinţat că pe corabia aceea ce vine către noi se află însuşi califul?

El răspunse:

— Pe Allah! d-apoi cine din Bagdad nu cunoaşte chipul stăpânului nostru califul? Este chiar el, domniile voastre, cu vizirul lui, Giafar, şi cu spătarul Massrur! Şi, împreună cu ei, uite şi mamelucii şi cântăreţele. Ascultaţi ce strigă crainicul stând în picioare la provă: „Este oprit şi celor mari şi celor mici, şi tinerilor, şi bătrânilor, şi oamenilor de seamă, şi oamenilor de rând să se plimbe pe apă. Cine nu se supune acestei porunci va fi descăpăţânat ori va fi spânzurat de catargul corăbiei!”

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a trei sute nouăzeci şi patra noapte

Spuse:

Auzind aceste cuvinte, Al-Raşid rămase peste măsură de uluit, căci nu dăduse niciodată o asemenea poruncă şi, de mai bine de un an, nu se mai plimbase pe apă. Îl privi, aşadar, pe Giafar şi îl întrebă din ochi despre înţelesul întâmplării. Giafar însă, tot atâta de uluit ca şi califul, se întoarse către bătrânul luntraş şi îi spuse:

— O, şeicule, ţine colea doi dinari. Numai grăbeşte-te şi ia-ne în luntre şi ascunde-ne pe sub tufărişurile celea boltite peste apă, doar atât cât să putem, fără a fi văzuţi şi înhăţaţi, să privim şi noi trecerea califului şi a alaiului.

Luntraşul, încă şovăind, se învoi până la urmă şi, luându-i pe tustrei în luntre, îi duse sub un adăpost boltit, şi aşternu peste ei o pătură, ca să fie şi mai bine dosiţi.

Nici nu se adăpostiseră ei bine acolo că şi văzură cum se apropia corabia luminată de lumina făcliilor şi a focurilor pe care le aţâţau cu lemn de aloe nişte robi tinerei, îmbrăcaţi în mătăsuri roşii, cu umerii acoperiţi cu mantii galbene şi cu capu-mpodobit cu moselină albă. Unii şedeau la prua corăbiei, alţii la coada ei, şi toţi roteau făcliile şi fanarele, strigând din vreme în vreme opreliştea aceea. Mai văzură apoi două sute de mameluci în picioare, înşiraţi de-a lungul laturilor corăbiei şi înconjurând o podină mai înaltă, aşezată la mijloc, unde, pe un jeţ de aur sta un tânăr îmbrăcat într-o mantie neagră, cum purtau cei din neamul lui Abbas, strălucind din toate zarafirurile ei. Iar de-a dreapta lui se află un ins care semăna leit cu vizirul Giafar, iar de-a stânga-i sta un altul, cu spada în mână, şi care semăna aidoma cu Massrur, în vreme ce, în josul podelei, stăteau rânduiţi frumos douăzeci de cântăreţi şi de lăutari.

La priveliştea aceea, Al-Raşid strigă:

— Giafar!

Vizirul răspunse:

— La poruncile tale, o, emire al drept-credincioşilor!

Al-Raşid spuse:

— De bună seamă că trebuie să fie vreunul dintre fiii noştri, poate că Al-Mamun, poate că Al-Amin. Iar cei doi care stau în picioare lângă el seamănă unul cu tine şi altul cu spătarul meu Massrur. Şi toţi cei ce stau în

josul podelei seamănă nemaipomenit cu cântăreţii mei obişnuiţi. Ce crezi de toate astea? Eu simt că-mi pierd minţile.

Giafar răspunse:

— Şi eu tot aşa, o, emire al drept-credincioşilor, pe Allah!

Ci corabia cea luminată se şi îndepărtase din ochii lor, iar bătrânul luntraş, uşurat de temerile lui, strigă:

— Gata! acuma am scăpat. Nu ne-a văzut nimenea.

Şi ieşi de sub frunziş şi-i duse la ţărm pe cei trei călători. După ce coborâră din luntre, califul se întoarse către el şi îl întrebă:

— O, şeicule, spui că aşa vine califul în fiecare noapte să se plimbe în corabia luminată astfel?

El răspunse:

— Da, domnia ta, şi-asta de un an şi mai bine.

El spuse:

— O, şeicule, noi suntem nişte străini călători şi ne place să ne bucurăm de orice privelişte şi să ne plimbăm peste tot pe unde se află lucruri frumoase de văzut. Vrei, dar, să primeşti aceşti zece dinari şi să ne aştepţi tot aici, mâine, la acelaşi ceas?

El răspunse:

— Vreau, şi rămân îndatorat.

Atunci califul şi cei doi însoţitori ai săi îşi luară rămas-bun de la el şi se întoarseră la sarai, sporovăind între ei despre acea întâmplare ciudată.

A doua zi, califul şezu toată ziua la divan, primindu-i pe vizirii, pe dregătorii, pe emirii şi pe caimacamii lui, şi descurcând treburile împărăţiei, judecând şi osândind, şi iertând, după care se întoarse în iatacurile sale, unde se dezbrăcă de hainele cele domneşti, se îmbrăcă în straie de neguţător şi porni cu Giafar şi cu Massrur pe acelaşi drum ca şi în ajun, ajungând în curând la fluviu, unde îi aştepta bătrânul luntraş. Coborâră în luntre şi se duseră să se ascundă sub bolta de frunze, unde aşteptară sosirea corăbiei luminate.

N-avură vreme nici să-şi piardă răbdarea, căci nu peste mult corabia, în zvoană de alăute, se ivi pe apă, încununată de făclii. Şi îi zăriră iarăşi pe toţi cei din ajun, cu tot atâţia mameluci şi tot atâţia oaspeţi, iar în mijlocul lor, pe podea, între ciudatul Giafar şi ciudatul Massrur, sta califul cel ciudat.

Văzând acestea, Al-Raşid spuse către Giafar:

— O, vizire, văd un lucru pe care niciodată nu l-aş fi crezut, de-ar fi venit careva să mi-l povestească.

Pe urmă îi spuse luntraşului:
— O, şeicule, mai ia şi aceşti zece dinari, şi du-ne pe urma corăbiei lor; şi nu te speria deloc, căci n-au cum să ne vadă, de vreme ce ei stau în lumină, iar noi suntem în negură. Dorinţa noastră-i să ne bucurăm de priveliştea frumoasă a atâtor lumini pe apă.
Luntraşul primi cei zece dinari şi, măcar că tremura de spaimă, începu să vâslească fără zgomot pe dâra lăsată de corabie, ferindu-se să intre în cercul de lumină.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a trei sute nouăzeci şi cincea noapte

Spuse:

…ferindu-se să intre în cercul de lumină, până ce ajunseră la o grădină ce cobora pe povârnişul malului până la fluviu, şi unde corabia trase la ţărm. Califul cel ciudat şi întregul lui alai coborâră de pe corabie şi, în sunet de lăute, intrară în grădină.
După ce corabia se îndepărtă, bătrânul şeic trase luntrea în umbră la mal, ca să le îngăduie celor trei călători să coboare şi ei la rându-le. Odată pe pământ, se duseră să se amestece în mulţimea de inşi ce ţineau făcliile şi mergeau în jurul califului cel ciudat.
Or, pe când ei urmau aşa alaiul, deodată fură băgaţi de seamă de câţiva mameluci şi daţi în vileag. Şi pe dată fură înhăţaţi şi duşi înaintea acelui bărbat tânăr, care îi întrebă:
— Cum de-aţi ajuns aici, şi pentru care pricină aţi venit?
Ei răspunseră:
— O, Măria Ta, suntem nişte neguţători străini de această ţară. Numai astăzi am sosit şi-am trecut să ne plimbăm pe-aici, fără a şti că nu este slobod a intra în această grădină. Şi mergeam liniştiţi, atunci când am fost înşfăcaţi de oamenii Domniilor Voastre şi aduşi dinainte-vă, fără ca noi să ne putem da seama de greşeala ce-am săvârşit.
El le spuse:
— Fiţi fără teamă, de vreme ce sunteti străini de Bagdad. De n-aţi fi fost străini de Bagdad, aş fi pus numaidecât să vi se reteze capetele.
Pe urmă se întoarse către vizirul său şi îi spuse:
— Lasă-i să vină cu noi. Sunt oaspeţii noştri, în seara aceasta.

Ei însoţiră atunci alaiul şi ajunseră aşa la un sarai ce nu se putea asemui ca fălnicie decât cu saraiul emirului drept-credincioşilor. Pe poarta saraiului erau săpate stihurile următoare:

În saraiul acesta în care
Orişice oaspete-i binevenit,
Timpul, cu strălucita lui culoare,
Mari frumuseţi a pus şi-a risipit;
Desăvârşita artelor splendoare
L-a luminat şi l-a împodobit;
Iar dărnicia fără-asemănare
A darnicului ei stăpân slăvit
E-a sufletului dulce desfătare.

Intrară atunci într-o sală măreaţă, cu podeaua acoperită cu chilimuri de mătase galbenă, iar califul cel ciudat, aşezându-se pe un jeţ de aur, le îngădui tuturor celorlalţi să se aşeze împrejurul lui. Se întinse îndată masa pentru zaiafet; mâncară şi-apoi se spălară pe mâini; pe urmă, după ce băuturile fură rânduite pe masă, băură pe săturate din aceeaşi cupă pe rând. Dar când veni rândul califului Harun Al-Raşid, acesta nu vroi să bea. Atunci califul cel ciudat se întoarse către Giafar şi îl întrebă:

— Pentru ce nu vrea să bea prietenul tău?

Giafar răspunse:

— De multă vreme, o, Măria Ta, el nu mai bea.

Celălalt spuse:

— Atunci, să poruncesc să-i dea altceva.

Şi numaidecât dete poruncă unui mameluc, care grăbi să aducă un borcan plin cu sorbet de mere şi îl înfăţişă lui Al-Raşid care, de data aceasta, primi şi începu să bea cu multă poftă.

Când băutura îşi împlini rostul asupra minţilor lor, califul cel ciudat, ţinând în mână o vergeluşă de aur, bătu de trei ori cu vergeluşa în masă, şi numaidecât cele două canaturi ale unei uşi mari se deschiseră în fundul sălii, lăsând să intre doi arapi ce purtau pe umerii lor un jeţ de fildeş în care şedea o tânără roabă albă, cu faţa ca soarele. Puseră jeţul jos dinaintea stăpânului lor şi pe urmă rămaseră în picioare în spatele lui, stând nemişcaţi. Atunci fata luă o lăută indienească, îi potrivi strunele şi începu să cânte, pe rând, pe douăzeci şi patru de ghiersuri felurite, cu o măiestrie ce răpea minţile ascultătorilor. Pe urmă se întoarse la ghiersul dintâi şi cântă:

Cum poţi tu, fără mine, şi departe,
Să mai trăieşti, când inima-mi suspină
De lipsa ta? Ah, grea soartă-i desparte
Pe-ndrăgostiţi, să plângă fără vină
Şi-n pustiire lasă trista casă
Ce răsuna de cânt şi fericire[2].

Când auzi aceste versuri cântate, califul cel ciudat scoase un ţipăt amarnic, îşi sfâşie frumoasa-i mantie înstelată cu diamante, şi cămaşa, şi toate hainele de pe el, şi căzu jos fără de simţire. Numaidecât mamelucii se repeziră şi aruncară peste el o pătură de mătase, ci nu chiar atât de repede, încât califul Al-Raşid, Giafar şi Massrur să nu aibă vreme să bage de seamă că trupul tânărului era tot învrâstat de urme de lovituri de vergi şi de bice.[3]

La vederea lor, califul îi spuse lui Giafar:

— Pe Allah! ce păcat că tânărul acesta, atâta de frumos, poartă pe trup semne ce dovedesc limpede că avem de-a face cu cine ştie ce tâlhar ori cu vreun ucigaş primejdios, scăpat din temniţă!

Ci mamelucii îl şi îmbrăcaseră pe stăpânul lor într-o altă mantie, mai frumoasă decât cea dintâi; şi tânărul se aşeză în jeţ la locul său, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Îi văzu atunci pe cei trei oaspeţi ai săi cum îşi vorbeau în şoaptă şi le spuse:

— Pentru ce vă arătaţi uimiţi şi ce tot şopotiţi acolo?

Giafar răspunse:

— Tovarăşul meu îmi spunea că a străbătut toate ţările şi a fost oaspete la mulţi dregători şi la mulţi sultani, dar niciodată nu i-a fost dat să vadă pe cineva mai mărinimos decât gazda noastră de-acum. Se minuna văzând cum sfâşii un caftan care de bună seamă că preţuieşte pe puţin zece mii de dinari. Şi îmi procitea nişte stihuri întru lauda ta…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a trei sute nouăzeci şi şasea noapte

Spuse:

…îmi procitea nişte stihuri întru lauda ta:

În palma ta, măreaţa dărnicie

Ziditu-şi-a lăcaş cu temelie.

Iar dacă dărnicia, într-o zi,
Deodată porţile şi-ar zăvorî,

Ah, mâna ta, cum alta-n lume nu e,
S-ar face cheie, ca să ne-o descuie.

Auzind stihurile, tânărul se arătă tare mulţumit şi porunci să i se dea lui Giafar o mie de dinari şi un caftan tot atât de frumos ca şi caftanul pe care îl sfâşiase el, şi se apucă iar să bea şi să se veselească. Ci Al-Raşid, care nu-şi putea găsi tihna de când văzuse urmele de lovituri de pe trupul tânărului, îi şopti lui Giafar:

— Cere-i să-ţi lămurească pricina.

Giafar răspunse:

— Mai bine-ar fi să mai avem oleacă de răbdare şi să nu ne arătăm prea iscoditori.

Al-Raşid spuse:

— Pe capul meu şi pe capul lui Abbas! dacă nu-l întrebi numaidecât, o, Giafar, sufletul tău n-are să mai fie al tău, atunci când vom ajunge la sarai.

Or, tânărul, întorcându-se către ei, îi văzu şuşotind şi îi întrebă:

— Ce lucru aşa de seamă aveţi să vă spuneţi, de tot şuşotiţi acolo tainic?

Giafar răspunse:

— Numai de bine!

Califul cel ciudat grăi:

— Rogu-te, pentru numele lui Allah, să-mi spui ce şuşotiţi, fără a-mi ascunde nimic.

Giafar spuse:

— Tovarăşul meu a băgat de seamă pe trupul tău, o, Măria Ta, nişte urme de lovituri de vergi şi de bice. Şi a rămas uimit peste măsură. Şi-ar dori fierbinte să afle de pe urma cărei întâmplări stăpânul nostru califul a suferit asemenea pedeapsă, atâta de puţin potrivită cu cinul şi cu puterile sale.

La cuvintele acestea, tânărul zâmbi şi spuse:

— Fie! am să vă arăt, de vreme ce sunteţi străini, care-i pricina. Şi-apoi povestea mea este aşa de uluitoare, că, de-ar fi scrisă cu acul în colţul dinlăuntru al ochiului, ar sluji de învăţătură oricui ar cântări-o cu luare-aminte.[4]

Pe urmă spuse:

— Aflaţi, domniile voastre, că eu nu sunt nicidecum emirul dreptcredincioşilor, ci sunt numai fiul starostelui giuvaiergiilor din Bagdad. Mă cheamă Mohammad-Ali. Taică-meu, când a murit, mi-a lăsat ca moştenire grămezi de aur, de argint, de mărgăritare, de rubine, de smaralde, de giuvaieruri şi de podoabe de argintar; şi mi-a mai lăsat, pe deasupra, case, pământuri, livezi, grădini, prăvălii şi hambare; şi m-a lăsat stăpân peste acest sarai şi peste tot ce se află în el, robi şi roabe, paznici şi slugi, flăcăi şi fete. Or, într-o zi, cum stam în prăvălia mea, între robii mei zoriţi să-mi îndeplinească poruncile, văzui că se opreşte la uşă şi descalecă de pe un catâr împodobit cu fotaze o tânără însoţită de alte trei fete, frumoase tustrele ca nişte lune. Intră în prăvălia mea şi şezu jos, în vreme ce eu mă ridicai în cinstea ei; pe urmă întrebă:

— Tu eşti, nu-i aşa, Mohammad-Ali giuvaiergiul?

Eu răspunsei:

— Păi da, o, stăpâna mea, şi sunt robul tău, gata să te asculte.

Ea îmi spuse:

— Ai cumva vreun giuvaier cu adevărat frumos, care-ar putea să-mi placă?

Eu îi spusei:

— O, stăpâna mea, am să aduc tot ce am mai frumos în prăvălia mea şi am să-ţi dau totul în mână. Dacă, din ceea ce am să aduc, s-o nimeri ceva care să-ţi placă, nimenea nu s-ar socoti mai bucuros decât robul tău; iar dacă nimic nu ţi-ar putea opri privirile, mi-aş plânge nenorocul de-a lungul vieţii mele-ntregi.

Or, aveam în prăvălie o sută de gherdane scumpe, minunat lucrate, pe care mă grăbii să le aduc şi să le înşir dinainte-i. Ea le încercă şi le cercetă îndelung, unul câte unul, cu mai multă pricepere decât aş fi dovedit eu însumi în locul ei; pe urmă îmi spuse:

— Aş fi vrut ceva mai bun.

Mă gândii atunci la un gherdănaş pe care taică-meu îl cumpărase cândva, pe o sută de mii de dinari, şi pe care îl păstram, închis singur într-o cutie de preţ, ferit de orice privire. Mă ridicai şi, domol, adusei cutia aceea, cu mare grijă, şi o deschisei cu dichis dinaintea fetei spunându-i:

— Nu cred că acesta să aibă pereche la vreun domn ori la vreun sultan, la vreun om de rând ori la vreunul de seamă.

După ce aruncă o ocheadă repede spre gherdan, fata scoase un strigăt de bucurie şi se minună:

— Uite ce mi-am tot dorit zadarnic toată viaţa.

Pe urmă îmi spuse:
— Cât costă?
Eu răspunsei:
— Preţul pe care l-a cumpărat răposatul taică-meu a fost de o sută de mii de dinari în cap. Dacă îţi place, o, stăpână a mea, aş fi peste măsură de bucuros să ţi-l dăruiesc pe degeaba.
Ea mă privi, zâmbi uşor şi îmi spuse:
— La preţul pe care mi l-ai spus, adaugă cinci mii de dinari, ca dobândă la banii închişi în el, şi gherdanul este al meu.
Eu răspunsei:
— O, stăpână a mea, şi gherdanul şi stăpânul lui sunt bunurile tale şi se află în mâinile tale. Nu mai am nimic de adăugat.
Ea zâmbi iar şi răspunse:
— Iar eu, de asemenea, am hotărât preţul. Adaug că, prin aceasta, sunt datornica ta ca mulţumire.
Şi, spunând cuvintele acestea, se ridică sprintenă, sări cu mare uşurinţă pe catâr, fără ajutorul celor ce o urmau şi, plecând, îmi spuse:
— O, stăpâne al meu, vrei să mă însoţeşti numaidecât spre a-mi aduce gherdanul şi a veni la mine acasă să-ţi primeşti banii? Crede-mă că, într-adevăr, ziua aceasta, datorită ţie, este pentru mine ca laptele.
Nu vrusei să stărui mai mult, de teamă să n-o supăr, poruncii slugilor să închidă prăvălia, şi o urmai pe fată, încetişor, până acasă la ea.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a trei sute nouăzeci şi şaptea noapte

Spuse:

…o urmai pe fată, încetişor, până acasă la ea[5]
Acolo, îi înmânai gherdanul, iar ea intră în iatacul ei, după ce mă rugă să iau loc pe laviţa de la intrare şi să aştept venirea zarafului ce trebuia să-mi plătească cei o sută de mii de dinari şi dobânda lor.
Pe când stam aşa pe laviţa de la intrare, văzui că vine o slujnică tânără care îmi spuse:
— O, stăpâne ale meu, binevoieşte şi intră în sala de intrare a casei, căci şederea la uşă nu este lucru potrivit cu un om de seama ta.
Mă ridicai atunci şi intrai în sala de intrare unde mă aşezai pe un scăunaş căptuşit cu catifea verde, şi aşteptai aşa o bucată de vreme. Atunci văzui că

vine o slujnică tânără care îmi spuse:
— O, stăpâne al meu, te roagă stăpâna mea să pofteşti în sala de primire, unde doreşte să te odihneşti până ce are să sosească zaraful.
Nu pregetai să mă supun şi o urmai pe fată în sala de primire. Nici nu mă aşezai bine, că se şi trase la o parte o perdea mare din fundul sălii şi intrară patru roabe tinere care aduceau un jeţ de aur pe care şedea tânăra lor stăpână, cu chipu-i ca luna şi cu gherdanul cel frumos la gât.
Când îi văzui obrazul aşa, fără iaşmac, şi descoperit întru totul, simţii că mi se risipesc minţile şi că bătăile inimii se înteţesc. Ci ea le făcu semn roabelor să plece, veni la mine şi îmi spuse:
— O, lumină a ochilor mei, oare orice om frumos trebuie să se poarte atâta de crud ca tine faţă de aceea care îl iubeşte?
Eu îi răspunsei:
— Întreaga frumuseţe este în tine, iar ceea ce a mai rămas din ea, dacă a mai rămas ceva, a fost împărţit celorlalţi oameni.
Ea îmi spuse:
— O, giuvaiergiule Mohammad-Ali, află că te iubesc şi că nu m-am folosit de mijlocul de care m-am folosit decât spre a te ispiti să vii în casa mea!
Şi, rostind aceste cuvinte, se plecă gingaşă asupra mea şi mă trase spre ea, sorbindu-mă cu ochii-i galeşi. Atunci eu, tulburat cu totul, îi luai în mâinile mele capul, pe când ea îmi întorcea săruturile fără să se zgârcească, şi mă strângea la pieptul ei, pe care îl simţeam ca de piatră, apăsat pe pieptul meu. Atunci pricepui că nu se cade să dau îndărăt şi vrusei să fac ceea ce ţinea de vrednicia mea să fac. Ci în clipita când tocmai dam să-mi împlinesc gândul, fata spuse:
— Ce vrei să faci, o, stăpâne al meu?
Eu răspunsei:
— Să ascund ceea ce trebuie să ascund.
Ea îmi spuse:
— Ia seama că la mine nu poţi să ascunzi ceea ce vrei să ascunzi, căci uşa mea nu este deschisă. Ar trebui mai întâi să deschizi uşa. Or, află că sunt neprihănită. Şi-apoi, de socoţi cumva că ai de-a face cu vreo fată de rând ori cu cine ştie ce lepădătură de prin Bagdad, schimbă-ţi degrabă gândurile. Să ştii, o, Mohammad-Ali, că, aşa cum mă vezi, eu sunt sora marelui vizir Giafar; şi sunt fiica lui Yahia ben-Khaled Al-Barmaki.[6]
Când auzii cuvintele acestea, o, stăpânii mei, deodată simţii că înflăcărarea mea se potoleşte cu totul şi înţelesei cât de urât fusese din parte-mi că

ascultasem de îndemnurile-mi tainice şi că vroisem să mi le sting cu ajutorul fetei. Ci tot îi spusei:

— Pe Allah! o, stăpână a mea, nu este vina mea că am vrut să mă folosesc de prilejul pe care mi l-ai dat. Că ai binevoit să te dovedeşti mărinimoasă faţă de mine şi să-mi arăţi calea către uşile deschise ale bunăvoinţei tale!

Ea îmi răspunse:

— Nu ai pentru ce să te cerţi, ba dimpotrivă! Şi poţi să ajungi acolo unde vrei să ajungi, dacă vrei, ci numai pe căile cele legiuite. Cu voia lui Allah, totul se poate împlini. Căci sunt stăpână pe faptele mele şi nimeni nu are a mi le opri. Mă vrei tu, dar, ca soţie legiuită?

Eu răspunsei:

— De bună seamă!

Numaidecât trimise să vină cadiul şi martorii şi le spuse:

— Iată-l pe Mohammad-Ali, fiul lui Ali, răposatul staroste. Mă cere în căsătorie şi îmi aduce ca zestre gherdanul acesta pe care mi l-a dăruit. Eu primesc şi mă supun.

Numaidecât fu scris senetul nostru de căsătorie şi, odată încheiat, ne lăsară singuri. Roabele aduseră băuturi, cupe şi lăute, şi amândoi băurăm, până ce sufletele noastre începură să strălucească.

Ea luă atunci lăuta şi cântă:

De trupul tău înalt, subţire,
De mersul tău legănător,
Ah, jur că sufăr, din iubire,
Şi despărţirile mă dor.

Stăpâne, fie-ţi îndurare
De-o inimă fără noroc,
Ce arde pururea şi moare
Într-al iubirii tale foc.

De aur cupa-i ce-mi aprinde
Al sufletului crunt pojar,
Cu amintirea ta fierbinte
În gândul meu întoarsă iar.

Cum floarea cea de mirt sclipeşte
Într-un buchet de trandafiri,
Aşa mereu îmi străluceşte
Iubirea ta între iubiri.[7]

Când sfârşi de cântat, luai şi eu la rându-mi lăuta şi, după ce dovedii că ştiam să scot din ea sunete şi mai frumoase, spusei aceste versuri ale poetului, acompaniindu-mă în surdină:

Minunea mea! pe chipu-ţi vrăjitor
Potrivniciile se-ngemănează:
E şi răcoarea apei de izvor,
Şi flacăra cu purpuria-i rază.

Iar inimii ce-mi tremură de dor
Răcoare-i eşti, şi foc ce arde-n pară.
Ah, sufletului meu tremurător,
Ce dulce-i eşti mereu, şi ce amară![8]

După ce isprăvirăm de cântat, văzurăm că era vremea să ne gândim la culcare. O ridicai în braţe şi o întinsei pe crivatul pe care ni-l aşternuseră roabele.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a trei sute nouăzeci şi opta noapte

Spuse:

…o întinsei pe crivatul pe care ni-l aşternuseră roabele.

Atunci, după ce o dezbrăcai, putui să mă încredinţez că era ca un mărgăritar neprihănit. Mă bucurai tare mult şi, pe deasupra, vă pot mărturisi că, până dimineaţa, o ţinui lipită de mine, ca pe un porumbel ţinut în mână cu aripile strânse.[9]

Or, nu numai o noapte petrecui aşa, ci o lună întreagă, fără contenire. Şi-mi uitai şi de treburi, şi de prăvălie, şi de bunurile toate, până ce într-o zi, şi anume în cea dintâi zi din cea de a doua lună, îmi spuse:

— Sunt nevoită să lipsesc câteva ceasuri, numai atâta cât să mă duc la hammam şi să mă întorc. Tu, te rog fierbinte, să nu te dai jos din pat şi să mă aştepţi aşa până mă întorc. Şi am să mă întorc de la hammam la tine cu totul fragedă, şi uşoară, şi înmiresmată!

Pe urmă, ca să fie şi mai încredinţată de îndeplinirea acelei porunci, mă puse să jur că n-am să mă mişc din pat. Apoi, însoţită de două roabe care duceau ştergarele şi legăturile cu haine, plecă la hammam.

Or, o, stăpânii mei, nici nu ieşise ea bine din casă, când văzui că uşa se deschide şi intră peste mine o femeie bătrână, care îmi spuse, după salamalecurile de cuviinţă:

— O, stăpâne Mohammad, soţia emirului drept-credincioşilor, Sett Zobeida, mă trimite la tine ca să te rog să mergi la sarai, unde doreşte să te vadă şi te aşteaptă; căci i s-a povestit cu vorbe de mare laudă despre purtările tale alese, despre buna ta creştere şi despre glasul tău frumos, încât s-a simţit tare dornică să te cunoască.

Eu răspunsei:

— Pe Allah! o, mătuşă, Sett Zobeida îmi face mare cinste poftindu-mă să-i fiu oaspete; însă nu pot să părăsesc casa înainte de a se întoarce soţia mea, care s-a dus la hammam.

Bătrâna îmi spuse:

— Copilul meu, te sfătuiesc, spre binele tău, să nu zăboveşti o clipă a merge acolo unde eşti aşteptat, de nu vrei ca Sett Zobeida să-ţi fie duşmană! Căci, poate că nu ştii, neprietenia stăpânei Sett Zobeida este tare primejdioasă. Ridică-te, dar, şi du-te la ea. Pe urmă, n-ai decât să te întorci acasă cât mai grabnic.

Cuvintele acestea mă hotărâră să mă duc, în ciuda jurământului ce-i făcusem soţiei mele, şi o urmai pe bătrâna care mergea înaintea mea, şi mă duse la sarai, unde intrai fără de nicio supărare.

Când mă văzu, Sett Zobeida îmi zâmbi, mă chemă lângă ea şi îmi spuse:

— O, lumină a ochilor! tu eşti mult iubitul surorii vizirului Giafar?

Eu răspunsei:

— Sunt robul şi sluga ta!

Ea îmi spuse:

— Într-adevăr, cei ce mi-au zugrăvit purtările tale fermecătoare şi felul tău ales de a vorbi nu ţi-au înflorit harurile. Doream să te văd şi să te cunosc, ca să judec cu ochii mei alegerea şi gustul surorii lui Giafar. Acuma-s mulţumită. Ci m-ai face să mă simt peste măsură de bucuroasă de-ai binevoi să-mi dai prilejul a-ţi auzi glasul, cântându-mi ceva.

Eu răspunsei:

— Cu bucurie şi cu cinste!

Şi luai o lăută pe care mi-o aduse o roabă, şi, după ce îi potrivii strunele, începui încetişor şi cântai două, trei strofe despre dragostea împărtăşită.[10]

Când contenii din cântat, Sett Zobeida îmi spuse:

— Allah împlinească-şi harul făcându-te şi mai desăvârşit, o, tinere încântător! Îţi mulţumesc că ai venit să mă vezi. Acuma, grăbeşte şi te-ntoarce acasă înainte de sosirea soţiei tale, ca nu cumva să-şi închipuie că vreau să te răpesc de la inima ei.

Eu atunci sărutai pământul dinaintea ei şi ieşii din sarai, tot pe poarta pe unde intrasem.

Când ajunsei acasă, o găsii pe soţia mea, sosită înainte-mi, culcată în pat. Dormea, şi nu făcu nicio mişcare de trezire. Mă culcai atunci la picioarele ei şi, binişor, începui s-o mângâi pe picioare. Ci deodată ea deschise ochii şi îmi dete mânioasă o lovitură de picior drept în coastă, rostogolindu-mă jos din pat, şi îmi strigă:

— O, înşelătorule! o, hainule! Ţi-ai călcat jurământul şi te-ai dus la Sett Zobeida. Pe Allah! de nu mi-ar fi teamă să n-ajung de ocară şi să-mi afle lumea necazurile, m-aş duce chiar în clipa aceasta la Sett Zobeida, să-i arăt

eu cât costă a-i deda la dezmăţ pe soţii altor femei. Ci, până una alta, ai să plăteşti tu şi pentru ea şi pentru tine.

Şi bătu din palme şi strigă:

— Ya Sauab!

Numaidecât se ivi căpetenia hadâmbilor ei, un arap care mereu mă privise ponciş, şi soţia mea îi spuse:

— Taie-i pe dată gâtul înşelătorului, mincinosului şi hainului!

Arapul îşi fulgeră pe dată sabia, reteză un colţ din poala mantiei lui şi mă legă la ochi cu fâşia de pânză pe care o dobândise astfel. Pe urmă îmi zise:

— Fă-ti mărturisirea de credinţă!

Şi se pregătea să-mi taie gâtul.

În acea clipă însă, intrară toate roabele, faţă de care totdeauna mă purtasem darnic, şi mari şi mici, şi tinere şi bătrâne…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a trei sute nouăzeci şi noua noapte

Spuse:

…şi mari şi mici, şi tinere şi bătrâne, şi spuseră:

— O, stăpână a noastră, te rugăm fierbinte să-l ierţi, din pricină că n-a ştiut ce grea greşeală săvârşeşte. Nu ştia că nimica nu te putea supăra mai tare decât să se ducă la Sett Zobeida, duşmanca ta. El habar n-avea de vrăjmăşia dintre voi două. Iartă-l, o, stăpână a noastră!

Ea răspunse:

— Fie! binevoiesc să-i iert viaţa, însă doresc să-i las o amintire de neşters a greşelii lui!

Şi îi făcu semn lui Sauab să lase sabia şi să ia vergile. Şi arapul luă numaidecât o vargă, cumplit de mlădioasă, şi începu să-mi care la lovituri în locurile cele mai simţitoare ale trupului meu. După care luă gârbaciul şi îmi trase cinci sute de plesnituri, alduite crunt pe părţile mele cele mai gingaşe şi pe coaste. Asta vă lămureşte, domniile voastre, ce-i cu dungile pe care le-aţi putut băga de seamă adineaori pe trupul meu.

După ce fusei pedepsit aşa, soţia mea porunci să fiu luat de acolo şi aruncat în drum, ca o găleată cu lături.

Eu, atunci, mă adunai de pe jos cum putui şi mă târâi până la casa mea, însângerat tot, şi, cum ajunsei în odaia mea, pe care o părăsisem de-atâta vreme, căzui leşinat, cât eram de lung.

Când, după lung timp, îmi venii în simţiri din leşin, trimesei după un vraci cu mână uşoară, priceput la îngrijirea vătămăturilor, care îmi unse cu grijă rănile şi, cu ajutorul balsamurilor şi al alifiilor, izbuti să mă tămăduiască. Ci tot şezui să zac neputincios, vreme de două luni; iar când ajunsei în stare să pot ieşi, mă dusei mai întâi la hammam; şi, după ce mă spălai, plecai la prăvălie. Acolo, vândui degrabă la mezat tot ce aveam mai de preţ, dobândii tot ce se putea dobândi şi, cu suma adunată, cumpărai patru sute de mameluci tineri pe care îi îmbrăcai strălucit, şi corabia pe care m-aţi văzut în noaptea aceasta însoţit de ei. Dintre ei, l-am ales pe unul ce seamănă cu Giafar, ca să mi-l pun ca tovarăş de-a dreapta, şi un altul ca să-i dau slujba de gealat, după pilda emirului drept-credincioşilor. Şi, gândind să uit de suferinţele mele, mă îmbrăcai şi eu în haine ca ale califului şi luai obiceiul de a mă plimba în fiecare noapte pe apele Tigrului, în corabia mea, înconjurat de lumini, şi de cântece, şi de zvon de lăute. Şi-aşa îmi petrec viaţa, de un an încoace, făcându-mi nălucirea nebună că sunt califul, încercând să-mi alung din minte amarul care a pus stăpânire pe mine din ziua când soţia mea m-a osândit atâta de crunt, ca să-şi mulţumească vrăjmăşia pe care şi Sett Zobeida şi ea o nutresc una faţă de cealaltă! Şi numai eu, neştiutor de nimica, am îndurat urmările acelei vrajbe muiereşti. Or, aceasta-i jalnica mea poveste, o, stăpânii mei! Şi nu mai am decât să vă mulţumesc că aţi binevoit să veniţi cu noi ca să ne petrecem noaptea prieteneşte.[11]

După ce ascultă această istorisire, califul Harun Al-Raşid strigă:

— Mărire lui Allah, carele a lăsat ca fiecare lucru să aibă o pricină!

Pe urmă se ridică şi-i ceru îngăduinţă tânărului să plece dimpreună cu tovarăşii săi. Tânărul le îngădui. Şi Al-Raşid plecă de acolo şi se întoarse la sarai, chibzuind cum să îndrepte nedreptatea săvârşită de cele două femei faţă de acel tânăr. Iar Giafar, din parte-i, se amăra de ciudă că sora lui fusese pricina unei întâmplări ca aceea, care avea să fie aflată de tot saraiul.

A doua zi, califul, împodobit cu toate însemnele puterii sale, stând între emirii şi dregătorii lui, spuse către Giafar:

— Să fie adus la mine tânărul care ne-a găzduit noaptea trecută!

Şi Giafar ieşi numaidecât, ca să se întoarcă degrabă cu tânărul ce sărută pământul dinaintea califului şi, după salamalecul de cuviinţă, îi spuse o laudă în versuri.[12] Al-Raşid, mulţumit, îl chemă lângă el, îl pofti să şadă şi îi spuse:

— O, Mohammad-Ali, am trimis după tine ca să aud din gura ta istorisirea pe care ai povestit-o ieri celor trei negustori. Întrucât este minunată şi plină de învăţăminte folositoare.

Tânărul, tulburat cu totul, spuse:

— N-aş putea grăi, o, emire al drept-credincioşilor, înainte ca tu să-mi dai năframa ocrotirii.

Califul îi aruncă numaidecât năframa, ca semn de ocrotire, şi tânărul îşi istorisi încă o dată povestea, fără a ocoli niciun amănunt. Când sfârşi, Al-Raşid îi spuse:

— Şi-acum, ţi-ar plăcea s-o vezi pe soţia ta îndărăt la tine, în ciuda greşelilor ce le-a săvârşit împotriva ta?

El răspunse:

— Orice mi-ar veni din mâna califului ar fi binevenit; căci degetele stăpânului nostru sunt cheile binefacerii, iar faptele lui sunt salbe scumpe, bune de purtat ca podoabă la gât.[13]

Atunci califul spuse către Giafar:

— Adu-o la mine, o, Giafar, pe sora ta, fiica emirului Yahia!

Şi Giafar o aduse numaidecât pe soră-sa; iar califul o întrebă:

— Spune-mi, o, fiică a credinciosului nostru Yahia! îl cunoşti pe acest tânăr?

Ea răspunse:

— O, emire al drept-credincioşilor, de când au căpătat femeile învăţul să cunoască bărbaţi?

Al-Raşid zâmbi şi spuse:

— Ei bine! am să-ţi spun numele lui. Se numeşte Mohammad-Ali, fiul răposatului staroste al giuvaiergiilor. Tot ceea ce s-a petrecut s-a petrecut, şi acuma vreau să ti-l dau ca sot.

Ea răspunse:

— Darul stăpânului nostru este ca viaţa şi ca ochii noştri.

Califul porunci numaidecât să vină cadiul şi martorii şi-i puse să scrie, cum cere pravila, senetul de căsătorie ce-i lega de data aceasta pe cei doi tineri într-un chip neclătinat, spre bucuria lor, care fu desăvârşită. Şi hotărî să-l oprească în preajma lui pe Mohammad-Ali, spre a şi-l face prieten de taină până la sfârşitul zilelor lui.

Aşa ştia să-şi petreacă Al-Raşid ceasurile de huzur, împerechind ceea ce era desperecheat şi fericindu-i pe cei pe care soarta îi oropsise.

— Ci să nu cumva să socoţi, o, norocitule sultan, spuse mai departe Şeherezada, că povestea aceasta, pe care nu ţi-am istorisit-o decât anume ca să aduc o schimbare faţă de snoavele cele scurte de mai înainte, s-ar putea asemui cât de cât cu *Povestea preafrumoasei Floare-de-Trandafir şi a lui Desfătul-Lumii!*

Iar Şeherezada îi spuse sultanului Şahriar:

POVESTEA CU FRUMOASA FLOARE-DE-TRANDAFIR ŞI CU DESFĂTUL LUMII[14]

Se povesteşte că a fost odată, în vechimea vremilor şi în trecutul anilor şi al lumilor, un sultan de neam foarte mare, plin de putere şi de slavă. Şi avea un vizir pe nume Ibrahim, care avea o fată, minune de gingăşie şi de frumuseţe, mai presus de orice ca strălucire şi ca desăvârşire, şi dăruită cu o minte fără de pereche şi cu purtări neasemuit de alese. Pe deasupra, îi plăceau peste măsură petrecerile înveselitoare şi vinul cel dătător de voioşie, nesfiindu-se să îndrăgească obrazele frumoase, stihurile în ceea ce au ele mai iscusit, şi poveştile cele minunate. Şi-atâtea dulci gingăşii închidea în sineşi, încât atrăgea către ea iubirea sufletelor şi a inimilor, aşa cum de altminteri a şi spus unul dintre poeţii care au cântat-o:

M-a fermecat fermecătoarea fată
A turcilor şi-arabilor ispită,
Cea care ştie slova legii toată
Şi-a scrierii sintaxă nesmintită.

Şi dacă stăm de vorbă împreună
Despre acestea toate, uneori,
Iată ce-ncepe ea domol să-mi spună,
Răutăcioasa cu glas răpitor:

„Eu sunt agent pasiv, iar tu, isteţ,
Vrei să mă pui la cazul indirect.
De ce? Mult mai cuminte-ar fi să-nveţi
Cum să-ntrebuinţezi în mod corect,

Întotdeauna la acuzativ,
Regimul tău, cum cere legea stării,
Căci rolul lui este a fi activ,
Nu să-l întorci spre semnele mirării.”

Eu îi răspund: „Nu doar regimul meu
Îţi aparţine, o, stăpâna mea,
Ci viaţa mea, şi sufletu-mi, mereu!
Numai, te rog, nu te mai minuna

De răsturnarea ce ţi-am arătat
A rosturilor noastre, ne-ndoios —
Căci vremurile astăzi s-au schimbat
Şi lucrurile s-au întors pe dos.

Iar dacă-n ciuda celor câte-ţi spun,
Tu nu vrei totuşi să acorzi crezare
Vorbelor mele, este oportun,
Spre-a-ţi dovedi această inversare,

Să nu mai şovăieşti, ci să priveşti
Regimul meu, să vezi fără tăgadă
Că nodu-acestor tâlcuri şi nădejdi
Se află aşezat exact la coadă!”

Or, fata era atâta de fermecătoare, atâta de dulce şi de o frumuseţe atâta de strălucitoare, încât se numea Floare-de-Trandafir.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru suta noapte

Spuse:

Iar sultanului îi plăcea tare mult s-o aibă pe lângă el la ospeţe, atâta de dăruită era ea cu minte iscusită şi aleasă. Şi sultanul avea obiceiul să dea, în fiecare an, serbări mari, şi, cu acel prilej, să se bucure de venirea la sarai a celor mai de seamă oameni din împărăţie, spre a se întoarce cu ei în jocurile cu mingea şi cu ghioaga, atât de jos, pe cât şi de-a călare.

Şi venind ziua când oaspeţii sultanului se strânseseră la asemenea jocuri, Floare-de-Trandafir se aşeză la fereastra ei, ca să se bucure de întrecere. În curând, jocul începu să se însufleţească, şi fiica vizirului, urmărind jocul şi luând seama la jucători, zări printre ei un tânăr nespus de frumos, cu chip fermecător, cu dinţi strălucitori, cu mijloc subţire şi cu umeri largi. Şi simţi o asemenea bucurie văzându-l, că nu se mai putea sătura să-l tot privească,

nici nu se mai putea împiedica să-i arunce ocheade galeşe. Şi, până la urmă, o chemă pe doică-sa şi o întrebă:
— Cunoşti cumva numele acelui tânăr fermecător, aşa de mândru, ce se află colo, în mijlocul jucătorilor?
Doica îi răspunse:
— O, fata mea, sunt frumoşi toţi. Aşa că nu văd despre care dintre ei vorbeşti.
Ea spuse:
— Atunci aşteaptă. Am să ţi-l arăt!
Şi luă pe dată un măr şi îl aruncă în tânărul acela, care se întoarse şi ridică privirile către fereastră. Şi o văzu atunci pe Floare-de-Trandafir, zâmbitoare şi frumoasă ca luna plină luminând peste neguri; şi deodată, mai nainte de-a avea măcar răgazul să-şi întoarcă privirea, se simţi tulburat peste măsură de iubire; şi prociti aceste versuri ale poetului:

Ce-mi străpunse, oare, inima deodată?
Ochii tăi sau numai agera săgeată?

Ageră săgeată, cine te trimise?
Luptătorii aprigi sau, aşa cum mi se

Pare, numai arcul cu strună măiastră
Dintr-un ochi ce-mi râde dulce la fereastră?

Floare-de-Trandafir o întrebă atunci pe doică:
— Şi-acum, într-un sfârşit, poţi să-mi spui numele tânărului?
Ea răspunse:
— Se numeşte Desfătul-Lumii.
Auzind aceste cuvinte, fiica vizirului clătină capul de mulţumire şi de tulburare, se tolăni pe divan, gemu din străfundul inimii şi ticlui aceste stihuri:

N-are de ce să-i pară rău
Celui ce-a născocit numele tău,
Desfăt-al-Lumii, o, tu, care-anume
Cuprinzi tot ce e mai gingaş pe lume
Şi tot ceea ce e mai strălucit!
O, lună plină-n ceas de răsărit!

O, chip ce luminează lumea toată
Cu strălucirea lui fără de pată.
Tu – dintre tot ce dă lumină vieţii —
Eşti singurul sultan al frumuseţii!
Şi am temeiuri pentru câte spun:
Nu este oare ca litera nun
Sprânceana ta, scrisă frumos?
Iar ochiu-ţi ca migdala, luminos,
Nu seamănă cu litera sad, oare,
Aşa cum a fost scrisă cu mirare
De degetul îndrăgostit
Al Celui care totu-a zămislit?
Iar mijlocul tău nu-i un ram subţire
Şi mlădios cum altul nu-i în fire?
O, dacă neînfricata-ţi vitejie
I-a întrecut pe toţi cei mai viteji
Din câţi în juru-ţi freamătă-a urgie
Şi se rotesc în luptă val-vârtej,
Ce să mai spun de-aleasa-ţi semeţie
Şi de-ale frumuseţii tale mreji?

Sfârşindu-şi stihuirea, Floare-de-Trandafir luă o foaie de hârtie şi scrise frumos versurile pe ea. Împături apoi hârtia şi o puse într-o punguţă de mătase chindisită cu aur, pe care o ascunse sub perna de pe divan.

Or, bătrâna doică, băgând de seamă toate acestea, începu să-i povestească ba una, ba alta, până ce o adormi. Atunci, trase binişor foaia de hârtie de sub pernă şi, încredinţându-se astfel de dragostea Floarei-de-Trandafir, puse hârtia îndărăt la locul ei. Pe urmă, când fata se deşteptă, spuse:

— O, stăpâna mea, eu sunt cea mai bună şi cea mai dulce sfătuitoare a ta! Ţin, dar, să-ţi spun cât de amarnică este patima dragostei şi să-ţi atrag luarea-aminte că, atuncea când patima aceasta se strânge într-o inimă fără a se putea revărsa, de-ar fi inima aceea şi din oţel făcută, tot o topeşte şi prilejuieşte multe boli şi beteşuguri trupului. Dimpotrivă, dacă cel ce suferă de răul dragostei mărturiseşte şi altcuiva suferinţele lui, nu va avea să simtă decât uşurare!

Auzind cuvintele doicii sale, Floare-de-Trandafir spuse:

— O, doică, au ştii tu care-i leacul dragostei?

Ea răspunse:
— Ştiu. Este să te bucuri de cel care ţi-e drag!
Fata întrebă:
— Şi ce poţi face ca să te bucuri de o astfel de bucurie?
Doica spuse:
— O, stăpâna mea, la început, nu ai decât de schimbat nişte scrisori pline de cuvinte ispitite, de temeneli şi de binevoiri; căci cel mai bun mijloc pe care îl au doi îndrăgostiţi de a se întâlni acesta-i, şi tot acesta-i şi cel dintâi lucru de făcut pentru a trece piedicile şi a ocoli încurcăturile. Dacă, dar…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute una noapte

Spuse:

…Dacă, dar, o, stăpână a mea, ai vreun lucru ascuns în inimă, nu te sfii să mi-l încredinţezi; căci, dacă ai vreo taină, eu am s-o păstrez neatinsă de nicio ureche străină şi nimenea n-are să se priceapă să te slujească mai bine ca mine, cu ochii şi cu capul, pentru a-ţi îndeplini până şi dorinţele cele mai mărunte şi a-ţi duce tainic bileţelele!
Când Floare-de-Trandafir auzi cuvintele acestea ale doicii sale, îşi simţi minţile răpite de bucurie; ci îşi stăpâni sufletul de la orice vorbă nechibzuită, de teamă să nu-şi dea în vileag tulburarea ce-o frământă, zicându-şi în sine: „Nimeni nu-mi ştie încă taina; şi-i mai bine pentru liniştea mea să nu i-o spun nici femeii acesteia, decât după ce îmi va da dovezi de netăgăduită credinţă”. Ci doica şi adăugă:
— O, copila mea, as’noapte am văzut un om care mi s-a arătat în vis şi mi-a spus: „Află că tânăra ta stăpână şi Desfătul-Lumii sunt îndrăgostiţi unul de altul, şi că tu ai să înlesneşti întâmplarea, însărcinându-te cu scrisorile lor şi făcându-le tot felul de înlesniri, în mare taină, de vrei să te bucuri nesmintit de o mulţime de foloase!” Or eu, o, stăpână a mea, nu-ţi povestesc decât ce mi s-a arătat! Acum, hotărăşte tu!
Floare-de-Trandafir răspunse:
— O, doică, te simţi tu cu adevărat în stare să-mi păstrezi taina?
Ea spuse:
— Au cum de poţi să te mai îndoieşti fie şi-o clipă, când eu sunt ca o mireasmă a miresmelor inimilor alese?

Fata atunci nu mai şovăi, îi arătă hârtia pe care scrisese versurile şi i-o înmână, spunându-i:
— Grăbeste-te şi du-i-o Desfătului-Lumii, şi adu-mi răspunsul lui!
Doica se ridică numaidecât şi se duse la Desfătul-Lumii, îi sărută mai întâi mâna, pe urmă îl copleşi cu cele mai dulci şi mai măgulitoare laude. După care îi înmână biletul.
Desfătul-Lumii desfăcu hârtia şi o citi. Pe urmă, când înţelese bine tâlcul cuprinsului, scrise pe spatele foii versurile următoare:

Mi-e inima aprinsă de iubire
Şi pătimaşă bate-n pieptul meu.
Mi-ascund zadarnic apriga simţire
Ce-mi chinuieşte sufletul mereu.

Când lacrimile-mi umplu ochii, grele,
Spun celor ce mă-ntreabă: „Sunt bolnav
De ochi”, pentru ca taina vieţii mele
S-o-nchid în mine, ca pe-un vis suav.

Ieri încă, eram liber! Niciodată
În sufletul meu tânăr şi senin
Iubirea n-apucase să răzbată.
Şi-acum, deodată, mă trezesc în chin.

Vă povestesc, deci, dorul meu, şi-mi tângui
Iubirea ce-a pornit în piept să-mi ardă,
Ca să vă fie milă cât de-adâncu-i
Amarul celui pedepsit de soartă.

Şi scriu cu lacrimi şi cu vis suspinul
Din sufletul meu, să vă dovedesc
Ce mare este şi amarnic chinul
Iubirii dulci cu care vă iubesc.

Allah să lumineze totdeauna
Obrazul vostru, scris cu frumuseţe,
În faţa căruia se-nchină luna,
Iar stelele robite-i dau bineţe.

Nu-i frumuseţe alta ca a voastră,
Iar de la trupul vostru mlădios
Ia ramu-nvăţătura lui măiastră
De a se legăna în vânt frumos.

Cutez, de nu vă e cu supărare,
Să vă rog să veniţi la mine-ndată.
O, dacă aţi veni, nu ştiu mai mare,
Mai fericită plată şi răsplată.

Al vostru-i sufletu-mi de jerăgai
În faţă-vă, închinându-vi-l, cad.
Venirea voastră mi s-ar părea rai,
Refuzul vostru mi s-ar părea iad!

După ce scrise versurile, împături foaia, o sărută şi i-o dete doicii, spunându-i:

— Maică, mă bizui pe bunătatea ta, ca să înclini spre partea mea bunăvoinţa stăpânei tale!

Ea răspunse;

— Ascult şi mă supun!

Luă apoi răvaşul şi se grăbi să se ducă la stăpână-sa să i-l dea.

Floare-de-Trandafir, luând răvaşul, îl duse la buze, pe urmă la frunte, îl desfăcu şi îl citi. După ce îi înţelese bine tâlcul, scrise dedesubt versurile următoare:

O, tu, a cărui inimă iubeşte
A noastră frumuseţe – încunună
Iubirea care sufletu-ţi aprinde
Cu a răbdării ferecată strună!
Aceasta-i poate singura cărare
De-a ne vedea vreodată împreună.

Când am văzut că dulcea ta iubire,
Pe cât e de curată şi fierbinte,
Pe-atât de mare e, ca şi a noastră,
Şi-aceeaşi suferinţă ne cuprinde,
Când am văzut că inima ta bate

Ca şi a noastră, şi că nu ne minte,

Şi noi am tresărit, la fel ca tine,
De-a dorului neistovită vrajă
Şi de a ne vedea cumva-mpreună.
Dar teama de cei ce ne stau de strajă
Ne-a-mpiedicat să ne-mplinim dorinţa
De a ne arunca-n vrăjita mreajă.

Să ştii că noaptea, când asupra noastră
Coboară haina-i neagră şi-nstelată,
În pieptul nostru se aprinde, parcă,
Atâta tremur, încât dintr-odată
Făptura noastră-ncepe-adânc să ardă
Şi-i un pojar fiinţa noastră toată,
Cumplitul chin al dorului de tine
Ne-alungă somnul dimprejur departe,
Şi peste trupul nostru îşi aşterne
Velinţa care ca un foc ne arde.

Ci să nu uiţi că-ntâia datorie
Şi cea mai sfântă, a acelui care
Iubeşte, e ca pururi să păstreze
Iubirea ca pe-o taină foarte mare.
Fereşte-te să tragi vreodată vălul
Ce-ascunde al iubirii noastre soare!

Ah, aş striga că-ntreaga mea făptură
Şi că întreaga-mi inimă, nebuna,
E plină de-a iubirii strălucire,
Iubeşte un flăcău frumos ca luna!
O, pentru ce nu vrea el să rămână
În preajma noastră pentru totdeauna?

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute doua noapte

Spuse:

După ce isprăvi de scris versurile, împături hârtia şi i-o dete doicii, care o luă şi ieşi din palat. Ci vru soarta ca bătrâna să se întâlnească chiar cu cămăraşul vizirului, tatăl Floarei-de-Trandafir, care o întrebă:

— Unde-ai plecat aşa, la vremea asta?

La cuvintele acestea, doica fu cuprinsă de un tremur nestăpânit şi răspunse:

— La hammam!

Şi îşi văzu de drum mai departe, ci atâta de tulburată încât, fără ca să bage de seamă, scăpă pe jos răvaşul pe care îl dosise cam fiecum la brâu. Şi-atâta cu ea!

Ci răvaşul, căzut pe jos lângă poarta palatului, fu găsit de un hadâmb care-l duse numaidecât vizirului.

Or, vizirul tocmai ieşise din haremul său şi venise în sala de primire ca să se întindă pe un divan. Şi, pe când sta el aşa, tolănit în tihnă, hadâmbul se apropie ţinând în mână hârtia cu pricina şi îi spuse:

— Stăpâne, am găsit pe jos, în casă, răvaşul acesta pe care m-am grăbit să-l ridic.

Vizirul i-l luă din mână, îl desfăcu şi găsi scrise pe el versurile. Le citi şi, când le înţelese tâlcul, cercetă scriitura, care i se păru a fi fără de tăgadă cea a fiicei lui, Floare-de-Trandafir.

Văzând aşa, se ridică şi se duse la soţia lui, mama tinerei fete, plângând cu atâta spor, încât barba i se fleşcăi toată. Şi soţia îl întrebă:

— De ce plângi aşa, o, stăpâne al meu?

El răspunse:

— Ţine hârtia asta şi vezi ce cuprinde!

Ea luă hârtia, o citi şi văzu că era o scrisoare între fiica sa Floare-de-Trandafir şi Desfătul-Lumii. Când văzu aşa, lacrimile îi năpădiră în ochi. Ci îşi stăpâni sufletul, îşi curmă lacrimile şi spuse vizirului:

— O, stăpâne al meu, lacrimile nu pot fi de niciun folos; singurul lucru bun ar fi să ne gândim cum să ne scăpăm cinstea şi cum să ascundem ruşinea fetei tale!

Şi-l mângâie mai departe, uşurându-i amărăciunea. El îi răspunse:

— Tare mă tem din pricina patimii acesteia a fiicei mele! Au tu nu ştii că sultanul nutreşte o dragoste mare faţă de Floare-de-Trandafir? Aşa că teama mea în această încurcătură ţine de două pricini: cea dintâi mă priveşte pe mine, căci este vorba de fata mea; cea de a doua este în legătură cu sultanul,

şi-anume că Floare-de-Trandafir este îndrăgită de sultan, şi s-ar putea ca de aici să se işte nişte belele! Tu cum socoti?

Ea răspunse:

— Aşteaptă oleacă, şi dă-mi răgaz să-mi fac Rugăciunea-de-luat-o-hotărâre[15]

Şi îndată se aşeză să se roage, după datină şi după *sunna*, îndeplinind cuvioasele temenele cerute în asemenea împrejurare.

Când sfârşi rugăciunea, îi spuse soţului ei:

— Află că, în mijlocul mării care se numeşte Bahr Al-Konuz[16], se află un munte, numit muntele Mumei-care-şi-a-pierdut-copilul[17]. Nimenea nu poate să ajungă la ţărmul acela, decât cu anevoinţi fără de seamăn. Te sfătuiesc, dar, să aşezi acolo locuinţa fetei tale.

Vizirul, gând la gând cu soţia lui, hotărî să pună să se zidească pe Muntele-Mumei-care-şi-a-pierdut-copilul un palat la care nimenea să nu poată ajunge şi unde s-o închidă pe Floare-de-Trandafir, ci îngrijindu-se s-o îndestuleze cu hrană cât să-i ajungă pentru un an, iar la începutul anului următor să-i trimită alta, dându-i şi slugi care să-i ţie de tovărăşie şi s-o slujească.

Odată luată hotărârea, vizirul strânse meşteri tâmplari şi zidari şi-i trimise la acel munte, unde aceştia nu pregetară să zidească palatul ferecat, cum altul asemenea nu se mai văzuse pe lume vreodată.

Atunci vizirul puse să se rostuiască hrana de drum, orândui caravana şi, în toiul nopţii, intră la fiica lui şi îi porunci să se pregătească de plecare. La porunca aceea, Floare-de-Trandafir simţi durerile cele amarnice ale despărţirii şi, când fu scoasă din palat şi când băgă de seamă pregătirile de plecare, nu se mai putu opri să nu plângă cu lacrimi grele. Atunci, spre a-l vesti pe Desfătul-Lumii despre cele ce se petreceau în sufletul ei din pricina focului dragostei, atâta de năprasnic încât făcea să i se înfioare carnea, să se topească pietrele cele tari şi să curgă lacrimile, îi veni în gand să scrie pe poartă versurile următoare:

O, casă! dacă mâine dimineaţă
Iubitul meu va trece pe la tine,
Cu pas sfios, cum trec îndrăgostiţii,
Să te sărute-aşa cum se cuvine,

Tu dă-i din partea noastră-o sărutare

Ca o mireasmă fragedă şi dulce,
Căci nu ştim unde-amara noastră soartă
În noaptea asta are să ne culce,

Nu ştim ursita noastră călătoare
Spre care zări durerea grea ne-o mână,
Căci noi plecăm acum în mare grabă
Cu hainele tristeţilor pe mână.

Doar pasărea cea nevăzută-a nopţii
Se tânguie-n desişul ei, mâhnită,
Dând ştire despre trista noastră soartă
Şi despre calea ce ne-a fost menită.

Suspină-n graiul ei: „O, ce durere,
Ce crudă jale e când se desparte
Cel ce iubeşte de cel pentru care
Şi inima şi sufletul îi arde!”

Când ale despărţirii negre cupe
Ne-au fost aduse-acum întâia oară,
Şi soarta le-a umplut să ni le deie —
Eu am privit licoarea lor amară

Şi am băut-o pân’ la fund pe toată,
Cu cea mai umilită resemnare.
Ci resemnarea, vai! o, niciodată
Nu-mi va aduce pace şi uitare!

După ce înşiră pe poartă aceste versuri…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a patru sute treia noapte

Spuse:

…După ce înşiră pe poartă aceste versuri, luă loc în palanchinul său, şi caravana porni la drum. Străbătură ogoare şi pustietăţi, câmpii şi munţi prăpăstioşi, şi ajunseră aşa la marea Al-Konuz, unde ridicară pe mal

corturile; întocmiră apoi o corabie mare, în care o duseră pe tânăra fată cu alaiul ei.

Or, cum vizirul le poruncise căpeteniilor caravanei să nu cumva, după ce fata va fi închisă în palatul de pe vârful muntelui, să nu se întoarcă pe ţărm şi să nu sfarme corabia, ei se grăbiră să se dovedească ascultători şi îndepliniră întru totul porunca ce le fusese dată, ca să se întoarcă apoi la vizir, plângând de toate astea. Şi-atâta cu ei!

Ci în ceea ce îl priveşte pe Desfătul-Lumii, când se deşteptă, a doua zi, nu pregetă să-şi facă rugăciunea de dimineaţă şi să încalece pe cal ca să se ducă, aşa cum avea obiceiul, în slujba la sultan. Şi cum tocmai trecea prin faţa porţii vizirului, băgă de seamă versurile scrise pe poartă, şi era cât pe-aci, văzându-le, să-şi piardă minţile; şi focul se aprinse în lăuntrurile lui tulburate. Se întoarse atunci acasă, unde, pradă chinului, îngrijorării şi zbuciumului, nu izbuti să stea o clipă locului. Pe urmă, întrucât se lăsa noaptea şi se temea să nu-şi dea în vileag starea faţă de slugile din casă, se grăbi să iasă, năuc şi buimac, hoinărind pe drumuri aiurea.

Merse aşa toată noaptea şi o parte din dimineaţa zilei următoare, până ce arşiţa cumplită şi setea chinuitoare îl siliră să se hodinească oleacă. Or, tocmai ajunsese pe malul unui izvor adumbrit de un copac, unde şezu şi luă apă în căuşul mâinilor ca să bea. Ci, ducând apa aceea la buze, văzu că nu are niciun gust; totodată, simţi că obrazul îi era schimbat şi tare îngălbenit; îşi văzu apoi picioarele umflate de umblet şi de osteneală. Atunci începu să plângă amarnic şi, cu lacrimile curgându-i pe obraji, îşi prociti aceste versuri:

Îndrăgostitul se îmbată
De patima din pieptul lui,
Şi dorul de iubită-l face
Mai beat cum altu-n lume nu-i.

Porneşte-apoi să rătăcească.
Dus de-a iubirii nebunie,
Şi nici odihnă nu mai află,
Nici gustul hranei nu-l mai ştie.

Căci cum ar mai putea vreodată
De bucurii să aibă parte,
Când dat îi este să trăiască

De ceea ce-i e drag departe!
Ar fi minunefără seamăn
Să-şi ducă viaţa mai departe!

Ca-n flăcări ard, de când iubirea
În mine îşi făcu sălaş.
Potop de lacrimi varsă ochii-mi,
Şi-mi curg aprinse pe obraji.

Oh! când am să-mi mai văd iubita
Sau pe vreun om din neamul ei,
Să-mi potolesc măcar oleacă
Pojaru-n care rămăsei?

După ce sfârşi de rostit versurile, Desfătul-Lumii se puse pe un plâns de udă pământul sub el; pe urmă se ridică şi se îndepărtă din acele locuri. Pe când, deznădăjduit, rătăcea aşa prin câmpii şi pustiuri, văzu deodată dinaintea lui un leu cu coama înfricoşătoare, cu capul mare cât o boltă, cu gura mai largă ca o poartă şi cu dinţii cât nişte colţi de elefant. Văzându-l, nu se mai îndoi o clipită de pieirea lui, se întoarse cu faţa către Mecca[18], rosti mărturisirea de credinţă şi se pregăti de moarte. Deodată, îşi aduse aminte, chiar în clipita aceea, că citise cândva în cărţile vechi că leul este simţitor la dulceaţa cuvintelor, că găseşte mulţumire în laude şi că în felul acesta se lasă lesne domolit. Începu, aşadar, să-i spună:

— O, leu al pădurilor, o, leu al câmpiilor, o, leu curajos, o, căpetenie temută de viteji, o, sultan al jivinelor, vezi înaintea strălucirii tale un biet îndrăgostit zdrobit de despărţire, cu capul tulburat, pe care dragostea l-a împresurat de pretutindeni. Ascultă cuvintele mele şi fie-ţi milă de tulburarea şi de durerea mea!

Când auzi cuvintele acestea, leul se trase îndărăt câţiva paşi, se aşeză sprijinit în coadă, ridică ochii către Desfătul-Lumii şi începu să bată din coadă şi din labele de dinainte. Văzând aceste mişcări ale leului, Desfătul-Lumii, prociti următoarele versuri:

O, leule-al pustiei, ai să mă iei în gheare
Nainte de-a găsi-o pe-aceea pentru care
Cu inima pierdută pornii în lumea mare?

Nu-s un vânat de preţ, o, nu! vezi bine
Cât sunt de slab! Iar carnea de pe mine
S-a mistuit de dor, sau numai chin e!

Ce vrei să faci cu-un mort ce giulgiul doar
Nu şi l-a tras deasupra-i, şi amar
Suspină ars de-al patimei pojar?

O, leu neînfricat în bătălie,
De-ai să mă rupi fâşie cu fâşie,
Pizmaşii-mi doar avea-vor bucurie.

Eu nu-s decât un biet îndrăgostit,
De lacrimi şi mâhnire copleşit,
Zdrobit de lipsa celei ce-a iubit!

Ci unde-i ea? O, triste gânduri grele
Din nopţile de jale ale mele!
Iată că azi nici măcar nu mai ştiu
De-s mort de mult, sau încă mai sunt viu.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a patru sute patra noapte

Spuse:

După ce ascultă versurile, leul se ridică şi, cu ochii plini de lacrimi, se apropie cu multă duioşie de Desfătul-Lumii şi începu să-i lingă picioarele şi mâinile. Apoi îi făcu semn să-l urmeze şi porni înaintea lui. Desfătul-Lumii se luă după leu şi amândoi merseră aşa o bucată de vreme. După ce trecură culmea unui munte şi coborâră pe coasta cealaltă, văzură de-a lungul câmpiei urmele lăsate de caravană. Atunci Desfătul-Lumii începu să meargă pe acele urme cu luare-aminte, iar leul, văzându-l astfel pe calea cea bună, îl lăsă să-şi urmeze singur căutările mai departe, iar el făcu cale întoarsă, ducându-se în treaba lui.

Iar Desfătul-Lumii merse mai departe, zi şi noapte, pe urmele caravanei, şi aşa ajunse pe ţărmul mării vuind din valurile-i zbuciumate, unde paşii se pierdeau la marginea apelor. Înţelese atunci că mult căutata caravană se suise pe corabie şi îşi urmase drumul pe mare, şi pierdu orice nădejde de a o

mai găsi vreodată pe iubita lui. Atunci lăsă lacrimile-i să curgă şi prociti aceste versuri:

Atâta-i de departe
Iubita mea, acum,
Că-ntreaga mea nădejde
Se face fum şi scrum.

Cum să mai merg de-acum
Spre ea, în largul zării?
Cum să înfrunt, sărmanul,
Genunea oarbă-a mării?

Dar cum să stau, când totul
În mine-i foc ce arde,
Când somnul de pe gene-mi
De mult fugi departe?

De când a fost ea dusă,
Cu noaptea între noi,
Mi-e inima în flăcări.
Ah, flăcări mari, vâlvoi!

O, fluvii mari! Seihune[19]
Geihune[20]*, Eufrate —*
Curg lacrimile mele
Ca voi, nemăsurate!

Se varsă neoprite,
Ca un puhoi de ape,
Ca nişte ploi cumplite,
Ca nişte mari potoape.

Iar pleoapele-mi bătute
De câtă jale-mi plânge,
Sunt roşii, parcă ochii-mi
Nu lacrimi plâng, ci sânge.

Şi sufletu-mi, de-atâta

Amarnică urgie,
De flăcări se aprinde,
Arzând ca o făclie.

Vin hoardele de patimi
Şi de dorinţe grele,
Lovesc ca-ntr-o cetate
Zidul inimii mele.

Iar oastea mea, sărmană
Şi fără de putere
Înfrântă e, şi geme,
Şi fuge-acum şi piere.

Eu, fără preget, viaţa
I-am dăruit-o ei.
Ci darul mi-e zadarnic
Şi fără de temei.

Allah, nu-mi da osândă
Că-am cutezat cândva
Să-nalţ şi eu privirea,
Îndrăgostit, spre ea,

Şi mi-am lăsat să ardă,
Vai, inima, nebuna,
De-ntreaga-i frumuseţe
Mai mândră decât luna.

Vai, m-a zrobit! În pieptu-mi
O ploaie de săgeţi
Mi s-au înfipt din arcul
Ochilor ei semeţi.

M-a-nfrânt mlădia vrajă
A-ntregii sale firi,
Cum nu-i nici ramul verde
Al sălciei subţiri.

Cu inima răpusă
O rog, topit de dor,
Să-mi dea-n mâhnirea-mi crudă
Un pic de ajutor.

Ci ea, ispita dulce,
Ea e aceea care
Mă-mpinse-n clipa sfântă
La neagra mea pierzare.

Vai, numai ea, frumoasa,
Cu dulcea ei privire,
M-aduse dintr-odată
La clipa de pieire.

Când sfârşi de rostit stihurile, începu să plângă atâta, încât se prăbuşi fără de simţire şi rămase multă vreme în această stare. Ci, de cum se trezi din leşin, întoarse capul şi la dreapta şi la stânga şi, văzându-se într-o pustie goală, i se făcu frică mare să n-ajungă pradă fiarelor, şi porni să urce un munte înalt şi, când ajunse în vârf, auzi venind dintr-o peşteră nişte sunete de glas omenesc. Ascultă cu luare-aminte acel glas şi înţelese că era glasul unui schimnic ce părăsise lumea şi se dăruise evlaviei. Se apropie de peşteră şi bătu de trei ori la uşă, fără a căpăta niciun răspuns din partea schimnicului şi fără a-l vedea ieşind. Atunci, suspină adânc şi prociti aceste versuri:

O, doruri ale mele,
Veţi mai ajunge-odată
La ţelul către care
Vă zbuciumaţi mereu?
O, suflete, uita-vei
Mâhnirile, necazul,
Vei mai uita amarul
Ce te apasă greu?

Năpastele-au dat buzna
Asupra-mi, cu duiumul,
Ca să-mi îmbătrânească

Al inimii avânt,
Şi capul să-mi albească
Din prima tinereţe,
Şi să mă lase singur
Şi-n lacrimi pe pământ.

Nu am de nicăierea
Un ajutor, o milă,
Să-mi domolească dorul
De care mă topesc;
Niciun prieten, care
Să-mi spulbere povara
Ce sufletul mi-apasă,
În lume nu găsesc.

Vai, cine poate spune
Tot zbuciumul din mine,
Acuma, când ursita
S-a-ntors asupra mea?
O, milă pentru bietul
Îndrăgostit ce geme
Bând din potir tristeţea
Însingurării, grea!

Cât foc e-n bietu-mi suflet!
Mi-e inima, sărmana,
Topită de mâhnirea
Ce m-a împresurat.
Iar mintea, chinuită
De neagra despărţire,
Fără să mă mai ştie,
S-a dus şi m-a lăsat.

N-am cunoscut în viaţă
O zi mai blestemată
Ca ziua-aceea-n care,
Venind la casa ei,
Pe poarta îndrăgită

Citii întâia oară
Răvaşul scris în versuri
De tristul ei condei.

Oh, mult am plâns, sărmanul!
Din lacrima-mi fierbinte
Făcui atunci pământul,
Însetoşat, să bea.
Dar taina am păstrat-o
Şi nimeni n-a ştiut-o —
Streini ori dragi prieteni
Ce stau în preajma mea.

O, schivnice, tu, care
Ţi-ai căutat refugiu
În peştera aceasta
În care te-ai închis,
Pentru ca niciodată
Să nu mai vezi amarul
Cu care soarta lumii
Din veac de veac s-a scris,

Poate şi tu vreodată,
Cândva, de mult, gustat-ai
Iubirea, ca şi mine,
Şi mintea ta, la fel,
Va fi zburat departe
De tine, rătăcită,
Vei fi umblat pământul
Mânat de-acelaşi ţel!

Ci eu, cu toate câte
Am îndurat şi-ndur
Cu toate câte soarta
Mă biciuie la drum.
De-mi voi ajunge ţelul
Îmi voi uita amarul,
Îmi voi uita obida

Şi patima de-acum.

După ce sfârşi de rostit stihurile, văzu deodată că uşa peşterii se deschide şi auzi pe cineva grăind:
— Mila fie cu tine!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a patru sute cincea noapte

Spuse:

Atunci trecu pragul şi îi ură bună pace schimnicului, care îi ură şi el la fel şi îl întrebă:
— Care-i numele tău?
El răspunse:
— Numele meu este Desfătul-Lumii!
Schimnicul îl întrebă:
— Care-i pricina venirii tale aici?
El îi istorisi atunci toată povestea lui, de la început până la sfârşit, precum şi tot ce i se mai întâmplase. Iar schimnicul începu să plângă şi-i spuse:
— O, Desfătul-Lumii, iată-s douăzeci de ani de când sălăşluiesc pe aceste locuri, şi n-am văzut pe nimenea, niciodată, afară doar de ieri. Am auzit, într-adevăr, nişte plânsete şi o zarvă, şi, uitându-mă dincotro veneau acele glasuri, am văzut o mulţime de oameni şi nişte corturi ridicate pe ţărm. Pe urmă i-am văzut pe oamenii aceia că întocmesc o corabie pe care s-au suit şi au pierit spre largul mării. Nu peste multă vreme s-au întors, dar erau mai puţini decât la plecare, au făcut ţăndări corabia şi s-au dus în calea lor pe unde veniseră. Şi chibzuiesc că cei ce s-au dus şi nu s-au mai întors aceia-s de bună seamă cei pe care-i cauţi tu, o, Desfătul-Lumii! Pricep, dară, amarul chinului tău şi te iert! Ci să ştii că niciun îndrăgostit nu poate fi neîncercat de chinurile iubirii!
Şi schimnicul prociti aceste versuri:

Desfăt-al-Lumii, tu mă crezi, pesemne,
Un suflet fără patimi şi dureri,
Şi nu ştii ce frământ şi ce obidă
Îmi chinuie sihastrele tăceri.

Am cunoscut şi eu adânc iubirea,

Am cunoscut cumplita ei urgie,
I-am cunoscut durerea vrăjitoare
Din cea mai fragedă copilărie.

Gustatu-i-am îndeajuns mireasma
Şi mi-am făcut din asta faimă mare.
De-ai s-o întrebi, are să-ţi povestească
Întreaga noastră lungă-mbrăţişare.

Şi eu golit-am cupele iubirii,
M-am îmbătat cu-amara băutură;
Şi trupul meu a ars în suferinţa-i,
De-i umbră-acum întreaga mea făptură.

Puternic eram eu odinioară;
Acum virtutea-mi toată-i fum şi vânt.
Şi armia puterii mele-ntreagă
Sub spadele privirii ei s-a frânt.

Ci nu se poate-ajunge la iubire
Fără să-nduri al sorţii chin pribeag.
Contrariile doar, pe-această lume,
Din vremi bătrâne ştim că se atrag.

Iar dragostea a hotărât de-a pururi
Că, pentru cei ce sunt cu-adevărat
Îndrăgostiţi, uitarea-i blasfemie
Şi e ca un eres de neiertat.

Şi când schimnicul sfârşi de rostit versurile, se apropie de Desfătul-Lumii şi îl strânse în braţe; şi amândoi atâta plânseră laolaltă, că răsunau munţii de vaietele lor, şi până ce amândoi căzură leşinaţi.

Când îşi veniră iar în simţiri, îşi jurară unul altuia să se socotească de-aci înainte ca fraţi întru Allah (preamărit fie El!); iar schimnicul îi spuse lui Desfătul-Lumii:

— Eu am să mă rog în noaptea aceasta şi am să cer sfatul lui Allah despre ce ai tu de făcut.

Desfătul-Lumii răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi-atâta despre ei!

Cât despre Floare-de-Trandafir, iată:

Când slugile care o însoţeau o duseră pe Muntele Mumei-care-şi-a-pierdut-copilul, şi când intră în palatul acela pregătit pentru ea, îl cercetă cu luare-aminte şi văzu ce frumos era orânduit; pe urmă începu să plângă şi strigă:

— O, palatule! pe Allah! eşti minunat, ci dintre zidurile tale lipseşte cel ce mi-e drag!

Pe urmă, băgând de seamă că insula era plină de păsări, porunci însoţitorilor ei să întindă laţuri ca să le prindă şi, pe măsură ce le prind, să le pună în colivii şi să le aşeze apoi în palat. Şi porunca ei fu îndeplinită pe dată. Atunci Floare-de-Trandafir îşi sprijini coatele pe fereastră şi îşi lăsă gândurile să zboare pe calea amintirilor. Şi se treziră iarăşi în sufletul ei arşiţele trecute, dorinţele fierbinţi şi visele, şi o făcură să verse lacrimile părerilor de rău, în vreme ce i se întorceau în minte versurile acestea pe care le prociti:

Către cine îndrepta-voi
Tânguirea mea şi dorul
Care inima-mi cuprins-au
După cel ce mi-este drag?
Către cine îndrepta-voi
Chinul care-n pieptu-mi arde
De când fără el pe lume
Plânge sufletu-mi pribeag?

Să mi-ascund adânc mâhnirea,
Căci străjerii-s fără milă!…
Trupu-mi s-a sfârşit de jale
Ca o aşchie uscată,
Iar de greul pătimirii
Carnea-mi arsă se topeşte,
În suspine lungi şi-n lacrimi
Necurmate preschimbată.

Unde-s ochii lui, iubiţii,
Ca să vadă în ce stare
Rătăcită mă aduse

Dorul după cel ce nu-i?
Ah, au întrecut măsura
Când m-au surghiunit departe,
Unde nu mai pot ajunge
Niciodată paşii lui.

Du-i săruturile mele,
O, tu, soare,-n zori, şi seara!
Du-le celui drag, a cărui
Frumuseţe de nespus
Face să se ruşineze
Luna plină! Şi mlădiu-i,
Ah, mlădiu îi este trupul,
Decât ramul mai presus!

Dacă trandafirii roşii-ar
Vrea să fie ca obrazu-i,
Trandafirilor le-aş spune:
„În zadar vă e necaz!
N-o să fiţi ca el vreodată,
Doar de fi-veţi şi voi cumva
Numai trandafirii-i, poate,
De pe celălalt obraz!”

Cu licoarea gurii-i dulce
Ar putea să răcorească
Până şi pojarul celui
Mai amarnic foc aprins.
Cum să-l uit, când el mi-e viaţa,
Sufletul, durerea, chinul,
Doctoria? Cum putea-voi
Să-l mai uit cu dinadins?

Dar când se apropie noaptea cu negurile ei, Floare-de-Trandafir simţi că tăria dorurilor sporeşte…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a patru sute şasea noapte

Spuse:

…simţi că tăria dorurilor sporeşte şi că iarăşi amintirea dogoritoare a patimilor ei se stârneşte. Atunci prociti versurile acestea:

Iată noaptea ce-mi aduce
Pe-ale negurilor unde
Patima de-amaruri grele
Care sufletu-mi pătrunde.
Dorul ca pojaru-n mine
Fiecărui gând răspunde.

Jalea despărţirii-mi umple
Inima! Şi numai chin e
Gândid! Visul mă ucide!
Doru-i viscol şi suspine!
Lacrimile-mi dau pe faţă
Taina care-o port în mine.

Doborâtă de iubire,
Nu mai sunt de mult în stare
Suferinţei ce mă frânge
Să-i mai aflu dezlegare.
Nu mai ştiu să scap din lanţul
Suferinţelor amare.

Iadul care-l port în mine
Tot mai ne-ndurat se face;
Tot mai crâncen mă loveşte
Soarta cu-ale ei gârbace,
Şi-n văpaia fără cumpăt
Rana inimii se coace!

Eu, în ziua despărţirii,
La întunecatul ceas,
N-am putut în graba tristă
Să-mi iau măcar bun-rămas
De la cel iubit. O, câtă
Jale-a trebuit să-i las!

Trecătorule pe cale,
Spune-i celui drag, să ştie,
Câte chinuri, câtă jale
Mi-au fost hărăzite mie.
Nu-i calam să fie-n stare
Toate câte-ndur să scrie.

Pe Allah! Jur: voi rămâne
Credincioasă şi cuminte
Celui ce mi-e drag, pe care-l
Port în inimă şi-n minte!
Iar în pravila iubirii
Jurămintele sunt sfinte!

O, tu, noapte-ntunecată!
Du-i sărutul meu de jele,
Şi să-i spui că-mi ştii, o, noapte,
Toate chinurile grele,
Că eşti martora de taină
A nesomnurilor mele!

Iacă-aşa se tânguia Floare-de-Trandafir.

Cât despre Desfătul-Lumii, iacătă, schimnicul îi spuse:

— Coboară în vale şi adu-mi o grămadă cât poţi de mare de viţe de palmier.

Desfătul-Lumii coborî în vale şi se întoarse pe urmă cu viţele cerute; şi schimnicul le luă şi întocmi din ele un fel de coş, asemenea cu coşurile în care se cară paiele; pe urmă îi spuse lui Desfătul-Lumii:

— Află că în adâncul văii creşte un soi de dovleac care, odată copt, se usucă şi se desprinde de pe vrejul lui. Coboară de strânge o grămadă de dovleci de-aceştia uscaţi, legă-i de coş, şi coboară totul pe mare. Nu pregeta apoi să te sui în coş şi să laşi valurile să te ducă spre largul marii şi să te ajute să răzbaţi la ţinta dorurilor tale. Şi nu care cumva să uiţi că fără a înfrunta primejdiile nu răzbaţi niciodată la ţinta pe care ţi-ai pus-o!

Desfătul-Lumii răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi, după ce schimnicul îi ură noroc, îşi luă rămas-bun de la el şi coborî în vale, unde nu pregetă să facă aşa cum fusese sfătuit.

Când ajunse, dus pe coşul cu dovleci uscaţi, în mijlocul mării, un vânt se stârni spornic şi îl împinse degrabă, făcându-l să piară din ochii schimnicului. Şi merse legănat aşa de ape, când ridicat pe culmea valurilor, când cufundat în hăul lor holbat, jucărie a frământului mării, vreme de trei zile şi trei nopţi, până ce fu aruncat de soartă la poalele Muntelui Mumei-care-şi-a-pierdut-copilul. Ajunse pe ţărm, în starea unui pai luat de vârtej, lihnit de foame şi de sete; ci găsi repede, nu departe de acolo, nişte izvoare cu apă limpede, sub ciripit de păsări şi printre pomi plini de ciorchini de roadă; şi aşa putu să-şi potolească foamea, mâncând acele poame, şi să-şi stingă setea, bând acea apă curată. După care se îndreptă către lăuntrul insulei şi zări de departe ceva alb, de care se apropie; şi văzu că era un palat măreţ, cu ziduri înalte, şi se îndreptă către poarta pe care o găsi închisă. Atunci şezu jos acolo şi nu se mai clinti vreme de trei zile, când, într-un sfârşit, văzu că poarta se deschide şi iese pe ea un hadâmb care îl întrebă:

— De unde vii? Şi cum ai izbutit să ajungi aici?

El răspunse:

— Vin de la Ispahan. Călătoream pe mare cu mărfurile mele, când corabia pe care mă aflam s-a rupt şi valurile m-au aruncat aici pe ostrov.

La cuvintele acestea, robul începu să plângă, pe urmă se aruncă de gâtul lui Desfătul-Lumii şi îi spuse:

— Allah ocrotească-ţi zilele, o, chip drag! Ispahanul este ţara mea de baştină şi acolo trăia şi fiica moşului meu, cea pe care am îndrăgit-o din copilăria mea dintâi şi de care eram peste măsură de legat. Ci, într-o zi, a năvălit peste noi un trib mai tare decât al nostru, care a luat robi o bună parte dintre noi; şi am fost şi eu luat ca pradă de război. Cum pe-atuncea eram încă un copil, mi-au tăiat ouşoarele, ca să-mi sporească preţul, şi m-au vândut ca rob hadâmb. Şi iată, asta-i starea în care mă vezi tu acuma!

Pe urmă, după ce îi mai ură o dată bun venit lui Desfătul-Lumii, hadâmbul îl pofti în curtea cea mare a palatului.

Şi Desfătul-Lumii văzu acolo un havuz minunat, împrejmuit de pomi cu crengi dese, printre care nişte păsări închise în colivii de argint, cu uşiţe de aur, ciripeau dulce, binecuvântându-l pe Atoatefăcătorul. Se apropie de cea dintâi colivie, o cercetă cu luare-aminte şi văzu că în ea se afla o turturea, care îndată scoase un gurluit ce vroia să spună: „O, preabunule!” Şi Desfătul-Lumii, auzind acel gurluit, se prăbuşi la pământ; pe urmă, venindu-şi în fire…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaptea noapte

Spuse:

…venindu-şi în fire, scoase nişte suspine din adânc şi prociti aceste versuri:

Turturică tristă, şi tu plângi ca mine?
Şi tu gunguri, oare, grelele suspine

Şi-nălţându-ţi ruga blândă spre Allah,
Ca şi mine-ţi tângui dorul: „Vai şi ah?”

Cine-ar şti să spună dacă-n blându-ţi cânt
Râde voioşia sau suspină-un gând?

Poate plângi de dorul celui ce s-a dus
Şi de multa jale care te-a răpus?

De-i aşa, suspină-ţi plânsul mai departe
Şi iubirea care inima ţi-o arde.

Eu mă rog de bunul lumilor părinte
S-o păstreze-n viaţă pe cea mai cuminte,

Pe cea mai frumoasă, cea pe care eu
Pururi voi iubi-o, suferind mereu.

Şi mă leg că-n suflet ea o să-mi rămână
Chiar şi-atunci când trupu-mi s-o schimba-n ţărână.

După ce rosti versurile, începu să plângă până ce căzu leşinat. Iar când îşi veni în simţiri, se duse la cea de a doua colivie, în care era un porumbel care, văzându-l, începu sa cânte, spunând: „O, veşnicule! te preamăresc!” Atunci Desfătul-Lumii suspină lung şi prociti aceste versuri:

O, porumbel care suspini mereu:
„Allah, te preamăresc şi-n chinul greu!” —
Şi eu la mila Celui-fără-moarte
Nădăjduiesc să-mi facă-odată parte

Cu cea care mi-e scumpă să m-adun
Pe-acest meleag al tristului surghiun.

De câte ori, din neguri de abis,
Nu-mi s-arătat ea ca-ntr-un vis,
Cu buzele-i de miere-nmiresmată…
Şi m-a lăsat cu mintea tulburată!

Şi-n timp ce-n flăcări sufletul meu arde,
Şi-n scrum se schimbă visele-mi deşarte,
Cu lacrimi ca de sânge plâng amar
Şi-mi spăl obrajii-n lacrimi, şi strig iar:

„Nicio făptură, ştiu, nu se căleşte
Decât prin câte-ndură vitejeşte!”
Aşa şi eu mi-ntâmpin soarta dată:
Cu suflet dârz şi inimă bărbată!

Iar dacă va vroi Allah cândva
Să mă-mpreune cu stăpână mea,
Făgăduiesc să dărui tot ce am,
Să dau averea-mi toată de haram,
Spre a-i ospeţi pe cei din tribul sfânt,
Îndrăgostiţi ca mine pe pământ.

Şi slobozi-voi păsările toate
Câte-s prin colivii întemniţate,
Şi-apoi, în clipa-aceea fericită,
Să-mi zvârl a jalei haină ponosită!

Când sfârşi de spus versurile, se apropie de cea de a treia colivie şi văzu că în ea se afla o privighetoare care, îndată ce-l zări, începu să cânte. Auzind-o, Desfătul-Lumii prociti aceste versuri:

Privighetoare dulce,
O, glasul tău ceresc
Cum seamănă cu glasul
Celor ce se iubesc!

Aveţi milă de bieţii
Îndrăgostiţi! Ce vise,
În nopţile lor triste,
Cu chin şi-alean sunt scrise!

Atâta-s de cumplite
Mâhnirile lor toate,
Încât pare că, uite,
De jalea peste poate,

Nu mai cunosc, sărmanii,
Şi nu mai au, în viaţă,
Decât nopţi fără tihnă
Şi fără dimineaţă!

Eu, de când am văzut-o
Pe cea care mi-e dragă,
Ca-n lanţuri mi se pare
Vieaţa mea întreagă;

Şi-astfel, în lanţuri grele,
Îmi pare cum că zale
De lanţuri nesfârşite
Din ochii-mi curg cu jale.

Şi strig: „Din ochii-mi, iată
Cum zale grele curg,
Şi cum de-atâtea lanţuri
Legat cumplit mă-ncurc!”

Şi-aceste lanţuri, toate,
Sunt dragostea din mine.
Şi-a despărţirii jale
În lanţul ei mă ţine.

Comorile-ndurării
Din pieptu-mi s-au sfârşit;
Puterea mea întreagă
De mult s-a istovit.

Ah, dacă ar fi dreaptă
Amara-mi soartă rea,
M-ar aduna odată
Lângă iubita mea!

Allah, învăluieşte
În vălurile-ţi sfinte
Schiloada mea făptură,
Să pot, când dinainte
I-oi sta iubitei mele,
Să-mi dezvelesc făptura,
Să vadă şi iubita
Cum chinul şi arsura
Mi-au supt puterea toată,
Şi cumu-s, de mâhnire,
De dor, de aşteptare,
De lunga despărţire!

Sfârşind de spus versurile, se duse la cea de a patra colivie, şi văzu în ea un biulbiuli, care numaidecât începu să îngâne câteva triluri plângătoare. Iar Desfătul-Lumii, la cântecul acesta, suspină adânc şi prociti:

Biulbiuliu-n zori de ziuă
Inimii îndrăgostite
Farmecul iubirii-i cântă-n
Trilurile lui vrăjite.

O, Desfăt-al-Lumii, jalnic
Sună trista-ţi tânguire,
Şi fiinţa ta întreagă
E topită de iubire.

Păsările-nduioşate
Îţi repetă neagra tângă
Că de jalea ta amară
S-ar topi şi fier şi stâncă.

Uite cum pluteşte lină

Alba dimineţii boare,
Peste raiuri de câmpie,
Prin chilimuri largi de floare.

O, voi, cântece de păsări
În senina dimineaţă!
O, tu, boare-nmiresmată,
Scrisă cu lumini pe faţă!

O, aleanuri dulci, şi vise,
Ce vă deşteptaţi în mine,
Amintindu-mi de iubita
Ce s-a dus şi nu mai vine!

Ploi de lacrime, şuvoaie,
Curg atunci din ochii mei,
Şi-un pojar s-aprinde-n suflet,
Înteţit de dorul ei.

Ci va face, pân' la urmă,
Bunul cerului părinte,
Să-şi găsească-ndrăgostitul
Fericirea dinainte!

Căci nu celui ce iubeşte
I se şi cuvine, oare,
Mai presus de-orice pe lume,
Mângâiere şi-ndurare?

Fiţi încredinţaţi că astfel
Mi se va-ntâmpla şi mie!
Şi-i menit: îndrăgostiţii
Să ghicească ce-o să fie!

Pe urmă, sfârşind de procitit versurile, Desfătul-Lumii mai merse…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute opta noapte

Spuse:

…Desfătul-Lumii mai merse oleacă şi văzu o colivie minunată, mult mai frumoasă decât toate celelalte la un loc. În colivia aceea era închis un porumbel sălbatic, care avea la gât o salbă de mărgăritare minunate. Şi Desfătul-Lumii, văzându-l pe acel porumbel, vestit pentru cântecul lui tânguios şi dulce, întemniţat acum în colivia aceea în care sta cu o înfăţişare nespus de tristă şi de îngândurată, începu să suspine şi prociti aceste versuri:

Porumbel de codru,
Frate cu cei care
Se iubesc – primeşte
Trista mea-nchinarel

O gazelă blândă
Mi-e şi mie dragă,
Care cu-o privire
Dulce, ca-ntr-o şagă,
Inima-mi străpunse,
Ca un junghi de fier,
De-am rămas să sânger
Pe pământ, stingher.

Dragostea îmi arde
Inimă şi gând;
Trupu-mi ca de boală
Zace suspinând.

Şi de-amar de vreme,
De când plâng pustiu,
Nu mai ştiu ce-i somnul,
Masa n-o mai ştiu.

Liniştea din suflet
Mi-a fugit departe
Numai de durere
Am pe lume parte.

Cum putea-voi, oare,

Fără ea, de-acum,
Bucuria vieţii
S-o mai aflu, cum?

Numai ea-i nădejdea
Sufletului meu,
Inima mea, dorul,
Visele-mi, mereu!

Când auzi acele versuri spuse de Desfătul-Lumii, porumbelul se trezi din tristeţea lui şi începu să îngurluie şi să suspine atât de jalnic şi de duios, încât părea că se foloseşte de grai omenesc şi, pe limba lui, parcă spunea asemenea versuri:

O, tinere îndrăgostit, tu vii
Să-mi aminteşti pierduta tinereţe,
Când cea dintâi pe care o iubii,
Cea numai gingăşie şi blândeţe,
Cea care din atâtea bucurii
Nu-mi mai lăsă decât o grea tristeţe,
Mă înrobea cu ochii ei nurlii
Şi cu desăvârşita-i frumuseţe.

Iar glasul ei, prin ramuri verzi de crâng,
Suna unduitor peste coline,
Şi-n cântecu-i părea că se răsfrâng
Gurluituri de flaute blajine.
Ci într-o zi, pe-al dealului oblânc,
O prinse-un vânător. Printre suspine,
Striga iubita: „După tine plâng,
O, fericire! mă despart de tine!”

Nădăjduiam că asprul vânător,
De-atât amar de lacrimi obidite,
Se va-ndura să-i dea iar drumu-n zbor.
Ci nu aşa făcu el, pasămite!

Iar jalea mea şi crâncenul meu dor
În mine ard şi azi neostoite,

Şi fără ea pe lume simt că mor,
Răpus de-atâtea chinuri pătimite.

Ah, apere-i Allah pe toţi acei
Ce suferă ca mine din iubire!
Şi poate că vreunul dintre ei,
Văzând nealinata mea mâhnire
Şi-amarul, scris cu foc în ochii mei,
Se va-ndura să-mi deie slobozire
Din colivia-n care zac sub chei, —
Să-mi caut iar pierduta fericire!

Atunci Desfătul-Lumii se întoarse către prietenul său, hadâmbul din Ispahan, şi îl întrebă:

— Ce palat este acesta? Cine locuieşte în el? Şi cine l-a zidit?

Hadâmbul răspunse:

— Vizirul sultanului *cutare* l-a zidit, pentru fiica lui, s-o scape de răsturnişurile vremurilor şi de năprasnele sorţii! Şi a surghiunit-o aici, cu slugile şi cu alaiul ei. Aşa că aici nu se deschid porţile decât o dată la un an, în ziua când ni se trimite hrana.

La cuvintele acestea, Desfătul-Lumii gândi în sufletul lui: „Mi-am ajuns ţinta! Da mi-e tare greu să aştept atâta amar de vreme până s-o văd!” Şi-atâta despre el!

Cât despre Floare-de-Trandafir, iacătă:

De când intrase în acel palat, nu mai putuse să guste bucuria de-a mânca ori de-a bea, nici pe aceea de a se odihni ori de a dormi. Dimpotrivă! Simţea că sporesc în sufletul ei chinurile dorurilor pătimaşe; şi îşi trecea vremea străbătând întregul palat, doar doar o găsi vreo ieşire. Ci degeaba! Şi într-o zi, nemaiputând, izbucni în suspin şi prociti aceste versuri:

Ca să mă pedepsească-anume
M-au dus departe de cel drag,
Şi-n temniţă fără de nume
M-au surghiunit, aici, să zac.
De focul patimii amare
Sărmană inima mea arde,
Căci m-au gonit fără cruţare
De ochii îndrăgiţi departe.

M-au ferecat în turnuri nalte,
Zidite-ntre prăpăstii crunte,
De peste tot împresurate
Cu hăul apelor cărunte.
Oare-au vroit astfel călăii
Să mă îmbete cu uitarea?
Ci dragostea-mi nu ştiu ei, răii,
Că a sporit cu depărtarea!
Şi cum să uit – când tot ce-n mine
S-a zămislit dintr-o privire
Spre chipul de lumini senine,
M-a înrobit cu-a lui iubire?
În chinuri trec zilele mele,
Şi-mi trec şi nopţile pe rând,
În focul gândurilor grele
Tot suspinând, tot aşteptând.
Ci şi aşa, fără iubirea
Celui ce nu e lângă mine,
Tot îmi rămâne amintirea
Singurătatea să-mi aline.

Sfârşind de spus aceste versuri, Floarea-de-Trandafir se sui pe terasa palatului…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute noua noapte

Spuse:

…se sui pe terasa palatului şi, cu ajutorul unor pânzeturi tari de Baalbek, pe care le legă straşnic între ele, îşi dete drumul binişor în jos, de pe vârful zidurilor, până la pământ. Şi, îmbrăcată aşa cum se afla, în cele mai frumoase haine ale ei, şi cu gâtul împodobit de un gherdan de nestemate, străbătu câmpiile pustii dimprejurul palatului şi ajunse la ţărmul mării.

Acolo zări un pescar, plecat la pescuit cu luntrea lui, şi pe care vântul din larg îl aruncase pe coasta aceea. Pescarul o zări şi el pe Floare-de-Trandafir şi, socotind c-o fi întruparea vreunui efrit, i se făcu o frică mare şi începu să vâslească spre a se îndepărta cât mai grabnic. Atunci Floare-de-Trandafir îl

strigă de mai multe ori şi, tot făcându-i o sumedenie de semne, îi prociti versurile acestea:

Pescarule, alungă-ţi spaima,
Priveşte-mă şi vezi că sunt
O biată fiinţă omenească
Rătăcitoare pe pământ.

Răspunde rugăminţii mele!
Nu-ţi cer decât s-asculţi şi tu
Povestea-mi tristă cum nu-i alta,
A sorţii care mă bătu.

De mine fie-ţi milă, biata,
Şi-Allah cel pururi fără moarte
Te va feri de focul crâncen
În care inima mea arde,

Atunci când o să ţi se-ntâmple
Şi ţie, poate, într-o zi,
S-arunci privirea spre-un prieten
Ce fără milă îţi va fi.

Îndrăgostită sunt de-un tânăr
Cu chip atât de luminos,
Încât şi soarele şi luna
Pălesc naintea lui, sfios.

Până şi gingaşa gazelă,
Privind la cel care-l pierdui,
Striga cuprinsă ca de-o vrajă:
„Sunt roaba frumuseţiii lui!”

Pe fruntea-i dragă, frumuseţea
Cu slove de neşters a scris
Aceste stihuri minunate
Şi tâlcuite ca de-un vis:

„Oricine îl priveşte-n viaţă
Ca pe-o făclie a iubirii,
Acela ne-ndoios păşeşte
Pe calea dreaptă-a mântuirii;

Dar cel ce se îndepărtează
De chipul lui străluminat,
Acela, bietul, săvârşeşte
O grea greşeală, şi-un păcat!”

Pescarule, de-mi dai un sprijin
Şi mă ajuţi să-l mai găsesc,
Ah, cât voi fi de fericită
Şi cum am să te răsplătesc!

Ţi-aş da grămezi de nestemate,
Şi scumpe giuvaieruri rare,
Sodom de lucruri preţioase,
Şi proaspete mărgăritare.

De-ar vrea Allah să-mi văd iubitul,
Să-mi împlinesc amarul dor!…
Ah, inima mi se topeşte,
Şi-n lunga aşteptare mor.

Când auzi versurile, pescarul plânse, gemu şi se tângui, amintindu-şi şi el de zilele tinereţii sale, când era topit de dragoste, chinuit de aşteptări, bătut de vise şi de doruri, ars de flăcările patimilor iubirii. Şi începu să procitească aceste versuri:

E vădită, ne-ndoielnic,
Crunta patimii ardoare:
Trup uscat, potop de lacrimi,
Ochi topiţi de veghi amare,
Inimă scăpărătoare
Precum piatra de amnare.

A iubirii grea năpastă
Dată-i fiecărei vieţi!
Şi eu o cunosc din anii
Sprintenelor tinereţi,
Şi-am gustat şi eu odată
Mincinoasele-i dulceţi.

De aceea-s gata, uite,
Să purced neabătut
Şi s-ajut la regăsire
Celui drag ce s-a pierdut,
Chiar de-ar fi să-mi pierd şi viaţa
Căutând ce n-am avut.

Ci nădejde trag să capăt
La sfârşit o bună plată,
Căci, se ştie,-ndrăgostiţii
N-au nărav, în lumea toată,
Să precupeţească preţul
Dragostei lor, niciodată.

De cum isprăvi de rostit versurile, se apropie cu luntrea de ţărm şi îi spuse fetei:

— Suie în luntre, căci sunt gata, uite, să te duc oriunde vei vrea!

Atunci Floare-de-Trandafir se sui în luntre şi pescarul se îndepărtă de ţărm cu bătăi spornice de vâslă.

Când ajunseră la oarecare depărtare, se stârni un vânt ce împinse luntrea din spate atât de repede, încât în curând pierdură din vedere pământul, iar pescarul nu mai ştiu unde se aflǎ. Ci peste trei zile furtuna se potoli, vântul conteni şi, cu îngăduinţa lui Allah (preamărit fie El!), luntrea ajunse la o cetate aşezată pe ţărmul mării.

Or, chiar în clipita când luntrea pescarului trăgea la ţărm, sultanul cetăţii, care sultan se chema Derbas, sta cu fiul său în palat, la o fereastră ce da către mare; şi văzu luntrea pescarului cum trăgea la ţărm, şi o zări şi pe fata aceea frumoasă ca luna plină în înaltul cerului senin, purtând la urechi cercei de rubin strălucitori şi la gât o salbă de nestemate minunată. Atunci pricepu că trebuie să fie vreo fată de sultan ori de împărat şi, urmat de fiul lui, coborî din palat şi se îndreptă către ţărm, ieşind pe poarta ce da spre mare.

În clipita aceea, luntrea fusese trasă la mal şi priponită, iar tânără dormea liniştit.

Atunci sultanul se apropie de ea şi o privi îndelung. Iar ea, de îndată ce deschise ochii, începu să plângă. Şi sultanul o întrebă:

— De unde vii? A cui fiică eşti? Şi care-i pricina venirii tale aici?

Ea răspunse:

— Sunt fiica lui Ibrahim, vizirul sultanului Şamikh. Iar pricina venirii mele aici este un lucru fără seamăn şi o întâmplare tare ciudată!

Pe urmă, îi istorisi sultanului toată povestea ei, de la început până la sfârşit, fără a-i ascunde nimic. După care, scoţând suspine adânci, vărsă lacrimi amare şi prociti aceste versuri:

De cât puhoi de lacrimi plâns-am,
Îmi curge sânge de sub pleoape.
Amare chinuri sunt izvorul
Acestor crâncene potoape!

Pricina suferinţii crunte
Şi-a lacrimilor ca de fiere
E o fiinţă fără seamăn
Pe care inima-mi o cere,

Cu care încă niciodată
Eu n-am putut să-mi stâmpăr dorul,
Nici setea care arde-n mine,

Nici visurile, nici fiorul!

Şi-atât de luminos i-e chipul,
Şi-atât e-n totul de frumos,
Că-n faţa frumuseţii sale
Şi turci şi-arabi sunt mai prejos.

Văzându-l, soarele şi luna
Cu dragoste i se închină,
De harurile lui robite,
De orbitoarea lui lumină.

Din vrăjitoarea lui privire,
Sub arcul ochilor semeţi,
Nu-i inimă să n-o străpungă
Ucigătoarele-i săgeţi.

O, tu, acela către care
Mă plâng acum ca la o stea
Şi-ţi povestesc de câte sufăr,
Ai milă de durerea mea!

Ai milă de-o îndrăgostită
Ajunsă, biata, ca un joc
În mâna soartei fără milă
Şi-al dragostelor nenoroc!

Vai, numai dragostea amară
M-aduse-n ţara ta, plângând,
Şi nu mai am nicio nădejde
Decât în tine pe pământ!

Tu, bunule, tu, care-i aperi
Pe cei ce gem răpuşi de dor
Şi cărora întotdeauna
Le stai cu drag ocroitor,

O, tu, nădejdea mea, întinde
Al ocrotirii tale cort

Şi peste dragostea mea mare,
Şi peste chinul care-l port,

Şi peste tribul celor care,
Îndrăgostiţi, suspină greu
Şi-ajută-mi să-mi găsesc iubitul,
O, tu, stăpâne bun al meu!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a patru sute zecea noapte

Spuse:

Şi, îndată ce prociti versurile, îi povesti sultanului alte câteva amănunte, apoi izbucni în lacrimi şi ticlui versurile următoare:

De viaţă să mă bucur am putut
Doar până-n ziua când, întâia dată,
A dragostei minune-am cunoscut!

Ca luna de Regeb[21]*, netulburată,*
Iubitului meu cel de mult pierdut,
Aşa să-i fie pururi viaţa toată!

Ci mie-n ziua negrului surghiun,
Când au venit, haini, de m-au luat,
Un fapt ca o minune-ntre minuni

Atunci, în ceasul rău, mi s-a-ntâmplat:
Mi s-a părut că-n sufletu-mi nebun
Potopu-amar de lacrimi, zbuciumat,

Cu chinu-mi tot, trecut prin aspre munci,
S-a preschimbat într-un noian de foc
Ce mă ardea cu flăcările-i lungi.

Şi dintr-odată, ca la un soroc,
Din toate lacrimile mele-atunci
Mari ploi de sânge-au izbucnit pe loc.

Şi sângele curgea pe faţa mea,
Iar când vroiam să-mi şterg obrazul ud,
Năframa dintr-odată se-nroşea,

Încât, privind-o, ţi s-ar fi părut
Ca şi cămaşa lui Iosifi cândva,
Scăldată-n sânge de la început.

Când auzi cuvintele Floarei-de-Trandafir, sultanul nu se mai îndoi o clipă de cât de adâncă era boala ei din iubire şi i se făcu milă de ea şi-i spuse:

— Să nu-ţi fie nici teamă, nici spaimă: ai ajuns la capăt! Căci gata-s, iată-mă, să te ajut să ajungi la dorul tău şi să ţi-l aduc pe cel pe care îl cauţi! Încrede-te în mine, aşadar, şi ascultă aceste câteva cuvinte!

Şi numaidecât sultanul îi prociti aceste versuri:

O, tu, fiică-a unui neam de soi,
Ajuns-ai la limanul cel dorit.
Cu bucurie ţi-l vestesc. La noi
Găsi-vei sprijin. Deci: bine-ai venit!

Şi chiar de astăzi, uite, am să ridic
Grămezi de bogăţii fără de preţ,
Să le trimit sultanului Şamikh,
Sub pază de viteji şi călăreţi.

Îi vom trimite sipete cu mosc,
Şi suluri de atlazuri strălucind,
Şi, ca să vadă că vreau să-l cunosc,
Adăuga-vom aur şi argint

Aşa vom face! Şi, ca să se ştie,
Într-o scrisoare-apoi avem să-i scriem
Că vrem pe veci prieten să ne fie
Şi vrem numaidecât să ne-ncuscrim.

Deci, chiar de astăzi, tot ce pot voi face
Să-ţi vin cât mai degrabă-n ajutor
Şi să-l aduc fără zăbavă-ncoace
Pe-acela după care arzi de dor.

Iubirii i-am gustat şi eu amarul,
Şi de atunci ştiu chinul ei întreg,
Şi-i plâng pe cei ce beau plângând paharul
Amărăciunii ei, şi-i înţeleg.

Sfârşind de rostit versurile, sultanul ieşi dinaintea ostaşilor lui şi, chemându-şi vizirul, îl puse să pregătească poveri fără de număr, pline cu darurile trebuincioase, îi dete poruncă să pornească el însuşi la drum, spre-a merge să i le ducă sultanului Şamikh, unchiul Floarei-de-Trandafir, şi îi spuse:

— Pe deasupra, trebuie să-mi aduci cu tine, neabătut, de acolo, pe unul care se numeşte Desfătul-Lumii. Şi să-i spui sultanului: „Stăpânul meu doreşte să lege prietenie cu tine şi legământul dintre tine şi el va fi căsătoria ce se va încheia între supusa ta şi Desfătul-Lumii, unul dintre cei din alaiul tău. Trebuie, dar, să mi-l încredinţezi pe acel tânăr, ca să-l duc sultanului Derbas, pentru ca în faţa lui să se încheie senetul de căsătorie!”

După care sultanul Derbas scrise o scrisoare în această privinţă sultanului Şamikh, o înmână vizirului său, mai spunându-i o dată poruncile despre Desfătul-Lumii, şi adăugând:

— Ia bine aminte că, dacă nu mi-l aduci, te mazilesc din slujbă!

Vizirul răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi plecă numaidecât la drum cu darurile, către meleagurile sultanului Şamikh.

Când ajunse la sultanul Şamikh, îi rosti salamalecul din partea sultanului Derbas şi îi înmână scrisoarea şi darurile ce le adusese.

Văzând, darurile acelea şi citind scrisoarea, în care i se spunea despre Desfătul-Lumii, sultanul Şamikh vărsă un potop de lacrimi şi grăi către vizirul sultanului Derbas:

— Vai, vai! Unde este acum Desfătul-Lumii? A pierit! Şi deloc nu ştim unde se află! De mi l-ai putea aduce tu îndărăt, o, vizirule-crainic, ţi-aş da de două ori mai multe daruri decât mi-ai adus tu!

Şi sultanul, spunând aceste cuvinte, începu să plângă în hohote, să geamă, să se jeluiască şi să suspine. Pe urmă prociti aceste versuri:

Daţi-mi îndărăt flăcăul,
Scump ca sufletul din mine!

Nu râvnesc mărgăritare,
Nici comoară de rubine.

El mi-era ca luna plină
Pe un cer fără de nor.

El îmi bucura privirea,
Chipul lui strălucitor.

Nici gazela cea uşoară
Nu era la mers ca el.

Mijlocu-i era ca ramul
Tânăr – tras ca prin inel.

Faptele-i erau ca rodul
Dulce-al arborelui ban.

Ci a pomului podoabă
N-ar putea, şi-ar fi în van,

Cu întreaga-i frumuseţe
Tinerească-a roadei lui,

Niciodată să răpească
Judecata nimănui.

L-am crescut din anii-i fragezi,
De pe când era un prunc,

În răsfăţuri şi-n alinturi,
Sărutându-i părul lung.

Iată-acum, răpus de jale
Plâng de dorul lui mereu

Şi în sufletu-mi se zbate
Chinul despărţirii greu.

După care se întoarse către vizirul trimis, ce-i aduse darurile şi scrisoarea, şi-i spuse:

— Du-te la stăpânul tău şi spune-i: „Desfătul-Lumii a plecat de mai bine de-un an, şi sultanul, stăpânul lui, nu ştie ce s-a făcut cu el!"

Vizirul răpunse:

— O, doamne al meu, stăpânul meu mi-a spus: „De nu mi-l aduci pe Desfătul-Lumii, te mazilesc din vizirie şi n-ai să mai pui piciorul niciodată în cetatea mea!" Cum, dar, aş cuteza să mă întorc fără acel tânăr?

Atunci sultanul Şamikh se întoarse către vizirul său Ibrahim, tatăl Floarei-de-Trandafir, şi îi spuse:

— Ai să-l însoţeşti pe vizirul trimis, luând cu tine pază puternică; şi aşa să-l ajuţi să facă toate cercetările cele de trebuinţă, prin toate locurile, ca să-l găsească pe Desfătul-Lumii!

El răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi numaidecât porunci să fie însoţit de o oaste de străjeri şi, laolaltă cu vizirul trimis, plecă să-l caute pe Desfătul-Lumii.

Călătoriră aşa vreme lungă, şi, de fiecare dată când treceau pe lângă niscaiva beduini ori pe lângă vreo caravană, întrebau de nu cumva ştie careva ceva despre Desfătul-Lumii, spunând:

— N-aţi văzut cumva trecând careva, pe nume *cutare*, şi având înfăţişarea *cutare* şi *cutare?*

Şi oamenii răspundeau:

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a patru sute unsprezecea noapte

Spuse:

…Şi oamenii răspundeau:

— N-am văzut!

Şi tot aşa întrebară mai departe, şi prin sate şi prin cetăţi, şi cercetară câmpiile şi pământurile prăpăstioase, ogoarele şi pustiurile, până ce ajunseră la ţărmul mării. Acolo, se suiră pe puntea unei corăbii şi plecară pe mare, spre a trage într-o zi la ţărm lângă Muntele Mumei-care-şi-a-pierdut-copilul.

Vizirul sultanului Derbas îl întrebă atunci pe sultanul vizirului Şamikh:

— Pentru care pricină i s-a dat muntelui acest nume?

Vizirul sultanului Şamikh răspunse:
— Am să-ţi povestesc îndată. Află, dar, că în vremurile de demult, o ginnă din neamul ginnilor chinezi a coborât pe pământ. Or, într-o zi, pe când se plimba ea aşa pe pământ, s-a întâmplat să întâlnească un om şi să se îndrăgostească de el cu o dragoste nemăsurată. Ci, temându-se de mânia ginnilor din neamul ei, dacă s-ar fi aflat cumva de taina aceea, da fără a putea să-şi sugrume arşiţa dragostei, porni să caute vreun colţişor singuratic unde să-şi ascundă iubitul de ochii ginnilor, neamurile ei, şi găsi până la urmă muntele acesta neştiut nici de oameni, nici de ginni, căci nu se afla pe niciunul dintre drumurile străbătute nici de unii, nici de ceilalţi. Aşa că îl luă pe iubitul ei şi îl aduse prin văzduhuri până pe ostrovul acesta, unde sălăşlui împreună cu el. Şi nu lipsea niciodată de lângă el mai mult decât atât cât îi trebuia ca să se ducă din când în când s-o mai vadă rudele, şi grabnic se întorcea numaidecât lângă drăguţul ei, în ascunzătoare. Şi-aşa, după o bucată de vreme de asemenea viată, rămase însărcinată în mai multe rânduri şi aduse pe lume, în acest munte, o mulţime de copii. Or, neguţătorii ce călătoreau pe lângă coasta de aici cu corăbiile lor, de fiecare dată când treceau mai pe aproape de munte auzeau ţipetele copiilor, ce semănau întocmai cu ţipetele de jale ale unei mume bocindu-se, şi îşi ziceau: „Aici pe munte trebuie să fie vreo biată mumă care şi-a pierdut copiii!” Şi aceasta-i pricina numelui dat muntelui.
După ce auzi lămurirea aceea, vizirul sultanului Derbas rămase peste măsură de uimit.
Ci şi coborâseră şi ajunseseră la palat, unde bătură în poartă. Poarta se deschise îndată şi se ivi un hadâmb care, cunoscându-l numaidecât pe stăpânul său, vizirul Ibrahim, tatăl Floarei-de-Trandafir, îndată îi sărută mâna şi îi pofti în palat, şi pe el, şi pe tovarăşul lui, cu întregul alai.
Vizirul Ibrahim, ajungând în curtea palatului, zări printre slujitori un om jalnic la înfăţişare pe care nu-l cunoscu, şi care nu era altul decât Desfătul-Lumii. Aşa încât întrebă slugile:
— De unde a venit acesta?
Ei răspunseră:
— Este un biet neguţător care şi-a pierdut într-un înec toate mărfurile şi n-a izbutit să scape decât el. De altminterea-i om paşnic şi cucernic, pururea răpit de farmecele rugăciunii!
Vizirul nu mai stărui şi intră în palat.

Se îndreptă către iatacul fiicei sale şi, când ajunse, n-o găsi acolo pe fată. Le întrebă atunci pe tinerele roabe ale acesteia, care se aflau prin preajmă, şi ele îi răspunseră:

— Nu ştim când a plecat de-aici! Tot ce putem să spunem este că n-a stat aici cu noi decât puţină vreme, pe urmă a pierit!

La cuvintele lor, vizirul vărsă potop de lacrimi şi ticlui aceste versuri:

O, casă tu, pe care-n mii de graiuri
Atâtea păsări te-au cântat cândva,
Şi-a cărei frumuseţe ca de raiuri
A strălucit ca-n noaptea neagră-o stea,

În ziua când venea ca dintre vise
Îndrăgostita suspinând de dor,
O aşteptai cu porţile deschise
Să-ţi calce blândă pragul primitor!

Oh, cine oare va putea să-mi spună
Pe unde s-a pierdut comoara mea,
Stăpâna luminoasă, dulce, bună,
De pari acum pustie fără ea?

Aici, cândva, curteni cu multă fală
Trăiau în fericire şi-n huzur,
Şi peste tot, în fiecare sală,
Atlazuri străluceau jur împrejur.

Spuneţi-mi, dar, cum au putut să piară
Atâtea câte-acuma s-au pierdut?
Vai, unde sunt cei de odinioară?
Vai, unde sunt stăpânii din trecut?

Pe urmă, sfârşind de spus versurile, vizirul Ibrahim începu iar să plângă şi să se tânguie şi zise:

— Nu poţi scăpa de ceea ce a hotărât Allah, nici să abaţi ceea ce ţi-e scris de mai înainte!

Pe urmă, se sui pe terasa palatului şi găsi pânzele de Baalbekh, legate cu un capăt de creasta zidului şi spânzurând până la poalele palatului. Atunci pricepu că fiica sa fugise în felul acela şi, tulburată de patimă şi înnebunită

de durere, se pierduse în lume. Totodată zări două păsări mari, una un corb, iar cealaltă o bufniţă; şi, nemaiavând nicio îndoială că ele n-ar fi semn de neagră prevestire, izbucni în hohote de plâns şi recită aceste versuri:

Am venit ca-n zbor la casa
Celei care mi-este dragă,
Cu nădejdea că, văzând-o,
Toată jalea o să-mi treacă,
Tot pojarul despărţirii
Cu durerea mea întreagă.

Ci-n zadar cutreier casa
Din odaie în odaie.
Nimeni nu-i care să-mi stingă
Crunta inimii văpaie.
Nu mi se aţin în cale,
Doar un corb şi-o cucuvaie.

Triste păsări mohorâte!
Le privesc şi-mi spun în mine:
„Tu ai prigonit sălbatic,
Tu ai despărţit, haine,
Două suflete curate,
De-al iubirii soare pline!

Iată-acuma, vine rândul
Să-ţi lipeşti şi tu de buze
Cupa-n care chinul negru
Al nădejdilor răpuse
Şi-a lăsat pe veci arsura
Necurmatelor lui spuze.

Ţi-a venit şi ţie rândul
Să te chinui, bând paharul
Vieţii fără bucurie,
Cu suspinul şi amarul
Lacrimilor necurmate
Care curg şi ard ca jarul!”

După care, coborî de pe terasă plângând…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a patru sute douăsprezecea noapte

Spuse:

…coborî de pe terasă plângând şi dete poruncă robilor să plece pe munte, s-o caute peste tot pe unde va fi de trebuinţă, ca s-o găsească pe stăpâna lor. Iar robii îndepliniră porunca. Ci n-o găsiră pe stăpână lor. Şi-atâta despre ei!

Cât despre Desfătul-Lumii, iacătă!

Când căpătă încredinţarea că Floare-de-Trandafir fugise, scoase un ţipăt amarnic şi căzu leşinat la pământ. Cum sta întins aşa, fără a-şi mai veni în fire, oamenii din palat gândiră că este răpit de vraja rugăciunii şi că sufletul lui este cufundat în farmecul sfintelor vedenii ale Celui Preaînalt. Şi-atâta despre el!

Cât despre vizirul sultanului Derbas, când văzu că vizirul Ibrahim pierduse orice nădejde de a mai găsi-o pe fiica sa şi pe Desfătul-Lumii, şi că inima lui era tare greu amărâtă de toate astea, hotărî să se întoarcă la cetatea sultanului Derbas, fără a fi izbândit în solia cu care fusese însărcinat. Îşi luă, aşadar, bun-rămas de la vizirul Ibrahim, tatăl Floarei-de-Trandafir, şi îi spuse, arătându-i-l pe sărmanul flăcău:

— Tare aş vrea să-l iau cu mine pe omul acesta cucernic. Poate că, pentru sfinţenia lui, binecuvântarea celui Atotputernic va coborî şi asupra-ne, şi poate că Allah (preamărit fie El!) va înduioşa inima sultanului, stăpânul meu, şi nu-l va lăsa să mă mazilească din slujbă! Iar eu, pe urmă, n-am să preget a-l trimite pe cucernic la Ispahan, cetatea lui, care nu-i departe de ţara noastră.

Vizirul Ibrahim îi răspunse:

— Fă cum vrei!

Pe urmă cei doi viziri se despărţiră şi fiecare luă calea întoarsă către tara sa, vizirul sultanului Derbas având grijă mai întâi să-l ia cu sine pe Desfătul-Lumii, pe care era departe de a bănui cine este, dată fiind starea de leşin statornic în care se afla. Starea aceea de leşin mai ţinu încă trei zile, de-a lungul călătoriei, şi Desfătul-Lumii habar n-avea de nimic din câte se petreceau împrejurul lui. Până la urmă se trezi din leşin şi întrebă:

— Unde sunt?

I se răspunse:

— Eşti în tovărăşia vizirului sultanului Derbas!

Pe urmă careva alergă îndată să-l vestească pe vizir că omul cel sfânt s-a trezit din somnul lui. Atunci vizirul îi trimise apă de trandafiri îndulcită cu zahăr, pe care i-o dădură s-o bea şi izbutiră să-l aducă la viaţă de-a binelea. După care călătoria urmă mai departe şi ajunseră la cetatea sultanului Derbas.

Numaidecât sultanul Derbas trimise să i se spună vizirului:

— Dacă Desfătul-Lumii nu este cu tine, ia seama bine să nu care cumva să te arăţi dinaintea mea!

Primind porunca, amărâtul de vizir nu mai ştia încotro s-o ia. Într-adevăr, el habar n-avea că Floare-de-Trandafir se află lângă sultan, nici pentru ce doreşte sultanul să-l găsească pe Desfătul-Lumii şi să se împrietenească cu el; şi, tot aşa, habar n-avea că Desfătul-Lumii era acolo cu el, fiind chiar tânărul căzut în leşin de atâta vreme. La rându-i, Desfătul-Lumii nici el nu avea habar unde îl duceau, şi nici că vizirul fusese trimis anume în căutarea lui.

Or, când văzu că Desfătul-Lumii îşi vine în simţiri, vizirul îi spuse:

— O, sfântule întru Allah, aş vrea să mă ajuţi cu sfaturile tale în amarnica încurcătură în care mă zbat. Află că sultanul, stăpânul meu, m-a trimis într-o solie pe care nu am izbutit s-o îndeplinesc. Şi-acuma, când a aflat că m-am întors, mi-a trimis o scrisoare în care îmi spune: „Dacă nu ai izbutit în solia ta, nu care cumva să calci în cetate!”

Desfătul-Lumii îl întrebă:

— Şi care era solia?

Vizirul îi istorisi atunci toată povestea, şi Desfătul-Lumii îi spuse:

— Să nu te temi de nimic! Du-te la sultan şi ia-mă cu tine. Şi iau asupra-mi răspunderea întoarcerii lui Desfătul-Lumii.

Vizirul se bucură cu bucurie mare şi întrebă:

— Adevăr grăieşti?

El răspunse:

— De bună seamă!

Atunci vizirul încălecă pe cal, îl luă pe flăcău şi se duse cu el la sultan.

Când se înfăţişară, sultanul îl întrebă pe vizir:

— Unde este Desfătul-Lumii?

Atunci omul cel sfânt înaintă şi răspunse:

— O, preamărite sultane, ştiu eu unde se află Desfătul-Lumii!

Sultanul îi făcu semn să se apropie şi îl întrebă, tulburat peste măsură:

— Unde se află?
El răspunse:
— Într-un loc foarte aproape de aici! Ci, mai întâi, spune-mi ce vrei cu el, iar eu am să-l fac să vină numaidecât dinaintea ta.
Sultanul spuse:
— Hotărât! am să-ţi spun cu plăcere şi ca o datorie; ci împrejurarea cere să fim singuri!
Şi îndată le porunci oamenilor lui să se îndepărteze, îl duse pe tânăr într-o încăpere tainică şi îi istorisi povestea, de la început până la sfârşit. Atunci Desfătul-Lumii îi spuse sultanului:
— Porunceşte să mi se aducă haine frumoase şi dă-mi-le să le îmbrac. Şi am să-l fac pe Desfătul-Lumii să se ivească într-o clipită!
Sultanul porunci numaidecât să se aducă o mantie strălucitoare, iar Desfătul-Lumii se îmbrăcă în ea şi strigă:
— Eu sunt Desfătul-Lumii, deznădejdea pizmaşilor! Şi, la cuvintele acestea, săgetând inimile cu frumoasele lui priviri, ticlui versurile următoare…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a patra sute treisprezecea noapte

Spuse:

…ticlui versurile următoare:

Amintirea celei care
Mi-e ca sufletul de dragă
Pretutindeni mă-nsoţeşte
În singurătatea mea,
Stă cu mine-ntotdeauna
Şi duioasă mă dezleagă
De amarul depărtării
Nu am alt izvor pe lume

Să-mi adăp cumplita sete,
Decât lacrimile mele,
Lacrimile mele doar.
Ci izvorul lor cel veşnic,

Care curge pe-ndelete,
Setea nu mi-o potoleşte,
Jaru-n piept mi-l lasă jar.

Ah, năprasnică-i arsura!
Jarul dorurilor mele
Nu are asemuire
Cu nimic de pe pământ,
Nu s-a pomenit vreodată,
Nici sub soare, nici sub stele,
O iubire-atât de mare
Şi un dor atât de sfânt.

Crunte trec nopţile mele,
Fără somn, nealinate,
Tot cu pleoapele deschise,
Tot în plânset fără grai!
Sufletu-mi de neodihna
Dragostei mi se tot zbate
Şi sărmana viaţă-ntreagă-mi
Curge între iad şi rai.

Dacă am avut putere
Să-i îndur cândva povara,
N-o mai am acum; pierdute-s
Toate câte-avut-am ieri.
Doar un bun îmi mai rămase
Din iubirea mea, amara:
Jalea care mă usucă
Şi de care am să pier.

Trupul mi se istoveşte,
Mi se tulbură privirea
De durerea despărţirii
Şi de plânsetu-i în van.
Ochii-mi sângeră de lacrimi,
Dar nu-mi pot opri pieirea!
Lacrimilor ce mă-neacă

Nu le pot găsi alean.

Vai, nimic nu sunt în stare,
Nu mai am nicio putere.
Inima-mi, de chinuri multe,
S-a topit şi s-a pierdut.
Vai, în pieptul meu se-adună
Valuri-valuri de durere —
Chinuri multe peste chinuri
Vin potop neabătut.

Azi şi inima-mi şi capu-mi,
Chinuite laolaltă,
Au încărunţit asemenea
Şi-au îmbătrânit aşa,
De când şi-au pierdut iubita
Cea mai bună, cea mai caldă,
Cum nu-i alta mai frumoasă
Să se-asemuie cu ea.

Fără voia ei, sărmana,
Am fost despărţiţi pe lume;
Iar acum, de bună seamă,
Are doar un singur gând:
Mări şi ţări să tot străbată,
Fără nume sau cu nume,
Să mă caute pe mine
Pretutindeni pe pământ.

Cine însă-ar şti să spună,
După-atât amar de vreme
Şi atâta despărţire,
Dacă-al sorţii noastre drum
Va voi să-mi dea iubita
Pentru care pieptu-mi geme,
Cine ştie dacă soarta-mi
Va voi să-nchidă-acum
Cartea despărţirii noastre,

De atâta timp rămasă
La acelaşi loc deschisă,
Cine ştie de mi-e dat
Să se curme despărţirea
Care sufletul ne-apasă
Şi să-nceapă-al regăsirii
Timp frumos înmiresmat?

Cine ştie dacă mâine
Am s-o văd acasă iar
Pe iubita mea frumoasă,
Luminându-mi vis şi dor?
Cine ştie dacă jalea
Care astăzi mă omoară
N-are să se schimbe mâine
În desfături fără nor?

Când Desfătul-Lumii sfârşi de rostit versurile, sultanul Derbas îi spuse:

— Pe Allah! văd bine acuma că voi amândoi vă iubiţi la fel de curat şi la fel de pătimaş. Într-adevăr, voi sunteţi pe cerul frumuseţii ca două stele strălucitoare! Povestea voastră este fără de asemuire şi întâmplările prin care aţi trecut sunt fără de pereche!

Pe urmă sultanul îi istorisi cu de-amănuntul povestea Floarei-de-Trandafir. Şi Desfătul-Lumii îl întrebă:

— Poţi să-mi spui, o, sultane al vremurilor, unde se află ea acum?

El răspunse:

— Se află în palatul meu!

Şi îndată porunci să vină cadiul şi martorii şi îi puse să întocmească senetul de căsătorie dintre Floare-de-Trandafir şi Desfătul-Lumii. După care îi potopi cu cinstiri şi cu binefaceri, şi trimise numaidecât un sol să-l vestească pe sultanul Şamikh de toate câte li se întâmplaseră Desfătului-Lumii şi Floarei-de-Trandafir.

Când află vestea, sultanul Şamikh se bucură cum nu se mai poate şi trimise sultanului Derbas o scrisoare în care îi spunea: „De vreme ce senetul de căsătorie s-a şi întocmit, doresc ca sărbătorirea nunţii şi petrecerea să se facă în palatul meu!”

Şi îndată porunci să se pregătească şi cămile, şi cai, şi oameni, şi trimise să-i aducă pe proaspeţii căsătoriţi.

La sosirea scrisorii şi a alaiului, sultanul Derbas le dărui proaspeţilor căsătoriţi o grămadă de bani, porunci să fie urmaţi de un alai măreţ şi îşi luă rămas-bun de la ei. Şi ei plecară.

Or, ziua în care au sosit în ţara lor, în mijlocul cetăţii Ispahanului, unde domnea sultanul Şamikh, a fost o zi de neuitat. Niciodată nu s-a mai văzut o zi mai frumoasă ori măcar asemenea cu ziua aceea!

Sultanul Şamikh, într-adevăr, ca să sărbătorească acea sărbătoare, i-a adunat pe toţi cântăreţii şi a dat mari ospeţe. Şi petrecerile au ţinut trei zile în şir, de-a lungul cărora sultanul a împărţit bunuri multe norodului şi a dăruit o sumedenie de caftane strălucitoare.

Cât despre tinerii căsătoriţi, iacătă! Desfătul-Lumii, odată ospăţul sfârşit, din cea dintâi noapte, a intrat în odaia de nuntă a Floarei-de-Trandafir; şi amândoi s-au aruncat unul în braţele celuilalt, căci în clipa aceea puteau şi ei, într-un sfârşit, să se privească, de când se întâlniseră; şi-atâta de voioşi şi-atâta de fericiţi se simţiră, că-i potopi plânsul. Iar Floare-de-Trandafir ticlui aceste versuri:

Veni şi bucuria,
Veni, într-un sfârşit,
Să risipească jalea,
Să-mprăştie mâhnirea,
Şi iatâ-ne-mpreună
Aşa cum am dorit.
Pizmaşilor, de ciudă,
Li s-a-mpâclit privirea.

Zefirul fericirii
Întoarse şi-nspre noi
Înmiresmatu-i zâmbet
De viaţă dătător.
Şi inima-nviază,
Şi trupu-ntreg apoi,
Şi-n suflet e lumină
Şi soare orbitor.

Al revederii soare
Pe chip ni s-a aprins.
Jur împrejur răsună

Cântări de bucurie.
Tamburele dau veste
Întregului cuprins
Că suntem iar alături,
Purtaţi ca de-o beţie.

Nu lacrimi de mâhnire
Din ochii noştri curg!
Nu lacrimi de tristeţe
Ne scaldă faţa iară!
De fericire plângem,
Că iată-s la amurg
Mâhnirea noastră lungă,
Tristeţea noastră-amară.

Ce chinuri, ce năpaste
Am înfruntat din greu!
Şi iată-le pe toate
Deodată risipite.
Cu câtă îndârjire
Am îndurat mereu
Potop de suferinţe,
Cu inimi neclintite!
În neagra pribegie
Nimic nu ne-a supus,
Măcar că alb ni-e părul
De-a chinului furtună.
Ci iată, într-o clipă,
Ca fumu-n vânt s-au dus
Durerile şi jalea,
Văzându-ne-mpreună.

Sfârşindu-şi ticluirea, se îmbrăţişară şi stătură unul în braţele celuilalt, strâns înlănţuiţi până ce căzură doborâţi de mulţumire şi de fericire.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patrusprezecea noapte

Spuse:

Odată deşteptaţi din visarea lor, Desfătul-Lumii ticlui versurile următoare:

O, nopţi îndelung visate,
O, dulci nopţi de fericire,
Cu iubita mea alături
Petrecute în neştire,
Nopţi frumoase, poleite
În visare şi-n iubire!

Iată-ne pe totdeauna
Laolaltă, pân' la moarte,
După lunga pribegie!
Sunt sfărmate-acum şi sparte
Lanţurile ferecate
Care ne ţineau departe.

Soarta, după negre valuri
Câte ne-a stârnit în cale,
Ne zâmbeşte-acum şi nouă
Risipind cernita jale,
Şi ne dăruie comoara
Scumpă-a harurilor sale.

Fericirea-n cinstea noastră
Steagurile îşi desprinde,
Şi, zâmbindu-ne voioasă,
Dulcea-i cupă ne întinde,
A plăcerilor licoare
S-o gustăm de-aci-nainte.

În sfârşit, după noianul
Suferinţelor trecute,
Stăm să povestim alături
Drumurile străbătute,
Nopţile fără de tihnă
În suspine petrecute.

O, Stăpâne, dă-ne harul
Fără de asemănare,
Dă-ne-n mila ta deplină
Harul de-a lăsa să zboare
Sufletele noastre-n slava
Luminată de uitare.

Ah, ce dulce este viaţa,
Ce frumoasă şi ce bună!
Şi cum stăm răpiţi de vrajă,
Mână-n mână, împreună,
Raza veşnică-a iubirii
Inimile ne-ncunună.

După ce Desfătul-Lumii rosti versurile, cei doi îndrăgostiţi se strânseră iarăşi în braţe şi, prăbuşindu-se pe patul lor de nuntă, se înlănţuiră în cele mai desăvârşite desfătări; şi se alintară, şi se bucurară, hârjonindu-se, până ce se cufundară cu totul în marea zbuciumată a iubirii. Şi alinturile, mângâierile, fericirile, hârjoanele şi bucuriile lor erau atâta de arzătoare, încât se scurseră şapte zile şi şapte nopţi fără ca ei să-şi fi dat seama de fuga timpului şi de schimbările de-afară, de parcă cele şapte zile n-ar fi fost decât o singură zi. Numai când văzură că sosesc cântăreţii, înţeleseră că se aflau la sfârşitul celei de a şaptea zile a lor de căsătorie[22]. Aşa că Floare-de-Trandafir, peste măsură de uimită, ticlui pe dată versurile acestea:

Prin dureri nemărginite,
Şi păzită, şi-alungată,
Tot am izbutit, iubite,
Să te strâng la pieptu-mi, iată.

Pe atlaz cu zarafire,
Şi pe scumpe catifele,
Ameţită-s de iubire
Şi de visurile mele.

Pe saltea de piele moale
Şi de puf de păsări rare,
Sorb pe buza gurii tale

Dragostea, ca pe-o licoare.

Care altă băutură
Poate să mă mai îmbie,
Când de pe frumoasa-ţi gură
Sorb licoarea ca-n beţie?

Pentru noi, acum, trecutul
Şi prezentul sunt tot una.
Oare-aşa e începutul
Fericirii-ntotdeauna?

Nu e oare de mirare
Că-au trecut în zbor, de-a rândul,
Şapte nopţi ca-ntr-o uitare,
Zborul lor nepricepându-l?

Au venit, în cinstea noastră,
După datini, împreună,
Urătorii la fereastră,
În a şaptea zi, să-mi spună:

„Pururea să dăinuiască
Dragostea ta, şi să-ţi fie
Scut Allah, să veşnicească
Dulcea ta căsătorie!”

După ce ea recită aceste versuri, Desfătul-Lumii o îmbrăţişă de nenumărate ori, pe urmă ticlui şi el următoarele stihuri:

Iată ziua fericirii
Şi-a urărilor de bine!
M-a desferecat iubita
Din dureri şi din suspine.

E ca o beţie rară
Dulcea ei apropiere,
Şi-i e ca o vrajă graiul
Parcă înmuiat în miere.

Mi-a adus să beau sorbetul
Frumuseţii ei fecioare,
Şi simţirea mi-a purtat-o
Peste-a lumilor hotare.

Fericiţi am stat alături,
Beţi de vis şi de iubire,
Pe atlazurile scumpe,
Tot cântând ca în neştire.

Şi-n beţia fericirii
Am uitat că vremea zboară,
Prima zi ori cea din urmă-i,
Neştiind de-s zori sau seară.

Totdeauna să ne fie
Dragostea la fel de dulce,
Iar iubirea lângă mine
Doru-n braţe-mi să şi-l culce!

A uitat şi ea de-acum
Zilele de chinuri pline.
Blând, Allah a ocrotit-o
Şi pe ea, ca şi pe mine.

După ce recită aceste versuri, amândoi se ridicară, ieşiră din iatacul de nuntă şi împărţiră tuturor oamenilor din palat sumedenie de bani, haine de mare preţ, plocoane şi daruri. După care Floare-de-Trandafir le porunci roabelor să pregătească numai pentru ea hammamul din palat şi îi spuse apoi Desfătului-Lumii:

— O, răcoare a ochilor mei, acuma vreau să te văd, într-un sfârşit, la hammam, ca să fim numai noi doi, singuri în toată voia!

Şi ajunsă, în clipa aceea, dincolo de marginile fericirii, ticlui aceste versuri:

Iubitule, de-atâta timp, mereu,
Stăpâne dulce-al sufletului meu,

(Nu vreau acum să-ţi mai aduc aminte
De câte-am pătimit mai înainte),

O, tu, iubitul meu, cel fără care
Eu nici să mai trăiesc n-aş fi în stare,

Tu, cel pe care eu nici n-aş putea
Să-l schimb cu altul în inima mea,

Hai la hammam cu mine împreună,
O, tu, lumină-a ochiului meu, bună!

Şi-acolo, după iadul aburind[23]*,*
În desfătări de rai să te cuprind.

Arome tari de nard şi de aloe
Să ardem, veselindu-ne în voie,

Mireasma lor hammamul să-l străbată,
Să ne simţim ca într-un vis deodată.

Pe urmă, nestatornicei ursite
Îi vom ierta greşelile cumplite,

Şi fericiţi îl vom slăvi apoi
Pe Cel ce veghează peste noi!

Iar eu, privindu-te, de fericire
Îţi voi şopti cu şoapte din nefire:

„Această scaldă, dragul meu, să-ţi fie
Desfătătoare ca, o bucurie!”

Odată aceste versuri recitate, cei doi îndrăgostiţi se ridicară şi se duseră la hammam, unde putură să se bucure de clipe tare dezmierdate. După care, se întoarseră la palat, unde îşi petrecură viaţa în cele mai desăvârşite huzururi, până în ceasul când veni să-i caute Sfarâmătoarea tuturor desfătărilor şi Despărţitoarea celor ce se au dragi!

Mărire Celui Veşnic, pururea Neschimbătorul, către carele şi fiinţele şi lucrurile toate curg!

— Ci nu care cumva să socoţi, o, norocitule sultan, spuse mai departe Şeherezada, că povestea aceasta s-ar asemui cu *Povestea magicească a calului de abanos!*

Şi sultanul Şahriar spuse:

— M-au desfătat, o, Şeherezada, stihurile pe care şi le spuneau cei doi îndrăgostiţi! Aşa că iată-mă gata să te ascult cum îmi povesteşti şi povestea aceea magicească de care eu habar n-am!

POVESTEA VRĂJITOREASCĂ A CALULUI DE ABANOS[24]

Mi s-a povestit, o, norocitule sultan, că a fost odată, în vechimea vremilor şi în trecutul veacurilor şi al vârstelor, un împărat dintre împăraţii persani, foarte mare şi foarte puternic, numit Sabur, care de bună seamă că era împăratul cel mai bogat în comori de toate felurile şi cel mai dăruit cu minte şi cu înţelepciune. Şi mai era şi plin de mărinimie şi de bunăvoinţă, iar mâna lui era deschisă pururi fără de osteneală şi niciodată nu-i alunga pe cei care îi cereau ajutor. Ştia să dea găzduire deplină celor ce nu-i cereau decât un adăpost, şi să îmbărbăteze la necaz inimile zdrobite, cu vorbele şi cu purtările lui pline de dulceaţă şi de bunătate. Era blând şi milos fată de cei săraci; iar străinii niciodată nu vedeau închizându-se porţile palatului său la strigarea lor. Cât despre asupritori, aceştia nu aflau nici îndurare, nici îngăduinţă dinaintea asprei lui judecăţi. Şi aşa era el, într-adevăr.

Or, împăratul Sabur avea trei fete, care erau ca trei lune frumoase pe un cer plin de slavă, sau ca trei flori strălucind minunate într-o grădină bine îngrijită. Şi mai avea şi un fecior, care era luna însăşi şi pe care îl chema Kamaralakmar.[25]

În fiecare an, împăratul orânduia pentru supuşii săi două ospeţe mari – cel dintâi, al lui Nuruz, la începutul primăverii, iar cel de al doilea, al lui Mihrgan, toamna; şi, cu aceste două prilejuri, poruncea să se deschidă porţile peste tot la saraiul său, împărţea daruri, trimitea pristavii să strige hotărârile de iertare a celor osândiţi, căftănea dregători şi îi înălţa în slujbe pe oşteni şi pe musaipi. Aşa încât din toate părţile nemărginitei lui împărăţii alergau gloatele să dea cinstire împăratului lor şi să-l bucure, în cele două zile de sărbătoare, aducându-i peşcheşuri de toate felurile, şi robi şi hadâmbi în dar.

Or, la una dintre acele sărbători, ce se nimerise chiar Sărbătoarea de Primăvară, împăratul, care la toate harurile ce le avea mai adăuga şi dragostea de ştiinţă, de geometrie şi de astronomie, sta în jeţul lui împărătesc, când văzu că vin dinainte-i trei învăţaţi, oameni tare iscusiţi în felurite ramuri ale cunoştinţelor celor mai tainice şi ale meşteşugurilor celor

mai dibace, pricepuţi la întocmirea a tot soiul de închipuiri, cu o desăvârşire ce uluia minţile şi nelăsând necercetată niciuna din tainele care de obicei scapă priceperii omeneşti. Iar acei trei învăţaţi sosiseră în cetatea împărătească din trei meleaguri osebite şi fiecare vorbea altă limbă; cel dintâi era din ţara Indului, cel de al doilea era rum, iar cel de al treilea era ajami de la hotarele cele mai îndepărtate ale Persiei.

Cel dintâi, învăţatul de la Ind, se apropie de scaunul împărătesc, se temeni dinaintea împăratului, sărută pământul dintre mâinile lui şi, după ce îi ură bucurie şi noroc în acea zi de sărbătoare, îi întinse un dar cu adevărat împărătesc: un om de aur, învrâstat cu geme şi cu nestemate de mare preţ, ţinând în mână o goarnă de aur. Şi împăratul Sabur îi spuse:

— O, învăţatule, la ce foloseşte această plăsmuire?

El răspunse:

— O, doamne al meu, folosinţa acestui om de aur ţine de o însuşire a lui uluitoare! Dacă ai să-l aşezi la poarta cetăţii, are să-ţi fie un străjer fără de pereche; căci dacă vreun vrăjmaş ar răzbi spre cetate, el l-ar ghici de departe şi, suflând în trâmbiţa îndreptată către acel vrăjmaş, l-ar ţintui locului şi l-ar face să cadă mort de spaimă!

Şi împăratul, la cuvintele acestea, tare se mai minună şi spuse:

— Pe Allah, o, învăţatule, dacă adevăr grăieşti, îţi făgăduiesc că tot ceea ce râvneşti şi doreşti are să ţi se împlinească!

Atunci se apropie învăţatul rum, care sărută pământul dintre mâinile împăratului şi îi întinse în dar o tipsie mare de argint, în mijlocul căreia se afla un păun de aur înconjurat de douăzeci şi patru de păuniţe tot de aur. Şi împăratul Sabur privi cu uimire şi, înturnându-se către rum, îi spuse:

— O, învăţatule, la ce sunt de folos acest păun şi aceste păuniţe?

El răspunse:

— O, stăpâne al meu, ori de câte ori se scurge un ceas de vreme din zori ori din noapte, păunul loveşte o dată cu ciocul în una dintre cele douăzeci şi patru de păuniţe şi o calcă, bătând din aripi, şi tot aşa mai departe până ce calcă toate păuniţele, arătând în felul acesta câte ceasuri au trecut; pe urmă, când o lună întreagă s-a scurs astfel, el deschide gura şi din fundul gâtlejului sau se iveşte cornul lunii noi.

Şi împăratul, minunându-se, strigă:

— Pe Allah, de grăieşti adevărat, toate dorurile ţi se vor împlini!

Cel de al treilea care se apropie fu învăţatul din Persia. Sărută pământul dintre mâinile împăratului şi, după preamăririle şi urările de cuviinţă, îi

dărui un cal făcut din cel mai negru şi mai ales soi de lemn de abanos, încrustat cu aur şi cu nestemate şi împodobit minunat cu o şa, şi cu un frâu, şi cu nişte scări cum nu se mai văd decât la caii de sultani. Şi acel cal cu strălucire de abanos era întru totul ca un frate al cailor furtunii. Aşa încât împăratul Sabur rămase minunat peste poate şi uluit de frumuseţea şi de desăvârşirile calului; pe urmă spuse:

— Şi care sunt însusirile acestui cal de abanos?

Persanul răspunse:

— O, doamne al meu, însuşirile pe care le are calul acesta sunt uluitoare, şi anume că, atunci când e încălecat de cineva, el porneşte iute ca fulgerul cu călăreţul său prin văzduhuri şi îl duce peste tot unde vrea acela să-l îndrepte, străbătând într-o zi depărtări pentru care unui cal ca toţi caii i-ar trebui un an ca să le străbată!

Împăratul, năuc de uimire faţă de aceste trei lucruri năucitoare ce i se arătau unul după altul în aceeaşi zi, se înturnă către persan şi îi spuse:

— Pe Allah cel Atotputernic (preamărit fie El!), carele a zămislit toate făpturile şi le-a dat ce să mănânce şi ce să bea, dacă adevărul vorbelor tale mi se va dovedi, îţi făgăduiesc împlinirea tuturor poftelor tale, şi până şi a celei mai mici dorinţe ce-i avea!

După care împăratul porunci să se pună la încercare de către cei trei învăţaţi vreme de trei zile feluritele însuşiri ale celor trei daruri şi să îndeplinească feluritele mişcări. Şi într-astfel omul de aur suflă în trâmbiţa lui de aur, păunul de aur ciocăni şi călcă pe rând cele douăzeci şi patru de păuniţe de aur ale lui, iar învăţatul din Persia…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaisprezecea noapte

Spuse:

…iar învăţatul din Persia încălecă pe calul de abanos, îl puse să se ridice în văzduh şi să străbată o mare depărtare, cu o iuţeală fără de asemuire, pentru ca, după ce făcu un ocol larg, să coboare iar încetişor pe locul de unde plecase.

Văzând toate astea, împăratul Sabur fu mai întâi năucit, pe urmă fu cuprins de un tremur de era gata-gata să-şi dea duhul de bucurie. Atunci le spuse învăţaţilor:

— O, străluciţilor învăţaţi, acuma mi s-a dovedit adevărul vorbelor voastre şi este rândul meu să-mi îndeplinesc făgăduiala. Cereţi-mi aşadar tot ce doriţi, şi vi se va da numaidecât!

Atunci cei trei învăţaţi răspunseră:

— De vreme ce împăratul stăpânul nostru este mulţumit de noi şi de darurile noastre, şi ne lasă pe noi să hotărâm ce să-i cerem, îl rugăm să ne dea de soţii pe cele trei fete ale sale, căci dorim cu tărie să fim ginerii săi! Şi acesta-i un lucru ce n-are cum tulbura întru nimic liniştea împărăţiei! Oricum, împăraţii nu-şi întorc niciodată făgăduielile!

Împăratul răspunse:

— Vă îndeplinesc dorinţa numaidecât.

Şi pe dată porunci să vină cadiul şi martorii ca să întocmească senetele de căsătorie ale celor trei fete ale sale cu cei trei învăţaţi. Şi gata!

Or, iată că, estimp, cele trei fete ale împăratului se aflau chiar după perdeaua de la sala aceea şi auziseră totul. Iar cea mai mică dintre cele trei surori începu să-l măsoare cu luare-aminte pe învăţatul ce urma să-i fie menit ca soţ, şi iată! Acesta era un moşneag tare bătrân, în vârstă de pe puţin o sută de ani, de nu cumva şi mai mult, cu o rarişte de păr încărunţit de vreme, pe un cap ce se bâţâia, cu sprâncenele tocate de chelbie, cu urechile pleoştite şi sfarogite, cu barba şi cu mustăţile cănite şi fără de viaţă, cu ochii roşii şi ceacâri, privindu-se ponciş, cu fălcile scofâlcite, galbene şi ciuruite de găuri, cu un nas mare cât o vânătă neagră, cu obrajii scorojiţi ca fota unui ciubotar, cu dinţii ieşiţi din gură ca nişte colţi de mistreţ, şi cu nişte buze ce spânzurau şi se liopcăneau ca boaşele unui cămiloi; cu o vorbă, moşneagul acela era înfricoşător, de o sluţenie întocmită din scârnuri hâde care faceau din el, fără de nicio îndoială, făptură cea mai pocită de pe vremile lui şi cea mai de speriat din acele timpuri, căci cum de n-ar fi şi fost aşa, cu toate acele snamenii ale lui şi, pe deasupra, şi cu nişte gingii fără măsele şi dăruite cu nişte colţi de dinţi câineşti, care-l faceau să se asemuie cu efriţii ce-i sperie pe plozi prin casele pustii şi fac să ţipe de spaimă găinile din coteţ. Şi gata!

Şi tocmai că domnita, cea mai mică dintre cele trei fete ale împăratului, era cea mai frumoasă şi cea mai gingaşă fecioară a vremurilor acelea, mai subţire decât cea mai subţire gazelă, mai dulce şi mai aburoasă decât cel mai molcom zefir, şi mai strălucitoare decât luna în plinătatea ei; aşa încât era anume făcută pentru zbenguielile dragostei; când se mişca ea, ramul cel mlădiu sta năuc de legănările-i unduite; când umbla ea, căprioara cea

sprintenă sta înmărmurită de mersu-i zburatic; şi, fără de tăgadă, le întrecea cu mult pe surorile ei în frumuseţe, în strălucire, în farmece şi în haruri. Şi-aşa era ea, într-adevăr.

Aşa că, atunci când îl văzu pe învăţatul căruia urma să-i fie menită, fugi în odaia ei şi acolo se prăbuşi cu faţa la pământ sfâşiindu-şi hainele, zgâriindu-şi obrajii şi suspinând şi jelindu-se.

Pe când se afla ea în starea aceea, fratele ei, crăişorul Kamaralakmar, care o iubea şi o preţuia mai mult decât pe celelalte surori ale sale, tocmai se întorsese de la o vânătoare şi, auzind-o pe sora lui cum se jelea şi plângea, intră în odaia ei şi o întrebă:

— Ce ai? Ce-ai păţit? spune-mi degrabă şi nu-mi tăinui nimic!

Ea atunci se bătu în piept şi ţipă:

— O, singurul meu frate, o, dragule, n-am să-ţi tăinuiesc nimic. Află că şi de-ar fi ca palatul să se mistuiască dinaintea tătâne-tău, eu tot sunt gata să mă duc; iar dacă tatăl tău are să săvârşească lucruri atât de silnice, eu n-am să şovăiesc a-l părăsi şi a fugi de-aici, fără să cer de la el nici măcar merinde de drum; căci va avea grijă de mine Allah!

La vorbele acestea, crăişorul Kamaralakmar îi zise:

— Ci spune-mi odată ce va să zică asemenea vorbe ce-ţi sugrumă pieptul şi-ţi tulbură sufletul?

Tânăra domniţă răspunse:

— O, singurul meu frate, o, dragule, află că tatăl meu m-a făgăduit de soţie unui învăţat bătrân, o znamie de mag care i-a adus în dar un cal făcut din lemn de abanos, şi de bună seamă că i-o fi făcut şi vreun farmec cu vrăjitoriile lui şi l-o fi amăgit cu vicleşugurile şi cu făţărniciile lui! Ci eu sunt pe deplin hotărâtă ca, decât să mă dărui pocitaniei de moşneag, mai degrabă să nu mai fiu pe lumea asta!

Frate-său atunci se puse s-o potolească şi s-o împace, mângâind-o şi alintând-o, pe urmă se grăbi să se ducă la tatăl său, împăratul, şi să-i spună:

— Ce-i cu vrăjitorul căruia i-ai făgăduit-o de soţie pe sora mea cea mică? Şi ce-i cu darul pe care ţi l-a adus ca să te hotărască astfel s-o faci pe sora mea să moară de mâhnire? Asta nu-i drept şi nu se poate întâmpla aşa!

Or, persanul nu era prea departe de acolo şi auzi acele vorbe spuse de fiul împăratului, şi tare se mai mânie şi tare se mai simţi ugilit. Ci împăratul răspunse:

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaptesprezecea noapte

Spuse:

Ci împăratul răspunse:
— O, Kamaralakmar, fiul meu, dacă ai şti ce cal mi-a dăruit învăţatul, n-ai mai fi atât de tulburat şi de nedumerit.
Şi ieşi cu fiul său în curtea cea mare a palatului şi le porunci robilor să aducă numaidecât calul. Şi robii împliniră porunca.
Când văzu calul, tânărul crăişor îl găsi tare frumos şi rămase ca vrăjit. Pe urmă, cum era călăreţ pătimaş, sări sprinten pe el şi îl îmboldi vârtos în coaste cu pintenii, punându-şi picioarele în scări. Da calul nici nu se clinti. Atunci împăratul îi zise învăţatului:
— Hai oleacă să vezi de ce nu se mişcă! Şi ajută-l pe fiu-meu, care la rându-i nici el nu are să pregete a te ajuta să-ţi împlineşti dorurile!
Or, zăcaş pe coconul împărătesc din pricina împotrivirii la măritişul soră-sii, persianul se apropie de flăcăiaşul călare şi îi spuse:
— Caută pe oblâncul şeii cuiul de aur de acolo din dreapta. Acela este cuiul pentru înălţare. Nu ai decât să-l răsuceşti!
Atunci crăişorul răsuci cuiul pentru înălţare şi iacătă! Calul îl ridică pe dată în văzduhuri cu o iuţeală de pasăre, şi atâta de sus, încât împăratul şi toţi cei de faţă îl pierdură din vedere într-o clipită.
Când văzu că fiul său pierise aşa şi nici după ceasuri în şir de adăstare nu se mai întoarce, împăratul Sabur se mohorî şi se tulbură de-a binelea şi îi spuse persianului:
— O, învăţatule, cum avem să facem acum ca să se întoarcă?
Acela îi răspunse:
— O, stăpâne al meu, eu nu mai pot nimic; iar tu nu ai să-l mai vezi pe fiul tău decât la Ziua de Apoi! Că în loc să-mi dea răgaz să-l învăţ în ce fel să se slujească de cuiul din stânga, care este cuiul pentru coborâre, el nu a vrut să asculte decât de înfumurarea şi de nechibzuinta din capul lui şi l-a făcut pe cal să-şi ia zborul!
Când împăratul Sabur auzi vorbele acestea ale învăţatului, fu năpădit de o mânie mare şi, turbând până peste marginile turbării, porunci robilor să-l ciomăgească şi să-l arunce apoi în temniţa cea mai neagră, pe când el însuşi îşi zvârli coroana de pe cap, se izbi amarnic peste faţă şi îşi smulse barba. După care se afundă în palatul lui, porunci să se închidă toate uşile şi se porni să ofteze, să geamă şi să se jelească, şi el, şi soţia lui, şi cele trei fete,

şi slugile, şi toţi cei ce locuiau în palat, precum şi cei din cetate. Şi aşa se preschimbă bucuria lor în jale, şi fericirea lor în tristeţe şi în deznădejde. Şi-atâta cu ei!

Cât despre crăişor, calul se tot suia cu el în văzduhuri fără a se opri, până ce fu mai să ajungă la soare. Atunci flăcăul pricepu spre ce primejdie zbura şi ce moarte năprasnică îl aştepta în acele zarişti ale slăvilor; şi fu cuprins de o mare îngrijorare şi se căi amarnic că încălecase pe cal, şi cugetă în sinea lui: „E neîndoielnic că gândul învăţatului a fost să mă piardă, din pricina surorii mele celei mai mici! Acuma ce-i de făcut? Nu este tărie şi putere decât întru Allah Atotputernicul! Iată-mă pierdut fără scăpare!” Pe urmă îşi zise: „Dar cine ştie de n-o mai fi cumva şi un al doilea cui, care să fie cel pentru coborâre, aşa cum celălalt este pentru urcare?” Şi fiind el dăruit cu iscusinţă, cu pricepere şi cu minte, începu să pipăie pe toate laturile calului şi, până la urmă, găsi un cuişor mic-mititel, nu mai mare decât un vârf de ac, pe latura stângă a şeii, şi îşi zise: ”Altul nu văd!” Atunci apăsă pe acel cuişor, şi îndată urcarea se domoli încet-încet şi calul se opri o clipită în slăvi, pentru ca numaidecât după aceea să înceapă a coborî tot atâta de iute, încetinind apoi, puţin câte puţin, pe măsură ce se apropia de faţa pământului; şi, până la urmă, atinse pământul fără niciun fel de zguduială! şi fără necaz, în vreme ce călăreţul său începea să răsufle în voie şi să se liniştească în ceea ce privea viaţa lui.

Odată ce pricepu cum se mânuieşte calul, tânărul cocon Kamaralakmar tare se mai bucură de cele ce aflase şi îi mulţumi lui Allah cel Preaînalt care se îndurase a-l mântui de la o moarte neîndoielnică. După care, mânuind cu dibăcie cuiele, şi slujindu-se de frâu, fie la stânga, fie la dreapta, începu să-l facă pe cal să meargă înainte, îndărăt, în sus, în jos, peste tot pe unde voia, când cu iuţeala fulgerului, când în mers domol, până ce ajunse stăpân de-a binelea pe feluritele lui mişcări. Atunci îl făcu să se urce la o înălţime oarecare şi îl îndreptă spre zare cu o iuţeală nu prea mare, aşa fel ca să se poată bucura în voie de priveliştea frumoasă ce se desfăşura la picioarele sale, pe pământ. Şi în felul acesta putu să privească după plac minunăţiile pământului şi ale mărilor, şi să se uimească de priveliştea ţinuturilor şi a cetăţilor pe care niciodată nu le mai văzuse şi nu le mai cunoscuse, de când era el pe lume.

Or, printre cetătile ce se asterneau astfel dedesubtul lui, zări o cetate cu case şi clădiri rânduite desfătător, în mijlocul unui meleag zâmbitor,

acoperit de plante vrăjitoare, străbătut de nenumărate ape curgătoare, şi îmbelşugat cu pajişti prin care se hârjoneau în tihnă gazelele cele sprintene.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute optsprezecea noapte

Spuse:

…prin care se hârjoneau în tihnă gazelele cele sprintene. Cum din firea sa îi plăcea să se veselească şi să privească, tânărul Kamaralakmar îşi zise: „Trebuie să aflu numele acestei cetăţi şi în ce părţi de lume e aşezată!” Şi începu să se rotească prin văzduh de jur împrejurul cetăţii, oprindu-se deasupra locurilor mai frumoase.

Estimp, ziua se apropia de amurg şi soarele în zare ajunsese la capătul crugului său; şi flăcăul gândi: „Pe Allah! de bună seamă că n-am să găsesc un loc mai bun unde să-mi petrec noaptea decât cetatea aceasta! Aşa că am să mân aici, iar mâine, în revărsat de zori, am să pornesc iar la drum către împărăţia mea, ca să mă întorc la părinţii şi la prietenii mei. Şi-am să-i povestesc atunci tatălui meu tot ce mi s-a întâmplat şi tot ceea ce ochii mei au văzut!” Şi îşi aruncă privirile roată împrejur, ca să aleagă un loc unde să-şi petreacă noaptea în tihnă şi fără tulburare, şi unde să-şi pună calul la adăpost, şi până la urmă se hotărî să poposească pe un palat înalt, aşezat în mijlocul cetăţii, mărginit de turnuri zimţuite şi păzit de patruzeci de robi negri îmbrăcaţi în tunici de zale şi înarmaţi cu lănci, cu spade, cu arcuri şi cu săgeţi. Îşi zise, dar: „Iacătă un loc minunat!” şi, apăsând pe cuiul de coborâre, îşi îndreptă într-acolo calul care, ca o pasăre ostenită, se lăsă uşurel pe terasa palatului. Atunci domnişorul zise: „Slavă lui Allah!” şi descălecă. Pe urmă începu să se învârtească împrejurul calului şi să-l cerceteze, zicând: „Pe Allah, acela care ţi-a dat un chip atât de desăvârşit e om tare iscusit şi-i cel mai dibaci meşter. Aşa că, dacă cel Preaînalt mi-o zăbovi sorocul vieţii şi m-o strânge iar la un loc cu tatăl meu şi cu ai mei, n-am să preget a-l copleşi pe învăţatul acela cu dărniciile mele şi a-l face să se bucure de mărinimia mea!

Ci noaptea se şi pogorâse, iar crăişorul tot mai zăbovea pe terasă, aşteptând ca palatul să adoarmă cu totul. Pe urmă, chinuit cum era de foame şi de sete, de vreme ce de când plecase nu mai mâncase şi nu mai băuse nimic, îşi zise: „Un palat ca acesta nu poate fi lipsit de-ale gurii, neîndoielnic!” Lăsă, aşadar, calul pe terasă şi, hotărât să găsească ceva de

mâncare, se îndreptă către scara palatului şi coborî treptele până jos. Şi se trezi deodată într-o curte largă, podită cu marmură albă şi cu alabastru străveziu ce răsfrângea în noapte lumina lunii. Şi se minună de frumuseţea palatului şi de înfăţişarea lui; ci degeaba se tot uită el mult şi bine la dreapta şi la stânga, că nu văzu niciun suflet viu şi nu auzi nicio şoaptă de om; şi se simţi tare tulburat şi tare nedumerit, şi nu ştia ce să mai facă. Ci până la urmă se hotărî, gândind: „N-am nimic mai bun de făcut deocamdată decât să mă sui iarăşi pe terasa de pe care am coborât, şi să-mi petrec noaptea lângă calul meu; şi mâine, la întâiul licăr de ziuă, am să încalec iar şi-am să mă duc!” Şi cum se pregătea să-şi îndeplinească gândul acesta, zări o lumină în lăuntrul palatului şi se îndreptă într-acolo, ca să vadă cum stă treaba. Şi văzu că lumina aceea venea de la o făclie aprinsă, aşezată în faţa uşii haremului, la capătul patului unui hadâmb negru adormit, care sforăia tare zgomotos, şi care părea vreun efrit dintre efriţii de sub porunca lui Soleiman, ori vreun ginn din seminţia cea neagră a ginnilor; sta întins pe o saltea de-a curmezişul uşii pe care o astupa mai straşnic decât un trunchi de copac ori decât laviţa unui uşier; iar mânerul spadei lui sclipea mânios în lumina făcliei, pe când deasupra capului, pe un stâlp de piatră, spânzura sacul lui de merinde.

La vederea acelui arap înfricoşător, tânărul Kamaralakmar înmărmuri şi gângăvi: „Ajute-mi Allah cel Atotputernic! O, tu, singurul stăpân al cerurilor şi al pământului, tu, cel carele m-ai mai izbăvit odată de la pieirea neîndoielnică, ajută-mă şi acum şi scapă-mă nevătămat şi teafăr din năprasna care mă paşte în palatul acesta!” După care, întinzând mâna către sacul de merinde al arapului, îl înşfacă frumuşel, ieşi din odaie, îl deschise şi găsi în el bucate de cele mai acătării, începu să mănânce şi, până la urmă, goli sacul cu totul; şi, după ce se întremă astfel, se duse la havuzul din curte şi îşi potoli setea, bând din apa ce ţâşnea limpede şi bună. Pe urmă se întoarse iar la hadâmb, spânzură sacul la locul lui şi, trăgând din tesac spada robului, pe când acesta dormea şi sforăia mai vârtos ca oricând, o luă şi iesi, nestiind încă dincotro avea să-i iasă în cale ursita.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute nouăsprezecea noapte

Spuse:

…nestiind încă dincotro avea să-i iasă în cale ursita.

Se îndreptă, aşadar, către lăuntrul palatului şi ajunse la o altă uşă, peste care atârna o perdea de urşinic. Ridică perdeaua şi, într-o sală minunată, zări un crivat mare de fildeş alb, învrâstat cu mărgăritare, şi rubine, şi smaralde, şi alte nestemate, şi culcate pe jos, patru roabe tinere adormite. Se apropie atunci încetişor de pat, ca să vadă cine va fi dormind acolo, şi zări o fetişcană ce n-avea drept cămaşă decât numai pletele ei! Şi-atâta era de frumoasă, încât ai fi socotit-o nu doar drept luna când se ridică în zarea răsăritului, ci drept o altă lună, mai minunată, ieşită chiar atunci din mâinile Ziditorului! Fruntea-i era un trandafir alb, iar obrajii-i două dediţele dulci şi rumene, cu câte o aluniţă ce le sporea strălucirea!

Când văzu atâta frumuseţe şi gingăşie, atâtea haruri şi atâta farmec, Kamaralakmar fu cât pe-aci să se prăbuşească pierit, de nu chiar răpus de-a binelea. Şi, când îşi putu stăpâni cât de cât tulburarea, se apropie de fata adormită şi, tremurând din toată făptura şi din toate vinele, şi înfrigurat de alean şi de desfatare, o sărută pe obrazul drept.

La simţirea acelui sărut, tânăra se deşteptă tresărind, făcu ochii mari şi, zărindu-l pe tânărul cocon care sta în picioare la căpătâiul ei, strigă:

— Cine eşti şi cum de ai ajuns aici?

El răspunse:

— Sunt robul tău şi îndrăgostitul de ochii tăi!

Ea întrebă:

— Şi cine te-a călăuzit până la mine?

El răspunse:

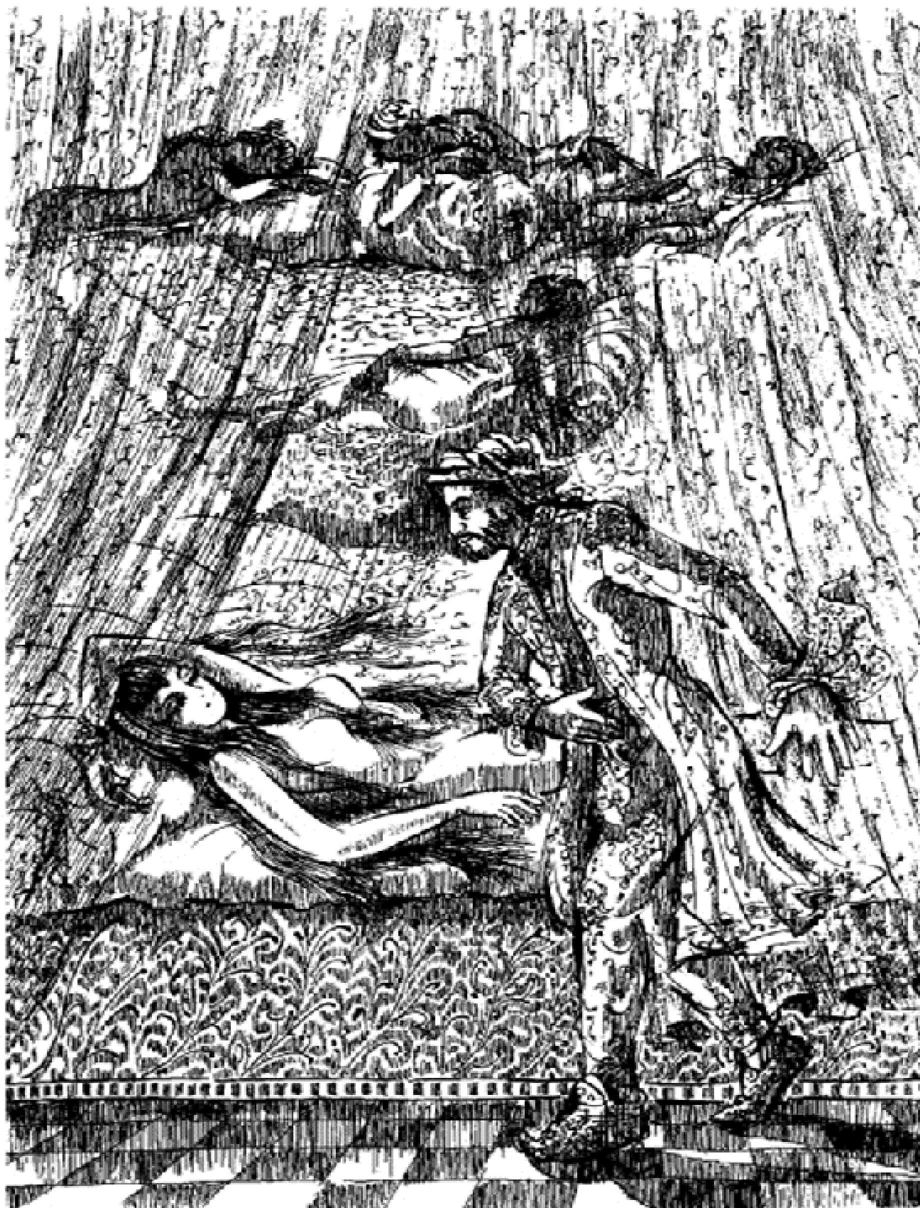
— Allah m-a călăuzit, şi steaua mea cea bună!

La cuvintele acestea, domniţa Şamsennahar (că aşa se numea), fără a mai arăta vreo frică ori vreo spaimă, îi spuse tânărului:

— Poate-i fi tu fiul acela de sultan de la Ind, care m-a cerut ieri de soţie şi pe care sultanul, tatăl meu, n-a vrut să-l îngăduie ca ginere din pricina, zice-se, a urâciunii lui. Căci dacă tu eşti acela, pe Allah! numai urât nu eşti, iar frumuseţea ta m-a şi robit, o, stăpâne al meu!

Şi cum, într-adevăr, el era tot atât de luminos ca şi luna cea strălucitoare, îl trase către ea şi îl îmbrătisă, iar el o îmbrăţişă la fel, şi amândoi, beţi de frumuseţea şi de tinereţea lor, schimbară mii de alinturi, pierduţi unul în braţele celuilalt, şi îşi spuseră mii de nebunii, făcându-şi mii de gingăşii şi mii de prostii, dulci ori zglobii.

Pe când se veseleau ei aşa, deodată slujnicele se deşteptară şi, zărindu-l pe crăişor cu stăpâna lor, strigară:

— O, stăpână a noastră, cine-i bărbatul acesta care-i cu tine?

Ea răspunse:

— Nu ştiu! Când m-am trezit, l-am găsit lângă mine! Socot să fie cel care m-a cerut de la tata, ieri, de soţie.

Ele se minunară, pierite de tulburare:

— Numele lui Allah fie cu tine şi împrejurul tău, o, stăpână a noastră! Ăsta nu-i şi nu-i cel care te-a cerut ieri de soţie; că ăla era tare urât şi tare hâd; pe când flăcăul acesta-i gingaş, şi tare drăgălaş; şi-i de bună seamă dintr-un neam de seamă. Iar celălalt, urâtul de ieri, acela nu-i vrednic nici măcar rob să-i fie!

După care slujnicele se ridicară şi alergară să-l scoale pe hadâmbul de la uşă, şi-i aruncară spaima în inimă când îl întrebară:

— Cum se face că, fiind tu de strajă la sarai şi la harem, lasi bărbaţii să intre la noi în vreme ce dormim?

Când hadâmbul cel negru auzi aceste cuvinte, sări în picioare şi vru să tragă spada, dar n-o mai află în teacă. Lucru care îl aruncă într-o spaimă şi mai mare şi, tremurând tot, ridică perdeaua şi intră în sală. Şi îl văzu, cu

stăpâna lui în pat, pe tânărul cel frumos, care îl ului atât de tare, încât îl întrebă:

— O, stăpâne al meu, eşti om ori eşti ginn?

Flăcăul răspunse:

— Ci tu, rob netrebnic şi cel mai afurisit rob dintre robii cei negri, cum de cutezi să asemui pe fiii împăraţilor Hosroe cu ginnii cei diavoleşti şi cu efriţii?

Şi, spunând acestea, mânios ca un leu rănit, înşfacă spada şi strigă hadâmbului:

— Sunt ginerele sultanului şi el m-a însurat cu fata lui şi el m-a mânat să vin la ea!

Auzind aceste cuvinte, hadâmbul răspunse:

— O, stăpâne al meu, dacă eşti cu adevărat om din neamul oamenilor, şi nicidecum un ginn, tânăra noastră stăpână e vrednică de frumuseţea ta, şi ţie ţi se cuvine mai mult decât oricărui alt fecior de împărat ori de sultan!

Şi pe dată hadâmbul dete fuga la sultan, strigând cât îl ţinea gura, rupându-şi hainele şi punându-şi ţărână în cap. Aşa că, auzind ţipetele-i smintite, sultanul îl întrebă:

— Ce năprasnă te-a lovit, bre? Spune scurt şi degrabă, că-mi sare inima!

Hadâmbul răspunse…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzecea noapte

Spuse:

…Hadâmbul răspunse:

— O, Măria Ta, grăbeşte de zbori în ajutorul copilei tale, pentru că un ginn dintre ginni, luând înfaţisarea unui fecior de crai, a pus stăpânire pe ea şi şi-a făcut sălaş în ea! Alta nu-i! Dă fuga! Hai pe el!

Când auzi vorbele acestea ale hadâmbului, sultanul fu cuprins până peste poate de mânie, şi era mai să-l omoare; pe urmă se zborşi la el:

— Cum de ai cutezat să fii atâta de trândav încât ai pierdut-o din ochi pe copila mea, când eu te-am pus s-o păzeşti zi şi noapte? Şi cum de l-ai lăsat pe efritul acela diavolesc să intre în iatacul ei şi să pună stăpânire pe ea?

Şi, nebun de turburare, se repezi către iatacul domniţei, unde găsi slujnicele care îl aşteptau la uşă, vâlcede şi tremurând, şi le întrebă:

— Ce-a păţit copila mea?

Ele răspunseră:

— O, Măria Ta, câtă vreme am dormit, nu ştim ce-a păţit; da când ne-am deşteptat am găsit în patul domniţei un flăcău care ni s-a părut chiar luna plină, aşa de frumos era, şi care sta cu ea de vorbă în chip tare duios şi răpitor. Şi dreptu-i că n-am văzut nicicând pe careva mai frumos decât flăcăiandrul acesta. Ci noi tot l-am întrebat cine este, şi el ne-a răspuns: „Sunt cel căruia sultanul i-a dăruit-o pe fiica sa de soţie!"

Mai mult decât atâta noi nu mai stim nimic! Şi nu putem să-ţi spunem nicicum de-i un om ori un ginn. Oricum, te putem încredinţa că e drăgălaş, binevoitor, nemândru, binecrescut, neînstare să făptuiască vreo răutate, cât de măruntă ar fi, ori să săvârşească vreo blestemăţie! Cum ar putea, când e aşa de frumos, să săvârşească o blestemăţie?

Când Măria Sa auzi aceste cuvinte, mânia i se domoli şi îngrijorarea i se topi; şi, încet-încetişor, şi cu mare luare-aminte, săltă olecuţă perdeaua şi văzu lângă copila sa, culcat în pat, lângă ea, şi tăinuind cu ea drăgălaş, un flăcău cum nu se poate mai fermecător, cu chipul strălucind ca luna plină.

Priveliştea aceea, în loc de a-l linişti cu totul, avu ca urmare că învâlvoră până peste margini ciuda lui de părinte şi toate spaimele în privinţa primejdiei ce păştea cinstea copilei sale. Aşa că se năpusti de după perdea asupra lui, cu paloşul în mână, şi mânios şi crunt ca un gul năprasnic! Ci coconul, care-l zărise numaidecât, o întrebă pe fetişcană:

— Acesta-i tatăl tău?

Ea răspunse:

— Păi da!

Îndată flăcăul sări în picioare şi, înşfăcând spada, dete un răcnet atât de cumplit sub nasul sultanului, încât Măria Sa se opri înfricoşat. Atunci Kamaralakmar, mai vajnic ca oricând, se găti să se arunce asupra-i şi să-l înjunghie; ci sultanul, care pricepu degrabă că el era cel mai slab, se grăbi să-şi bage paloşul în teacă şi să ia o înfăţişare împăciuitoare. Şi-aşa, când îl văzu pe flăcău că era aproape asupra-i, îi spuse cu glasul cel mai dulce şi mai binevoitor:

— O, flăcăule, eşti om ori eşti ginn?

El răspunse:

— Pe Allah! de nu ţi-aş cinsti volniciile întocmai ca pe ale mele, şi de nu mi-ar păsa de cinstea fiicei tale, ţi-aş fi şi slobozit sângele! Cum de cutezi să mă asemui pe mine cu ginnii şi cu demonii, câtă vreme eu sunt cocon din neamul împărătesc al lui Hosroe, care, de-ar vrea să pună stăpânire pe ţara

ta, nici n-ar şovăi să te facă-ntr-o joacă să sari din jeţul tău ca de-un cutremur de pământ, şi care te-ar uşura şi de vâlva, şi de slava, şi de puterea ta!

Când mai auzi şi vorbele acestea, sultanul simţi faţă de flăcău o preţuire încă şi mai mare, şi se înspăimântă rău, gândind la tihna lui însuşi. Aşa că se grăbi să răspundă:

— Cum se face atunci, dacă eşti cu adevărat fiu de împăraţi, că nu te-ai sfiit să intri în palatul meu, fără îngăduinţa mea, să-mi spulberi cinstea şi să pui stăpânire pe fata mea, spunând că eşti soţul ei şi vestind că ţi-am dat-o ţie, câtă vreme eu am ucis atâţia crai şi fii de crai care au vrut să mă silească să le-o dau de soţie?

Şi Măria Sa, stârnindu-se singur de cele ce spunea, urmă:

— Şi-acuma, şi pe tine cine are să te mai poată scăpa din mâinile puterii mele, când am să le strig robilor mei porunca de a te da morţii cu cea mai năprasnică moarte, şi care au să mă asculte pe clipă pe dată?

Când auzi vorbele acestea ale sultanului, crăişorul Kamaralakmar răspunse:

— Într-adevăr, sunt năucit de ce vedere scurtă ai şi de puţinătatea înţelegerii tale! Ia spune-mi, au puteare-ai găsi tu vreodată pentru fiică-ta o pereche ca mine? Şi-ai mai văzut tu vreodată un băiat mai isteţ, ori mai bine hăruit ca mine, ori mai bogat în oşti, în robi şi în stăpâniri decât mine?

Sultanul răspunse:

— Nu, pe Allah! Ci, o, flăcăule, mi-ar fi fost mai drag să te văd că ajungi soţul fiicei mele după ce treceai pe dinaintea cadiului şi a martorilor! Pe când o însurătoare făcută într-un chip tainic ca acesta nu poate decât să-mi vatăme cinstea!

Crăişorul răspunse:

— Vorbeşti bine, Măria Ta! Ci au tu nu ştii că, dacă robii şi străjerii tăi ar urma, cu adevărat, aşa cum mă ameninţi, să se repeadă asupra mea şi să mă dea morţii, n-ai face alta decât să grăbeşti mai neabătut pieirea cinstei tale şi a împărăţiei tale, făcând să afle toată lumea năpasta ta şi silindu-le până şi pe noroadele tale să se ridice împotriva-ţi? Crede-mă, o, Măria Ta! Nu-ţi rămâne alta de făcut decât să asculţi ce am să-ţi spun eu şi să urmezi sfaturile mele!

Şi sultanul zise:

— Vorbeşte, aşadar, să ascult oleacă ce ai să-mi spui.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci şi una noapte

Spuse:

— Vorbeşte, aşadar, să ascult oleacă ce ai să-mi spui.

Crăişorul răspunse:

— Iacătă! Din două una: ori că primeşti să te lupţi cu mine de unul singur, şi-atunci acela care îşi va birui potrivnicul are să fie socotit drept cel mai viteaz şi are să capete astfel un drept de seamă la scaunul împărăţiei; ori că mă laşi aici toată noaptea cu fata ta, şi mâine dimineaţă trimiţi împotriva-mi toată liota călăreţilor, pedestraşilor şi robilor tăi, şi… ci mai înainte, ia spune-mi, care-i numărul lor.

Sultanul răspunse:

— Sunt în număr de patruzeci de mii de călăreţi, fără a-i mai pune la socoteală şi pe robii mei şi pe robii robilor mei, care-s tot atâta de mulţi ca şi cei dintâi!

Atunci Kamaralakmar zise:

— E bine! Aşadar, de la întâiele licăriri ale zorilor, porunceşte-le să vină împotriva-mi în rânduri de bătaie şi spune-le: „Bărbatul pe care-l vedeţi a venit să-mi ceară să i-o dau pe fata mea de soţie, dacă, luptând singur împotriva voastră a tuturora laolaltă, are să vă biruie şi să vă pună pe fugă, fără ca voi să izbutiţi a-i veni de hac!” Pe urmă, să mă laşi să lupt singur cu toţi. Dacă m-or ucide, atunci taina ta are să fie pe veci cum nu se poate mai bine păstrată şi cinstea are să-ţi rămână neprihănită. Dacă, dimpotrivă, eu îi voi birui pe ei pe toţi şi-i voi pune pe fugă, tu îţi vei fi găsit un ginere cu care s-ar putea făli şi cei mai mari sultani!

Sultanul atunci nu pregetă să împărtăşească părerea aceasta din urmă şi să primească sfatul, măcar că era uluit de atâta cutezanţă şi nu ştia pe ce s-o fi întemeind o înfumurare atâta de nebunească; căci, în adâncul inimii sale, era încredinţat că tânărul cocon are să piară în acea luptă smintită, şi că taina lui are să fie păstrată astfel cel mai bine, iar cinstea-i are să rămână nepătată. Aşa că o chemă pe căpetenia hadâmbilor şi îi dete poruncă să se ducă fără de zăbavă la vizir şi să-i spună să adune laolaltă toate oştile şi să le ţină gata călări pe caii lor şi îmbrăcate cu armele lor de luptă. Şi hadâmbul duse porunca la vizir, care numaidecât strânse căpeteniile şi pe mai-marii împărăţiei şi îi rândui în şiruri de bătălie în fruntea oştilor îmbrăcate cu armele de luptă. Şi-atâta cu ei!

Ci sultanul mai rămase o vreme cu tânărul crai să tăifasuiască, atât de fermecat era de vorbele lui cugetate, de judecata-i dreaptă, de purtările-i alese şi de frumuseţea lui şi pentru că nici nu prea-i venea la îndemână să-l lase cu fiică-sa în noaptea aceea. Ci, de cum se îngemănă de ziuă, se întoarse în palatul lui şi se aşeză în jilţul său şi dete poruncă robilor săi să pregătească pentru beizade cel mai frumos cal din grajdurile împărăteşti, să-l înşeieze falnic şi să-l împodobească cu fotaze bogate. Ci crăişorul îi spuse:

— Nu vreau să încalec decât atunci când mă voi afla dinaintea oştilor!

Sultanul răspunse:

— Să se facă precum ţi-e voia!

Şi amândoi ieşiră pe meidan, unde oştile aşteptau rânduite în şiruri de bătălie, şi flăcăul putu să cântărească astfel numărul şi virtutea lor. După care, sultanul se întoarnă către oşti şi strigă:

— Hei, vitejilor! tinerelul pe care-l vedeţi a venit la mine şi mi-a cerut fata de soţie. Şi eu, în adevăr, n-am mai văzut niciodată un flăcău mai frumos ca el, nici viteaz mai cutezător. De altminteri, chiar se laudă că poate, singur-singurel, să vă biruie pe toţi şi să vă pună pe fugă; şi de-aţi fi voi şi de mii de ori mai mulţi, zice că pentru el nu sunteţi mare lucru şi că vă frânge numaidecât. Aşadară, nu pregetaţi, atunci când s-o repezi la voi, să-l primiţi în vârfurile spadelor şi ale suliţelor. Ca să se înveţe minte şi să vadă cât păgubeşte când se bagă în treburi de-acestea amarnice!

Pe urmă sultanul se înturnă către flăcău şi îi zise:

— Hai, băiete, arată-ne vitejiile-ţi!

Ci el răspunse:

— O, Măria Ta, nu te porţi cu mine nici cu dreptate, nici cu nepărtinire! Au cum vrei să mă lupt cu toţi aceştia, eu pe jos şi ei călare?

Sultanul îi spuse:

— Te-am poftit să încaleci pe cal şi n-ai vrut! Poţi să faci lucrul acesta încă şi-acum, şi să-ţi alegi dintre toţi caii mei pe acela care îţi place cel mai mult!

Ci el răspunse:

— Niciun cal de-al tău nu-mi place, şi n-am să încalec decât pe acela care m-a adus până la cetatea ta!

Sultanul îl întrebă:

— Şi unde ti-e calul?

El răspunse:

— Este pe palatul tău.

El întrebă:
— Cum aşa, pe palatul meu?
El răspunse:
— Pe terasa palatului tău.
La aceste cuvinte, sultanul se uită la el cu luare-aminte şi strigă:
— O, nesăbuitule! Iată cea mai bună dovadă a smintelii tale! Cum poate fi un cal pe terasă? Ci hai numaidecât să vedem dacă minţi ori dacă spui adevărul!
Pe urmă se înturnă către mai-marele oştilor şi îi zise:
— Dă fuga la palat, întoarce-te să-mi spui ce-ai să vezi şi adu-mi tot ce-ai să găseşti pe terasă!
Estimp, gloatele se minunau de vorbele tânărului domnişor; şi toată lumea se întreba:
— Cum să poată să coboare un cal pe scara cea înaltă a palatului? Iată, într-adevăr, un lucru despre care noi n-am mai auzit în viaţa noastră!
În vremea asta, trimisul Măriei Sale ajunse la palat şi, urcându-se pe terasă, găsi acolo calul şi gândi că nu mai se văzuse niciodată ceva atât de frumos; ci când se apropie de el şi-l cercetă, văzu că era făcut din lemn de abanos şi din fildeş! Atunci el şi toţi cei ce-l însoţeau, văzând cum stă treaba, se porniră să râdă şi să-şi spună între ei…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci şi doua noapte

Spuse:

…şi să-şi spună între ei:
— Pe Allah! ăsta-i calul despre care vorbea copilandrul acela, pe care de-aci-nainte nu se mai cuvine să-l privim decât ca pe un nebun. Ci tare am vrea să vedem ce poate fi adevărat în toate astea. Căci s-ar putea, la urma urmei, să fie aici un dedesubt mai aparte decât s-ar părea, şi flăcăul să fie într-adevăr de vreo viţă de soi şi de mari vrednicii. Zicând acestea, puseră mâna cu toţii, ridicară calul de lemn pe care îl duseră şi îl aşezară dinaintea sultanului, în vreme ce toată lumea se înghesuia împrejuru-i să-l privească, minunându-se de frumuseţea, de mărimea, de belşugul şeii şi al hamurilor lui. Iar sultanul îl privi şi el, şi se minună peste poate; pe urmă îl întrebă pe Kamaralakmar:
— O, tinere, acesta ţi-e calul?

El răspunse:
— Da, o, Măria Ta! Acesta-i calul meu, şi ai să vezi numaidecât minunăţiile pe care are să ţi le arate!
Şi sultanul spuse:
— Atunci ia-l şi încalecă-l!
Flăcăul răspunse:
— N-am să-l încalec decât după ce toată lumea asta are să se depărteze dimprejurul lui!
Atunci sultanul le porunci tuturora să se ducă de acolo la depărtare de o aruncătură de săgeată. Şi tânărul crăişor îi spuse:
— O, Măria Ta, priveşte-mă cu luare-aminte! Am să sar pe calul meu şi am să mă reped în mare galop asupra oştilor tale, pe care am să le spulber în dreapta şi-n stânga; şi-am să revărs spaima în inimile lor, şi fiorul!
Şi sultanul răspunse:
— Fă ce vrei acuma! Şi, mai cu seamă, nu-i cruţa, căci nici ei n-au să te cruţe!
Şi Kamaralakmar îşi propti uşor mâna pe grumazul calului şi, dintr-o săritură, fu pe spatele lui.
La rându-le, oştile, nerăbdătoare, se rânduiseră mai încolo, în şiruri strânse şi vuitoare; şi vitejii îşi ziceau unii altora; „Când flăcăiaşul acesta va ajunge dinaintea rândurilor noastre, o să-l strângem între vârful suliţelor şi o să-l luăm în tăişul iataganelor.” Ci alţii ziceau: „Pe Allah! mare belea! Cum am avea inimă să ucidem un copil aşa de frumos, un flăcău atât de dulce, de zarif, şi de nurliu?” Iar alti ziceau: „Pe Allah! ar trebui să fim nişte nătărăi dacă am crede că-i venim lesne de cap tinerelului ăstuia! E neîndoielnic că, dacă s-a băgat într-o daravelă ca asta, a făcut-o fiind încredintat că are să izbândească. Oricum, fapta aceasta ni-i dovadă a curajului, a virtuţii şi a vitejiei sufletului şi inimii lui!”
Ci Kamaralakmar, de îndată ce se înţepeni bine în şa, începu să mânuiască pârghia de zbor, în vreme ce toţi ochii erau întorşi către el, spre a vedea ce avea să facă. Şi pe dată calul începu să se frământe, să zvâcnească, să pufăie, să tropote, să se zgâcine, să se încontreze, să sară înainte şi îndărăt, şi pe urmă, cu o sprinteneală uluitoare, începu să joace, mergând în două picioare, horind lăturiş, mai desăvârşit decât au jucat vreodată caii cei mai bine învăţaţi ai tuturor domnilor şi sultanilor. Şi deodată vintrele lui se înfiorară şi se umplură cu vânt şi, mai iute decât o săgeată zvârlită spre

văzduh, îşi luă zborul ridicându-se cu călăreţul lui drept în vineţeala cerului!

La priveliştea aceea, sultanul fu mai-mai să se zburătuiască de uluire şi de mânie, şi răcni către căpetenia străjilor sale:

— Pe el, că e vai de capul vostru! puneţi mâna pe el! Puneţi mâna pe el, că fuge!

Ci vizirii şi musaipii răspunseră:

— O, Măria Ta, au poate un om să ajungă pasăre înaripată? Acesta de bună seamă că nu-i om ca toţi oamenii, ci vreun vrăjitor năprasnic ori vreun efrit, ori vreun marez dintre efritii şi marezii văzduhurilor!

Şi Allah te-a scăpat de el, şi pe tine, şi pe noi odată cu tine! Să mulţumim aşadar celui Preaînalt, carele a binevoit să te izbăvească din mâinile lui, şi pe tine, şi oştile tale odată cu tine!

Atunci sultanul, tulburat peste poate de uluire, se întoarse în palatul său şi, intrând în iatacul fiicei sale, îi povesti cele ce se petrecuseră pe meidan. Şi tânăra fată, la vestea pieirii tânărului crăişor, aşa de îndurerată şi de deznădăjduită fu, şi plânse şi se văicări cu atâta jale, încât căzu la boală grea, şi fu culcată, în patul ei, pradă vipiilor arşiţei şi gândurilor negre! Iar tătâne-său, văzând-o în acea stare, începu s-o alinte, s-o mângâie, s-o strângă la piept şi s-o sărute între ochi, mai povestindu-i o dată cele ce văzuse pe meidan şi spunându-i:

— Fata mea, mai degrabă să-i mulţumim lui Allah (slăvit fie El!) şi să-l preamărim că ne-a izbăvit din mâinile vrăjitorului acestuia amarnic, amăgitorul şi ispititorul, hoţul şi mişelul!

Ci n-avu el decât să-i turuiască şi s-o alinte mult şi bine ca s-o împace, că ea nici n-auzea, nici nu asculta, nici nu se mângâia deloc, ba dimpotrivă! Nu facea alta decât să suspine şi mai tare, şi să plângă, şi să geamă sughiţând:

— Pe Allah! nu mai vreau nici să mănânc, nici să beau nimic, până ce Allah nu m-o împreuna iară cu iubitul meu cel drag! Şi nu mai vreau să ştiu alta, decât să vărs lacrimi şi să mă îngrop în deznădejdea mea!

Atunci tătâne-său, văzând că nu-şi poate smulge fata din starea aceea de zăcăşeală şi de mâhnire, se cătrăni de tot, şi inima i se mohorî, şi lumea se înnegură dinaintea ochilor lui. Şi atâta cu sultanul şi cu fata lui, domniţa Şamsennahar.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci şi treia noapte

Spuse:

Da cât despre beizadea Kamaralakmar, iacătă! După ce se înălţă în slava slăvilor, îşi întoarse calul cu capul către pământul său părintesc şi, odată pornit pe drumul cel bun, începu să viseze la frumuseţea domniţei şi la nurii ei, şi la căile ce-ar fi de urmat ca să fie iar lângă ea. Şi lucrul acesta îi părea tare anevoie, măcar că avusese grijă s-o întrebe cum se cheamă cetatea tătâne-său. Şi aşa aflase că cetatea se chema Sana[26] şi că era cetatea de scaun a împărăţiei Al-Yaman.

Cât ţinu drumul, cugetă aşa mai departe la toate astea şi, într-un sfârşit, ca urmare a iuţelii cu care zbura calul, ajunse la cetatea părintelui său. Atunci îl făcu pe cal să dea mai întâi o roată pe deasupra cetăţii, şi pe urmă să pună piciorul la pământ pe terasa palatului. Îşi lăsă atunci calul pe terasă şi coborî în palat, unde, văzând pretutindenea numai semne de jale şi toate odăile presărate cu cenuşă, gândi că s-o fi prăpădit careva, şi, după năravul lui, intră în iatacul părintesc şi găsi pe tătâne-său, pe maică-sa şi pe surorile lui îmbrăcaţi în haine de moarte şi tare vâlcezi la chip, şi tare vlăguiţi, şi tare schimbaţi, şi mohorâţi şi zdrobiţi. Şi iacătă că, la ivirea lui, tătâne-său se ridică deodată zărindu-l şi, căpătând încredinţarea că acela era cu adevărat fiul său, scoase un răcnet şi se prăbuşi la pământ; pe urmă îşi veni în sine şi se aruncă în braţele feciorului său, şi îl sărută şi îl strânse la piept, cu semnele celei mai smintite bucurii, şi tulburat până peste marginile tulburării. Şi maică-sa şi surorile, plângând şi suspinând, erau mai-mai să-l topească în sărutări, şi jucau şi ţopăiau de bucurie.

După ce se mai potoliră oleacă, îl întrebară ce păţise, şi el le povesti isprava, de la început până la sfârşit; ci nu-i de trebuinţă s-o mai spunem şi noi iară. Atunci taică-său strigă:

— Laudă lui Allah pentru mântuirea ta, o, răcoare a ochilor mei şi cuib al inimii mele!

Şi porunci să se dea norodului ospeţe şi praznice mari, vreme de şapte zile în şir, şi împărţi daruri, în zvon de tilinci şi de ţimbale, şi puse să se împodobească toate uliţele şi să se strige pretutindenea iertarea tuturor celor întemniţaţi, poruncind să se deschidă larg toate uşile temniţelor şi ale poprişurilor. Pe urmă, însoţit de fecioru-său, străbătu călare toate mahalalele cetăţii, ca să dea norodului bucuria de a-l vede iară pe urmaşul la scaunul împărăţiei, tânărul pe care toţi îl socotiseră pierdut pe veci.

Ci, odată petrecerile sfârşite, Kamaralakmar spuse tătâne-său:
— O, tată, ce-i cu persanul care ţi-a dăruit calul?
Şi împăratul răspunse:
— Bătu-l-ar Allah pe învăţatul acela şi lipsi-l-ar de mântuire şi pe el şi ceasul în care ochii mei l-au văzut întâia oară, căci pricina despărţirii tale de noi el este, o, copile al meu! Acuma-i închis în temniţă, căci numai el n-a fost iertat!
Ci, la rugămintea fiului său, împăratul hotărî să fie scos de la popreală şi, poruncind să fie adus înainte-i, îl luă în mila lui, îi dărui un caftan împărătesc şi se purtă faţă de el cu multă îngăduinţă, miluindu-l cu tot soiul de volnicii şi de belşuguri; ci nu-i pomeni nimica despre fiică-sa şi nici nu-i trecea prin cap să i-o dea de soţie! Încât învătatul turba de turbare şi tare se mai căia de nesocotinţa ce-o săvârşise lăsându-l pe tânărul fiu de împărat să încalece pe cal; căci pricepuse că taina calului fusese dezlegată, precum şi felul de a-l mânui.
Cât despre împărat, care încă nu era cu totul liniştit în privinţa calului, acesta spuse către fiul său:
— Eu socot, fiule, să nu te mai apropii niciodată de-aci înainte de acest cal al prăpădului, şi mai cu seamă să nu mai încaleci niciodată pe el, căci tu eşti departe de-a cunoaşte ce lucruri vrăjitoreşti mai poate închide în el şi nu eşti ferit de primejdie pe el!
La rându-i, Kamaralakmar îi povesti tătâne-său întâmplarea ce-o avusese la sultanul din Sana, şi cea cu fiica acestuia, şi cum scăpase de zăcăşia sultanului; şi taică-său răspunse:
— Fiule, dacă era scris să te ucidă sultanul de la Sana, te-ar fi ucis! Ci ceasul tău n-a fost încă hotărât de ursită!
Estimp, Kamaralakmar, cu toate desfăturile şi zaiafeturile pe care tătâne-său le da întruna pentru întoarcerea lui, nici vorbă s-o uite pe domniţa Şamsennahar, ci, mâncând şi bând, nu se gândea decât la ea. Or, într-o zi, împăratul, care avea nişte roabe tare pricepute la meşteşugul cântecului şi la zvoana de lăută, le porunci să-şi sune strunele şi să cânte niscaiva stihuri frumoase. Şi una dintre ele îşi lua lăuta şi, culcând-o pe genunchi cum îşi culcă o mamă copilul la sân, cântă, însoţindu-se de sunetele ei, aceste stihuri:

Port amintirea ta ca pe-un odor
În inimă, iubitule, şi ştiu:

Nici negrul depărtărilor zăvor,
Nici chinul despărţirii pământiu,

Nici zilele care se duc în zbor,
Nici timpul care-mi roade-n piept morţiu

Nu pot să stingă crâncenul meu dor
Şi fără tine viaţa mi-e pustiu.

În dragostea aceasta vreau să mor,
În dragostea aceasta vreau să-nviu.

Când şahzade auzi aceste stihuri, vipia dorului se aprinse în inima lui, flăcările patimii îşi înteţiră para, mâhnirile şi negurile îi umplură sufletul cu moarte, şi dragostea îi răscoli lăuntrurile. Încât, nemaiputând să îndure dorurile ce-l zbuciumau din pricina domniţei de la Sana, se ridică pe clipă pe dată, se sui pe terasa palatului şi, împotriva sfatului ce-i dase tătâne-său, sări pe spinarea calului de abanos şi răsuci pârghia de zbor. Numaidecât calul, ca o pasăre, se ridică în văzduh cu el, luându-şi zborul către vânătările cele înalte ale slavilor.

Or, a doua zi dimineaţa, tată-său, împăratul, îl căută prin palat şi, negăsindu-l, se sui pe terasă şi rămase năuc văzând că pierise şi calul, şi îşi muşcă mâinile, căindu-se că nu luase calul acela şi nu-l făcuse bucăţele; şi îşi zise: „Pe Allah, dacă fiul meu se va mai întoarce vreodată, am să sfărâm calul, ca să-mi ştiu inima liniştită şi sufletul netulburat de-aci-ncolo!” Şi se întoarse în palatul lui, unde începu iar să plângă, să suspine şi să se jelească. Şi-atâta cu el!

Estimp, Kamaralakmar îşi văzu mai departe de călătoria lui vânteşă prin văzduh şi ajunse la cetatea Sanei. Puse piciorul la pământ pe terasa palatului, coborî scara, fără de niciun zgomot, şi se îndreptă către iatacul domniţei. Găsi hadâmbul dormind, după năravul lui, de-a curmezişul uşii; păşi peste el şi, intrând în iatac, ajunse la cea de a doua uşă. Se apropie atunci binişor de perdea şi, înainte de-a o da la o parte, ascultă cu luare-aminte, şi iată! O auzi pe iubita lui cum suspina cu amar şi cum spunea stihuri de jale, în vreme ce slujnicele ei se străduiau s-o mângâie şi îi spuneau:

— O, stăpână a noastră…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci şi patra noapte

Spuse:

…O, stăpână a noastră, pentru ce plângi tu după unul care de bună seamă că nu plânge deloc după tine?

Ea răspunse:

— Ce tot spuneţi voi, o, nesocotitelor? Ori voi credeţi că flăcăul cel frumos pe care îl iubesc şi după care plâng e de cei care uită sau de cei care pot să fie uitaţi?

Şi începu să plângă şi să suspine şi mai tare, şi-atâta de amarnic că leşină. Atunci feciorul de împărat simţi că i se sfărâmă inima de dragul ei şi că fierea îi năpădeşte ficaţii, încât, fără a mai zăbovi, trase perdeaua la o parte şi intră în iatac. Şi o văzu pe copilă întinsă pe pat, având drept cămăşuţă părul ei şi drept acoperământ un vânturar de pene albe. Şi, cum părea că aţipise, crăişorul se duse lângă ea şi, uşurel, o atinse mângâind-o. Ea atunci deschise ochii numaidecât şi îl văzu cum sta în picioare, înclinat într-o întrebare plină de îngrijorare şi murmurând:

— De ce plângi şi de ce suspini?

Atunci copila, ca însufleţită de un val de viaţă, se ridică pe dată şi, aruncându-se la pieptul lui, îl cuprinse pe după gât cu mâinile amândouă şi începu să-i acopere obrajii cu sărutări, spunându-i:

— Păi numai din pricina dragostei pe care ţi-o port şi a plecării tale o, lumină a ochilor mei!

El răspunse:

— O, stăpână a mea, da eu în ce deznădejde am fost din pricina ta, toată vremea asta!

Ea urmă:

— Da eu! Cât de deznădăjduită am fost de lipsa ta! De-ai mai fi zăbovit mult să te întorci, aş fi murit fără doar şi poate!

El spuse:

— O, stăpână a mea, ce zici tu de necazul cu tătâne-tău şi de chipul cum s-a purtat cu mine? Pe Allah! de n-ar fi fost dragostea pe care ţi-o port, o, tu, vrăjitoreasa pământului, a soarelui şi a lunii, şi ispititoare a celor ce sălăşluiesc în Ceruri, pe Pământuri şi-n Iad, de bună seamă că i-aş fi retezat beregăţile şi aş fi făcut din el pildă şi învăţătură celor ce vor să vadă! Ci, de vreme ce te iubesc pe tine, aşa-l iubesc şi pe el acum!

Ea îi zise:
— Cum de-ai putut să pleci şi să mă laşi? Şi ce dulce mi-ar fi fost viaţa lângă tine!
El zise:
— De vreme ce mă iubeşti, vrei să mă asculţi şi să urmezi sfaturile mele?
Ea răspunse:
— N-ai decât să vorbeşti, iar eu mă voi supune şi îţi voi asculta sfaturile şi îţi voi urma dorinţele!
El spuse:
— Începe atunci prin a-mi aduce de mâncat şi de băut, căci tare mi-e foame şi tare mi-e sete. Şi, pe urmă, vom vedea ce-i de făcut!
Atunci copila porunci slugilor să aducă mâncare şi băutură; şi amândoi începură să mănânce, să bea şi să tăifasuiască, până ce noaptea se scurse aproape cu totul. Atunci, întrucât începea să mijească de ziuă, Kamaralakmar se ridică să-si ia rămas-bun de la fată şi să plece până a nu se trezi hadâmbul; ci Şamsennahar îl întrebă:
— Şi unde vrei să pleci aşa?
El răspunse:
— Acasă la tata. Ci mă leg cu jurământ că am să vin să te văd o dată pe săptămână.
La aceste cuvinte, ea izbucni în suspine şi strigă:
— Oh! te juruiesc pe Allah cel Atotputernic, să mă iei cu tine şi să mă duci oriunde vei vrea tu, decât să mă mai laşi să gust iar din amarul de pelin al despărţirii!
Iar el, înseninat, o întrebă:
— Vrei cu adevărat să mergi cu mine?
Ea răspunse:
— Păi da!
El zise:
— Atunci, scoală-te şi hai!
Numaidecât ea se sculă, deschise o ladă plină cu haine făloase şi cu lucruri de preţ, şi se găti. Şi îşi puse pe ea tot ce se afla mai bogat şi mai scump printre lucrurile cele frumoase pe care le avea, fără a uita salbele, inelele, brăţările şi feluritele giuvaieruri învârstate cu cele mai alese nestemate, pe urmă plecă împreună cu drăguţul ei, fără ca slujnicelor să le fi trecut măcar prin minte s-o oprească.

Atunci Kamaralakmar o luă şi o duse sus pe terasa palatului, sări în spinarea calului, o aşeză şi pe ea la spatele său, o învăţă să se ţină strânsă tare de el, şi o legă de el cu ajutorul câtorva legături straşnice. După care răsuci pârghia de înălţare, şi calul îşi luă zborul şi se sui cu ei în slăvi.

Văzând acestea, slujnicele scoaseră ţipete ascuţite şi făcură atâta zarvă, încât sultanul şi sultana veniră în fugă pe terasă, aproape goi, cum săriseră din somn, şi de-abia mai apucară să vadă calul cel vrăjit cum se ridica în zborul spre văzduh cu feciorul de împărat şi cu domniţa. Şi sultanul, tulburat şi uluit până peste marginile uluirii, mai avu puterea să-i strige tânărului care se înălţă tot mai sus:

— O, fiule de împărat, rogu-mă ţie, ai milă de mine şi de soaţa mea, bătrâna aceasta, şi nu ne lipsi de fata noastră!

Ci crăişorul nici nu-i răspunse. Cugetă însă o clipă că poate tânăra fată simţea vreo părere de rău să-i părăsească aşa pe tătâne-său şi pe maică-sa, şi o întrebă:

— Spune-mi, o, strălucire, o, vrajă a veacului tău şi a ochilor mei, vrei să te las tatălui tău şi mamei tale?

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patra sute douăzeci şi cincea noapte

Spuse:

…o, vrajă a veacului tău şi a ochilor mei, vrei să te las tatălui tău şi mamei tale?

Şamsennahar răspunse:

— Pe Allah! o, stăpâne al meu, nu vreau nicidecum! Nu doresc decât să fiu cu tine, peste tot unde te duci; căci dragostea ce-o simt pentru tine mă face să las tot şi să uit tot, până şi pe tatăl şi pe mama mea!

Auzind cuvintele acestea, crăişorul se bucură până peste poate şi îşi făcu calul să zboare cât putea de iute, fără ca aceasta s-o sperie ori s-o tulbure cât de cât pe fată; şi aşa, nu peste mult, ajunseră la calea-jumătate, într-un loc unde se aşternea o câmpie minunată, străbătută de ape curgătoare, unde îşi puseră o clipă piciorul pe pământ. Mâncară, băură şi se odihniră oleacă, şi numaidecât încălecară iarăşi pe calul lor năzdrăvan şi plecară în goana mare spre cetatea de scaun a împăratului Sabur, la care ajunseră într-o dimineaţă. Şi crăişorul tare se mai bucură că ajunseră fără de niciun necaz, şi se simţi tare mulţumit gândind că are să poată într-un sfârşit să-i arate domniţei câte

stăpâniri avea în mâinile lui, câte avuţii şi câte pământuri, şi să vadă ea singură puterea şi fala tatălui său, împăratul Sabur, dovedindu-i astfel cu cât este mai bogat şi mai mare împăratul Sabur decât tatăl ei, sultanul de la Sana! Purcese dar prin a coborî pe pământ, în mijlocul unei grădini frumoase, ce se afla în afara cetăţii, unde tatăl său împăratul avea de obicei să vină să petreacă şi să se răcorească la aer curat, o duse pe fată într-un foişor de vară cu acoperişul boltit, pe care împăratul îl ridicase şi îl împodobise pentru sine, şi îi spuse:

— Am să te las o clipă, ca să mă duc să-l vestesc pe tatăl meu despre sosirea noastră. Până mă întorc, îţi dau în seamă să veghezi calul de abanos pe care îl las la uşă, şi să nu-l pierzi din ochi. Iar eu am să trimit fără de zăbavă pe cineva să te ia de aici şi să te aducă la un palat anume, pe care am să poruncesc să-l gătească numai pentru tine.

Şi fata, auzind aceste cuvinte, fu cum nu se poate mai bucuroasă şi înţelese că într-adevăr ea nu trebuia să intre în cetate decât cu toată cinstea şi cu toată fala datorate slavei sale! Pe urmă crăişorul îşi luă rămas-bun de la ea şi se îndreptă către palatul tatălui său împăratul.

Când dete cu ochii de fiul său, împăratul Sabur fu gata-gata să moară de bucurie şi de tulburare şi, după îmbrăţişările şi urările de bun venit, îl dojeni, plângând, că plecase lăsându-i pe toţi în pragul mormântului. După care Kamaralakmar îi spuse:

— Ia cată să ghiceşti pe cine am adus cu mine de pe unde-am fost?

El răspunse:

— Pe Allah! nu ghicesc deloc!

El spuse:

— Chiar pe fata sultanului de la Sana, cea mai desăvârşită fată din Persia şi din Arabia! Am lăsat-o deocamdată afară din cetate, în grădina noastră, şi am venit să te vestesc că poţi da poruncă să se gătească pe dată alaiul care trebuie să fie atât de măreţ, încât de la bun început să-i vădească şi puterea şi fala şi bogăţiile tale!

Şi împăratul răspunse:

— Cu bucurie şi cu prisosinţă, spre mulţumirea ta!

Şi numaidecât porunci să fie gătită cetatea şi împodobită cu cele mai frumoase găteli şi cu cele mai alese podoabe; şi chiar el, după ce întocmi un alai fără de pereche, trecu în fruntea călăreţilor săi, îmbrăcaţi numai în fireturi, cu toate steagurile desfăşurate, şi porni în întâmpinarea domniţei Şamsennahar, străbătând toate mahalalele cetăţii, în mijlocul tuturor

locuitorilor, înghesuiţi şiruri-şiruri, iar dinainte-i mergând cântăreţii din tilinci, din goarne, din ţimbale şi din vuve, şi-n urmă-i mulţimea fără de număr de străjeri, de oşteni, de oameni de rând, de femei şi de copii.

La rându-i, beizade Kamaralakmar îşi deschise cuferele, sipetele şi comorile, şi scoase din ele tot ce avea mai frumos ca giuvaiere, pietre scumpe şi alte lucruri minunate cu care se împodobesc fetele de crai, spre a-şi arăta fala, bogăţia şi strălucirea; şi porunci să se întocmească pentru tânăra fată un baldachin falnic din atlazuri roşii, verzi şi galbene, şi-n mijlocul lui porunci să se aşeze un jeţ de aur sclipind de nestemate; şi pe treptele acelui baldachin măreţ, peste care se rotunjea o boltă de mătase aurie, porunci să se rânduiască tinere roabe indiene, grecoaice şi abisinience, unele stând jos, altele în picioare, pe când împrejurul jeţului şedeau alte patru roabe, albe, cu evantaiuri mari de pene de la nişte păsări de un soi fără de asemuire. Şi arapi goi până la brâu duceau baldachinul pe umeri urmând alaiul, înconjuraţi de o mulţime şi mai mare, şi, în toiul zarvei de bucurie al gloatei şi al *liu-liu*-urilor ascuţite pe care le scoteau glasurile femeilor de pe baldachin şi ale tuturor celor ce se înghesuiau împrejur, luară drumul către grădini.

Ci Kamaralakmar nu se putu stăpâni să stea cu alaiul, care mergea prea încet, şi, îndemnându-şi calul la galop, apucă pe drumul cel mai scurt şi ajunse într-o clipită la foişorul la care o lăsase pe domniţă, fiica sultanului de la Sana. Şi o căută peste tot; ci n-o mai găsi pe domniţă, cum nu mai găsi nici calul de abanos.

Atunci, Kamaralakmar, deznădăjduit până peste poate, începu să se bată peste faţă, îşi făcu zdrenţe hainele de pe el şi porni să alerge fără ţintă şi să se zbuciume ca un nebun prin grădină, ţipând amarnic şi chemând cât îl ţinea gura. Da degeaba!

După un timp, se mai linişti oleacă într-un sfârşit şi începu să cugete, şi îşi zise: „Cum de-a putut ea să ştie taina mânuirii calului, de vreme ce eu nu i-am arătat nimic în această privinţă? Poate dar să fi venit chiar învăţatul persan, cel ce-a născocit calul, şi care să se fi nimerit să cadă asupra ei pe neaşteptate şi s-o fi răpit, ca să se răzbune din pricina pedepsei cu care l-a pedepsit tătâne-meu!”

Şi alergă îndată să caute străjerii grădinii şi îi întrebă:

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci şi şasea noapte

…Şi alergă îndată să caute străjerii grădinii şi îi întrebă:

— Aţi văzut pe careva trecând pe-aici? Răspunde-ţi-mi cinstit, că de nu, vă zbor capetele pe loc!

Străjerii, înfricoşaţi de ameninţarea lui, răspunseră într-un glas:

— Pe Allah! n-am văzut pe nimeni să intre în grădină, afară de învăţatul persan, care a venit să caute buruieni de leac şi pe care nu l-am mai văzut ieşind!

La vorbele acestea, feciorul împăratului căpătă încredinţarea că persanul era cel care o răpise pe fată, şi se simţi peste măsură de năucit, şi de zăpăcit, şi tulburat cu totul, şi descumpănit, şi ieşi înaintea alaiului şi, îndreptându-se către tătâne-său, îi povesti cele ce se petrecuseră şi îi spuse:

— Ia-ţi oştile şi întoarce-te cu ele la palatul tău; ci eu n-am să mă mai întorc până ce n-am să limpezesc treaba aceasta întunecată.

Auzind vorbele acestea şi văzând hotărârea fiului său, împăratul începu să plângă, să se vaicăre şi să se bată în piept, şi îi zise:

— O, fiul meu, fie-ţi milă: potoleşte-ţi mânia, stăpâneşte-ti amarul şi întoarce-te cu noi acasă! Şi-atunci orice fată de împărat ori de sultan ţi-ai vrea, am să ţi-o dau de soţie!

Ci Kamaralakmar nu vroi să-şi plece urechea la vorbele părintelui său, nici să-i asculte rugile, îi spuse numai câteva cuvinte de rămas-bun şi plecă în goana calului, în vreme ce împăratul, deznădăjduit până peste poate, se întoarse la cetate în hohotele de plâns şi în bocetele tuturora. Şi aşa se schimbă bucuria lor în jale, în spaimă şi în zbucium. Şi-atâta cu ei!

Ci în ce-i priveşte pe vraci şi pe domniţă, iacătă! Aşa cum soarta hotărâse dintru început, vraciul persan venise în ziua aceea la grădină ca să culeagă într-adevăr ierburi de leac, fie buruieni de rând, fie flori frumos mirositoare, şi simţi o mireasmă tare plăcută de mosc şi de alte parfumuri minunate: încât, ridicându-şi nasul în vânt, se îndreptă către locul dincotro se revărsa spre el acea mireasmă fără de asemuire. Or, aceea era chiar mireasma domniţei, ce se revărsa înmiresmând toată grădina. Iar vraciul, călăuzit de nasul său cel iscusit, nu pierdu mult timp până ce să ajungă, după câteva căutări, chiar la foişorul unde se afla domniţa. Şi care nu-i fu bucuria când văzu, în prag, stând pe cele patru picioare ale lui, calul cel năzdrăvan, născocirea mâinilor sale! Şi care nu fu zvâcnetul din inimă-i văzând acea născocire a cărei pierdere îi luase pofta de-a mânca şi de-a bea şi-i răpise

tihna somnului! Începu, dar, să-l cerceteze pe toate părţile şi îl găsi nevătămat şi în bună stare. Pe urmă, când era gata să sară pe el şi să-i dea zbor, îşi zise în sineşi: „Se cade mai întâi să văd ce-o fi adus coconul aici odată cu calul!” Şi intră în foişor.

O văzu atunci, tolănită şăgalnic pe divan, pe domniţa care la început i se păru a fi însuşi soarele când se ridică pe un cer senin. Şi nu se îndoi nicio clipă că în faţa ochilor lui nu s-ar afla vreo domnită de vită aleasă, şi că flăcăul n-ar fi adus-o călare şi n-ar fi lăsat-o în acel foişor să-l aştepte, în vreme ce el se dusese în cetate ca să pregătească un alai măreţ. Aşa că se apropie de domniţă, se temeni şi sărută pământul dintre mâinile ei, pe când ea îşi ridică leneş ochii către el şi, părându-i amarnic de urât şi de pocit, se grăbi să-i închidă la loc, ca să nu-l mai vadă, şi îl întrebă:

— Cine eşti?

El răspunse:

— O, stăpână a mea, sunt trimis la tine de crăişorul Kamaralakmar, ca să te călăuzesc la un alt foişor, mai frumos decât acesta de aici şi mai aproape de cetate; căci stăpâna mea, împărăteasa, mama domnişorului se află astăzi cam zaifă şi, întrucât de bucuria sosirii tale n-ar vrea să-ţi vie nimeni în cale înaintea ei, a cerut să se facă schimbarea aceasta, ca să nu fie silită să bată un drum prea lung.

Ea întrebă:

— Dar şahzade unde-i?

Persanul răspunse:

— Este în cetate, cu tatăl său împăratul, şi are să iasă în întâmpinarea ta, cu mare vâlvă, împresurat de un alai măreţ!

Ea spuse:

— Ci ia spune-mi, oare şahzade nu putea să găsească pe unul oleacă mai puţin pocit să-l trimită la mine?

La vorbele acestea, vraciul, măcar că se simţi tare atins, începu să râdă din punga scofâlcită a obrajilor galbeni, şi răspunse:

— Da, de bună seamă, pe Allah, o, stăpână a mea! Nu-i în tot palatul niciun mameluc mai pocit ca mine! Numai că înfăţişarea vitregă a chipului şi vajnica urâciune a obrazului meu să nu te ducă în greşeală în privinţa volniciilor mele! Şi poate că într-o bună zi ai să-mi pui la încercare însuşirile şi ai să tragi foloase, ca şi crăişorul, de pe urma aleselor haruri ce le am. Si-atunci ai să mă lauzi, aşa cum sunt! Iar crăişorul, dacă m-a ales tocmai pe mine spre a mă trimite la tine, a făcut-o anume din pricina

urâţeniei şi a înfăţişării mele îngreţoşătoare; şi anume ca să nu aibă a se teme de nimic, în zăluzia lui, din pricina nurilor şi a frumuseţii tale! Ci nici de mameluci, nici de robi tineri, nici de arapi frumoşi, nici de hadâmbi, nici de slujitori nu duce lipsă saraiul nostru! Slavă lui Allah, numărul lor este cu neputinţă de socotit; şi toţi sunt care mai de care mai ispititori.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci şi şaptea noapte

Spuse:

…şi toţi sunt care mai de care mai ispititori.

Or, vorbele acestea ale magului avură darul de-a o linişti pe fată, care se ridică numaidecât, îşi puse mâna în mâna bătrânului învăţat şi îi spuse:

— O, taică, oare mi-ai adus ceva pe care să pot merge călare?

El răspunse:

— O, stăpână, ai să încaleci pe calul pe care ai venit!

Ea spuse:

— Da nu pot să merg singură călare!

Atunci el zâmbi a râde şi pricepu că de-aci înainte ea se afla sub puterea lui; şi răspunse:

— Am să încalec şi eu cu tine!

Şi sări pe cal şi o sui la spatele lui şi pe fată, pe care o strânse vârtos şi o legă de el cu nişte legături straşnice, pe când ei nici nu-i trecea prin minte ce are să i se mai întâmple. Învăţatul răsuci apoi pârghia de înălţare, şi numaidecât calul se umplu de vânt în pântecele său, se clătină şi se legănă săltând ca talazurile mării, pe urmă îşi luă cu ei zborul ridicându-se ca o pasăre în văzduh şi, într-o clipită, lăsă departe în urmă cetatea şi grădinile. Dacă văzu aşa, fata, nedumerită, strigă:

— Hei, tu! încotro o iei, fără a îndeplini poruncile stăpânului tău?

El răspunse:

— Stăpânul meu? Şi cine-i stăpânul meu?

Ea spuse:

— Fiul împăratului!

El întrebă:

— Care împărat?

Ea spuse:

— Nu ştiu!

La aceste cuvinte, solomonarul pufni în râs şi zise:
— Dacă e vorba de tânărul Karamalakmar, prăpădi-l-ar Allah! Acela-i un zăbăuc de puşlama, un ţânc amărât, zău aşa!
Ea strigă:
— Vai de tine, o, barbă a blestemului! Au cum de cutezi tu să vorbeşti aşa despre stăpânul tău şi să-i calci poruncile?
Magul răspunse:
— Îţi mai spun o dată că ţângăul acela nu mi-e nicidecum stăpân! Ştii tu cine sunt eu?
Domniţa spuse:
— Nu ştiu nimic despre tine, afară de ce mi-ai spus tu însuti.
El chicoti şi zise:
— Tot ce ţi-am spus n-a fost decât un tertip închipuit de mine împotriva ta şi a feciorului împăratului! Află, dar, că mişelul acela izbutise să-mi fure calul, plăsmuit de mâinile mele, care poate să pască întocmai ca şi caii cei adevăraţi, şi pe care te afli tu acum; şi aşa mi-a ars el multă vreme inima şi m-a făcut să plâng de pierderea ce-am avut. Şi iată-mă iar stăpân pe bunul meu, şi la rându-mi îi ard şi eu inima tâlharului si-i fac şi eu ochii să plângă de pierderea ta! Întremează-ţi, dar, inima cu curaj şi şterge-ţi şi înseninează-ţi ochii, căci eu am să-ţi fiu de mult mai mare folos decât tânărul acela zărpălatic. Eu, pe deasupra, mai sunt şi mărinimos, şi puternic, şi bogat; slugile şi robii mei au să ţi se supună ca unei stăpâne a lor; am să te îmbrac cu hainele cele mai alese şi am să-ţi îndeplinesc până şi cele mai mărunte dorinţi, mai înainte chiar de a le rosti!
Când auzi vorbele acestea, fata începu să se bată peste obraji şi să suspine; pe urmă spuse:
— Vai, nenorocirea mea! oh, vai de mine! Am rămas fără iubitul meu şi am rămas şi fără tatăl meu şi fără mama mea!
Şi vărsa lacrimi amare şi îmbelşugate, pentru cele ce i se întâmplase, în vreme ce vrăjitorul îndrepta zborul calului către ţara rumilor şi, după o călătorie lungă dar iute, coborî la pământ pe o câmpie verde, plină de pomi şi de izvoare.
Or, câmpia aceea era aşezată lângă o cetate în care stăpânea un domn tare puternic. Şi tocmai în acea zi domnul iesise să se învioreze la aer în afara cetăţii şi îşi îndreptase paşii către părţile acelei câmpii. Şi îl zări pe învăţatul ce se aţinea pe lângă cal şi pe lângă tânăra domniţă. Încât mai înainte ca vraciul să aibă răgaz a se ascunde, robii domneşti se şi buluciseră asupra lui

şi îl înşfăcaseră, şi pe el, şi pe fată, şi calul, şi îi duseră pe toţi dinaintea stăpânului.
Când văzu amarnica urâţenie a moşneagului şi înfatisarea-i hâdă, şi frumuseţea tinerei fete şi nurii ei cei răpitori, domnul spuse:
— O, stăpână a mea, ce rudenie te leagă oare de moşnegăria asta atâta de pocită?
Ci persanul se şi repezi să răspundă:
— Ea-i soţia mea şi fiica unchiului meu!
Atunci fata, la rându-i, se repezi şi ea să răspundă, înfruntându-l pe moşneag:
— O, Măria Ta, pe Allah! habar n-am cine-i pocitul acesta! Şi nu-i soţul meu nicidecum! Ci-i un proclet de vrăjitor, care m-a răpit prin viclenie şi silă!
La aceste vorbe ale fetei, craiul rumilor dete poruncă robilor să-l cotonogească bine pe vraci, iar aceştia îl ciomăgiră aşa de vrednic, de era mai-mai să-şi dea duhul sub loviturile lor. După care domnul porunci să-l ducă în cetate şi să-l arunce în temniţă, în vreme ce pe fată o luă cu el, după ce orândui ca minunatul cal năzdrăvan să fie ridicat şi cărat pe umeri, nici cu gândul negândind la însuşirile vrăjite ale acestuia ori la meşteşugurile-i tainice. Şi-atâta cu vraciul şi cu domniţa!
Estimp, crăişorul Kamaralakmar îmbrăcase straie de călător, luase cu el cele de trebuinţă, merinde şi bani, şi pornise la drum, cu inima plină de jale şi cu gândurile pustiite. Şi purcese s-o caute pe domniţă, călătorindu-se din ţară în ţară şi din cetate în cetate; şi peste tot iscodea despre calul de abanos, pe când toţi cei pe care îi cerceta se minunau cu mirare de vorbele sale şi li se păreau întrebările lui cu totul uluitoare şi anapoda.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci şi opta noapte

Spuse:

Şi tot aşa făcu o bună bucată de vreme, cercetând zi de zi mai îndârjit, şi zi de zi căutând veşti cât mai multe, fără a izbuti să capete nicio ştire ce l-ar fi putut îndruma pe calea cea bună. Până la urmă ajunse la cetatea Sanei, unde stăpânea tatăl domniţei Şamsennahar, şi iscodi despre soarta ei; ci nimeni nu mai auzise nimic despre ea şi nu-i putu spune ce se făcuse de când fusese răpită; şi i se povesti în ce stare de prăpăd şi de deznădejde era cufundat

bătrânul sultan. Atunci îşi cătă mai departe de drumul lui şi se îndreptă către ţara rumilor, iscodind mereu despre domniţă şi despre calul de abanos, peste tot pe unde trecea şi pe la toate popasurile la care mânca.

Or, într-o zi, poposi din drum la un han unde văzu o ceată de neguţători stând roată şi sporovăind între ei; şi se aşeză şi el alături, şi îl auzi pe unul dintre ei cum spunea:

— O, prieteni, mi s-a întâmplat în vremea din urmă cea mai minunată minune dintre minuni!

Şi îl întrebară, cu totii:

— Ce minune?

El răspunse:

— Mă dusesem cu neguţătoriile mele în *cutare* vilaiet în *cutare* cetate (şi spuse numele cetăţii în care se afla domniţa) şi i-am auzit pe locuitorii de-acolo povestindu-şi un lucru tare ciudat, care se petrecuse de curând. Povesteau că domnul acelei cetăti, ieşind într-o zi la o vânătoare de-a călare, împreună cu alaiul lui, nimerise peste un moşneag tare sâlos, stând lângă o tânără fată de-o frumuseţe fără de pereche şi lângă un cal de abanos şi de fildeş!

Şi neguţătorul le povesti tovarăşilor săi, ce se minunau cu mare mirare, povestea noastră, pe care nu-i de nicio trebuinţă s-o mai spunem încă o dată.

Când auzi povestea aceea, Kamaralakmar nu se îndoi nicio clipită că n-ar fi vorba chiar de iubita lui şi de calul cel năzdrăvan. Încât, după ce se încredinţă bine de numele şi de locul unde se afla cetatea, porni pe dată la drum îndreptându-se într-acolo, şi călători fără de oprire până ce ajunse la ea. Ci când vru să intre pe poarta cetăţii, fu înhăţat de străjeri, spre a-l duce, după cumu-i datul în acea ţară, dinaintea craiului lor, ca să fie cercetat ce fel de om e, ce vânt îl aduce în ţara lor şi ce meserie învârteşte. Or, tânărul Kamaralakmar sosise în ziua aceea târziu tare la cetate, iar străjerii, ştiindu-l pe domnul lor năpădit de treburi, lăsară să i-l arate a doua zi şi îl duseră la temniţă, să-şi petreacă noaptea acolo. Dar când văzură frumuseţea şi gingăşia lui, temnicerii nu se îndurară să-l închidă, ci îl rugară să stea cu ei şi să le ţină tovărăşie, şi îl poftiră să împartă cu ei cina lor. Pe urmă, după ce mâncară, începură să tăifăsuiască şi îl întrebară pe şahzade:

— O, flăcăule, din ce tară eşti?

El răspunse:

— Din tara Farsului, împărăţia Hosroilor!

La vorbele acestea, temnicerii hohotiră de râs, iar unul îi spuse tânărului:

— O, tu, cel din ţara Hosroilor, n-ai fi şi tu tot atâta de mare mincinos ca şi cel de-o baştină cu tine şi care-i închis în temniţa noastră?

Iar un altul spuse:

— Chiar că mulţi inşi am văzut şi multora le-am ascultat spusele şi poveştile, şi le-am cercetat firile, da niciodată n-am întâlnit pe careva atâta de ciudat ca bătrânul din temniţa noastră!

Iar un altul adăugă:

— Nici eu, pe Allah, n-am mai văzut ceva mai pocit decât chipul lui, ori mai urât şi mai silos decât înfăţişarea lui!

Şahzade întrebă:

— Şi ce minciuni de-ale lui aţi auzit?

Ei răspunseră:

— Se tine că e mare învătat şi vraci vestit. Or, domnul nostru, la o vânătoare, l-a găsit în tovărăşia unei copile şi a unui cal minunat de abanos şi de fildeş. Şi domnul nostru s-a îndrăgit până peste poate de frumuseţea fetei şi ar vrea să se însoare cu ea, ci ea a înnebunit deodată! Aşa că dacă moşneagul acela ar fi vreun vraci de seamă, precum se dă, i-ar fi găsit leacul în vreun fel; căci stăpânul nostru a făcut tot ce-i cu putinţă ca să găsească vreun leac ce-ar putea-o tămădui pe fată de sminteală, şi iacătă că a şi trecut un an de când el tot cheltuieşte amarnic la averi cu plata vracilor şi a solomonarilor, fără de niciun folos. Cât despre calul de abanos, acela-i închis în vistieria domnească; iar moşneagul cel urât e aici, în temniţă; şi nu mai conteneşte din gemete şi din văicăreli, câtu-i nopticica de lungă, de nu ne dă tihnă să mai dormim şi noi!

Când auzi vorbele acestea, Kamaralakmar îşi zise: „Iată-mă într-un sfârşit pe calea cea mult dorită. Acuma să văd ce mijloc pot găsi ca să ajung la ţintă!” Dar numaidecât temnicerii, văzând că venise ceasul lor de culcare, îl duseră în lăuntrul temniţei şi închiseră uşa după el. Atunci îl auzi pe învăţat cum plângea şi gemea şi îşi jelea năpasta, în limba persană, spunând: „Of, ce belea pe capul meu că n-am ştiut să-mi plănuiesc mai bine treaba şi m-am dat singur pierzării, fără a-mi fi izbândit dorurile şi fără a-mi fi împlinit gândurile cu acea fată! Toate mi s-au întâmplat numai datorită nesocotinţei mele şi din pricină că am râvnit la ce nu mi-era menit!” Atunci Kamaralakmar îi spuse în graiul persan:

— Până când ai să tot plângi şi-ai să te tot boceşti? Au crezi că numai tu ai de îndurat năpaste?

Şi învăţatul, prinzând curaj de la acele cuvinte, legă vorbă cu el şi, fără a-l şti cine e, începu să i se plângă de năpastele şi de nenorocirile lui! Şi aşa îşi petrecură noaptea, tăinuind între ei ca doi prieteni.

A doua zi dimineaţă, temnicerii veniră să-l scoată pe Kamaralakmar din temniţă şi îl duseră dinaintea domnului, spunând:

— Tânărul acesta…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute douăzeci şi noua noapte

Urmă:

…spunând:

— Tânărul acesta a sosit aseară prea târziu şi n-am mai putut să-l aducem la tine, o, Măria Ta, ca să-l cercetezi!

Atunci domnul îl întrebă:

— De unde vii? Cum te cheamă? Ce meserie ai? Şi pentru ce ai venit în cetatea noastră?

El răspunse:

— În ce priveşte numele, în persană mă numesc Harjah! În ce priveşte ţara, sunt din Persia! Iar ca meserie, sunt un învătat ca toţi învăţaţii, mai cu seamă priceput la tămăduiri şi la meşteşugul de a-i vindeca pe nebuni şi pe smintiţi. Şi, pentru aceasta, străbat ţările şi cetăţile, spre a-mi folosi meşteşugul şi a căpăta învăţătură nouă, pe care s-o adaug la cea pe care o am! Şi săvârşesc totul fără a purta straiele cele înzorzonate cu care se îmbracă de obicei astrologii şi învăţaţii, fără a-mi lăţi turbanul ori a-i spori numărul de răsuceli, fără a-mi alungi mânecile, fără a umbla cu un ditamai teanc de cărţi la subsuoară, fără a-mi înnegura pleoapele cu kohl negru, fără a-mi spânzura la gât un şirag lung de mătănii mari şi nenumărate; şi îmi tămăduiesc bolnavii fără a le bâigui vorbe tainice, fără a le sufla în ochi şi fără a-i muşca de sfârcul urechii! Si-aceasta-i, o, Măria Ta, meseria mea!

Când auzi acestea, domnul se lumină de o mare bucurie şi îi spuse:

— O, preastrălucitule vraci, ai venit la noi tocmai când aveam cea mai amarnică nevoie de priceperea ta!

Şi îi povesti de boala tinerei fete, şi adăugă:

— Dacă vrei s-o îngrijeşti şi dacă ai s-o tămăduieşti de sminteala în care au cufundat-o vâlvele cele rele, nu ai decât să-mi ceri ce doreşti, şi totul ţi se va da!

El răspunse:
— Allah să-l dăruiască pe domnul stăpânul nostru cu milele şi cu vredniciile lui cele mai alese! Ci mai întâi cuvine-se să-mi povesteşti cu de-amănuntul toate câte le-ai băgat de seamă la sminteala fetei şi să-mi spui de câte zile se află în această stare, fără a uita să-mi spui cum de-au ajuns la tine ea, şi persanul cel bătrân, şi calul de abanos!
Şi domnul îi povesti istoria de şart, de la început până la sfârşit, şi adăugă:
— Iar bătrânul se află în temniţă.
El întrebă:
— Şi calul?
— Calul se află la mine, păzit cu străşnicie într-una din odăile mele!
Şi Kamaralakmar îşi zise în sine: „Înainte de orice, trebuie să văd calul şi să mă încredinţez cu ochii mei de starea în care se află. Dacă este întreg şi în bună stare, totu-i cum nu se poate mai bine şi mi-am atins ţinta; dacă însă meşteşugul lui o fi stricat, atunci va trebui să mă gândesc la vreun alt mijloc de-a o slobozi pe domniţa mea!” Apoi se întoarse către domn şi îi spuse:
— O, Măria Ta, mai întâi trebuie să văd calul; căci n-ar fi cu neputinţă, cercetându-l, să găsesc ceva ce mi-ar putea fi de folos la vindecarea fetei!
El răspunse:
— Cu bunăvoie şi cu dragă inimă!
Şi îl luă de mână şi îl duse la locul unde se afla calul de abanos. Şi flăcăul începu să dea ocol calului, îl cercetă cu luare-aminte şi, găsindu-l neatins şi în bună stare, se bucură în sine şi îi spuse domnului:
— Allah să te miluiască şi să te ocrotească, Măria Ta! Iată-mă-s gata să merg la tânăra fată, ca să văd cam ce-ar putea să aibă! Şi nădăjduiesc că am să izbutesc, cu ajutorul lui Allah, s-o vindec cu mâna mea cea tămăduitoare şi cu mijlocirea calului acesta de lemn!
Şi îi îndemnă pe străjeri să fie cu multă luare-aminte la cal, şi porni cu domnul către odăile domniţei.
De cum intră în odaia în care locuia domniţa, o văzu cum îşi răsucea mâinile şi cum se bătea peste piept şi cum se prăbuşea şi se rostogolea pe jos, sfâşiindu-şi hainele aşa cum ştia ea. Şi văzu bine că sminteala aceea nu era decât o sminteală prefăcută şi că niciun ginn şi niciun om nu-i vătămase minţile, ba dimpotrivă! Şi înţelese că nu făcea acestea toate decât cu scopul de a împiedica pe careva să se ia de ea!
Văzând aşa, Kamaralakmar se îndreptă către fată şi-i spuse:
— O, vrăjitoriţă a celor Trei Lumi, alungă de la tine grijile şi zbuciumul!

Şi ea, privindu-l, îl cunoscu numaidecât şi fu cuprinsă de o bucurie atâta de mare, încât scoase un ţipăt şi se prăbuşi fără de simţire. Şi domnul fu încredinţat că ţipătul acela fusese o urmare a spaimei pe care i-o stârnise vraciul. Ci Kamaralakmar se plecă peste ea şi, deşteptând-o, îi spuse cu glas şoptit:

— O, Şamsennahar, o, lucire a ochilor mei, o, cuib al inimii mele, gândeşte-te la viaţa ta şi la viaţa mea şi mai ai oleacă de curaj şi de răbdare; căci starea noastră cere multă iscusinţă şi mare grijă, dacă vrem să scăpăm din mâinile acestui domn asupritor. Eu am să încep prin a-i întări credinţa ce-o are în privinţa ta şi anume că eşti în stăpânirea ginnilor şi că de acolo îţi vine sminteala; ci am să-i spun că eu am să te vindec pe dată cu ajutorul tainicelor însuşiri pe care le am! Tu nu trebuie decât să-i vorbeşti liniştită şi blajin, ca să-i arăţi astfel dovada tămăduirii tale prin mijlocirea mea!
Şi în felul acesta vom izbuti să ne atingem ţinta şi vom putea să ne împlinim gândul!

Şi tânăra fată răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Atunci Kamaralakmar se apropie de domn, care se trăsese mai spre fundul odăii şi, cu un obraz vestitor de bine, îi spuse:

— O, prea norocitule doamne, am izbutit, datorită sorţii tale celei bune, să-i dibuiesc boala şi să-i aflu leacul. Şi ţi-am vindecat-o! Poţi, dar, să te apropii de ea şi să-i vorbeşti încetişor şi cu blândeţe, şi să-i făgăduieşti cele ce ai să-i fagăduieşti, şi orice vei vrea de la ea ţi se va împlini!

Şi domnul, minunat cu totul, se apropie de fata care se ridică în cinstea lui şi sărută pământul dinaintea lui, pe urmă, îi ură bun venit şi îi spuse:

— Slujnica ta e tulburată de cinstea ce i-o faci, venind astăzi în ospeţie la ea!

Şi domnul, auzind şi văzând toate astea, fu mai-mai să se simtă zburând de fericire…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizecea noapte

Spuse:

…fu mai-mai să le simtă zburând de fericire şi le porunci roabelor şi hadâmbilor să se pună în slujba ei, s-o ducă la hammam şi să-i gătească hainele şi podoabele. Şi femeile şi robii intrară şi îi spuseră salamalecurile

de cuviinţă, iar ea le răspunse la salamalecuri în chipul cel mai drăgălaş şi cu glasul cel mai dulce. Apoi o îmbrăcară în haine împărăteşti, îi puseră la gât o salbă de nestemate şi o duseră la hammam, unde o spălară şi o slujiră, iar pe urmă o aduseră în iatacul ei, frumoasă ca o lună în cea de a patrusprezecea zi a sa. Şi-asa!

Încât domnul, cu pieptul plin până peste poate şi cu sufletul luminat, spuse tânărului crăişor:

— O, înţeleptule, o, învăţatule vraci, o, împodobitule de filosofie, toată bucuria aceasta pe care o trăim acum se datoreşte puterilor tale şi harului tău. Allah să sporească asupra-ne harurile suflării tale vindecătoare!

El răspunse:

— O, Măria Ta, pentru deplinătatea zviduirii, este de trebuinţă să ieşi împreună cu toţi curtenii tăi, cu străjerii şi cu oştenii, şi să te duci către locul unde ai găsit-o pe fată, luând-o şi pe ea cu tine, şi punând să fie dus acolo şi calul de abanos care era cu ea şi care nu-i decât un ginn diavolesc; şi anume chiar ginnul care o stăpânea şi îi tulbura mintea. Iar eu atunci am să fac descântecele trebuitoare; altminteri, ginnul are să se întoarcă iar să pună stăpânire pe ea la fiecare început de lună, şi totul are să înceapă iar de la cap; pe când acum, odată ce am izbutit să-l prind cu totul în puterile mele, am să-l închid şi am să-l ucid!

Şi craiul rumilor strigă:

— Din toată inima mea de prieten şi ca o răsplată datorată!

Şi numaidecât, însoţit de şahzade şi de domniţă şi urmat de toate oştile sale, luă calea către câmpia noastră.

Când ajunseră acolo, Kamaralakmar porunci să fie suită fata pe calul de abanos şi să fie lăsaţi, şi calul şi fata, la o depărtare destul de mare ca să nu poată fi văzuţi prea bine nici de domn şi nici de oştenii săi. Şi porunca se împlini pe dată. Atunci spuse domnului rumilor:

— Acuma, cu îngăduinţa şi cu buna ta voie, am să purced la afumări şi la farmece, şi am să-l ferec pe vrăjmaşul acela al neamului omenesc, în aşa chip ca să nu mai poată fi vătămător nimănuia de-aci înainte! După care am să încalec şi eu pe calul de lemn ce pare a fi de abanos, şi am s-o aşez pe fată la spatele meu. Şi atunci ai să vezi cum se zbuciumă în toate părţile şi cum se clatină şi-apoi cum îşi ia numaidecât vânt, ca să vină în goană să se oprească dinaintea ta. Şi în felul acesta ai să capeţi dovada că se află întru totul sub puterea noastră. Pe urmă, ai să poţi să faci ce vei vrea cu fata!

Când auzi vorbele acestea, domnul rumilor se bucură până peste poate, în vreme ce Kamaralakmar încălecă pe cal şi o legă straşnic dinapoia sa pe tânăra domnită. Şi pe când ochii toţi erau aţintiţi spre el si-l priveau ce face, el răsuci pârghia de înălţare; şi calul, luându-şi zborul, se înălţă cu ei drept în sus, pierind în slava slăvilor.

Craiul rumilor, care habar nu avea cumu-i treaba, rămase mai departe în câmpie cu oştile lui să aştepte întoarcerea lor vreme de o jumătate de zi. Ci, cum nu-i mai văzu întorcându-se, se hotărî într-un sfârşit să se ducă şi să-i aştepte la palatul domnesc. Ci şi aceea fu o aşteptare tot pe-atâta de zadarnică. Atunci îşi aduse aminte de moşneagul cel hâd care zăcea închis în temniţă şi, poruncind să fie adus dinaintea lui, îi spuse:

— A, bătrân ticălos! A, dos de maimuţă! Cum de-ai cutezat să nu-mi spui taina calului acela vrăjit şi stăpânit de ginnii cei diavoleşti? Că iacătă acuma l-a răpit în văzduhuri şi pe vraciul care o tămăduise pe fată de sminteală, şi-a răpit-o şi pe fată! Şi cine ştie ce are să li se mai întâmple! Şi te mai fac răspunzător şi de grămada de giuvaieruri şi de lucruri scumpe, care preţuiesc cât o vistierie, cu care am împodobit-o pe fată când a ieşit de la hammam. A, pe dată are să ţi se zboare capul!

Şi, la un semn al domnului, gealatul se şi ivi şi, dintr-o fulgerătură, făcu din persan doi persani!

Estimp, şahzade Kamaralakmar şi domniţa Şamsennahar îşi vedeau mai departe de drumeţia lor cea vinteşă prin văzduh şi ajunseră cu bună pace la cetatea de scaun a împăratului Sabur. De data aceasta nu mai coborâră pe pământ la foişorul din grădină, ci chiar pe terasa palatului. Şi crăişorul se grăbi să-şi pună iubita la adăpost temeinic şi să plece fără de zăbavă să vestească pe tatăl şi pe mama sa de sosirea lor. Intră, dar, în iatacul în care, cufundaţi în lacrimi şi în deznădejde, şedeau împăratul, împărăteasa şi cele trei domniţe, surorile lui, şi le ură bună pace, sărutându-i, pe când, la vederea lui, sufletele li se umplură de fericire şi inimile li se uşurară de povara mâhnirii şi a durerii.

Atunci, ca să sărbătorească întoarcerea lui şi sosirea domniţei, fata sultanului de la Sana, împăratul Sabur dete ospeţe mari locuitorilor cetăţii şi petreceri care ţinură o lună de zile întreagă. Şi Kamaralakmar intră în odaia de nuntă şi se veseli cu fata multe nopţi lungi şi binecuvântate.

După care împăratul Sabur, ca să-şi ştie de-aci înainte sufletul liniştit, puse să fie făcut bucăţele calul de abanos şi îi sfărâmă zimberecul, el cu mâna lui. La rându-i, Kamaralakmar scrise o scrisoare…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizeci şi doua noapte

Spuse:

…La rându-i, Kamaralakmar scrise o scrisoare către sultanul de la Sana, tatăl soţiei sale, în care îl înştiinţa despre toată pătărania lor şi îi vesti căsătoria şi petrecerea lor laolaltă în fericirea cea mai deplină. Şi trimise scrisoarea printr-un sol însoţit de o mulţime de purtători de daruri măreţe şi de lucruri rare de mare preţ. Şi solul ajunse la Sana, în Yaman, şi înmână scrisoarea şi darurile în mâna tatălui domniţei, care citind scrisoarea se bucură cum nu se mai poate şi primi darurile. După care pregăti la rându-i daruri tare bogate pentru ginerele său, fiul împăratului Sabur, şi i le trimise prin acelaşi sol.

La primirea darurilor de la tatăl soţiei sale, frumosul crăişor Kamaralakmar se bucură foarte; căci tare greu îi venea să-l ştie mohorât pe bătrânul sultan de la Sana din pricina purtării lor a amândurora. Şi chiar îşi făcu o datină de a-i trimite în fiecare an câte o scrisoare şi daruri noi. Şi tot aşa făcu până la moartea sultanului de la Sana. Pe urmă, când şi tatăl său, împăratul Sabur, muri la rându-i, îi urmă în scaunul împărăţiei şi îşi începu domnia măritând-o pe soră-sa cea mică, aceea pe care o iubea el atâta, cu noul sultan de la Yaman. După care domni peste împărăţia lui cu înţelepciune, şi peste supuşii săi cu dreptate; şi, în felul acesta, dobândi stăpânire peste toate pământurile şi credinţa inimilor tuturor locuitorilor. Iar el cu soţia sa Şamsennahar trăiră aşa mai departe cea mai huzurită şi cea mai dulce, cea mai senină şi mai liniştită viaţă, până ce veni şi la ei Sfărâmătoarea huzururilor, Despărţitoarea sindrofiilor şi a celor ce se au dragi, Jefuitoarea palatelor şi a colibelor, Ziditoarea de morminte şi Căpătuitoarea cimitirelor!

Şi-acum, mărire celui Singur Viu, carele nu moare niciodată şi carele ţine în mâinile sale domnia Lumilor şi împărăţia Văzutelor şi a Nevăzutelor!

Şi Şeherezada, fiica vizirului, încheindu-şi astfel povestea aceasta, tăcu. Atunci sultanul Şahriar îi spuse:

— Povestea aceasta, o, Şeherezada, a fost minunată! Şi tare aş vrea să cunosc meşteşugul nemaipomenit al acelui cal de abanos!

Şeherezada spuse:

— Vai, a fost sfărâmat!

Şi Şahriar spuse:

— Pe Allah, sufletul meu tare-i frământat de născocirea aceea!

Şeherezada răspunse:

— Atunci, o, norocitule sultan, spre a-ţi odihni sufletul, sunt gata, dacă bineînţeles îmi îngăduieşti, să-ţi povestesc povestea cea mai de haz pe care o cunosc, aceea în care este vorba de Dalila-cea-Vicleană şi de fata ei Zeinab-cea-Isteaţă!

Şi sultanul Şahriar strigă:

— Pe Allah, poţi s-o spui! Căci habar n-am de povestea aceea! Pe urmă, am să hotărăsc ce va fi cu capul tău!

Atunci Şeherezada spuse:

POVESTEA CU NĂZDRĂVĂNIILE SĂVÂRŞITE DE DALILA-CEA-VICLEANĂ ŞI DE FATA EI ZEINAB CEA ISTEAŢĂ ÎMPOTRIVA LUI AHMAD-CEL-HOŢOMAN, A LUI HASSAN-CEL-PEHLIVAN ŞI A LUI ALI ARGINT-VIU[27]

Se povesteşte, o, norocitule sultan, că trăiau la Bagdad pe vremea califului Harun Al-Raşid, un om care se numea Ahmad-cel-Hoţoman şi un altul care se numea Hassan-cel-Pehlivan, amândoi ajunşi de pomină din pricina iscusinţei lor la vicleşuguri şi la pungăşii. Isprăvile lor în aceste privinţe erau cu totul şi cu totul uluitoare: drept aceea, califul, care se pricepea să tragă foloase de pe urma tuturor celor dăruiţi cu vreun har, îi chemă la el şi îi năimi căpetenii ale agiei. Aşa că-i stepeni în vredniciile lor, dând fiecăruia câte un caftan falnic, leafă de câte o mie de dinari de aur pe lună, şi câte o ceată de patruzeci de călăreţi vajnici. În felul acesta, Ahmad-cel-Hoţoman era însărcinat cu paza cetăţii pe latura dinspre uscat, iar Hassan-cel-Pehlivan pe latura dinspre ape. Şi amândoi, la sărbătorile cele mari, mergeau pe lângă calif, unul de-a dreapta lui, altul de-a stânga.

Or, în ziua ridicării lor în acele vrednicii, amândoi ieşiră cu valiul Bagdadului, emirul Khaled, însoţiţi de cei patruzeci de zdrahoni ai lor şi cu un pristav înainte, care striga hotărârea califului şi spunea:

— Hei, voi toţi, locuitori ai Bagdadului! din porunca marelui calif, aflaţi că aga de la Mâna Dreaptă nu e altul de-aci înainte decât Ahmad-cel-Hoţoman, iar aga de la Mâna Stângă nu e altul decât Hassan-cel-Pehlivan! Lor le datoraţi supunere şi cinstire la tot prilejul!

Tot pe-acele vremi, trăia la Bagdad o bătrână vestită, pe care o chema Dalila, şi care a rămas de pomină de-atunci şi până azi pe numele de Dalila-cea-Vicleană. Iar Dalila avea două fete: una măritată şi mamă a unui năpârstoc numit Mahmud-Stârpitura, şi alta încă nemăritată şi rămasă de pomină cu numele de Zeinab-cea-Isteaţă. Soţul Dalilei-celei-Viclene fusese pe vremuri om de vază, răspunzător peste porumbeii care slujeau să ducă soliile şi scrisorile în toată împărăţia: iar viaţa lor îi era mai scumpă şi mai de preţ califului decât chiar viaţa copiilor lui, pentru foloasele pe care i le aduceau aceştia. Încât soţul Dalilei se bucura de huzmeturi şi de volnicii

alese, şi de o leafă de o mie de dinari pe lună. Ci el era mort de mult şi uitat, şi de pe urma lui rămăseseră bătrâna şi cele două fete ale ei! Şi, cu adevărat, Dalila aceea era o bătrână măiastră în şiretlicuri, pehlivănii, pungăşii, potlogării şi blestemăţii de toate felurile, o vrăjitoare în stare să amăgească până şi şarpele momindu-l afară din cuibul lui, ori să şi-l facă până şi pe diavolul Eblis învăţăcel la sforării şi la tertipuri.

Deci, în ziua căftănirii lui Ahmad-cel-Hoţoman şi a lui Hassan-cel-Pehlivan în slujba de agă, tânăra Zeinab îl auzi pe pristav vestind norodului ştirea, şi îi spuse mamei sale:

— Ia uite, o, maică, la pramatia aia de Ahmad-cel-Hoţoman! A venit mai cândva la Bagdad ca un fugar izgonit din Egipt şi n-a fost blestemăţie pe lume şi ticăloşie pe care să n-o fi săvârşit aici de când a venit. Şi în felul acesta a ajuns atât de vestit, încât califul iată că l-a căftănit în slujba de agă de-a Dreapta sa, în vreme ce cumătru-său întru pehlivănii, Hassan-cel-Pehlivan, chelbosul ăla cu căpăţâna cheală că un dovleac, a fost căftănit agă de-a Stânga sa! Şi fiecare dintre ei îşi are zi şi noapte masa aşternută la palatul califului, şi o strajă, şi leafă de o mie de dinari pe lună, şi vrednicii şi toate hatârurile. Şi noi, vai de noi! Stăm în casa noastră, fără de nimica şi date uitării, fără de nicio cinstire ori hatâr, şi fără nimeni care să se îngrijească de soarta noastră!

Iar bătrâna Dalila ridică fruntea şi zise:

— Da, pe Allah, fata mea!

Atunci Zeinab îi spuse:

— Ridică-te, dar, o, maică, şi găseşte vreo chiţibuşerie vrednică să ne acopere de fală, ori vreo pehlivănie care să ne facă atâta de vestite şi-atâta de cunoscute în Bagdad, încât faima noastră să ajungă la urechile califului, care are să ne dea îndărăt huzmeturile şi vredniciile tatălui nostru!

După ce Zeinab-cea-Isteaţă îi spuse aceste cuvinte maică-sii, Dalila-cea-Vicleană îi răspunse:

— Pe capul tău, o, fata mea…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizeci şi treia noapte

Spuse:

…Pe capul tău, o, fata mea, îţi făgăduiesc să mijmăşesc prin Bagdad vreo două pehlivănii dintre cele mai acătării, care au să întreacă, şi încă cu

prisosinţă, tot ce-au săvârsit Ahmad-cel-Hoţoman şi Hassan-cel-Pehlivan!

Şi se ridică pe clipă pe dată, îşi coperi faţa cu feregeaua, se îmbrăcă în haine de sufit[28] sărac, punându-şi o mantie mare, cu nişte mâneci atât de grozave, încât îi cădeau până la călcâie, şi se încinse peste mijloc cu un brâu lat de lână; luă apoi un ulcior pe care îl umplu cu apă până în buză şi puse trei dinari în gura ulciorului, pe care îl astupă cu un dop făcut din frunze de palmier; pe urmă îşi înfăşură umerii şi pieptul cu o sumedenie de şiruri de mătănii cu nişte bumbi mari, grele cât o sarcină de vreascuri, luă în mână o flamură ca acelea pe care le poartă sufiţii cerşetori, făcută din nişte fâşii de pânză roşii, galbene şi verzi; şi, gătită aşa, ieşi din casă strigând cât o ţinea gura:

— Allah! Allah!

Şi în felul acesta cu limba se ruga, pe când inima ei gonea pe meidanul de alergări al diavolilor, iar gândul i se vântura cum să născocească nişte isprăvi cât mai dibace şi mai amarnice.

Străbătu aşa mahalalele cetăţii, trecând dintr-o uliţă în altă uliţă, până ce ajunse la o fundătură podită cu marmură, măturată şi stropită, şi în fundul ei văzu o poartă mare adumbrită de o minunată coamă de alabastru, iar pe pragul ei stând portarul, un moghrabin îmbrăcat tare fălos. Iar poarta era din lemn de santal împodobită cu verigi vârtoase de acioaie şi cu un lacăt de argint. Or, casa aceea era casa ceauşului de la palatul califului, un om de mare vază, stăpân pe multe bunuri, şi umblătoare şi neumblătoare, şi miluit cu lefuri mari pentru slujbele lui; ci mai era şi om tare aprig şi cam necioplit; drept care i se zicea Mustafa-Urgia-Uliţelor, din pricină că la el loviturile o luau totdeauna înaintea vorbelor! Era însurat cu o muieruşcă nurlie, pe care o îndrăgea amarnic şi faţă de care se jurase, încă din noaptea lor dintâi, că nu are să-şi ia altă soţie cât o trăi, şi că nu are să doarmă nici măcar o noapte afară din casa lor.

Şi-aşa fu, până ce într-o zi Mustafa-Urgia-Uliţelor, ducându-se la divan, văzu că fiecare emir avea pe lângă el câte un fecior ori chiar doi. Şi tot în ziua aceea se duse pe urmă la hammam şi, uitându-se într-o oglindă, văzu că firele de păr albe din barba lui erau mai multe decât firele negre, pe care le copleşeau cu totul, şi îşi zise în sine: „Oare cel care l-a luat de mult pe tatăl tău nu vrea să te miluiască şi pe tine cu un urmaş?” Şi se duse la nevastă-sa şi, cu inima zăhăită, se aşeză pe un chilim, fără să se uite la ea şi fără să-i spună o vorbă. Ea atunci se apropie de el şi-i spuse:

— Bună seara, tu!

El răspunse:
— Piei de dinaintea mea! Din ziua când te-am văzut pe tine, nimica bun n-am mai văzut!
Ea întrebă:
— Cum aşa?
El spuse:
— În noaptea dintâi a noastră, m-ai pus să jur că n-am să mai iau altă nevastă pe lângă tine! Şi te-am ascultat! Or, astăzi, am văzut la divan pe fiecare emir cu câte-un fiu ori chiar cu doi, şi-atunci mi-am adus aminte de moarte; şi asta m-a tulburat cum nu se mai poate, căci nu sunt şi eu dăruit nici cu un fecior, nici cu o fată măcar! Şi eu ştiu că omul care nu lasă niciun urmaş în urma lui nu lasă nicio amintire! Şi aceasta-i pricina supărării mele, o, sterpiciune ce eşti, o, pământ de piatră şi de arsură pentru semănăturile mele!
La vorbele acestea, nevestica, înroşindu-şe, răspunse:
— Aşa îţi vine ţie să vorbeşti, ai? Fie Numele lui Allah cu mine şi împrejurul meu! Zăbăvnicia nu-i de la mine! Şi pricina nu-i din vina mea! Că eu atâta mă îndop cu tot soiul de leacuri, de-am tocit şi-am găurit piuliţele tot pisând mirodenii, sfărâmând buruieni şi zdrobind rădăcini de leac împotriva sterpiei! Ci tu eşti cel zăbavnic! Tu nu eşti decât un catâr fără vlavie şi cârn, iar ouăle ţi-s limpezi, cu sămânţa zemoşită şi rodul nerodnic!
El răspunse:
— Bine!… Da când am să mă întorc din călătorie, am să-mi aduc altă soaţă lângă tine!
Ea răspunse:
— Soarta şi norocul meu sunt la Allah!
El atunci plecă; ci, când ajunse în uliţă, se căi de cele întâmplate; iar soţia lui, tinerica, se căi şi ea la fel de vorbele ce le rostise, cam acre, faţă de stăpânul ei. Şi-atâta cu stăpânul casei din fundătura podită cu marmură!
Estimp, Dalila-cea-Vicleană, iacătă! Cum ajunse sub zidurile casei, o văzu deodată pe soţia emirului stând la fereastră sprijinită în coate, frumoasă ca o mireasă şi strălucind ca o comoară de toate giuvaierurile cu care era împodobită, şi luminoasă ca o boltă de cleştar, în hainele de zăpadă cu care era îmbrăcată!
Când o văzu aşa, bătrâna noastră a răutătilor îşi zise în sufletul ei: „O, Dalila, iată că ţi-a venit ceasul să dezlegi sacul vicleşugurilor tale! Acuma să te vedem dacă eşti în stare s-o momeşti pe tinerica aceasta afară din casa

stăpânului ei şi s-o uşurezi de giuvaieruri şi s-o despoi de hainele cele frumoase, ca să pui mâna pe toată fala ei!” Se opri, aşadar, sub fereastra emirului, să strige cât mai amarnic numele lui Allah, zicând: „Allah! Allah! Şi voi toţi, prieteni ai lui Allah, valii făcători de bine, luminaţi-mă!”

Când auziră acele strigăte şi când o văzură pe acea sfântă bătrână îmbrăcată întocmai ca sufiţii cerşetori, toate muierile din mahala veniră în fugă să-i pupe poalele mantiei şi să-i ceară binecuvântarea; iar tânăra soţie a emirului Urgia-Uliţelor gândi: „Allah are să ne binecuvânteze cu mila lui prin mijlocirea acestei sfânte bătrâne!” Şi, cu ochii înmuiaţi de tulburare, femeiuşca chemă o slujnică şi-i spuse:

— Coboară repede la portarul nostru, şeicul Abu-Ali, sărută-i mâna şi spune-i: „Stăpâna mea Khatun te roagă s-o laşi să intre la noi pe această sfântă bătrână, ca să ne aducă îndurarea lui Allah!”

Şi slujnica se duse la portar, îi sărută mâna şi-i spuse:

— O, şeicule Abu-Ali, stăpâna mea Khatun îţi spune: „Las-o pe această bătrână să intre la noi, ca să ne aducă îndurările lui Allah!” Şi poate că binecuvântarea lui Allah se va revărsa peste noi toţi!

Atunci portarul se duse la bătrână şi vru mai întâi să-i sărute mâna; ci ea se trase repede îndărăt, şi nu-l lăsă, spunând:

— Să nu te apropii de mine! Tu, care îţi faci rugăciunile ca toţi slujitorii fără să te speli mai întâi după sfânta datină, ai să mă prihăneşti cu mâinile tale necurate şi atunci spălarea mea-i degeaba şi fără de folos! Mântuiască-te Allah de slugăria aceasta, o, portarule Abu-Ali, căci te afli întru milele sfinţilor lui Allah şi ale valiilor săi!

Or, urarea aceasta îl tulbură cu totul pe portarul Abu-Ali, căci tocmai se împlineau trei luni de zile de când nu-şi mai primise plata de la cumplitul emir Urgia-Uliţelor şi de multă vreme se afla la mare cumpănă în această privinţă şi nu ştia ce să facă spre a căpăta cele ce i se cuveneau, încât îi spuse bătrânei:

— O, maică, dă-mi să beau oleacă de apă din ulciorul tău, ca să mă pot bucura în felul acesta de binecuvântarea ta!

Atunci ea coborî ulciorul de pe umăr şi îl învârti de mai multe ori în juru-i, până ce astupuşul din foi de palmier alunecă din gura ulciorului şi cei trei dinari de aur se rostogoliră pe jos, de parcă ar fi căzut din cer! Şi portarul se repezi să-i adune şi îşi zise în sine: „Mărire, lui Allah! Această bătrână cerşetoare este mai sfântă decât toate sfintele care au ascunse comori date în seama lor! Iată că i s-a vădit că eu sunt un biet portar lipsit de plata lui şi în

mare nevoie de bani pentru cheltuielile cele mai grabnice; şi s-a rugat ca să-mi capete aceşti trei dinari pe care i-a scos din adâncurile cerului!” Pe urmă îi întinse bătrânei cei trei dinari şi îi spuse:

— Ia, mătuşă, aceşti trei dinari, care au căzut poate din ulciorul tău!

Ea răspunse:

— Fugi de-aci cu banii ăştia ai tăi! Eu nu sunt dintre cei ce au treabă de lucruri de-acestea lumeşti, nu, niciodată! Poţi să ţii tu banii aceia pentru tine şi să-ţi mai îmbunezi oleacă traiul, spre a-ţi cumpăni în felul acesta simbria pe care ţi-o datorează emirul!

Atunci portarul ridică mâinile şi strigă:

— Mărire lui Allah pentru mila lui! Asta-i o faptă din rândul minunilor!

Estimp, slujnica se şi apropiase de bătrână şi, după ce îi sărută mâna, se grăbi s-o ducă la tânăra-i stăpână.

Când ajunse la femeiuşcă, bătrâna rămase uluită de frumuseţea ei; căci cu adevărat era ca o comoară dezvelită, cu peceţile-i talismanice sfărâmate anume spre-a o arăta în toată vâlva sa.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizeci şi patra noapte

Spuse:

Când ajunse la femeiuşcă, bătrâna rămase uluită de frumuseţea ei; căci cu adevărat era ca o comoară dezvelită, cu peceţile-i talismanice sfărâmate anume spre-a o arăta în toată vâlva sa.

Şi frumoasa Khatun la rându-i se grăbi să se arunce la picioarele bătrânei şi să-i sărute mâinile; iar bătrâna îi zise:

— O, fata mea, nu vin decât din pricină că am înţeles că ai nevoie de sfaturile mele, după îndemnul lui Allah!

Şi Khatun începu prin a-i da mai întâi să mănânce, după cumu-i datina faţă de sfinţii cerşetori; ci bătrâna nu vru să se atingă de bucate, şi spuse:

— Eu nu vreau să mănânc decât din bucatele raiului; aşa încât ajunez totdeauna, afară de cinci zile pe an! Ci, o, copilă a mea, te văd mâhnită şi doresc să-mi povesteşti pricina tristeţii tale!

Ea răspunse:

— O, maică, în ceasul nunţii noastre l-am pus pe soţul meu să jure că n-are să ia niciodată altă soţie pe lângă mine; ci a văzut acuma copiii altora şi a râvnit să aibă şi el unul; şi mi-a zis: „Eşti o stearpă!” Eu i-am răspuns: „Ba

tu eşti un catâr care nu rodniceşti!” Atunci el a plecat mânios şi mi-a zis: „Când am să mă întorc din călătorie, am să mă însor cu încă una!” Or, eu, mătuşă, eu tare mă tem acuma să nu-şi împlinească ameninţarea şi să nu mai ia pe lângă mine încă o soţie care să-i dăruiască urmaşi! Că el are moşii multe, şi case, şi huzmeturi sate întregi, şi de-o avea copii de la cealaltă, eu am să fiu lipsită de toate acele bunuri!

Bătrâna răspunse:

— Fata mea, se vede cât de colo ce neştiutoare eşti despre virtuţile stăpânului meu, şeicul Tatăl-Desfecioririlor, puternicul Stăpânul-Sarcinilor, înmulţitorul-Plodirilor.[29]

Au tu nu ştii că numai un drum la acest sfânt face dintr-un biet datornic un zaraf bogat şi dintr-o femeie stearpă un hambar de rodnicii?

Frumoasa Khatun răspunse:

— O, maică, din ziua când m-am măritat, eu n-am mai ieşit din casă niciodată şi n-am putut nici măcar să întorc urările de fericire ori de păreri de rău care mi s-au adus!

Bătrâna spuse:

— O, copilă, am să te duc eu la stăpânul meu, şeicul Tatăl-Desfecioririlor şi Înmulţitorul-Plodirilor. Iar tu să nu te sfieşti a-i mărturisi povara ce te apasă, şi să-i faci un peşcheş. Şi-atunci poţi să nu te îndoieşti că la întoarcerea din călătorie soţul tău are să se culce cu tine; şi tu ai să prinzi o fată ori un băiat. Dar, fie fată, fie băiat, orice-o fi să fie copilul tău, tu să faci jurământ că ai să-l meneşti derviş în slujba stăpânului meu Tatăl-Desfecioririlor!

La vorbele acestea, frumoasa Khatun, tulburată de nădejde şi de bucurie, îmbrăcă rochiile ei cele mai frumoase şi se găti cu cele mai scumpe giuvaieruri, pe urmă îi spuse slujnicei sale:

— Ai grijă de casă!

Şi slujnica răspunse:

— Ascult şi mă supun, o, stăpână a mea!

Atunci Khatun ieşi cu Dalila şi întâlni la poartă pe bătrânul portar, moghrabinul Abu-Ali, care o întrebă:

— Încotro, stăpână?

Ea răspunse:

— Mă duc la seicul Înmultitorul-Plodirilor!

Portarul spuse:

— Ce binecuvântare a lui Allah această sfântă bătrână, o, stăpână a mea! Are în seama ei comori întregi! Mi-a dat şi mie trei dinari de aur roşu; şi a ghicit nevoia mea şi a ştiut starea mea, fără să mă fi întrebat nimica; şi a ştiut că mă aflam la nevoie! Deie Allah ca răsplata pentru posturile ei de tot anul să se reverse şi asupra capului meu!

Cu asta, Dalila şi tânăra Khatun plecară şi, pe drum, bătrâna cea vicleană spuse soaţei emirului Urgia-Uliţelor:

— Inşallah! o, stăpână a mea, când ai să te afli dinaintea şeicului Tatăl-Desfeciorririlor, ajute-l Allah ca el să-ţi dea şi liniştea sufletului, şi îndeplinirea tuturor dorinţelor, şi întoarcerea dragostei soţului tău, dar să şi facă aşa fel ca niciodată pe viitor să nu mai fie între voi pricină de nemulţumire, ori de supărare, ori să vă mai spuneţi vorbe rele!

Şi Khatun răspunse:

— O, maică, tare aş vrea să ajung cât mai curând la acel sfânt seic!

În vremea aceasta, Dalila-cea-Vicleană îşi zicea în sine: „Cum aş putea face, în mijlocul mulţimii de trecători care se duc şi vin, s-o despoi de giuvaieruri şi s-o las goală?”

Pe urmă îi spuse deodată:

— O, fata mea, mergi cât mai departe în urma mea, dar să nu mă pierzi din ochi, întrucât eu, maica ta, sunt o bătrână încărcată greu cu poverile cu care mă încarcă aceia care nu le mai pot îndura greutatea; şi pe tot lungul drumului oamenii vin să mă încarce cu daruri de pioşenie, pe care le-au menit stăpânului meu şeicul, şi mă roagă să i le duc. Este mai bine, aşadar, să merg singură deocamdată!

Şi femeiuşca merse departe în urma viclenei bătrâne, până ce amândouă ajunseră în sukul cel mare al negustorilor. Şi de departe se auzea sub bolta sukului răsunând, la paşii tinerelei, zăngănitul zurgălăilor de aur de la picioarele ei gingaşe şi clinchetul ţechinilor de pe capul său, atât de dulce şi de lin de-ai fi zis că e un zvon de ţitere şi de ţimbale!

Aşa trecură prin suk, pe dinaintea prăvăliei unui tânăr negustor, pe nume Sidi-Mohsen, care era un flăcău tare drăgălaş, de-abia având o umbră de pufuşor pe obraji. Iar acesta băgă de seamă frumuseţea nevesticii şi începu să-i arunce pe furiş nişte ocheade pe care bătrânei nu-i trebui mult ca să le priceapă. Încât se întoarse către tinerică şi îi spuse:

— Vino şi te aşază oleacă mai de-o parte colea, fata mea, să te mai hodineşti cât mă duc să vorbesc despre o treabă cu neguţătorul acela tinerel!

Şi Khatun se supuse şi stătu jos, nu departe de prăvălia flăcăului cel frumos, care putu în felul acesta s-o vadă mai bine şi, numai dintr-o privire pe care i-o aruncă ea, îi venea să înnebunească!

După ce fierse aşa bine, bătrâna codoaşă se apropie de el şi-i spuse:

— Au nu eşti tu neguţătorul Sidi-Mohsen?

El răspunse:

— Ba da! Cine ţi-a spus cum mă cheamă?

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizeci şi cincea noapte

Spuse:

El răspunse:

— Ba da! Cine ţi-a spus cum mă cheamă?

Ea zise:

— Nişte oameni de treabă, care m-au trimis la tine.

Şi am venit ca să-ţi spun, o, copile al meu, că fetişcana de colo este fata mea; iar tată-său, care a fost un mare neguţător, a murit lăsându-i multe

bogăţii. Ea a ieşit astăzi întâia oară în lume, căci nu-i decât de puţină vreme ajunsă la vârsta măritişului, şi-asta după felurite semne neîndoielnice. Or, eu n-am mai zăbovit s-o scot la vezală, căci spun înţelepţii: „Votreşte-ţi fata, nu feciorul!” Drept care, mânată de un îndemn ceresc şi de o simţire tainică, m-am hotărât să vin să te întreb pe tine de n-o vrei de soţie. Şi să nu-ti faci vreo grijă în privinţa ei: dacă eşti sărac, am să-ţi dau toţi banii ei, şi în locul unei prăvălii, am să-ţi deschid două prăvălii! Şi în felul acesta ai să fii miluit de Allah nu numai cu o fetişcană frumoasă, ci şi cu alte trei lucruri vrednice de râvnit, ce încep toate cu litera *b:* bani, bunătate şi bucurie!

— O, maică, toate-s bune şi nu pun la îndoială cuvintele tale în ce priveşte pe cei dintâi *b.* Însă în privinţa celui de-al treilea *b,* îţi mărturisesc că n-aş fi liniştit decât după ce l-as vedea şi l-as cerceta cu ochii mei; căci maică-mea, înainte de a muri, m-a îndemnat stăruitor un lucru şi mi-a spus: „Tare aş mai fi vrut, o, fiul meu, să te însor cu o fată de care să mă fi încredinţat cu ochii mei!” Iar eu am jurat că nu am să mă abat de la dorinţa sa şi că în locul ei voi cerceta eu însumi! Şi a murit liniştită!

Atunci bătrâna răspunse:

— Dacă-i aşa, ridică-te pe cele două picioare şi hai după mine! Şi mă însărcinez să ti-o arăt goală-goluţă! Numai să ai bine grijă să vii mult departe în urma ei, dar fără s-o pierzi din ochi. Iar eu am să merg înainte, ca să arăt drumul!

Atunci tânărul negustor se ridică şi luă cu el o pungă plină cu o mie de dinari, zicându-şi: „Nu se ştie ce se poate întâmpla, şi as putea în felul acesta să plătesc pe loc cheltuielile cerute de însurătoare!” Şi se ţinea de departe pe urmele bătrânei codoaşe care deschidea drumul, şi care îşi zicea în sine: „Cum să faci tu acuma, o, Dalilo cea plină de iscusinţă, să-l despoi şi pe viţelul acesta?”

Şi cum mergea aşa, urmată de tânăra femeie, care la rându-i era urmată de frumosul neguţător, ajunse în faţa prăvăliei unui boiangiu, unul numit Hagg-Mohammad, vestit în tot sukul din pricina gusturilor lui anapoda.

Într-adevăr, el era asemenea cuţitului vânzătorilor de colocaze, care spintecă totodată şi părţile bărbăteşti şi pe cele femeieşti ale cepii, şi la fel îi plăceau şi gustul dulce al smochinului şi gustul acrişor al rodiei. Or, aşadar, Hagg-Mohammad, auzind clinchetul ţechinilor şi al zingăneilor, înălţă fruntea şi zări pe drăgălaşul de flăcău şi pe frumoasa muieruşcă. Şi simţi ce simţi! Ci Dalila se şi apropiase de el şi, după salamalecurile de cuviinţă, îi spuse aşezându-se:

— Tu eşti oare Hagg-Mohammad, boiangiul?

El răspunse:

— Da! Eu sunt Hagg-Mohammad! Ce doreşti?

Ea spuse:

— Mi-au vorbit nişte oameni de treabă despre tine! Ia te uită la fetişcana aceea nurlie, care-i fata mea, şi la flăcăul acela dulce şi zarif, care-i fiul meu! Eu i-am crescut pe amândoi, şi învătătura lor m-a costat multă cheltuială! Or, află acuma că locuinţa în care locuim noi este o casă mare şi veche ce se dărâmă, aşa încât am fost nevoită de la o vreme s-o sprijin cu grinzi de lemn şi cu proptele vânjoase; ci meşterul zidar mi-a spus: „Bine-ai face să te duci să stai în altă casă; întrucât s-ar cam putea să se prăvălească peste tine! Şi după ce o să ţi-o zidesc iar, ai să poţi veni îndărăt să locuieşti în ea; da nu mai devreme!" Eu atunci am plecat în căutarea altei case în care să stau până una alta cu aceşti doi copii; şi nişte oameni cumsecade m-au îndreptat către tine. Aş vrea, dar, să mă găzduieşti la tine cu aceşti doi copii pe care-i vezi! Şi să nu te îndoieşti de mărinimia mea!

Când auzi vorbele acestea ale bătrânei, boiangiul îşi simţi inima horind în lăuntrurile lui, şi îşi zise în sine: „Ya Hagg-Mohammad, uite cum ţi se îmbie dinţilor tăi un coşcoman de unt pe-o felie!" Pe urmă spuse către Dalila:

— E-adevărat că am o casă cu o odaie mare la catul de sus; dar nu am la îndemână nicio încăpere, întrucât jos, locuiesc eu, iar odaia de sus slujeşte să-mi primesc oaspeţii, ţăranii care îmi aduc indigoul!

Ea răspunse:

— Fiule, treaba la casa mea nu cere decât o lună sau două, cel mult; şi noi nu cunoaştem multă lume pe-aici! Mă rog ţie, dar, să împarţi în două odaia cea mare de sus şi să ne dai nouă jumătate. Şi, pe viaţa ta, o, fiule, dacă vei vrea ca oaspeţii tăi, ţăranii ce-ţi aduc indigoul, să ne fie oaspeţi, vor fi bineveniţi! Suntem gata să mâncăm şi să dormim împreună cu ei!

Atunci boiangiul se grăbi să-i dea cheile de la casa lui; avea trei: una mare, una mică şi una răsucită. Şi îi spuse:

— Cheia cea mare este de la poarta casei; cheia cea mică este de la odaia de intrare; iar cheia cea răsucită este de la odaia de sus. Poţi, mătuşă dragă, să te slujeşti de tustrele!

Atunci Dalila luă cheile şi plecă, urmată de nevestică, iar nevestica urmată la rându-i de tânărul negustor, şi aşa ajunseră pe uliţa pe care se afla casa boiangiului şi unde baba se grăbi să deschidă poarta cu cheia cea mare.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizeci şi şasea noapte

Spuse:

…baba se grăbi să deschidă poarta cu cheia cea mare.

Deocamdată începu prin a intra ea mai întâi în casă, împreună cu tânăra nevastă, iar negustoraşului îi spuse să aştepte. Şi o duse pe frumoasa Khatun în odaia de sus, spunându-i:

— Fata mea, jos locuieşte preacinstitul şeic Tatăl-Desfecioririlor. Tu aşteaptă-mă aici şi începe să-ţi dai jos feregeaua! Eu nu zăbovesc mult şi mă întorc la tine!

Şi coborî numaidecât să-i deschidă tânărului neguţător, şi îi pofti în odaia de la intrare, spunându-i:

— Ia loc colea şi aşteaptă-mă, că mă întorc la tine cu fata mea, ca să te încredinţezi de ceea ce vrei să te încredinţezi cu ochii tăi!

Pe urmă se întoarse iarăşi sus la frumoasa Khatun şi îi spuse:

— Acuma mergem la Tatăl-Desfecioririlor!

Şi tânăra strigă:

— Ce bucurie, o, maică a mea!

Ea răspunse:

— Dar mie, fata mea, mi-e frică de un lucru!

Ea întrebă:

— Şi de ce lucru ti-e teamă, maică?

Ea răspunse:

— Jos se află un copil al meu cam smintit, care-i ucenicul şi ajutorul şeicului Tatăl-Desfecioririlor. Iar el nu ştie să osebească vremea rece de vremea caldă, şi stă mereu gol! Ci atunci când o femeie de vază ca tine intră la seic, vederea podoabelor şi a mătăsurilor cu care-i îmbrăcată îl fac să se smintească de tot, şi se repede la ea şi-i face bucăţi hainele şi îi smulge cerceii rupându-i urechile, şi o despoaie de toate giuvaierurile. Aşa că ai face mai bine dacă ai începe să-ţi scoţi aici giuvaierurile şi să te dezbraci de toate hainele şi cămăşile; şi ti le păzesc eu pe toate, aşteptându-te până ce te întorci de la seicul Tatăl-Desfecioririlor!

Atunci nevestica îşi scoase toate giuvaierurile, se dezbrăcă de toate hainele, nemaipăstrând pe ea decât o cămăsuţă de mătasă, şi înmână totul Dalilei, care îi spuse:

— Mă duc să le pun sub mantia Tatălui-Desfecioririlor, pentru ca în felul acesta, prin atingerea cu el, să se reverse asupra-ţi binecuvântarea lui Allah!

Şi coborî, ducând cu ea bocceaua pe care, deocamdată, o ascunse sub bolta scării; pe urmă se duse la tânărul negustor şi îl găsi aşteptând-o pe tinerică.

El o întrebă:

— Unde este, dar, fiică-ta, ca să pot s-o cercetez?

Ci deodată bătrâna începu să se bată peste obraji şi peste piept, în tăcere. Şi tânărul negustor o întrebă:

— Ce-ai păţit?

Ea răspunse:

— Uf! dare-ar Allah să li se curme zilele vecinelor mele răuvoitoare şi pizmaşe şi bârfâtoare! Te-au văzut când ai intrat în casă cu mine şi m-au întrebat cine eşti; eu le-am spus că te-am ales ca viitor soţ al fetei mele. Ci ele, pesemne zavistioase pe mine şi pizmuindu-mi norocul cu tine, s-au dus la fata mea şi i-au spus: „Oare maică-ta s-o fi săturat să-ţi dea de mâncare de vrea să te mărite aşa cu unul molipsit de râie şi de lepră?” Eu atunci i-am jurat, aşa cum te-ai juruit şi tu mamei tale, că n-am să te împreun cu ea mai înainte de-a te vedea gol-goluţ!

La vorbele acestea, tânărul negustor strigă:

— Chem ajutorul lui Allah împotriva acelor pizmaşe şi voitoare-de-rău!

Şi spunând acestea, se dezbrăcă de toate hainele de pe el, şi rămase gol şi nevătămat şi alb ca argintul cel strecurat. Şi bătrâna îi spuse:

— De bună seamă! frumos şi curat cum eşti, nu ai nimica de teamăt!

Şi el strigă:

— Să vină să mă vadă acum!

Şi puse alături frumoasa lui şubă de jder, centura, jungherul de argint şi aur, şi toate celelalte haine, ascunzând sub ele punga cu cei o mie de dinari! Şi bătrâna îi spuse:

— Nu trebuie să laşi în odaia de intrare toate aceste lucruri ispititoare. Le pun eu la loc ferit!

Şi strânse toate lucrurile, aşa cum făcuse şi cu hainele femeiuştii, şi, lăsându-l pe tânărul neguţător singur, încuie cu cheia uşa în urma ei, se duse şi luă de sub scară legătura dintâi şi ieşi fără pic de zăbavă din casă, ducând totul cu ea.

De cum ajunse în uliţă, purcese mai întâi să pună la loc în adevăr ferit cele două legături de haine, ducându-le la un neguţător de mirodenii pe care-l

cunoştea, şi se întoarse la boiangiul cel nesăţios, care o aştepta nerăbdător şi care o şi întrebă, de cum o zări:

— Ei bine, tuşică? Inşallah! nădăjduiesc că ţi-a plăcut casa mea!

Ea răspunse:

— Casa ta-i o casă binecuvântată! Sunt mulţumită până peste poate. Acuma vreau ca primul drum să-l fac în căutarea hamalilor, ca să-i pun să ne aducă lucrurile şi hainele! Numai că, tare prinsă cum sunt cu toate astea, şi cum copiii mei n-au mâncat nimic de azi dimineaţă, ţine colea un dinar, rogu-te, şi cumpără-le nişte ciulama deasă şi plină de bucăţi de carne, şi du-te de mănâncă împreună cu ei prânzul de astăzi, acasă, şi tine-le tovărăşie!

Boiangiul răspunse:

— Bine, da cine-o să-mi păzească în vremea aceasta prăvălia şi lucrurile muşteriilor!

Ea spuse:

— Pe Allah! păi ajutorul tău cel micuţ!

El răspunse:

— Fie şi-aşa!

Şi luă o farfurie şi un castron, şi plecă să cumpere şi să ducă ciulamaua aceea cu carne. Şi-aşa cu boiangiul! Altmintrelea, ne mai întoarcem noi la el!

Ci estimp, Dalila-cea-Vicleană dete fuga numaidecât să-şi ia cele două legături pe care le lăsase la băcan şi se întoarse repede la boiangerie, ca să-i spună ucenicului boiangiului:

— M-a trimis stăpânu-tău să te duci degrabă după el la neguţătorul de ciulama! Până ce te întorci, o să stau eu să păzesc prăvălia. Nu zăbovi mult!

Băiatul răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi ieşi din prăvălie, în vreme ce bătrâna şi începuse să înşface hainele muşteriilor şi ce mai putu strânge de prin prăvălie. Pe când era ocupată astfel, iată că tocmai trecu prin faţa prăvăliei, cu măgarul său, un măgărar care de-o săptămână nu mai găsise nimica de lucru şi care era un mâncător de haşiş cu asupra de măsură, şi bătrâna codoaşă îl chemă strigându-i:

— Hei, măgărarule, ia vino încoace!

Şi măgărarul se opri cu măgarul lui la uşă, iar bătrâna îl întrebă:

— Îl cunoşti cumva pe feciorul meu, boiangiul?

El răspunse:

— Ya Allah! da cine-l cunoaşte mai bine decât mine, o, stăpână a mea?

— Atunci află, o, măgărarule binecuvântat, că bietul meu copil…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizeci şi şaptea noapte

Spuse:

…află că bietul meu copil nu mai are cu ce să-şi plătească datoriile, şi de fiecare dată când a fost întemnitat am izbutit să-l scap. Ci azi, ca să se isprăvească odată, vrea să se dea falit. Şi de-acuma, iacătă, mă trudesc să strâng hainele muşteriilor şi să le duc stăpânilor lor. Aş vrea, dar, să-mi împrumuţi măgarul tău ca să încarc pe el toate bulendrele astea, şi uite, ţine colea un dinar ca plată pentru măgar. Tu, până ce mă întorc, apucă-te şi fă bucăţi-bucăţele tot ce mai e pe-aici, sparge oalele de boiele şi sfarmă putinile toate; aşa încât atunci când au să vină oamenii trimişi de cadiu ca să cerceteze mufluzlâcul să nu mai poată găsi nimic de luat din prăvălie!

Măgărarul răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei, o, stăpână a mea! Căci fiul tău, meşterul boiangiu, m-a coperit cu binefacerile lui şi, cum îi sunt îndatorat, vreau să-i fac binele acesta degeaba, şi-am să sparg şi-am să zdrobesc tot din prăvălie, pe Allah!

Atunci bătrâna îl lăsă şi, după ce încărcă totul pe măgar, se îndreptă către casă, ducând măgarul de căpăstru.

Cu ajutorul şi ocrotirea Atoateocrotitorului, ajunse acasă fără de niciun necaz şi intră la fiică-sa Zeinab, care o aştepta stând ca o tigaie pe jar şi care îi spuse:

— O, maică, inima mea a fost lângă tine! Ce isprăvi ai săvârşit?

Dalila răspunse:

— În această întâie dimineaţă, am înşelat patru inşi: un neguţător tânăr, o nevastă de ceauş năprasnic, un boiangiu dezmăţat şi un măgărar. Şi ţi-am adus toate boarfele şi toate lucrurile lor pe măgarul măgărarului!

Şi Zeinab strigă:

— O, maică, de-acuma-nainte n-ai să mai poţi umbla prin Bagdad, din pricina ceauşului pe a cărui nevastă ai despuiat-o, a tânărului negustor pe care l-ai lăsat gol, a boiangiului de la care ai luat hainele muşteriilor lui, şi a măgărarului!

Dalila răspunse:

— Aa, fata mea nici că-mi pasă mie de ei, afară numai de măgărar care mă cunoaşte!
Şi-atâta, până una alta, despre Dalila!
Ci, estimp, meşterul boiangiu, după ce cumpără ciulamaua aceea grasă, i-o dete în braţe ucenicului său şi luă împreună cu el drumul către casă, trecând iarăşi prin dreptul boiangeriei. Şi ia te uită! Îl văzu în prăvălie pe măgărar sfărâmând şi spărgând de zor olurile cele mari şi putinile, şi toată prăvălia nu mai era decât o grămadă de sfarâmături şi de fleaşcă albastră. La priveliştea aceea, boiangiul strigă:
— Ho, măgărarule!
Şi măgărarul se opri din zdroaba lui şi-i spuse boiangiului:
— Slavă lui Allah că ai scăpat de temniţă, meştere boiangiu! Drept îţi spun că inima mea era lângă tine!
El întrebă:
— Ce tot spui, o, măgărarule, şi ce va să zică toate astea?
Măgărarul spuse:
— Păi, cât ai lipsit, s-a strigat mufluzlâcul tău!
El întrebă cu sufletul în gât, cu buzele tremurând şi cu ochii bulbucaţi:
— Cine ţi-a spus?
El răspunse:
— Maică-ta mi-a spus, şi mi-a poruncit, spre folosul tău, să sfărâm şi să sparg aici tot, aşa ca trimişii cadiului să nu mai găsească nimica de luat!
Boiangiul, peste măsură de buimăcit, răspunse:
— Trăsni-l-ar Allah pe Cel Alungat! E multă vreme de când maică-mea a murit!
Şi se bătea amarnic în piept, ţipând cât îl ţinea gura:
— Vai, cum am pierdut eu şi bunurile mele şi bunurile muşteriilor mei!
Şi, la rându-i, asinarul începu şi el să se bocească şi să ţipe:
— Vai, cum mi-am pierdut eu măgarul!
Pe urmă răcni către boiangiu:
— O, boiangiu dezmăţat, dă-mi îndărăt măgarul pe care mi l-a luat maică-ta!
Iar boiangiul se repezi la stăpânul măgarului, îl apucă de beregată şi începu să-i care la pumni, ţipându-i:
— Unde ţi-e codoasa aia bătrână?
Ci măgărarul se porni să urle din toate străfundurile lui:
— Măgarul meu! Unde-i măgarul meu? Dă-mi îndărăt măgarul!

Şi se înhăţară unul pe altul, muşcându-se, înjurându-se, dăruindu-şi ghionţi pe-ntrecutele şi izbindu-se cu capetele în pântece! În vremea asta, o mulţime de oameni se strânsese în juru-le şi sporea mereu; şi oamenii izbutiră până la urmă să-i despartă, nu fără pagubă, iar unul dintre cei de faţă îl întrebă pe boiangiu:

— Ya Hagg-Mohammad, ce s-a întâmplat între voi?

Ci stăpânul măgarului se şi repezi să răspundă, urlându-şi povestea cât îl ţinea gura, şi încheie spunând:

— Eu am făcut toate astea spre a-i fi de folos boiangiului!

Atunci îl întrebară pe boiangiu:

— Ya Hagg-Mohammad, de bună seamă că tu trebuie s-o cunoşti pe bătrâna aceea, de vreme ce i-ai lăsat în grijă să-ţi păzească prăvălia?

El răspunse:

— Habar n-am avut de ea până în ziua de astăzi! Ci ea s-a dus să locuiască în casa mea cu fiul şi cu fata ei!

Atunci unul dintre cei de fată îşi dete cu vorba:

— Eu, pe cât mă duce gândul, socot că boiangiul este răspunzător de măgar; căci dacă stăpânul măgarului n-ar fi văzut că boiangiul şi-a lăsat prăvălia în grija bătrânei, nici el la rându-i nu i-ar fi dat bătrânei aceleia măgarul.

Iar un altul adăugă:

— Ya Hagg-Mohammad, de vreme ce ai găzduit-o pe bătrâna aceea la tine în casă, eşti dator să-i dai asinarului îndărăt asinul, ori să-i plăteşti o despăgubire!

Pe urmă toţi, laolaltă cu cei doi potrivnici, luară drumul către casa boiangiului. Şi-aşa!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patra sute treizeci şi opta noapte

Spuse:

Şi-aşa! Estimp, nevestica şi tânărul neguţător, iacătă! Pe când negustorul aştepta în odaia de la intrare sosirea ei, spre a o cerceta, aceasta la rându-i aştepta în odaia de sus să se întoarcă sfânta bătrână şi să-i aducă învoirea smintitului, ciracul Tatălui-Desfecioririlor, de a intra la schimnic. Ci, cum bătrâna nu mai venea, frumoasa Khatun, îmbrăcată numai cu acea cămăşută subţire, iesi din odaie şi coborî scara. Atunci îl simţi din odaia de la intrare

pe tânărul negustor care, auzind şi el clinchetul zurgălăilor pe care ea nu izbutise să şi-i scoată de la glezne, începu să strige:
— Grăbeşte-te odată! Şi vino încoace cu maică-ta, care te-a adus ca să te mărite cu mine!
Ci femeia răspunse:
— Maică-mea este moartă. Da tu nu care cumva eşti smintitul? Şi nu eşti ciracul Tatălui-Desfeciooririlor?
El răspunse cum îi veni:
— Nu, pe Allah o, lumină a ochilor mei, încă nu sunt chiar smintit! Ci că aş fi Tatăl-Desfeciooririlor, apoi sunt vestit că-s aşa!
La vorbele acestea, ruşinoasa nevestică nu mai ştiu ce să facă şi se hotărî, în ciuda dodăielilor tânărului negustor, pe care ea îl socotea tot smintitul, ciracul Tatălui-Desfeciooririlor, să aştepte acolo lângă scară venirea cuvioasei bătrâne.
Şi iată că tocmai atunci sosiră şi oamenii ce-i însoţeau pe boiangiu şi pe stăpânul măgarului; bătură la uşă şi aşteptară un timp să li se deschidă dinlăuntru. Ci cum nimeni nu răspundea, împinseră uşa şi năvăliră mai întâi în odaia de la intrare, unde îl găsiră pe tânărul neguţător gol-goluţ şi străduindu-se să-şi ascundă cu mâinile ruşinea.
Şi boiangiul ţipă:
— A! fecior de căţea, unde-i blestemata de maică-ta?
El răspunse:
— Maică-mea a murit de mult. Dar dacă-i vorba de bătrâna din casa aceasta, apoi ea nu este decât mama viitoarei mele soţii.
Şi povesti de şarţ boiangiului, asinarului şi întregii mulţimi de faţă întreaga poveste. Apoi adăugă:
— Iar cea pe care trebuie s-o cercetez se află colea, după uşă!
La cuvintele acestea, împinseră uşa şi o găsiră pe năuca de nevestică goală-goluţă, doar cu cămăşuţa aceea pe ea, şi încercând să-şi acopore pe cât se putea goliciunea coapselor sale falnice. Şi boiangiul o întrebă:
— A, fată păcătoasă, unde-i codoaşa de maică-ta?
Ea răspunse, plină de ruşine:
— Maică-mea a murit de mult. Dar dacă-i vorba de bătrâna care m-a adus aici, apoi aceea-i o cuvioasă în slujba sfântului părinte, şeicul Tatăl-Desfeciooririlor!
La cuvintele acestea, toţi cei de faţă, până şi boiangiul, în ciuda pustiirii prăvăliei lui, până şi asinarul, în ciuda pierderii asinului său, până şi tânărul

negustoraş, în ciuda pieirii pungii şi a hainelor lui, se puseră pe un râs de se tăvăleau pe jos!

După care, pricepând că bătrâna îşi făcuse batjocură de ei, tustrei amăgiţii hotărâră cum că să-i plătească; şi, până una alta, îi aduseră nişte haine zăpăcitei de neveste, care se îmbrăcă şi se întoarse fără de zăbavă la casa ei, unde o s-o găsim iarăşi numaidecât, când s-o întoarce bărbatu-său de pe drumuri.

Iar Hagg-Mohammad şi stăpânul asinului se împăcară şi îşi cerură iertare unul altuia şi plecară laolaltă cu tânărul neguţător la valiul cetăţii, emirul Khaled, să-i povestească întâmplarea şi să-i ceară pedeapsa împotriva ticăloasei de bătrâne. Şi valiul le răspunse:

— O, dragii mei, năstruşnică poveste mi-aţi mai povestit!

Ei răspunseră:

— O, stăpâne al nostru, pe Allah şi pe viaţa capului emirilor drept-credincioşilor! nu ţi-am spus decât adevărul-adevărat!

Şi valiul le zise:

— O, dragii mei, şi ce să fac eu ca să găsesc o bătrână printre toate bătrânele din Bagdad? Ştiţi şi voi că nu pot trimite oamenii noştri să răscolească haremurile şi să smulgă de pe obraze iaşmacele femeilor!

Ei strigară:

— Uf, ce belea! Vai, prăvălia mea! Vai, măgarul meu! Vai, punga mea cu galbeni!

Atunci valiul, înduioşat de necazul lor, le spuse:

— O, dragii mei, duceţi-vă şi vânturaţi tot oraşul şi încercaţi s-o găsiţi pe bătrâna aceea, şi puneţi mâna pe ea! Şi vă făgăduiesc că, dacă izbutiţi, am s-o supun la cazne grele şi am s-o silesc să mărturisească tot!

Şi cei trei înşelaţi de Dalila-cea-Vicleană plecară de la valiu şi se împrăştiară, luând-o fiecare în altă parte, s-o caute pe blestemata de babă. Şi, aşteptându-i, atâta cu ei! Ci avem să-i mai întâlnim!

Estimp, Dalila-cea-Vicleană spuse fiică-sii Zeinab:

— O, fata mamii, toate astea nu-s nimic! Am să dibuiesc ceva şi mai alimănit!

Şi Zeinab îi spuse:

— O, maică, acum tare mi-e frică să nu păţeşti ceva!

Ea răspunse:

— Să nu-ţi fie frică, fata mamii! Sunt ca bobu-n păstaie, şi nu mă vatămă nici focul, nici apa.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute treizeci şi noua noapte

Spuse:

— Sunt ca bobu-n păstaie, şi nu mă vatămă nici focul, nici apa.

Şi se ridică, aruncă hainele de sufit, şi se îmbrăcă în haine de slujnică de pe la casele celor bogaţi, şi plecă gândind la vreo nouă pehlivănie pe care s-o mai tragă prin Bagdad.

Ajunse aşa pe o uliţă singuratică, toată dichisită şi împodobită de-a lungul şi de-a latul cu chilimuri frumoase şi cu fanare de toate culorile; iar pe jos erau aşternute preşuri de preţ. Şi auzi dintr-acolo glasurile cântăreţilor, şi bubuitul vuvelor, şi zarva dairalelor cele răsunătoare şi zvoana ţimbalelor. Şi văzu la usa casei împodobite o roabă care purta călare pe umerii ei un băieţel îmbrăcat în haine minunate de ursinic cu fir de aur şi de argint, şi având pe cap un fesuleţ roşu învrâstat cu trei rânduri de mărgăritare, la gât atârnându-i un lănţişor de aur bătut cu nestemate, iar umerii-i fiind acoperiţi cu o manteluţă de atlaz. Şi află de pe la mulţimea de gură-cască dimprejur şi de pe la oaspeţii care intrau şi ieşeau că acea casă era casa starostelui negustorilor din Bagdad şi că băieţelul acela era copilul lui. Şi tot aşa află că starostele mai avea şi o fată, fecioară şi ajunsă la vârsta măritişului, şi chiar în ziua aceea se sărbătorea logodna ei; şi din această pricină se făcuseră acele găteli şi împodobeli. Şi cum mama copilului era prinsă cu primirea oaspetelor sale şi cu datorinţele cerute de cinstea casei, luase copilul, care se tot ţinea după ea şi i se tot agăţa de poalele rochiei, şi-l dăduse unei roabe, cu sarcina de a-l înveseli şi de a-l ţine la joacă până la plecarea oaspeţilor.

Or, când bătrâna Dalila îl văzu pe acel copil călărind în cârca roabei, şi după ce se dumiri despre toate rosturile părinţilor lui şi despre sărbătorirea ce avea loc, îşi zise în sine: „O, Dalila, treaba de făcut deocamdată este de-a şterpeli copilul, luându-l de la roabă!” Şi se apropie de ea văicărindu-se:

— Ce ruşine pe capul meu să vin aşa de târziu la vrednica soţie a starostelui!

Pe urmă, spuse tinerei roabe, care era cam toantă, punându-i în mână un ban calp:

— Ia de colea un dinar pentru osteneala ta, şi du-te, fata mea, până la stăpână-ta şi spune-i: „Bătrâna ta doică Omm Al-Khair se bucură tare mult

pentru tine, în virtutea mulţumirii ce-ţi datorează pentru bunătatea ta! Încât, în ziua cea mare a nunţii, are să vină să te vadă cu toţi copiii ei, şi n-are să pregete a înmâna druştelor daruri de nuntă alese, cumu-i datina!”

Roaba răspunse:

— Măicuţă, aş face cu dragă inimă cele ce-mi ceri; da micuţul meu stăpân, copilul acesta, de cum o vede pe maică-sa, se ia după ea şi i se agaţă de haine!

Ea răspunse:

— Atunci dă-mi-l să-l ţin eu până te duci tu şi te întorci!

Şi roaba luă dinarul cel calp, dete copilul în braţele babei şi plecă repede.

Iar Dalila nu pregetă s-o şteargă cu copilul, cotind pe o ulicioară lăturalnică, unde îl despuie de toate lucrurile de preţ pe care le avea pe el, şi îşi zise în sine: „Acum, o, Dalila, atâta nu-i destul! Dacă eşti cu adevărat mai isteaţă decât toate isteţele, se cade să tragi de pe urma plodului ăsta tot folosul ce se poate trage, zălogindu-l, de pildă, pe un preţ cât mai mare!” La gândul acesta, sări pe cele două picioare ale ei şi se duse în sukul argintarilor, unde îl văzu într-o prăvălie pe un ovrei, giuvaiergiu de seamă, stând pe scaun în dosul tejghelei din prăvălia lui; şi intră în prăvălia ovreiului, zicându-şi: „Iacătă că mi-am şi găsit zaraful!” Când o văzu, ovreiul se uită la copilul pe care baba îl ţinea în braţe şi cunoscu numaidecât că este copilul starostelui neguţătorilor. Or, ovreiul acela, măcar că era putred de bogat, totdeauna era pizmaş pe vecinii lui dacă aceştia vindeau ceva atunci când el se întâmpla să nu vândă nimic în tot acea clipă. Încât, bucuros foarte de venirea bătrânei, o întrebă:

— Ce doreşti, o, stăpâna mea?

Ea răspunse:

— Au tu eşti Izra ovreiul?

El răspunse:

— Naam!

Ea îi spuse:

— Sora copilului acesta, fata starostelui neguţătorilor, s-a logodit astăzi, şi-acuma se sărbătoreşte unirea tinerilor. Or, e nevoie numaidecât pentru ea de nişte giuvaieruri, şi-anume: două perechi de brăţări de aur, pentru pus la gleznă; o pereche de brăţări obişnuite de aur; o pereche de cercei de mărgăritar; un brâu de aur lucrat în filigran; un jungher cu mânerul de jad încrustat cu pietre de rubin; şi un inel cu pecete.

Numaidecât ovreiul sări să-i dea cele cerute şi care făceau pe puţin o mie de dinari de aur! Şi Dalila îi spuse:
— Le iau pe toate şi le duc până acasă, ca să-şi aleagă stăpâna mea ce i-o plăcea mai mult. Pe urmă mă întorc şi-ţi aduc banii pentru ceea ce şi-o opri! Până mă întorc eu, ai grijă, rogu-te de copilul acesta!
Ovreiul răspunse:
— Cum vrei tu!
Şi Dalila luă giuvaierurile şi se zori să se întoarcă drept acasă la ea.
Când tânăra Zeinab-cea-Isteaţă o văzu pe maică-sa, îi zise:
— Ce ispravă ai mai săvârşit, o, maică?
Ea răspunse:
— Numai una măruntă, de data aceasta. M-am mulţumit să-l răpesc şi să-l despoi pe copilul starostelui negustorilor şi să-l las zălog la ovreiul Izra pentru nişte giuvaieruri ce preţuiesc o mie de dinari!
Atunci fiică-sa strigă:
— Hotărât, de data asta s-a isprăvit! N-ai să mai poţi ieşi şi n-ai să mai poţi umbla prin Bagdad!
Ea răspunse:
— Tot ce-am făcut până acuma nu-i nimic, nici măcar o măsură dintr-o mie! Da, tu, fata mamei, să n-ai nicio grijă în privinţa mea!
Estimp, roaba cea toantă se duse în sala de primire şi spuse:
— O, stăpână a mea, doica ta, Omm Al-Khair, îţi trimite salamalecurile şi urările ei de bine, şi îţi spune că-i bucuroasă tare pentru tine şi că are să vină aici cu toţi copiii ei în ziua nunţii, şi că are să fie darnică mult cu drustele!
Stăpână-sa o întrebă:
— Unde l-ai lăsat pe stăpânul tău cel mic?
Ea răspunse:
— L-am lăsat cu ea, de teamă să nu se agaţe de fustele tale! Şi uite un ban de aur pe care mi l-a dat bătrâna pentru cântăreţe!
Şi întinse cântăreţei celei mai de seamă banul, spunând:
— Uite, ia-l să-ti fie de saftea!
Şi cântăreata luă banul şi văzu că era de aramă.
Atunci stăpâna se zborşi la slujnică:
— A, toanto, dă fuga la stăpânul tău cel mic!
Şi roaba coborî degrabă, dar nu mai găsi nici copilul, nici baba. Atunci dete un ţipăt şi căzu cu nasu-n pământ, pe când toate femeile veniră în goană din casă, şi bucuria se preschimbă în jale în inimile lor. Şi iacă-tă că,

tocmai atunci, sosi şi starostele! Iar nevastă-sa, cu chipul răvăşit de tulburare, se grăbi să-i povestească cele ce se petrecuseră. Numaidecât, starostele plecă să caute copilul, urmat de toţi neguţătorii, oaspeţii săi, care începură la rându-le să caute şi ei pretutindenea. Şi, până la urmă, după spaime amarnice, îl găsiră pe copil aproape gol pe pragul prăvăliei evreului, iar starostele, nebun de bucurie şi de mânie, se repezi la ovrei, răcnind:

— A, afurisitule! Ce vroiai să faci cu copilul meu? Şi de ce l-ai dezbrăcat aşa?

Evreul răspunse, tremurând de spaimă şi uluit până peste poate:

— Pe Allah, o, stăpâne al meu! eu n-aveam nicio trebuinţă de un aşa zălog! Da bătrâna a ţinut să mi-l lase, după ce a luat de la mine giuvaieruri de o mie de dinari pentru fiică-ta!

Starostele, tot mai mâniat, strigă:

— Mă afurisitule, au tu socoti că fata mea nu are destule giuvaiere şi-ar avea nevoie să ia de la tine? Dă-mi degrabă îndărăt hainele şi podoabele pe care le-ai luat de la copil!

La vorbele acestea, ovreiul strigă înmărmurit:

— Ajutaţi-mă, o, musulmanilor!

Şi se iviră, venind pe căi osebite, chiar în clipita aceea, cei trei înşelaţi dintâi: stăpânul măgarului, tânărul negustor şi boiangiul. Şi întrebară ce s-a întâmplat şi, după ce aflară despre ce este vorba, nu se mai îndoiră că aceasta n-ar fi fost o nouă ispravă a blestematei de babe, şi strigară:

— O ştim pe bătrână! E o ticăloasă care şi pe noi ne-a înşelat înaintea voastră!

Şi îşi povestiră întâmplarea, iar toţi cei de faţă rămaseră năuci, şi tot aşa şi starostele care, neavând altceva mai bun de făcut, strigă:

— Bine că am avut noroc să-mi găsesc copilul! N-am să mai cer acuma hainele pierdute! Să-i fie ca preţ de răscumpărare! Poate numai să le pretind într-o bună zi de la bătrână!

Şi nu vru să mai zăbovească o clipă, ci dete fuga să-i ducă şi soţiei bucuria că a găsit copilul.

Iar ovreiul îi întrebă pe cei trei:

— Unde gândiţi să vă duceţi acum?

Ei răspunseră:

— Ne ducem să căutăm mai departe!

El spuse:

— Luaţi-mă şi pe mine!

Pe urmă întrebă:
— Este printre voi vreunul care s-o fi cunoscut pe babă înainte de isprava ei?
Cel cu măgarul răspunse:
— Eu!
Ovreiul zise:
— Atunci e mai bine să nu mergem laolaltă, ci să căutăm despărţiţi, ca să nu prindă de veste!
Atunci cel cu măgarul răspunse:
— Dreptu-i! Şi, ca să ne mai putem găsi, hai să luăm ca loc de întâlnire, la prânz, prăvălia bărbierului moghrabin Hagg-Mass'ud!
Se învoiră, dar, să se întâlnească aşa, şi plecară la drum, fiecare în altă parte.
Or, era scris ca stăpânul măgarului să fie cel dintâi care s-o întâlnească pe bătrâna cea vicleană…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci şi una noapte

Spuse:

…Or, era scris ca stăpânul măgarului să fie cel dintâi care s-o întâlnească pe bătrâna cea vicleană tocmai când ea ieşise în cetate să dibuiască vreo altă pehlivănie. Într-adevăr, de cum o văzu, măgărarul o şi cunoscu, oricât îşi schimbase ea hainele şi înfăţişarea, şi se năpusti asupra ei ţipând:
— Vai de tine, babă veşcăită, scorbură uscată! Am pus mâna pe tine până la urmă!
Ea întrebă:
— Ce-ai păţit, fiule?
El urlă:
— Măgarul! Dă-mi îndărăt măgarul!
Ea răspunse cu glas înduioşat:
— Fiule, vorbeşte domol şi acoperă ceea ce Allah a acoperit cu vălul lui! Ia să vedem? Ce-mi ceri? Măgarul tău ori poate lucrurile celorlalţi?
El răspunse:
— Numai măgarul meu!
Ea spuse:

— Fiule, te ştiu sărac şi n-am vrut nicidecum să te lipsesc de măgarul tău. Ţi l-am lăsat la bărbierul moghrabin Hagg-Mass'ud, care are prăvălia uite colea peste drum! Mă duc numaidecât la el şi-l rog să-mi dea măgarul. Aşteaptă oleacă!

Şi plecă înaintea lui la bărbierul Hagg-Mass'ud. Intră în prăvălie plângând, îi sărută mâna, şi spuse:

— Vai de mine şi de mine!

El o întrebă:

— Ce ai, tuşă dragă?

Ea răspunse:

— Nu te uiţi la fiu-meu, acela care stă în picioare colo, peste drum de prăvălia ta? Era de meseria lui asinar, mâna măgari. Ci într-o zi a căzut bolnav şi-a fost vânturat de-o pală de vânt care i-a stricat şi i-a stregheţat sângele şi, ca urmare, l-a făcut să-şi piardă minţile şi să se smintească! Din ziua aceea, nu mai conteneşte să-şi ceară măgarul. Dacă se scoală, strigă: „Măgarul meu!" dacă pleacă, strigă: „Măgarul meu!" Atunci un doftor dintre cei mai doftori mi-a spus: „Fiul tău are minţile clătinate şi în mare tulburare. Şi nimic nu l-ar mai putea vindeca, şi nu l-ar mai putea pune iar în balamalele sale, decât dacă i s-ar scoate cele două măsele de minte din fundul gurii şi dacă ar fi apoi ars bine la tâmple cu nişte gonghiţe de cantarida ori cu un fier încins!" Ia, dar, colea un dinar pentru truda ta, şi cheamă-l şi spune-i: „Măgarul tău este la mine. Vino încoace!" La vorbele acestea, bărbierul răspunse:

— Să rămân nemâncat un an, dacă n-am să-i dau eu măgarul în braţe, tuşică!

Şi îndată, cum avea în slujba lui ca ajutoare doi flăcăi deprinşi cu toate treburile meseriei, spuse unuia dintre ei:

— Ia şi înroşeşte două piroane!

Pe urmă strigă la măgărar:

— Hei, băiete, ia vino-ncoa! Măgarul tău este la mine!

Şi, în vreme ce măgărarul intra în prăvălie, bătrâna se trase către prag, gata de ducă.

Aşadar, odată asinarul intrat în prăvălie, bărbierul îl luă de mână şi îl duse în odaia din dos a bărbieriei, unde îl aldui deodată cu un pumn în pântece, aruncându-i totodată şi-o piedică, de-l întinse lat pe spate la podea, unde cei doi flăcăiaşi îl legară cobză de mâini şi de picioare, nemaiîngăduindu-i să facă nici cea mai mică mişcare. Atunci meşterul bărbier se ridică şi îi

înfipse dintru început în gură două cleşte mari cât nişte cleşte de fierar, şi de care se folosea spre a potoli dinţii abraşi; pe urmă, dintr-o răsucitură de mână, îi smulse amândouă măselele deodată. După care, cu toate urletele şi zvârcolelile lui, luă cu un cleştişor cele două piroane înroşite şi îi arse tâmplele din belşug, rostind numele lui Allah, ca să fie tămăduitura cu leac…

Când isprăvi aceste două isprăvi, bărbierul îi spuse asinarului:

— Uallahi! maică-ta are să fie mulţumită de mine! Mă duc s-o chem ca să vadă sporul lucrului meu şi vindecarea ta!

Şi, pe când catârgiul se zbătea în mâinile flăcăilor, bărbierul intră în prăvălie, şi-acolo!… prăvălia era goală, curăţată ca bătută de vânt! Nu mai era nimic! Bricele, oglinzile cu mâner de sidef, foarfecele, curelele de ascuţit, tasurile, ibricele, ştergarele, scăunaşele, totul pierise! Nu mai era nimic! Nici măcar umbra lor! Iar bătrâna pierise şi ea! Nimic! Nici măcar mireasma bătrânei! Şi, pe deasupra, prăvălia era proaspăt măturată şi stropită, de parcă tocmai ar fi fost gata de închiriat numaidecât.

La priveliştea aceea, bărbierul, peste poate de mânios, se repezi în odăiţa din fund şi, înhăţându-l pe măgărar de beregată, îl zgudui ca pe-o tăgârţă şi ţipă:

— Unde-i codoaşa de maică-ta?

Bietul asinar, nebun de durere şi de turbare, îi spuse:

— Ah, fecior de zdrenţe! Maică-mea? Păi maică-mea e în tihna lui Allah!

Bărbierul îl zgâlţâi iar şi-i ţipă:

— Unde-i maică-ta, cotoroanţa care te-a adus aici şi care a plecat după ce mi-a furat toată prăvălia?

Asinarul, cu trupul zguduit de zgâlţâielile bărbierului, da să-i răspundă, când deodată intrară în prăvălie, venind din căutările lor zadarnice, ceilalţi trei păcăliţi: boiangiul, tânărul negustor şi ovreiul. Şi-i văzură încăierări pe bărbierul cu ochii ieşiţi din cap şi pe magărarul cu tâmplele arse, brăzdate de două vârste mari umflate şi cu o spumă de sânge pe buze, cu cele două măsele spânzurate încă de-o parte şi de alta a gurii. Şi se minunară:

— Da ce-i aici?

Iar măgărarul răcni din toţi bojogii lui:

— O, musulmanilor, cer dreptate împotriva acestui apucat!

Şi le povesti ce se petrecuse. Atunci ei îl întrebară pe bărbier:

— De ce ai făcut aşa cu măgărarul, o, meştere Mass’ud?

Şi bărbierul le povesti la rându-i cum fusese curăţată prăvălia lui de către bătrână. Atunci ei nu mai avură nicio îndoială că era chiar bătrâna lor, care în felul acesta mai săvârşise o pehlivănie, şi strigară:

— Pe Allah! numai afurisita de babă este făptaşa tuturor necazurilor acestea!

Şi, până la urmă, se dumiriră cu toţii şi se învoiră în această privinţă. Atunci bărbierul se grăbi să-şi închidă prăvălia şi să se împreune cu ceilalţi patru înşelaţi, ca să-i ajute în căutările lor. Şi bietul asinar nu mai contenea să se văicărească:

— Văleu, măgarul meu! Valeu, măselele mele duse!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci şi doua noapte

Spuse:

— Văleu, măgarul meu! Valeu, măselele mele duse!

Colindară aşa mult timp prin mahalalele cetăţii; şi deodată, după un colţ de uliţă, tot măgărarul, şi de data aceasta, fu cel dintâi care o zări şi o cunoscu pe Dalila-cea-Vicleană, despre care, altminteri, niciunul dintre ei nu ştia nici cum o cheamă, nici unde sade! Şi, de cum o văzu, asinarul se repezi la ea strigând:

— Iacăt-o! Are să ne plătească acuma pentru toate!

Şi o târâră la valiul cetătii, emirul Khaled.

Când ajunseră la palatul valiului, o dădură pe bătrână pe mâna paznicilor şi le spuseră:

— Vrem să-l vedem pe valiu!

Ei răspunseră:

— Doarme. Aşteptaţi oleacă până ce se trezeşte!

Şi cei cinci pârâşi aşteptară în curte, în vreme ce paznicii o lăsară pe bătrână în seama hadâmbilor, ca s-o închidă în vreo odaie din harem până ce s-o scula valiul.

Când se văzu în harem, bătrâna cea vicleană izbuti să se furişeze până la iatacul soţiei valiului şi, după salamalecurile şi sărutările de mână cuvenite, îi spuse acesteia, care nici cu gândul nu gândea cum stă treaba:

— O, stăpână a mea, tare aş vrea să-l văd pe stăpânul nostru, valiul.

Ea răspunse:

— Valiul îşi face tabietul de după masă! Da ce treabă ai cu el?

Ea spuse:
— Soţul meu, care-i neguţător de robi, mi-a dat în seamă, înainte de a pleca într-o călătorie, cinci mameluci, cu porunca de a-i vinde cui i-o plăti mai bine. Şi tocmai i-a văzut cu mine valiul, stăpânul nostru, şi mi-a spus că îmi dă pe ei o mie două sute de dinari, iar eu m-am învoit să-i las la preţul acesta! Şi acuma am venit să-i aduc!
Or, valiul avea într-adevăr nevoie de nişte robi, şi chiar în ajun îi dăduse soţiei sale o mie de dinari pentru această cumpărătură. Aşa că ea nu şovăi să creadă vorbele bătrânei şi o întrebă:
— Unde sunt cei cinci robi?
Ea răspunse:
— Colea, sub ferestrele tale, în curtea palatului!
Şi soţia valiului se uită în curte şi îi zări pe cei cinci păcăliţi, care aşteptau să se scoale valiul. Atunci spuse:
— Pe Allah! sunt tare frumoşi, iar unul dintre ei preţuieste numai el cei o mie de dinari! Pe urmă îşi deschise sipetul şi înmână bătrânei mia de dinari, spunându-i:
— Măicuţă, mai lipsesc două sute de dinari ca să împlinesc preţul. Ci, întrucât nu-i am, te rog să aştepţi până se trezeşte valiul.
Bătrâna răspunse:
— O, stăpână a mea, din acei două sute de dinari, o sută ţi-o las pentru ulcica de sirop pe care mi-ai dat-o s-o beau, şi cu o sută rămâi îndatorată să mi-o dai când oi mai veni altă dată pe la tine! Acuma te rog să mă scoţi din sarai pe uşa cea dosnică a haremului, ca să nu mă mai vadă robii mei!
Şi soţia valiului porunci să fie îndrumată pe uşa de taină, iar Atoateocrotitorul o ocroti şi o ajută să ajungă fără de niciun necaz acasă la ea.
Când fiică-sa Zeinab o văzu că intră pe uşă, o întrebă:
— O, maică, azi ce-ai mai făcut?
Ea răspunse:
— Fata mea, am păcălit-o pe soţia valiului, vânzându-i ca robi, pentru o mie de dinari, pe măgărar, pe boiangiu, pe ovrei, pe bărbier şi pe tânărul negustor! Dar, o, fata mea, dintre toţi numai de unul mi-e grijă şi numai de ochiul lui mă tem, şi-anume de măgărar! Feciorul ăsta de târfă mă cunoaşte de fiecare dată.
Şi fiică-sa îi zise:

— Atunci, o, maică, gata cu drumurile tale! Stai acasă acuma şi nu uita de zicala care spune:

Urciorul care merge prea des la apă,
Până la urmă tot crapă!

Şi încercă s-o înduplece pe maică-sa să nu mai iasă de-aci înainte prin cetate, dar degeaba.

Estimp, cei cinci, iacătă! Când valiul se trezi din somnul lui de după prânz, soţia sa îi spuse:

— Deie Allah ca somnul să-ţi fi fost cu priinţă! M-am bucurat de bucuria ta, pentru cei cinci robi pe care i-ai târguit.

El întrebă:

— Care robi?

Ea spuse:

— De ce vrei să-mi tăinuieşti lucrul acesta? Deie Allah atunci să păţeşti şi tu o păcăleală la fel de urâtă ca aceea pe care mi-o faci tu!

El spuse:

— Pe Allah! n-am cumpărat niciun rob! Cine ţi-a spus una ca asta?

Ea răspunse:

— Chiar femeia de la care i-ai cumpărat pe o mie două sute de dinari, bătrâna care mi i-a adus şi mi i-a arătat, colo, în curte, îmbrăcat fiecare în câte-o mantie care numai ea preţuieşte o mie de dinari.

El întrebă:

— Şi i-ai dat banii?

— Da, pe Allah!

Atunci valiul coborî zorit în curte, unde nu-i văzu decât pe măgărar, pe bărbier, pe ovrei, pe tânărul negustor şi pe boiangiu; şi îi întrebă pe paznicii săi:

— Unde sunt cei cinci robi pe care bătrâna negustoreasă i-a vândut stăpânei voastre?

El răspunse:

— De când te-ai culcat domnia ta nu i-am văzut decât pe aceştia cinci de aici!

Atunci valiul se întoarse către cei cinci şi le spuse:

— Apucaţi-vă de treabă şi, mai întâi, curăţaţi şanţurile de la privăţi.

La vorbele acestea, cei cinci pârâşi, peste poate de uluiţi, strigară:

— Dacă asta ţi-e dreptatea, nu mai avem decât să ne plângem împotriva ta stăpânitorului nostru califul! Suntem oameni slobozi, pe care nimenea nu poate să ne vândă, nici să ne cumpere, Yallah! hai cu noi la calif!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci şi treia noapte

Spuse:

…Yallah! hai cu noi la calif!

Atunci valiul le spuse:

— Dacă nu sunteţi robi, apoi atunci sunteţi nişte derbedei şi nişte pungaşi! Voi aţi adus-o pe baba aceea în saraiul meu şi aţi ticluit împreună cu ea o pungăşie ca asta! Or, pe Allah! la rându-mi, şi eu am să vă vând la nişte străini, pe o sută de dinari fiecare!

Tocmai atunci intră în curtea saraiului ceauşul Urgia-Uliţelor, care venea să se plângă califului de ocara pe care-o păţise frumuşica de nevastă-sa. Într-adevăr, la întoarcerea lui din călătorie, îşi găsise soţia la pat, doborâtă de ruşine şi de zbucium, şi aflase de la ea tot ce păţise; şi ea adăugase:

— Toate acestea nu mi s-au întâmplat decât din pricina vorbelor tale crude, care m-au hotărât să cer ajutorul mijlocitoarei şeicului Ploditor!

Încât, de îndată ce îl zări pe valiu, ceauşul Urgie răcni:

— Oare tu ai dat slobozie babelor codoaşe să intre aşa în haremuri şi să pungăşească soţiile emirilor? Asta ţi-e meseria? Or, pe Allah! te fac răspunzător de hoţia săvârşită faţă de mine şi de pagubele pricinuite soţiei mele.

La vorbele acestea ale ceauşului Urgia-Uliţelor, cei cinci strigară:

— O, emire, o, viteazule ceauş Urgie, şi noi ne punem în mâinile tale necazul nostru.

Şi el îi întrebă:

— Da voi de ce aveţi a vă plânge?

Atunci ei îi povestiră de şart toată păţania lor, pe care nu are rost s-o mai spunem încă o dată. Şi ceauşul Urgie zise:

— Hotărât! şi pe voi v-a hoţit! Da valiul se înşală amarnic dacă socoate acum că ar putea să vă întemniţeze!

Când auzi toate astea, valiul spuse ceauşului Urgie:

— O, emire, iau în seama mea daunele pentru ceea ce ţi se datorează şi înapoierea lucrurilor soţiei tale; şi mă pun zălog pentru hoaţa de cotoroanţă!

Pe urmă se întoarse către cei cinci şi îi întrebă:
— Care dintre voi poate s-o cunoască pe bătrână?
Măgărarul răspunse, însoţit de ceilalţi:
— Toţi putem s-o cunoaştem!
Şi asinarul adăugă:
— Eu as cunoaste-o şi dintre o mie de cotoroante, după ochii ei albaştri şi sclipitori! Dă-ne numai zece paznici de-ai tăi ca să ne ajute să punem mâna pe ea!
Şi valiul le dete paznicii ceruţi şi ieşiră de la sarai.
Or, de-abia făcură câţiva paşi pe uliţă, cu măgărarul în frunte, că şi căzură taman pe bătrână, care încercă să fugă. Ci ei izbutiră s-o înhaţe, îi legară mâinile la spate şi o târâră dinaintea valiului, care o întrebă:
— Ce-ai făcut cu lucrurile furate?
Ea răspunse:
— Eu n-am furat nimic de la nimeni! Şi n-am văzut nimic! Şi nu pricep nimic!
Atunci valiul se întoarse către căpetenia temnicerilor şi îi spuse:
— Arunc-o până mâine dimineaţă în cea mai mucegăită chilie a ta.
Ci temnicerul răspunse:
— Pe Allah! nu pot să iau asupra mea o atare răspundere! N-am nicio îndoială că baba are să găsească vreun şiretlic ca să fugă!
Atunci valiul îşi zise: „Cel mai bine-i s-o ţin sub privirile tuturor, ca să nu poată fugi, şi s-o vegheze toţi toată noaptea aceasta, ca s-o putem judeca mâine!” Şi încălecă pe cal şi, cu toată ceata, o târâră în afara zidurilor Bagdadului şi o priponiră cu coadele de un stâlp, într-o câmpie goală. Pe urmă, ca să nu pată vreo amăgeală, îi însărcină pe cei cinci pârâşi s-o străjuiască în acea noapte până dimineaţa.
Aşadar, cei cinci, şi mai ales măgărarul, începură să-şi verse asupra ei năduful, spurcând-o cu toate ocările câte le veneau pe limbă, stârnite de avaniile şi de pungăşiile ce le înduraseră! Dar, cum toate lucrurile au un sfârşit, până şi sacul fără fund al înjurăturilor unui asinar, până şi ligheanul de răutăţi al unui bărbier, până şi hârdăul cu acreli al unui boiangiu, şi cum de altminteri nesomnul de trei zile şi zbuciumările îi zdrobiseră, cei cinci pârâşi, odată ce-şi isprăviră cina, aţipiră până la urmă în preajma stâlpului de care era legată de păr Dalila-cea-Vicleană.
Or, se făcuse noapte adâncă şi cei cinci tovarăşi sforăiau împrejurul stâlpului, când doi beduini călare, care vorbeau între ei mergând la pas, se

apropiară de locul unde sta legată Dalila. Şi Dalila îi auzi cum îşi împărtăşeau dorurile. Unul dintre beduini, într-adevăr, îl întreba pe soţul său:

— Tu, măi frate, ce lucru mai bun ai făcut cât ai hălăduit prin Bagdadul cel minunat?

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci şi patra noapte

Spuse:

— Tu, măi frate, ce lucru mai bun ai făcut cât ai hălăduit prin Bagdadul cel minunat?

Celălalt răspunse, după un răstimp:

— Eu, pe Allah! am mâncat nişte clătite tare bune, cu miere şi cu smântână, aşa cum îmi plac mie! Şi, hotărât, ăsta-i lucrul cel mai bun pe care l-am făcut la Bagdad!

Atunci, celălalt, adulmecând cu zgomot mireasma închipuită a clătitelor coapte în ulei şi umplute cu smântână şi îndulcite cu miere, strigă:

— Pe cinstea mea de arab! am să mă duc drept la Bagdad să mănânc şi eu bunătăţile acelea, de care n-am gustat niciodată în zilele mele vânturate pe drumurile pustiei!

Atunci beduinul care mâncase clătite umplute cu smântână şi cu miere îşi luă rămas-bun de la soţul său cel dornic de ele, apucând calea îndărăt, pe când cestălaltul, urmându-şi drumul către Bagdad, ajunse la stâlp şi dete de Dalila cea legată de păr şi cu cei cinci adormiţi împrejuru-i.

La priveliştea aceea, beduinul se apropie de bătrână şi o întrebă:

— Cine eşti? Şi de ce eşti aici?

Ea spuse, plângând:

— O, şeicule de arabi, mă pun sub ocrotirea ta!

El spuse:

— Allah este Atoateocrotitor! Dar pentru ce eşti legată la stâlp?

Ea răspunse:

— Află, o, şeicule de arabi, o, preacinstitule, că am de duşman un cofetar care face clătite umplute cu smântână şi cu miere, şi-i cel mai vestit din Bagdad pentru cât de iute ştie să coacă aceste clătite. Or eu, mai deunăzi, ca să-i plătesc o blestemăţie ce-mi făcuse, m-am apropiat de taraba lui şi am scuipat pe clătite. Atunci cofetarul s-a dus cu plângere împotriva mea la

valiu, care m-a pedepsit să fiu legată la stâlp şi să fiu lăsată aşa, dacă n-am să pot mânca dintr-odată zece tăvi întregi pline cu clătite. Şi mâine dimineaţa au să mi se aducă cele zece tăvi cu clătite. Or, pe Allah o, şeicule, sufletul meu totdeauna s-a sâlit de orice zaharicale, şi mai cu seamă nu poate înghiţi clătite umplute cu smântână şi cu miere! Vai de mine şi de mine! Au să mă lase să mor de foame aici!

La cuvintele acestea, beduinul strigă:

— Pe cinstea mea de arab! eu n-am plecat de la cortul meu şi nu mă duc la Bagdad decât anume ca să-mi împlinesc dorinţa de clătite! Dacă vrei, dragă mătuşă, mănânc eu clătitele în locul tău!

Ea răspunse:

— N-au să te lase, decât dacă ai fi legat aici de stâlp în locul meu! Şi chiar că, întrucât niciodată n-am umblat decât cu iaşmacul tras peste faţă, nimeni nu m-a văzut şi n-ar putea să bage de seamă schimbarea! Drept aceea, n-ar trebui decât să-ţi schimbi hainele cu mine, după ce m-ai dezlega!

Beduinul, care atâta aştepta, se grăbi s-o dezlege şi, după ce îşi schimbă hainele cu ea, se lăsă legat de stâlp în locul ei, pe când ea, îmbrăcată cu burnusul beduinului şi încinsă la cap cu panglicele lui negre din păr de cămilă, sări pe cal şi pieri în depărtare, către Bagdad.

A doua zi dimineaţa, când cei cinci deschiseră ochii ca să-i ureze zi bună bătrânei, începură iarăşi cu ocările lor de cu seară. Ci beduinul le spuse:

— Unde-s clătitele? Burta mea arde de dorul lor!

Auzind glasul acela, cei cinci strigară:

— Pe Allah! ăsta-i un bărbat! Şi vorbeşte ca un beduin!

Şi catârgiul sări în picioare şi se apropie de el şi îl întrebă:

— Ya badavi, ce cauţi aici? Şi cum de-ai îndrăznit s-o dezlegi pe bătrână?

El răspunse:

— Unde-s clătitele? N-am mâncat nimica toată noaptea! Mai cu samă nu precupeţiţi mierea! Biata bătrână avea un suflet pe care-l sâleau zaharicalele; da al meu moare după ele!

La vorbele acestea, cei cinci înţeleseră că fusese păcălit ca şi ei de babă şi după ce, în deznădejdea lor, se bătură peste obraji şi strigară:

— Nu poţi să scapi de ce ţi-e ursit şi nu poţi abate să se împlinească ceea ce-i scris de Allah!

Şi pe când şedeau ei aşa şovăind cu gândul la ce le mai rămânea de făcut, sosi şi valiul, însoţit de străjerii lui, la locul unde se aflau cei cinci, şi se apropie de stâlp. Atunci beduinul îl întrebă:

— Unde-s tăvile cu clătite cu miere?

La aceste cuvinte, valiul ridică ochii către stâlp şi-l zări acolo pe beduin în locul bătrânei; şi îi întrebă pe cei cinci:

— Ce-i asta?

Ei răspunseră:

— Soarta!

Şi adăugară:

— Bătrâna a fugit, înşelându-l pe beduinul acesta. Iar pe tine, o, valiule, te facem răspunzător dinaintea califului pentru fuga ei; căci, dacă ne-ai fi dat paznicii tăi ca s-o străjuiască, n-ar fi izbutit să scape. Noi nu suntem străjeri, tot aşa cum nu suntem nici robi de cumpărat ori de vândut!

Atunci valiul se întoarse către beduin şi îl întrebă ce s-a petrecut; şi acela, cu amarnice strigăte după clătitele lui, îi povesti întâmplarea şi încheie spunând:

— Acuma să-mi daţi clătitele!

La cuvintele acestea, valiul şi paznicii izbucniră într-un hohot de râs nestăvilit, pe când cei cinci rostogoleau nişte ochi roşii de sânge şi de mânie, şi-i spuneau valiului:

— N-avem să te slăbim până ce n-ai să vii la stăpânul nostru, emirul drept-credincioşilor!

Şi beduinul, pricepând şi el până la urmă că fusese înşelat, spuse valiului:

— Eu numai pe tine te fac răspunzător de pierderea calului şi a hainelor mele!

Atunci valiul fu nevoit să-i ia şi să-i ducă la Bagdad, la palatul emirului drept-credinciosilor, califul Harun Al-Rasid.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci şi cincea noapte

Spuse:

Atunci valiul fu nevoit să-i ia şi să-i ducă la Bagdad, la palatul emirului drept-credinciosilor, califul Harun Al-Raşid.

Califul îi primi numaidecât, iar ei intrară la divan, unde mai înaintea lor venise şi ceauşul Urgia-Uliţelor care îşi înfăţişase plângerea.

Şi Harun Al-Raşid, care cerceta el însuşi toate pricinile, începu să-i descoase pe toţi la rând, cel dintâi pe asinar şi cel de pe urmă pe valiu. Şi fiecare îi povesti pe de şart califului povestea sa.

Atunci califul, minunat peste poate de câte auzea, le spuse tuturora:
— Pe cinstea strămoşilor mei Bani-Abbas, vă dau încredinţare că vi se va întoarce tot ce vi s-a furat! Tu, măgărarule, îţi vei căpăta măgarul şi o despăgubire! Tu, bărbierule, îţi vei căpăta bărbieria şi sculele! Tu, negustorule, punga şi hainele! Tu, evreule, giuvaierurile! Tu, boiangiule, o prăvălie nouă! Iar tu, şeicule de arabi, şi calul, şi hainele, şi atâtea tăvi de clătite cu miere cât îşi poate dori burdihanul sufletului tău! Însă mai întâi trebuie să fie găsită bătrâna!
Şi se întoarse către valiu şi către ceauşul Urgie şi le spuse:
— Şi ţie, emire Khaled, la fel îţi va fi dată înapoi mia ta de dinari! Şi ţie, emire Mustafa, giuvaierurile şi hainele soţiei tale, precum şi o despăgubire. Dar voi doi trebuie s-o găsiţi pe bătrână! Vă dau în seamă această grijă.
La cuvintele acestea, emirul Khaled îşi scutură hainele şi ridică braţele către cer, strigând:
— Pe Allah! o, emire al drept-credincioşilor, iartă-mă! Nu cutez să mă mai încarc şi cu îndeplinirea unei sarcini ca asta! După toate înşelăciunile pe care mi le-a tras bătrâna, nu pot chezăşui că n-o să mai găsească iar vreun şiretlic ca să scape cu faţa curată, spre paguba mea!
Şi califul începu să râdă şi îi spuse:
— Atunci însărcinează pe altcineva cu treaba asta!
El răspunse:
— Dacă-i aşa, o, emire al drept-credincioşilor, dă tu porunca s-o caute pe bătrână insul cel mai dibaci din Bagdad, însuşi căpetenia străjilor de la Dreapta Ta, Ahmad-cel-Hoţoman! Până acuma, cu toată dibăcia lui, cu toate slujbele pe care poate să le facă şi lefurile cele mari pe care le capătă în fiecare lună, n-a săvârşit încă nimic!
— Ya mokaddem Ahmad!
Şi Ahmad-cel-Hoţoman înaintă numaidecât dinaintea califului şi spuse:
— La poruncile tale, o, emire al drept-credincioşilor!
Califul îi spuse:
— Ascultă, căpitane Ahmad! este o bătrână care a făcut *cutare* şi *cutare* lucru! Te însărcinez s-o găseşti şi s-o aduci la mine!
Şi Ahmad-cel-Hoţoman spuse:
— Răspund de ea, o, emire al drept-credincioşilor!
Şi ieşi, urmat de cei patruzeci de arcaşi ai lui, pe când califul îi opri lângă el pe cei cinci şi pe beduin.

Or, mai-marele peste arcaşii lui Ahmad-cel-Hoţoman era un bărbat hărtănit în căutări de soiul acesta, şi care se numea Ayub Spinare-de-Cămilă. Şi cum avea de obicei să-i vorbească slobod mai-marelui său Ahmad-cel-Hoţoman, se apropie de el şi îi zise:

— Căpitane Ahmad, nu este decât o bătrână în Bagdad; şi a o prinde are să fie anevoie, crede bărbii mele!

Şi Ahmad-cel-Hoţoman îl întrebă:

— Atunci ce ai să-mi spui în această privinţă, o, Ayub Spinare-de-Cămilă?

El răspunse:

— Nicicând n-o să fim destul de mulţi ca să izbutim s-o învăluim pe bătrână; şi sunt de părere să-l hotărâm pe căpitanul Hassan-cel-Pehlivan să ne însoţească, dimpreună cu cei patruzeci de arcaşi ai lui; întrucât el e mai frecat cu daraveli de soiul acesta!

Ci Ahmad-cel-Hoţoman, care nu vroia nicicum să împartă cu celălalt căpitan cinstea prinderii bătrânii, răspunse cu glas tare, aşa fel ca să fie auzit de Hassan-cel-Pehlivan, care se aţinea pe lângă poarta cea mare a palatului:

— Pe Allah! o, Spinare-de-Cămilă, au de când avem noi trebuintă de alţii ca să ne facem treburile?

Şi trecu mândru călare, cu cei patruzeci de arcaşi ai lui, pe dinaintea lui Hassan-cel-Pehlivan, care rămase otrăvit amarnic de răspunsul acela şi de hotărârea pe care o luase califul, alegându-l numai pe Ahmad-cel-Hoţoman şi negândindu-se şi la el, Hassan! Şi îşi zise: „Pe viaţa capului meu ras! au să aibă trebuinţă de mine!

Ci Ahmad-cel-Hoţoman, odată ajuns pe locul ce se aşternea dinaintea palatului califului, îşi dodeli oamenii, ca să le dea curaj, şi le spuse:

— O, vitejii mei, acuma ne despărţim în patru cete, ca să scotocim cele patru mahalale ale Bagdadului. Şi mâine, pe la prânz, să veniţi toţi la mine la cârciuma de pe uliţa Mustafa, ca să-mi daţi sama ce-aţi făcut ori ce-aţi găsit!

Şi după ce hotărâră în felul acesta locul întâlnirii, se împărţiră în patru cete, care porniră să străbată fiecare câte o mahala, în vreme ce Ahmad-cel-Hoţoman la rându-i începu să adulmece vântul.

Estimp, Dalila şi fiică-sa Zeinab aflară degrabă şi ele, din zvoana lumii, despre zeberelele cu care îl însărcinase califul pe Ahmad-cel-Hoţoman ca s-o găbjească pe-o bătrână pezevenghe ale cărei pişicherlâcuri umpluseră de zarvă Bagdadul. La auzul zvonului acesta, Dalila îi spuse fiică-sii:

— O, fata mea, n-am a mă teme întru nimic de nimenea, de vreme ce Hassan-cel-Pehlivan nu e cu ei; căci Hassan e singurul ins din Bagdad de care mi-e frică, pentru că numai el e în stare să mă cunoască şi să te cunoască; şi, dacă vrea el, chiar şi astăzi poate să vină şi să ne ridice pe amândouă, fără ca noi să putem găsi nici cel mai mic şiretlic de scăpare. Să mulţumim, dar, Atoateocrotitorului care ne ocroteşte!

Fiică-sa Zeinab răspunse:

— O, mamă, ce prilej frumos ar fi, aşadar, pentru noi să-i tragem o păcăleală straşnică acestui hoţoman de Ahmad şi celor patruzeci de hăndrălăi ai lui. Ce haz ar fi, o, mamă!

Dalila răspunse:

— O, fată a pântecului meu, astăzi mă simt cam zaifă, şi mă bizui pe tine să le joci un renghi acestor patruzeci şi unu de golani! Treaba-i lesne de făcut, şi mă încumet pe iscusinţa ta!

Atunci Zeinab, care era o fetişcană tare zarifă, cu nişte ochi întunecosi şi cu o faţă dulce şi luminată…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci şi şasea noapte

Spuse:

…Atunci Zeinab, care era o fetişcană tare zarifă, cu nişte ochi întunecoşi şi cu o faţă dulce şi luminată, se ridică numaidecât şi se îmbrăcă dichisit, punându-şi peste faţă un văl uşor de borangic, încât strălucirea ochilor să-i fie şi mai moale şi ispititoare. Atunci, gătită aşa, o sărută pe maică-sa şi-i spuse:

— O, mamă, mă juruiesc pe viaţa lacătului meu cel neatins şi ferecat, că am să pun gabja pe cei patruzeci şi unu şi am să-mi fac râs de ei!

Şi plecă şi se duse în uliţa Mustafa şi intră în cârciuma ţinută de Hagg-Karim din Mosul.

Începu mai întâi prin a face un salamalec tare drăgălaş crâşmarului Hagg-Karim care, vrăjit, îi întoarse salamalecul îndoit. Atunci ea îi spuse:

— Ya Hagg-Karim, iacătă cinci dinari pentru tine dacă vrei să-mi închiriezi până mâine sala ta cea mare din fund, unde vreau să poftesc nişte prieteni, fără ca muşterii tăi cei de toată ziua să poată intra peste noi!

El răspunse:

— Pe viaţa ta, o, stăpână a mea, şi pe viaţa ochilor tăi, mă învoiesc să-ţi dau sala mea cea mare pe degeaba, numai cu datoria din parte-ţi de a nu precupeţi băuturile pentru oaspeţii tăi.

Ea zâmbi şi îi spuse:

— Cei pe care îi poftesc eu aici, ya Hagg, sunt nişte ulcioare la care olarul a uitat să pună fund! Toate băuturile din pivniţa ta au să treacă prin ele! Să nu ai nicio teamă în această privinţă.

Şi numaidecât se întoarse acasă, luă măgarul măgărarului şi calul beduinului, îi încărcă cu saltele, cu pături, cu taburete, cu feţe de masă, cu tăvi, cu farfurii şi cu alte tacâmuri şi se întoarse repede la han, unde descarcă măgarul şi calul de toate aceste lucruri, pe care le orândui în sala cea mare luată cu chirie. Pe urmă aşternu feţele de masă, orândui oalele de băutură, stacanele şi mâncarea pe care o cumpărase şi, când isprăvi totul, se duse şi se aşeză la uşa cârciumii.

Nu trecu multă vreme de când sta acolo, că şi văzu răsărind zece arcaşi de-ai lui Ahmad-cel-Hoţoman, în frunte cu Spinare-de-Cămilă, care era tare încruntat la chip. Spinare-de-Cămilă porni drept către cârciumă, împreună cu ceilalţi nouă, şi o văzu acolo pe frumoasa fetişcană, care avu grijă să dea uşor de-o parte, ca din întâmplare, vălul cel uşor de borangic ce-i acoperea faţa. Şi Spinare-de-Cămilă fu şi uluit şi vrăjit de frumuseţea ei tinerească, atâta de plăcută, şi o întrebă:

— Ce faci aici, o, copilă?

Ea răspunse, aruncându-i din coada ochiului o privire şăgalnică:

— Nimic! îmi aştept norocul! Nu cumva eşti viteazul Ahmad?

El spuse:

— Nu, pe Allah! Da pot să-i ţin locul, dacă-i vorba să-i ceri vreun ajutor, căci sunt şeful arcaşilor lui, sunt Ayub Spinare-de-Cămilă, robul tău, o, ochi de gazelă!

Ea îi zâmbi iar şi îi spuse:

— Pe Allah! o, căpetenie de arcaşi, dacă buna-cuviinţă şi aleasa-purtare ar vroi să-şi caute un adăpost de temei, pe voi patruzeci v-ar alege ca să le călăuziţi! Intraţi, dar, aici, şi fiţi bineveniţi! Primirea prietenească de care o să vă bucuraţi la mine nu este decât cinstirea datorată unor oaspeţi atâta de aleşi!

Şi îi pofti în sala pregătită şi, îmbiindu-i să se aşeze în jurul tăvilor cele mari cu bunătăţuri, îi îndemnă să bea nişte vin amestecat cu banj adormitor, încât, de la cele dintâi stacane golite, cei zece căzură laţi, ca nişte elefanţi

beţi ori ca nişte bivoli cuprinşi de ameţeală, şi se cufundară într-un somn adânc.

Atunci Zeinab îi târî pe rând de picioare şi îi aruncă de-a valma în fundul prăvăliei, înghesuindu-i claie peste grămadă, îi ascunse sub o pătură mare, trase peste ei o perdea, puse totul în bună rânduială în încăpere şi iesi să se aşeze iarăşi la usa cârciumii.

În curând se ivi şi cea de-a doua ceată, cu alţi zece arcaşi, care şi ei la fel muşcară din vraja ochilor întunecosi şi a obrajilor luminoşi ai frumoasei Zeinab, şi la fel păţiră ca şi cei de dinaintea lor; şi tot aşa şi cea de-a treia ceată, şi cea de-a patra. Iar fetişcana, după ce îi înghesui pe toţi arcaşii claie peste grămadă în dosul perdelei celei mari, puse totul în bună rânduială în sală şi iesi să aştepte şi sosirea lui Ahmad-cel-Hoţoman.

Nu şezu multă vreme acolo, că se şi ivi Ahmad-cel-Hoţoman, călare pe calul lui, şi mânios, cu ochii numai fulgere şi cu barba şi mustăţile zbârlite ca blana unei hiene flămânde. Cum ajunse în faţa uşii, descălecă de pe cal şi legă animalul cu frâul de una dintre verigile de fier prinse în peretele cârciumii, şi strigă:

— Unde-or fi feciorii ăia de căţea? Au nu le-am poruncit să mă aştepte aici? Hei, nu cumva i-ai văzut tu?

Atunci Zeinab îşi legănă şoldurile, aruncă o ocheadă dulce la stânga, pe urmă la dreapta, zâmbi din buze şi spuse:

— De cine întrebi, o, stăpâne?

Or, Ahmad, din două priviri pe care i le aruncă fata, îşi şi simţi lăuntrurile cum îi vânjolesc pântecul, şi îşi auzi cum geme ceea ce avea ca moştenire. Atunci spuse zâmbăreţei Zeinab, care sta moale şi parcă neştiutoare de nimic:

— O, măi fetiţo, cei patruzeci de arcaşi ai mei!

La cuvintele acestea, Zeinab deodată, cuprinsă parcă de un val mare de supuşenie, înaintă către Ahmad-cel-Hoţoman şi îi sărută mâna spunând:

— O, căpitane Ahmad, căpetenie a Dreptei califului, cei patruzeci de arcaşi mi-au lăsat vorbă să-ţi spun că au zărit-o în fundul ulicioarei pe bătrâna Dalila pe care o cauţi şi că se duc s-o uimească mai departe, fără a se mai opri aici; dar te încredinţează că se întorc degrabă cu ea; şi n-ai decât să-i aştepţi în sala cea mare a cârciumii, unde chiar eu cu mâinile mele am să te slujesc!

Atunci Ahmad-cel-Hoţoman se luă după fetişcană şi intră în prăvălie, unde nu zăbovi mult până ce, beat de farmecele pungăşoaicei şi robit de

marghiolelile ei, bând stacan după stacan, căzu ca mort, de pe urma sporului adăugat minţii lui de banjul cel adormitor turnat în băutură.

Atunci Zeinab, fără a mai zăbovi, se apucă să-l dezbrace pe Ahmad-cel-Hoţoman de toate hainele şi de tot ce avea pe el, nelăsându-i decât cămaşa şi izmenele cele largi; pe urmă trecu la ceilalţi şi îi dezbrăcă şi pe ei la fel. După care, strânse toate lucrurile şi toate hainele furate, le încărcă pe calul lui Ahmad-cel-Hoţoman, pe calul beduinului şi pe măgarul măgărarului şi, căpătuită aşa cu toate acele planuri ale biruinţei sale, se întoarse acasă fără de niciun necaz şi înmână totul maică-sii Dalila care o sărută plângând de bucurie.

Iar Ahmad-cel-Hoţoman şi cei patruzeci de soţi ai lui…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci şi şaptea noapte

Spuse:

Iar Ahmad-cel-Hoţoman şi cei patruzeci de soţi ai lui rămaseră adormiţi vreme de două zile şi două nopţi, iar când, a treia dimineaţă, se deşteptară din somnul lor cel neobişnuit, habar n-avură dintru-ntâi cum să-şi lămurească pricina pentru care se aflau grămădiţi în colţul acela, şi, până la urmă, din presupunere în presupunere, nu mai avură nicio îndoială că fuseseră traşi pe sfoară. Atunci, se simţiră tare umiliţi, mai ales Ahmad-cel-Hoţoman, care se arătase aşa de avan faţă de Hassan-cel-Pehlivan şi care acuma trăia ruşinea cea mare de a se arăta în uliţă gătit aşa cum se afla. Se hotărî cu chiu cu vai să iasă din cârciumă şi, cel dintâi ins cu care dete ochii în drum se nimeri să fie tocmai tovarăşul său Hassan-cel-Pehlivan care, văzându-l numai în cămaşă şi-n izmene, cu cei patruzeci de arcaşi după el gătiţi asemenea, pricepu dintr-o ocheadă păţania pe care o păţiseră cu toţii. La priveliştea aceea, Hassan-cel-Pehilivan, înveselit cum nu se mai poate, începu să cânte:

Copilele cele neştiutoare
Cred că bărbaţii-s toţi la fel.
Habar n-au că ei sunt asemenea
Doar la turban, şi nici la el!

Căci printre ei sunt unii înţelepţi,

Iar alţii-s nişte gugumani zurlii.
Au nu şi-n cer sunt stele-aproape stinse,
Iar altele-s mărgăritare vii?

Vulturii nu se-ating de carnea moartă,
Nici şoimii care fulgeră în zbor;
Dar ciorile spurcate se înfruptă
Din orice stârv găsit în calea lor.

După ce sfârşi de cântat, Hassan-cel-Pehlivan veni la Ahmad-cel-Hoţoman şi, prefăcându-se că numai atunci îl zărea, îi spuse:

— Pe Allah! mokaddem Ahmad, dimineţile sunt cam răcoroase pe Tigru şi-i cam cu primejdie să ieşiţi aşa, numai în cămăşi şi-n izmene!

Iar Ahmad-cel-Hoţoman răspunse:

— Dar tu, ya Hassan, tu eşti chiar mai urâcios şi mai rece la inima ta decât dimineaţa aceasta! Nimenea nu scapă de ce-i ursit, şi nouă ne-a fost ursit să fim vicleniţi de o copilandră. Nu cumva o cunoşti?

El răspunse:

— O cunosc, şi-o cunosc şi pe maică-sa! Şi, dacă vrei, mă pot duce să ţi le înhaţ într-o clipită!

El întrebă:

— Cum aşa?

El răspunse:

— Nu ai decât să te înfăţişezi dinaintea califului şi, ca mărturie de nevolnicie, să-ţi scuturi salba de la gât şi să-i spui să mă însărcineze pe mine în locul tău cu prinderea lor!

Atunci Ahmad-cel-Hoţoman, după ce se îmbrăcă, plecă la divan cu Hassan-cel-Pehlivan, şi califul îl întrebă:

— Unde-i bătrâna, mokaddem Ahmad?

El îşi scutură salba şi răspunse:

— Pe Allah! o, emire al drept-credincioşilor, eu n-am cunoscut-o! Mokaddemul Hassan poate îndeplini mai bine ca mine această treabă! El o cunoaşte, ba chiar mărturiseşte că bătrâna n-a săvârşit toate pehlivăniile astea decât ca să ajungă de pomină şi ca să-l facă pe stăpânul nostru califul să o ia în seamă!

Atunci Al-Rasid se întoarse către Hassan şi îl întrebă:

— Aşa este, mokaddem Hassan? O cunoşti pe bătrână? Şi crezi că n-a săvârsit toate astea decât ca să dobândească hatârurile mele?

El răspunse:
— Aşa este, o, emire al drept-credincioşilor!
Atunci califul strigă:
— Pe mormântul şi pe cinstea strămoşilor mei! dacă bătrâna dă îndărăt tuturor acestora ceea ce le-a luat, o iert!
Iar Hassan-cel-Pehlivan spuse:
— Atunci, o, emire al drept-credincioşilor, dă-mi pentru ea zălogul de slobozenie!
Şi califul îşi aruncă năframa către Hassan-cel-Pehlivan, ca zălog de slobozenie pentru bătrână.
Pe dată Hassan, după ce ridică zălogul de slobozenie, ieşi de la divan şi dete fuga drept acasă la Dalila, pe care o cunoştea de mult. Bătu la poartă şi Zeinab veni să-i deschidă. El întrebă:
— Unde-i maică-ta?
Ea spuse:
— E sus!
El spuse:
— Du-te şi spune-i că Hassan, mokaddemul de-a Stânga, este jos şi îi aduce din partea califului năframa de slobozenie, însă cu învoiala să dea îndărăt tot ce-aluat. Şi spune-i să coboare aşa cum se cuvine, altminteri am să mă anevoiesc s-o ridic cu sila!
Ori, Dalila, care auzise tot, strigă de sus:
— Aruncă-mi zălogul de slobozenie! Şi merg la calif cu toate lucrurile luate!
Atunci Pehlivanul îi aruncă zălogul, pe care Dalila şi-l legă numaidecât la gât; pe urmă, ajutată de fiică-sa, se apucă să încarce pe măgar şi pe cei doi cai toate lucrurile şterpelite. Când isprăviră, Hassan îi spuse Dalilei:
— Mai lipsesc hainele lui Ahmad-cel-Hoţoman şi ale celor patruzeci ai lui.
Ea răspunse:
— Pe Numele cel sfânt! nu le-am luat eu!
El începu să râdă şi spuse:
— Dreptu-i! Le-a luat fiică-ta Zeinab! Bine, fie! Alea să-ţi rămână ţie.
Şi, urmat de cele trei animale legate unul după altul cu o funie, o duse pe Dalila la divan, în mâinile califului.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci şi opta noapte

Spuse:

…o duse pe Dalila la divan, în mâinile califului. Când Al-Raşid o văzu pe împieliţata de bătrână, nu se putu opri să nu răcnească porunca de-a fi zvârlită numaidecât pe chilimul de sânge, ca să fie isprăvită. Atunci ea strigă:

— Mă aflu sub ocrotirea ta, o, Hassan!

Iar Hassan-cel-Pehlivan se repezi şi sărută mâinile califului şi îi spuse:

— Iart-o, o, emire al drept-credincioşilor! I-ai dat zălog de slobozenie! Pe care iată-l la gâtul ei!

Califul răspunse:

— Asta aşa-i. Încât o iert, pentru preţuirea ce-ţi port!

Pe urmă se întoarse către Dalila şi îi zise:

— Vino încoace, o, bătrâno! Care-i numele tău?

Ea răspunse:

— Numele meu este Dalila, şi sunt soţia celui ce-a fost răspunzător peste porumbeii tăi!

El spuse:

— Într-adevăr eşti o pehlivancă plină de şiretlicuri. Şi de-acuma-nainte ai să te numeşti Dalila-cea-Vicleană.

Pe urmă îi spuse:

— Poţi barem să-mi spui cu ce scop ţi-ai bătut joc de oamenii aceştia aici de faţă, şi de ce ne-ai făcut atâtea necazuri, chinuindu-ne inimile?

Atunci Dalila se aruncă la picioarele califului şi răspunse:

— Eu, o, emire al drept-credincioşilor, n-am făcut nimica din lăcomie! Dar, când am auzit ce se povestea despre hoţiile de demult, şi despre pehlivăniile săvârşite odinioară la Bagdad de agiii tăi de la Dreapta şi de la Stânga, Ahmad-cel-Hoţoman şi Hassan-cel-Pehlivan, mi-a venit în gând să fac şi eu la rândul meu ca ei, de nu şi să-i întrec, ca să pot căpăta de la stăpânul nostru califul huzmeturile şi slujba răposatului meu soţ, părintele bietelor mele copile!

La cuvintele acestea, asinarul se ridică înverşunat şi strigă:

— Allah să judece şi să hotărască între mine şi baba aceasta! Nu s-a mulţumit numai să-mi fure măgarul, l-a mai pus şi pe moghrabinul aci de faţă să-mi smulgă cele două măsele din fundul gurii şi să-mi ardă tâmplele cu nişte cuie de fier înroşite în foc!

Iar beduinul tot aşa se ridică şi el şi strigă:

— Allah să judece şi să se rostească între mine şi baba asta! Că nu s-a mulţumit numai să mă lege de stâlp în locul ei şi să-mi fure calul, da mi-a mai pricinuit şi un năduf înfundat că nu m-a lăsat să-mi împlinesc dorul de clătite cu miere!

Apoi şi boiangiul, şi bărbierul, şi tânărul negustor, şi căpetenia Urgie, şi evreul, şi valiul, toţi se ridicară unul după altul să ceară de la Allah daune pentru pagubele pe care li le pricinuise bătrâna. Încât califul, care era darnic şi filotim, le înapoie mai întâi tuturora lucrurile care li se furaseră, şi îi despăgubi îmbelşugat din chiar vistieria lui. Şi porunci ca măgărarului, din pricina pierderii celor două măsele şi a arsurilor îndurate, să i se dea pe deasupra încă o mie de dinari de aur, şi îl căftăni cap peste isnaful măgărarilor. Şi ieşiră cu toţii de la divan, bucuroşi de mărinimia califului şi de felul cum judecase pricina, şi uitară toate câte le pătiseră.

Cât despre Dalila, califul îi spuse:

— Acuma, o, Dalila, poţi să-mi ceri ceea ce doreşti!

Dalila sărută pământul dintre mâinile califului şi răspunse:

— O, emire al drept credincioşilor, nu doresc decât numai un lucru de la bunătatea ta, şi anume acela de a fi pusă la loc în slujba şi huzmeturile răposatului meu soţ, căpetenia porumbeilor poştaşi! Că mă pricep să îndeplinesc aceste sarcini, întrucât şi pe vremea când trăia soţul meu, tot eu, ajutată de fiică-mea Zeinab, le dam grăunţe porumbeilor şi curăţăm porumbăria şi le legam scrisorile la gât, şi tot eu aveam grijă de foişorul cel mare care ai poruncit să se zidească de adăpost pentru porumbei, şi pe care îl străjuiau zi şi noapte patruzeci de negri şi patruzeci de câini, câinii aceia pe care chiar tu i-ai luat de la sultanul afganilor, urmaşii lui Soleiman, când cu biruinţa ta asupra acelui sultan!

Şi califul răspunse:

— Fie, o Dalila! am să poruncesc să ţi se scrie numaidecat firmanul de numire în slujba de căpetenie peste foişorul cel mare al porumbeilor călători şi de stăpână peste cei patruzeci de negri şi peste cei patruzeci de câini ridicaţi de la sultanul afganilor, urmaşii lui Soleiman! Şi, în felul acesta, ai să răspunzi cu capul de pierderea vreunuia dintre acei porumbei care îmi sunt mai scumpi chiar decât viaţa copiilor mei. Ci nu mă îndoiesc de vrednicia ta!

Atunci Dalila adăugă:

— Aş mai vrea, o, emire al drept-credinciosilor, ca şi fiica mea Zeinab să locuiască împreună cu mine la foişor, ca să-mi dea ajutor la vegherea

porumbeilor!

Şi califul îi dete îngăduinţa.

Atunci Dalila, după ce sărută mâinile califului, se întoarse acasă şi, ajutată de fiică-sa Zeinab, îşi mută toate ale casei şi toate lucrurile la foişorul cel mare, şi îşi alese ca locuinţă încăperile de la intrarea în foişor. Şi chiar din ziua aceea îi luă în stăpânire pe cei patruzeci de negri şi, îmbrăcată în straie bărbăteşti şi cu un coif de aur pe cap, încălecă pe un cal şi se duse la calif să capete porunci şi să întrebe de soliile ce le avea de trimis în împărăţie! Şi, când se lăsă noaptea, slobozi din lanţ în curtea cea mare a foişorului cei patruzeci de câini din neamul câinilor ciobăneşti ai lui Soleiman, ca să stea de pază. Şi, în fiecare zi, se ducea la divan, călare, purtând pe cap coiful de aur împodobit cu un porumbel de argint, şi însoţită de alaiul celor patruzeci de arapi ai ei, îmbrăcaţi numai în mătăsuri roşii şi în atlazuri. Şi, ca să-şi împodobească locuinţa cea nouă, agăţă pe ea hainele lui Ahmad-cel-Hoţoman, ale lui Ayub Spinare-de-Cămilă şi ale tovarăşilor lor. Şi în felul acesta Dalila-cea-Vicleană şi fiică-sa Zeinab-cea-Şireată dobândiră la Bagdad, după dibăcia şi isteţia lor, slujba atâta de falnică a îngrijirii acelor porumbei şi stăpânirea peste cei patruzeci de negri şi peste cei patruzeci de câini care păzeau la vreme de noaptea foişorul cel mare! Ci Allah ştie mai bine!

— Or, acum, o, norocitule sultan, urmă Şeherezada, a venit vremea să-ţi povestesc şi de Ali Argint-Viu, şi de necazurile lui cu Dalila şi cu fiică-sa Zeinab, şi cu fratele Dalilei, Zoraik, neguţătorul de peşte prăjit, şi cu ovreiul vrăjitor Azaria! Căci isprăvile acestea sunt cu mult mai de mirare şi mai de pomină decât toate câte ai ascultat până acum!

Iar sultanul Şahriar îşi zise în sine: „Pe Allah! n-am s-o scurtez de cap decât după ce am să ascult şi isprăvile lui Ali Argint-Viu!” Iar Şeherezada, dacă văzu că se luminează de ziuă, tăcu sfioasă.

Dar când fu cea de a patru sute patruzeci şi noua noapte

Spuse:

Mi s-a izvodit, o, norocitule sultan, că la Bagdad, pe vremile când trăiau Ahmad-cel-Hoţoman şi Hassan-cel-Pehlivan, mai era acolo şi un alt pungaş, atâta de şiret şi de ager, încât niciodată oamenii agiei n-au putut să pună mâna pe el; căci, de îndată ce credeau că l-au înşfăcat, el le şi scăpa, aşa cum lunecă printre degete un strop de argint-viu pe care ai vrea să-l apuci. Drept aceea, încă mai dinainte, de la Cairo, locul lui de baştină, fusese poreclit Ali Argint-Viu.

Într-adevăr! Înainte de-a fi venit la Bagdad, Ali Argint-Viu trăise la Cairo şi nu s-a hotărât să plece la Bagdad decât în urma unor împrejurări vrednice de pomenire şi care au de ce să fie istorisite la începutul acestei povestiri.

Şedea într-o zi trist şi fără de nicio treabă, între soţii săi, în odaia de sub pământ ce le slujea ca loc de întâlnire; iar soţii săi, văzându-l cu inima opărită şi cu pieptul uscat, se străduiau să-l înveselească, ci el rămânea crunt în colţul lui, cu chipul mohorât, cu fruntea întunecată şi cu sprâncenele încrâncenate. Atunci unul dintre ei îi spuse:

— O, căpetenie a noastră, ca să-ti uşurezi pieptul nu-i nimica mai bun decât o preumblare pe uliţele şi prin sukurile din Cairo!

Iar Ali Argint-Viu, ca să curme vorba, se ridică şi plecă să colinde mahalalele cetăţii Cairo, fără ca neagra-i supărare să i se însenineze vreun pic. Şi-aşa, ajunse pe uliţa Roşie, pe când la trecerea lui toată lumea se da cu grabă de-o parte, din cinstire faţă de el.

Când intră pe uliţa Roşie şi tocmai da să coboare într-o cârciumă în care avea el nărav să se îmbete, văzu lângă uşă un vânzător de apă ce-şi ţinea burduful din piele de capră în spinare şi îşi vedea de treaba lui, izbind între ele cele două tasuri de aramă în care turna apa de băut pentru cei însetaţi. Şi îşi cânta strigările de vânzător pe uliţe, strigări în care apa lui era când miere, când vin, după pofta inimii! Iar în ziua aceea îşi cânta strigătul însoţindu-l cu zăngănitul celor două tasuri lovite între ele:

Din strugure este căpătată
Băutura cea mai minunată!
Nu-i fericire-adevărată
Fără un prieten cu inima curată!
Plăcerea toată
Numai aşa se arată!
Iar locul cel mai fălos
E al cui ştie să vorbească frumos!

Când îl zări pe Ali Argint-Viu, vânzătorul de apă îşi zăngăni în cinstea lui cele două tasuri răsunătoare şi cântă:

O, trecătorule,
Ia apă,
Curată,
Dulce,

Minunată!
Apă
Proaspătă!
Ochi de cocoş,
Apa mea!
Cleştar,
Apa mea!
Ochi neatins,
Apa mea!
Bucuria gâtului!
Adamant urâtului,
Apa,
Apa,
Apa mea!

Pe urmă întrebă:

— Stăpâne, nu vrei un tas de apă?

Argint-Viu răspunse:

— Dă-mi!

Şi vânzătorul îi umplu un tas, pe care avu grijă să-l clătească mai întâi tacticos, şi i-l întinse, spunând:

— Plăcerea!

Ali însă, luând tasul, îl privi o clipă, îl scutură şi vărsă apa pe jos, spunând:

— Dă-mi alta!

Atunci vânzătorul, supărat, îl măsură din ochi şi strigă:

— Pe Allah! şi ce găseşti tu în apa aceasta, mai curată decât lacrima unui ochi de cocoş, de-o arunci aşa pe jos?

EI răspunse:

— Aşa-mi place mie! Mai toarnă-mi una!

Şi vânzătorul umplu cu apă tasul a doua oară şi i-l întinse cu sfinţenie lui Ali Argint-Viu, care îl luă şi iarăşi îl vărsă, spunând:

— Mai umple-mi-l o dată!

Şi vânzătorul strigă:

— Ya sidi, dacă nu vrei să bei, lasă-mă să-mi văd de drum!

Şi îi întinse al treilea tas cu apă. Ci, de data aceasta, Argint-Viu goli cupa dintr-o sorbitură şi i-o dete vânzătorului îndărăt, punând în ea un dinar de aur, drept bacşiş. Or, vânzătorul, departe de a se simţi mulţumit cu acel

chilipir, îl fulgeră cu privirile din cap până-n picioare pe Argint-Viu şi îi spuse cu un glas uscat:

— Noroc, stăpâne, noroc! Oamenii cei mărunţi sunt una, iar domnii cei mari sunt cu totul altceva!

La vorbele acestea, Ali Argint-Viu, căruia nu-i prea trebuia mult ca să-i sară ţandăra, îl înşfacă pe apagiu de cămaşă, îi aldui un ghiont de-l zgudui cu burduf cu tot, îl propti cu spinarea în ghizdurile havuzului de pe uliţa Roşie şi ţipă la el:

— A, plod de codoaşă! Îţi pare că un dinar de aur e puţin pentru trei tasuri de apă? A! e prea puţin? Da burduful tău, cu tot ce e în el, nu preţuieşte nici trei bănuţi de argint, iar apa pe care am vărsat-o şi cea pe care am băut-o nu umple nici măcar o oca!

Vânzătorul răspunse:

— Aşa este, stăpâne!

Argint-Viu întrebă:

— Atunci pentru ce mi-ai vorbit aşa? Ai mai dat în viaţa ta de vreun om mai darnic decât m-am dovedit eu faţă de tine?

Vânzătorul de apă răspunse:

— Asta da, pe Allah!! Am întâlnit în viaţa mea un om mai darnic decât tine! Întrucât atâta vreme cât muierile or să plodească, au să se găsească pururea pe pământ şi oameni cu inimi darnice!

Argint-Viu întrebă:

— Şi-ai putea să-mi spui cine-i acel om, mai darnic decât mine, pe care l-ai întâlnit?

Vânzătorul de apă răspunse:

— Dă-mi mai întâi drumul, şi şezi colo pe marginea fântânii! Şi-am să-ţi povestesc întâmplarea mea, care-i peste poate de ciudată!

Atunci Ali Argint-Viu îl slobozi pe vânzătorul de apă şi, după ce amândoi şezură pe una din treptele de marmură ale havuzului, lângă burduful pus jos, vânzătorul de apă începu…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizecea noapte

Spuse:

…vânzătorul de apă începu:

Află, o, mult-darnice stăpâne al meu, că tatăl meu a fost şeicul breaslei vânzătorilor de apă din Cairo, nu al aparilor care vând apa cu sacaua pe la casele oamenilor, ci al celor care, ca mine, o vând cu ulceaua, purtând-o pe uliţi în spinarea lor. Şi când părintele meu a murit, mi-a lăsat moştenire cinci cămile, un catâr, prăvălia şi casa. Era mai mult decât îi trebuia unui om de teapa mea ca să trăiască huzurit! Ci, o, stăpâne al meu, săracul nu e niciodată mulţumit; iar în ziua când, din vreo întâmplare, e şi el mulţumit o dată, atunci moare! Eu, dar, m-am socotit în sufletul meu: „Am să-mi sporesc moştenirea făcând afaceri şi neguţătorie!” Şi îndată am plecat în căutare de chilipiruri, şi am găsit pe unii care să-mi încredinţeze mărfurile lor. Am încărcat acele mărfuri pe cămilele şi pe catârul meu şi am plecat să le neguţătoresc în Hedjaz, la vremea hagialâcului la
Mecca. Ci, o, stăpâne al meu, săracul nu se îmbogăţeşte niciodată; că, dacă se îmbogăţeşte, moare! Eu am făcut o neguţătorie atâta de păguboasă, încât, până la isprăvirea hagialâcului, am pierdut tot ce aveam şi m-am văzut silit să-mi vând cămilele şi catârul, ca să pot face faţă nevoilor celor mai

grabnice. Şi mi-am zis: „Dacă mă întorc la Cairo, creditorii au să mă înhaţe şi au să mă arunce în temniţă.” Atunci, m-am lipit de-o caravană din Siria şi am plecat la Damasc, pe urmă la Alep, şi de-acolo la Bagdad. Odată ajuns la Bagdad, am întrebat de starostele breslei vânzătorilor de apă şi m-am dus la el. Am început, ca tot musulmanul, prin a-i rosti suraua de la început a *Coranului* şi i-am urat bună pace. Atunci el m-a întrebat ce-i cu mine, iar eu i-am povestit tot ce pătisem. Şi el, fără a pregeta deloc, mi-a dat o cămaşă lungă, un burduf şi două tasuri ca să-mi pot ţine zilele. Şi am ieşit pe calea lui Allah într-o bună dimineaţă cu burduful meu în spinare, şi am pornit să umblu prin mahalalele oraşului ca vânzătorii de apă din Cairo. Ci, o, stăpâne al meu, săracul rămâne sărac, de vreme ce asta-i ursita lui. Într-adevăr, nu mi-a trebuit mult până să văd ce mare osebire era între locuitorii de la Bagdad şi cei de la Cairo. La Bagdad, o, stăpâne al meu, oamenilor nu le e sete; iar dacă, din întâmplare, se hotărăşte vreunul să bea, apoi acela nu plăteşte! Că apa cică-i de la Allah! Am văzut, aşadar, cât de păguboasă îmi era meseria după răspunsurile celor dintâi inşi pe care i-am îmbiat cu cântecele mele. Într-adevăr, cum i-am întins unuia tasul meu, mi-a şi răspuns: „Au mi-ai dat tu ceva să mănânc, de mă îmbii să beau?” Eu atunci mi-am văzut mai departe de drum, minunându-mă de purtarea aceluia şi de acel semn rău de început, şi am întins tasul către alt trecător: ci el mi-a răspuns:, Agonisit-ai la Allah! cată-ţi de cale, o, aparule!” Eu n-am vrut să mă dau biruit şi am colindat mai departe sukurile, oprindu-mă dinaintea prăvăliilor cu vaduri bune, ci nimenea nu-mi făcea semn să-i dau să bea ori să se lase ispitit de îmbierile sau de clinchetul ceştilor mele de aramă. Şi am rămas aşa până la nămiezi, fără a fi câştigat cu ce să-mi cumpăr o coajă de pâine şi un castravete. Pentru că, o, stăpâne al meu, soarta săracului îl sileste să-i fie şi foame uneori.

Ci foamea, o, stăpâne al meu, nu-i atâta de grea ca umilinţa! Că şi bogatul are parte de destule umiliri, dar nu le îndură cum le îndură săracul, care nu are nimic nici de pierdut, nici de câştigat. Aşa şi eu, de pildă, dacă m-am necăjit de purtarea ta, n-am făcut-o din pricina mea, ci din pricina apei mele, care-i un dar minunat de la Allah! Ci, o, stăpâne al meu, şi purtarea ta faţă de mine se datoreşte tot vreunor pricini care te rod în lăuntru! Aşadar, văzând eu că şederea mea la Bagdad începe într-un chip atâta de întristător, m-am gândit în cugetul meu: „Mai bine-ar fi fost pentru tine, o, sărace, să fi murit într-o temniţă din ţara ta, decât între oamenii aceştia cărora nu le place apa!” Şi, cum mă gârboveam sub povara gândurilor mele, am văzut

deodată că se iscă în suk un mare zulum şi oamenii dau fuga într-o parte. Eu atunci, cum cere meseria mea, de a mă găsi unde-i lume multă, am dat fuga din toate puterile într-acolo, cu burduful în spinare, ţinându-mă după ceilalţi. Şi am văzut atunci un alai măreţ, alcătuit din nişte oameni ce mergeau în două şiruri, cu nişte beţe lungi în mâini, pe cap cu nişte tichiuţe împodobite cu mărgăritare, îmbrăcaţi în burnusuri de mătase tare frumoase, iar pe şolduri spânzurându-le nişte spade minunate, învrâstate bogat. Iar în fruntea lor mergea un viteaz cu înfăţişare cumplită, la ivirea căruia toate capetele se temeneau până la pământ. Eu atunci am întrebat: „Ce-i cu acest alai? Şi cine-i viteazul acesta?!” Careva mi-a răspuns: „Se vede limpede, după vorba ta de egiptean şi după neştiinţa ta, că nu eşti din Bagdad! Alaiul acesta este alaiul mokaddemului Ahmad-cel-Hoţoman, aga de-a Dreapta califului, care are datorinţa să păstreze tihna în mahalale. Şi chiar el e acela pe care îl vezi călare. Se bucură de mare cinstire şi de huzmeturi de o mie de dinari pe lună, întocmai ca şi soţul său, Hassan-cel-Pehlivan, care-i aga de-a Stânga califului! Şi toţi oamenii lor primesc o sută de dinari pe lună! Tocmai au ieşit de la divan şi se duc la ei acasă să prânzească!” Eu, atunci, o, stăpâne al meu, am început să-mi cânt strigătele, după datina de la Egipt, întocmai cum m-ai auzit şi tu mai adineaoarea, însotindu-mă de zăngănitul ceştilor mele cele răsunătoare. Şi am strigat atât de amarnic, încât mokaddemul Ahmad m-a auzit şi m-a zărit; „O, frate egipteanule, te-am cunoscut după cântec! Dă-mi un tas cu apă!” Şi a luat tasul pe care i l-am întins, l-a clătinat, a vărsat apa pe jos, cerându-mi să i-l umplu iar; şi iar a vărsat apa pe jos, întocmai ca şi tine, o, stăpâne al meu; ca apoi să bea dintr-o înghiţitură cel de-al treilea tas pe care m-a pus să i-l umplu. Pe urmă a strigat cu glas mare: „Trăiască cetatea Cairo, cu toţi locuitorii ei, o, aparule, fratele meu! Pentru ce ai venit tu în oraşul acesta unde vânzătorii de apă nu sunt preţuiţi şi răsplătiţi?” Şi eu i-am povestit povestea mea şi i-am dat de înţeles că eram dator vândut şi că am fugit tocmai din pricina datoriilor şi a prăpădului meu! Atunci el a strigat: „Fii, dar, binevenit la Bagdad!” Şi mi-a dat cinci dinari de aur şi, întorcându-se către oamenii din alaiul lui, le-a spus: „Pentru iubirea lui Allah, îl înfăţişez pe omul acesta din ţara mea dărniciei voastre!” Numaidecât, fiecare ins din alai mi-a cerut câte un tas de apă şi, după ce l-a golit, mi-a pus în el un dinar de aur! Încât, când am isprăvit, aveam mai bine de o sută de dinari de aur în cutiuta cea de aramă care atârnă la cingătoarea mea. Pe urmă, mokaddemul Ahmad-cel-Hoţoman mi-a zis: „Câtă vreme ai să stai la Bagdad, aceasta are să-ţi fie plata de

fiecare dată când ai să ne dai să bem!” Şi-aşa în puţine zile, cutiuţa mea de aramă s-a umplut de mai multe ori; iar eu mi-am socotit dinarii şi am văzut că erau o mie şi încă vreo câţiva! Atunci am cugetat în cugetul meu: „Acuma a venit ceasul pentru tine să te întorci în ţara ta, o, aparule! Căci, cât de bine ţi-ar fi pe pământ străin, tot mai bine-i în ţara ta! Şi, de altminteri, mai ai şi nişte datorii, şi se cade să te duci să le plăteşti!” Atunci m-am îndreptat către divan, unde începuseră să mă cunoască toţi şi unde mă întâmpinau cu multă bunăvoinţă şi am intrat să-mi iau bun-rămas de la binefăcătorul meu, procitindu-i aceste stihuri…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci şi una noapte

Spuse:

…şi am intrat să-mi iau bun-rămas de la binefacătorul meu, procitindu-i aceste stihuri:

Celui străin şederea-n ţări străine
Îi e asemeni unei case mari
Pe temelia vântului durată,
Se umflă vântul la o vreme iar,

Şi casa se preface în ruine,
Iar el pe drum scăparea-n fugă-şi cată.
Mai bine i-ar fi fost, aş vrea să zic,
De n-ar mai fi zidit nimic, nimic!

Pe urmă i-am spus: „De altminteri, iacătă că pleacă o caravană către Cairo, şi tare aş vrea să mă lipesc de ea, ca să mă întorc între ai mei!” El atunci mi-a dăruit un catâr şi o sută de dinari, şi mi-a zis: „Şi eu, la rându-mi, aş vrea să te încarc, o, şeicule, cu o sarcină de taină. Cunoşti multă lume la Cairo?” Eu am răspuns: „Cunosc pe toţi oamenii de falǎ care locuiesc la Cairo”. El mi-a spus: „Atunci, ia de colea scrisoarea aceasta şi dă-o în mâinile soţului meu de odinioară, Ali Argint-Viu din Cairo; şi spune-i din partea mea: «Nene-tău îţi trimite salamalecurile şi urările lui de bine! El acuma-i cu califul Harun-al-Raşid!» Eu atunci am luat scrisoarea, am sărutat mâna mokaddemului Ahmad şi am plecat din Bagdad la Cairo, unde am ajuns acuma-s abia cinci zile. Dintru-ntâi, m-am dus la cei la care eram îndatorat

şi mi-am plătit datoriile toate, cu banii ce-i câştigasem la Bagdad din mila darnicului Ahmad-cel-Hoţoman. După care mi-am îmbrăcat cămaşa cea lungă de piele, mi-am luat burduful în spinare şi m-am făcut iar vânzător de apă, ca mai înainte, aşa cum mă vezi, o, stăpâne al meu! Ci degeaba l-am căutat eu prin tot Cairo pe Ali Argint-Viu, prietenul lui Ahmad-cel-Hoţoman, că n-am izbutit să dau de el ca să-i înmânez scrisoarea pe care o port şi-acuma la mine, în tivul cămăşii mele! Şi-aceasta-i, o, stăpâne al meu, întâmplarea pe care am avut-o cu cel mai darnic dintre muşteriii mei!

Când vânzătorul de apă îşi sfârşi de povestit întâmplarea, Ali Argint-Viu se ridică şi îl sărută aşa cum un frate îl sărută pe fratele său, şi îi zise:

— O, aparule, semenul meu, iartă-mi purtarea de adineaori fată de tine! De bună seamă, omul acela mai darnic decât mine, cum altul mai darnic decât mine nici nu poate fi, cel pe care l-ai întâlnit la Bagdad, este mai-marele meu de odinioară! Căci chiar eu sunt Ali Argint-Viu, acela pe care îl cauţi, tovarăşul cel dintâi al lui Ahmad-cel-Hoţoman. Înseninează-ti, dar, sufletul, luminează-ti ochii şi inima, şi dă-mi scrisoarea de la mai-marele meu!

Atunci, vânzătorul de apă îi dete scrisoarea, pe care Ali o deschise şi în care citi cele ce urmează:

„Salamalecul mokaddemului Ahmad, către cel mai de faimă şi cel dintâi dintre flăcăii lui, Ali Argint-Viu!

Îţi scriu, o, podoabă a podoabelor, pe o foaie ce are să zboare la tine pe aripa vânturilor.

De-aş fi eu o pasăre, aş zbura de dor în braţele tale! Dar cum să mai zboare o pasăre cu aripile tăiate?

Află, dar, o, tu, cel mai frumos, că acum sunt căpetenie peste cei patruzeci de voinici ai lui Ayub Spinare-de-Cămilă, tuspatruzeci viteji încercaţi, ca şi noi, făptaşi de multe isprăvi strălucite. Şi am fost căftănit de califul Harun Al-Raşid, stăpânul nostru, agă de-a Dreapta sa, însărcinat cu paza cetăţii şi a mahalalelor, cu leafă de o mie de dinari pe lună, başca ce mai pică de la cei care vor să capete oblăduirea noastră.

Dacă, dar, o, tu, cel mai drag, vrei să-ţi aşterni pe un medean cât mai larg zborul minţii şi să-ţi deschizi poarta volniciilor şi a bogăţiilor, nu ai decât să vii să-l cauţi pe bătrânul tău la Bagdad. Ai să săvârşeşti pe-aici câteva isprăvi de seamă şi îţi făgăduiesc să capăt pentru tine hatârurile califului, un cin vrednic de tine şi de prietenia noastră, şi o slujbă tot atât de făloasă ca şi a mea.

Vino, dar, copilul meu, vino la mine şi bucură-mi inima cu tovărăşia ta mult-dorită!
Şi pacea lui Allah şi binecuvântarea lui fie cu tine, ya Ali!"

După ce Ali Argint-Viu citi scrisoarea de la Ahmad-cel-Hoţoman, mai-marele său, se cutremură de bucuriei şi de tulburare, şi, vânturându-şi bastonul cel lung într-o mână şi scrisoarea în cealaltă mână, trase un danţ turbat pe treptele havuzului, zborşindu-se la babele şi la cerşetorii dimprejur. Pe urmă sărută de nenumărate ori scrisoarea, ducând-o apoi la frunte; şi îşi deschise brâul de piele şi îl goli de toţi galbenii în mâinile apagiului, drept mulţumire pentru vestea cea bună şi pentru osteneală. Şi plecă fără de zăbavă în odaia de sub pământ, la haidamacii lui ca să le vestească plecarea-i grabnică la Bagdad.
Când se văzu în mijlocul lor, le spuse:
— Copiii mei, vă las să vedeţi unul de altul!
Atunci ciracul cel mai apropiat strigă:
— Ce spui, stăpâne? Au vrei să ne laşi?
El răspunse:
— Norocul meu mă aşteaptă la Bagdad, în mâinile părintelui meu, Ahmad-cel-Hoţoman!
El spuse:
— Clipa-i tare grea acuma pentru noi! Zahereaua noastră-i goală! Şi fără tine, ce-avem să ne facem?
EI răspunse:
— Chiar mai înainte de-a ajunge la Bagdad, de îndată ce voi intra în Damasc, am să izbutesc eu să dobândesc ceva, ca să vă trimit să răzbiţi nevoile. Fiti dar fără de teamă, copiii mei!
Pe urmă se dezbrăcă de hainele cu care era îmbrăcat, spălă după sfânta datină şi puse pe el o cămaşă lungă, strânsă peste mijloc, o rantie mare de călătorie, cu mâneci largi, înfipse la sileaf două hangere şi un jungher îşi împodobi capul cu un fes straşnic şi luă în mână o lancie năprasnică, lungă de patruzeci şi doi de coţi, făcută din reteveie de bambus ce se puteau strânge unul în altul după vrere. Pe urmă, sări în spinarea calului şi se duse.
Nici nu iesi bine din Cairo, că şi dete ochii cu…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci şi doua noapte

Spuse:

Nici nu ieşi bine din Cairo, că şi dete ochii cu o caravană, de care se apropie şi la care se alipi, aflând că se îndrepta către Damasc şi Bagdad. Caravana aceea era caravana starostelui neguţătorilor din Damasc, om putred de bogat, care se întorcea de la Mecca şi se ducea în ţara lui. Or, Ali, care era tânăr, frumos şi fără pic de barbă pe obraz, plăcu până peste poate şi starostelui neguţătorilor, şi cămilarilor, şi catârgiilor, şi ştiu, ferindu-i de feluritele necazuri la vreme de noapte, să şi-i îndatoreze cu multe, ocrotindu-i împotriva hoţilor beduini şi a leilor din pustie: aşa încât, când ajunseră la Damasc, toţi îşi arătară mulţumirea, cinstindu-l fiecare cu câte cinci dinari; iar starostele neguţătorilor îi dărui o mie de dinari. Şi Ali, care nu-şi uitase de soţii lui din Cairo, nu pregetă să le trimită toţi banii, nepăstrând pentru sine decât atâta cât îi era de trebuinţă ca să-şi urmeze drumul şi să ajungă într-un sfârşit la Bagdad!

Şi iată aşa îşi lăsă ţara de baştină Ali Argint-Viu, ca să se ducă la Bagdad, să-şi caute norocul în mâinile lui Ahmad-cel-Hoţoman, părintele său, căpetenia de zamparagii de odinioară.

De cum ajunse la Bagdad, începu să caute casa prietenului său şi întrebă mai mulţi inşi, care ori nu ştiură, ori nu voiră să i-o arate. Şi, în felul acesta, ajunse într-o piaţă, numită Ali-Nafz unde văzu nişte ţânci ce se jucau între ei, sub căpitănia unuia, mai mic decât toţi, şi pe care ei îl strigau Mahmud stârpitura. Şi plodul acela era chiar Mahmud-Stârpitură, copilul surorii isteţei Zeinab, cea măritată. Şi Ali Argint-Viu gândi în sine: „Ya-Ali, ştirile despre oameni se capătă de la copiii lor!” Şi numaidecât, ca să-i momească pe ţânci, se duse la prăvălia unui neguţător de zaharicale şi cumpără o bucată mare de halva cu susan şi cu zahăr; pe urmă se apropie de ţâncii care se zbenguiau şi strigă:

— Care vrea halva caldă încă?

Ci Mahmud-Stârpitură nu-i lăsă pe copii să se apropie de Ali; veni numai el dinaintea lui şi îi zise:

— Dă-mi halvaua!

Atunci Ali îi dete calupul de halva şi, totodată, îi strecură în mână un bănuţ de argint. Dar, când văzu argintul, Stârpitură, gândind că i-l dăruia spre a-l ispiti şi a-l strica, ţipă:

— Cară-te de-aici! Eu nu mă vând. Eu nu mă ţin de ticăloşii! Întreabă-i şi pe ceilalţi, şi-ai să vezi!

Argint-Viu, care nici cu gândul nu gândea atunci la ticăloşii ori la alte asemenea, îi spuse puşlamalei aceleia micuţe:

— Copile dragă, ceea ce ţi-am dat este preţul pentru o întrebare pe care vreau să ţi-o pun; şi te plătesc aşa, pentru că oamenii de treabă plătesc totdeauna foloasele pe care le cer de la alţi oameni de treabă. Poţi tu să-mi spui unde-i casa mokaddemului Ahmad-cel-Hotoman?

Stârpitură răspunse:

— Dacă-i numai atâta, ceea ce îmi ceri este lucru lesne! Am să merg înaintea ta şi, când am să ajung la casa lui Ahmad-cel-Hoţoman, am să apuc o piatră cu degetele mele desculţe şi am s-o arunc înspre poartă. În felul acesta, nimeni n-are să vadă că eu ţi-am arătat unde şade. Iar tu ai să afli aşa care-i casa lui Ahmad-cel-Hoţoman!

Şi, într-adevăr, o luă la fugă înaintea lui Argint-Viu şi, după un timp, apucă o piatră, cu degetele de la picior, şi o aruncă pe furiş înspre poarta unei case! Şi Argint-Viu, minunându-se de grija, de deşteptăciunea, de iscusinţa, de neîncrederea şi de dibăcia pezevenghiului, strigă:

— Inşallah, ya Mahmud, în ziua când şi eu am să fiu numit căpitan de străji ori vătaf de agii, pe tine am să te aleg cel dintâi între voinicii mei!

Pe urmă Ali bătu la poarta lui Ahmad-cel-Hoţoman.

Când Ahmad-cel-Hoţoman auzi bătăile în poartă, sări în picioare, tulburat cum nu se mai poate, şi răcni către Spinare-de-Cămilă, ajutorul său:

— O, Spinare-de-Cămilă, dă fuga de-i deschide celui mai frumos dintre feciorii oamenilor! Cel care bate la poartă nu-i altul decât ciracul meu de odinioară, din Cairo, Ali Argint-Viu! Îl cunosc după cum bate!

Şi Spinare-de-Cămilă nu se mai îndoi o clipă că acela care se afla la poartă n-ar fi chiar Ali Argint-Viu, şi sări să-i deschidă şi să-l aducă la Ahmad-cel-Hoţoman. Şi cei doi prieteni de odinioară se îmbrăţişară cu drag; iar Ahmad-cel-Hoţoman, după cele dintâi dovezi de bucurie şi după salamalecurile de cuviinţă, îl duse dinaintea celor patruzeci de străjeri ai lui, care îi urară bun venit ca unui frate al lor. După care, Ahmad-cel-Hoţoman îl îmbrăcă într-o mantie strălucită si-i spuse:

— Atunci când califul m-a căftănit agă de-a Dreapta lui şi mi-a dat hainele pentru oamenii mei, am pus de-o parte pentru tine mantia aceasta, gândind că într-o zi ori alta am să mă întâlnesc iar cu tine!

Pe urmă îl pofti să stea jos între ei, la locul de cinste; şi porunci să se dea un ospăţ îmbelşugat, ca să sărbătorească venirea lui Ali; şi toţi începură să mănânce, să bea şi să se veselească, cât ţinu noaptea aceea!

A doua zi de dimineaţă, cum tocmai era vremea ca Ahmad să se ducă la divan în fruntea celor patruzeci ai lui, îi spuse prietenului său Ali:

— Ya Ali, trebuie să fii cu mare grijă la începutul şederii tale în Bagdad. Fereşte-te, dar, să nu care cumva să ieşi în cetate, ca să nu tragi asupra-ţi luarea-aminte a locuitorilor de aici, care-s tare sâcâitori! Nu cumva să crezi că Bagdadu-i Cairo! Bagdadul este cetatea de scaun a califului, şi iscoadele mişună pe-aici cum mişună în Egipt muştele, iar puşlamalele şi ticăloşii foiesc ca pe acolo gâştele şi broaştele!

Şi Ali Argint-Viu răspunse:

— O, părinte al meu, oare am venit la Bagdad ca să mă închid ca o fecioară între pereţii unei case?

Ahmad însă îl îndemnă să aibă răbdare, şi plecă la divan în fruntea arcaşilor lui.

Şi Ali Argint-Viu…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci şi treia noapte

Spuse:

Şi Ali Argint-Viu avu răbdare să stea închis vreme de trei zile în casa prietenului său. Într-a patra zi însă îşi simţi inima zburlită şi pieptul apăsat, şi îl întrebă pe Ahmad dacă nu cumva a venit ceasul pentru el să înceapă isprăvile care să-l facă vestit şi care să-l ridice la bunăvoinţa califului! Ahmad răspunse:

— Tot lucrul la vremea lui, fiule. Lasă-mi mie toată sarcina de a mă îngriji de tine şi de a-i vorbi califului despre tine, mai înainte chiar ca tu să săvârşeşti vreo ispravă.

Dar, de cum plecă Ahmad-cel-Hoţoman, Argint-Viu nu-şi mai putu afla locul şi îşi zise: „Mă duc numai aşa, să răsuflu oleacă şi să-mi răcoresc pieptul!” Şi ieşi din casă şi porni să străbată uliţele Bagdadului, trecând dintr-un loc în altul şi oprindu-se din când în când pe la vreo prăvălie cu dulciuri ori pe la vreo prăvălie cu de-ale gurii, ca să mănânce vreo bucăţică ori să înfulece vreo plăcintă de foi. Şi iacătă că zări un alai de patruzeci de arapi îmbrăcaţi în mătase roşie, pe cap cu nişte tichii înalte de pâslă albă şi înarmaţi cu iatagane de oţel. Mergeau doi câte doi, rânduiţi frumos, iar în urma lor, călare pe un catâr înfotăzat falnic, purtând pe cap un coif de aur împodobit cu un porumbel de argint şi îmbrăcată cu o cămaşă de zale de

oţel, venea în toată slava şi strălucirea ei căpităneasa porumbeilor, Dalila-cea-Vicleană!

Tocmai ieşea de la divan şi se întorcea la han. Dar, când trecu pe dinaintea lui Ali Argint-Viu, pe care nu-l cunoştea şi care nici el n-o cunoştea, bătrâna fu izbită de frumuseţea, de tinereţea, de mijlocelul cel subţire, de boiul zarif, de înfăţişarea ispitită şi mai cu seamă de asemănarea lui la privire cu Ahmad-cel-Hoţoman, neprietenul ei. Şi pe dată îi şopti o vorbă unuia dintre arapi, care se şi duse să iscodească în taină pe la neguţătorii din suk despre numele şi despre rosturile frumosului flăcău; ci nimeni nu ştiu să-i spună nimic, încât, atunci când ajunse în foişorul ei de la han, Dalila o chemă pe fiică-sa Zeinab şi îi ceru să-i aducă tipsia cu nisipurile de prorocit; pe urmă adăugă:

— Fata mea, am văzut în suk un tinerel atâta de frumos, încât până şi frumuseţea şi l-ar alege de prieten! Ci, o, fata mea, privirea lui seamănă tare ciudat cu privirea vrăjmaşului nostru Ahmad-cel-Hoţoman! Şi tare mă tem că străinul acela, pe care nimeni din suk nu-l cunoaşte, să nu fi venit la Bagdad ca să ne facă vreun pocinog! Drept care vreau să cercetez în privinţa lui tipsia mea de ghicit!

La cuvintele acestea, scutură nisipul, după datina cabalistică, bombănind nişte vorbe talismanice şi citind de la coadă către cap nişte rânduri ebraice; pe urmă făcu pe o zăloagă de farmece nişte socoteli cu cifre şi cu litere algebrice şi alchimistice şi, întorcându-se către fiică-sa, îi spuse:

— O, fata mea, tinerelul cel frumos se cheamă Ali Argint-Viu din Cairo! Este prietenul vrăjmaşului nostru Ahmad-cel-Hoţoman, care nu l-a adus la Bagdad decât ca să ne facă vreo pehlivănie şi să se răzbune aşa de ponosul pe care i l-ai adus când l-ai îmbătat şi ai luat hainele lui şi ale celor patruzeci ai lui! De altmintrelea, şade chiar în casa lui Ahmad-cel-Hoţoman!

Ci fiică-sa Zeinab îi răspunse:

— O, maică, şi mai cam ce-o fi la urma-urmei? Au nu vezi că prea te-ai speriat de tinerelul acela?

Ea răspunse:

— Tipsia de nisip mi-a mai arătat, pe deasupra, că norocul tinerelului este mai presus, şi încă cu mult, ca norocul meu şi al tău!

Ea spuse:

— O să vedem noi, o, maică!

Şi se şi îmbrăcă în rochia ei cea mai frumoasă, după ce îşi înmuie privirile cu beţişorul ei de kohl şi îşi împreună sprâncenele cu unsoarea ei neagră şi înmiresmată, şi plecă să încerce a da de tânărul nostru.

Şi începu să străbată agale sukurile din Bagdad, legănându-şi şoldurile şi rotindu-şi ochii sub iaşmac, şi aruncând priviri zdrobitoare de inimi, cu zâmbete către unii, cu făgăduieli tainice către alţii, cu fandoseli, cu marghioleli, cu fiţe, cu întrebări din ochi, cu chemări din sprâncene, cu ucideri din gene, cu sunări din brăţări, cu zvoană din zingălăi şi cu jar din toate lăuntrurile-i, până ce îl întâlni, dinaintea tejghelei unui neguţător de chenafa, chiar pe Ali Argint-Viu, pe care îl cunoscu numaidecât după frumuseţea lui. Atunci se apropie de el şi, ca din greşeală, îl izbi cu umărul de-l clătină din loc şi, parcă necăjită că-l lovise, îi spuse:

— Trăiască orbii, o, bine-văzătorule!

La cuvintele acestea, Ali Argint-Viu se mulţumi să zâmbească, uitându-se la codana ale cărei priviri îl şi străpungeau dintr-o parte în cealaltă, şi răspunse:

— Oh, că frumoasă mai eşti, o, fetiţo! A cui eşti?

Ea, de sub iaşmac, îşi închise pe jumătate ochii cei minunaţi şi răspunse:

— A oricărei făpturi frumoase care să semene cu tine!

Argint-Viu întrebă:

— Eşti măritată ori eşti fată?

Ea răspunse:

— Măritată, spre norocul tău!

El spuse:

— Atunci, mergem la tine ori la mine?

Ea răspunse:

— Aş vrea mai degrabă la mine! Află că sunt măritată cu un negustor; şi sunt fata unui negustor. Şi astăzi, pentru întâia oară am putut să ies şi eu din casă, dat fiind că soţul meu are să lipsească o săptămână. Or eu, de îndată ce a plecat soţul, am vrut să mă veselesc şi i-am spus slujnicei mele să-mi gătească nişte bucate gustoase. Dar, întrucât bucatele cele mai gustoase nu pot fi dulci decât în tovărăşia prietenilor, am ieşit din casă să caut pe vreunul frumos şi binecrescut, cum eşti tu, ca să-l poftesc la masa mea şi să-şi petreacă noaptea cu mine! Şi te-am văzut, şi dragostea ta mi-a pătruns în inimă. Vei binevoi oare să-mi bucuri sufletul, să-mi alini inima şi să primeşti a mânca o îmbucătură la mine?

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci şi patra noapte

Spuse:

…să primeşti a mânca o îmbucătură la mine?

El răspunse:

— Când eşti poftit, nu poţi să nu primeşti!

Atunci fata o luă înaintea lui, iar el se ţinu după ea, din uliţă în uliţă, mergând în urmă-i la oarecare depărtare.

Or pe când păşea în felul acesta pe urmele ei, Ali gândea: „Ya Ali, ce nesocotinţă săvârşeşti, străin nou venit aici cum eşti! Cine ştie de nu te dai pradă mâniei soţului, care ar putea să cadă asupra ta deodată în vreme ce dormi, şi, ca să se răzbune pe tine, să-ţi reteze ce ai mai scump! Şi, de altfel, un înţelept a spus: «Acela care se dedă dezmăţului într-o tară străină în care se află ca oaspete va fi pedepsit de Găzduitorul-cel-Mare!» Mai cuminte ar fi, aşadar, pentru tine, să-ţi ceri iertare cuviincios de la ea, spunându-i câteva cuvinte drăguţe.” Se prilejui, deci, de o clipă când se aflau într-un loc mai îngust, se apropie de fată şi îi spuse:

— O, tinerico, na, ia dinarul acesta, şi să lăsăm pe altă dată întâlnirea noastră!

Ea răspunse:

— Pe Numele-cel-mai-de-seamă! trebuie numaidecât să-mi fii oaspete astăzi, căci niciodată nu m-am simţit atât de dornică de zbeg şi de bucurii ca acuma!

Atunci el o urmă şi ajunse cu ea în faţa unei case mari, la o usă încuiată cu un zăvor vârtos de lemn.

Şi tânăra se prefăcu a căuta în rochia ei cheia ca să descuie, pe urmă strigă, descumpănită:

— Ia uite că mi-am pierdut cheia! Acuma cum să fac să descui poarta?

Pe urmă se prefăcu a-şi lua seama şi îi spuse:

— Deschide-o tu!

El spuse:

— Cum aş putea să deschid un zăvor, fără cui şi fără lacăt? Nu pot să mă hotărăsc nici să-l descui cu de-a sila!

Drept orice răspuns, ea îi aruncă pe sub iaşmac două ocheade care îi descuiară lui Ali toate zăvoarele cele mai ascunse; pe urmă adăugă:

— Nu trebuie decât să-l atingi, şi are să se şi descuie!

Şi Argint-Viu puse mâna pe zăvorul de lemn, iar Zeinab bolborosi asupra lui numele mamei lui Moise! Şi pe dată zăvorul se trase la o parte şi uşa se deschise. Intrară amândoi, şi fata îl duse într-o sală plină cu arme scumpe şi acoperită cu chilimuri alese, unde îl pofti să ia loc. Şi, fără a mai zăbovi, aşternu masa şi, aşezându-se lângă el, începu să mănânce cu el şi să-i dea ea însăşi îmbucăturile în gură, pe urmă să bea cu el şi să se veselească, ci fără a-i îngădui s-o atingă ori să-i fure vreun sărut ori vreo ciupitură măcar sau vreo muşcătură cât de cât; căci, de fiecare dată când Ali se apleca dând s-o sărute, ea îşi punea repede mâna între obrazul ei şi buzele tânărului, şi sărutarea flăcăului nu-i atingea în felul acesta decât mâna. Şi, la ghesurile lui, Zeinab răspundea:

— Plăcerea nu-i deplină decât noaptea!

Masa se încheie în felul acesta; şi se ridicară să se spele pe mâini, şi ieşiră la puţul din curte; şi Zeinab vru să tragă cu mâinile ei funia şi roata, şi să scoată ciutura din fundul fântânii; ci deodată scoase un ţipăt şi se aplecă peste ghizduri, bătându-se în piept şi frângându-şi braţele, pradă unei deznădejdi amarnice; şi Argint-Viu o întrebă:

— Ce-ai păţit, o, tu, ochi al meu?

Ea răspunse:

— Inelul meu de rubin, care-mi era prea larg pe deget, mi-a alunecat şi a căzut în adâncul fântânii. Soţul meu mi l-a cumpărat ieri, pe cinci sute de dinari! Iar eu, văzând că e prea larg, l-am înţepenit cu nişte ceară! Da degeaba, că uite că mi-a căzut aici!

Pe urmă adăugă:

— Am să mă dezbrac numaidecât şi am să mă bag în fântână, care nu-i adâncă, să-mi caut inelul! Întoarce-te, dar, cu faţa la perete, ca să pot să mă dezbrac!

Ci Argint-Viu răspunse:

— Ce ocară ar fi pentru mine, o, stăpână a mea, dacă as îndura să cobori tu în fântână, cu mine de faţă! Mă bag eu să-ţi caut inelul!

Şi se şi dezbrăcă, apucă cu mâinile amândouă funia din fâşii de palmier de pe vârtej şi se lăsă cu ciutura în adâncul fântânii. Când ajunse în apă, dete drumul funiei şi se cufundă să caute inelul; iar apa îi ajungea până la umeri, rece şi neagră în beznă. Şi, în clipita aceea, Zeinab-cea-Isteaţă trase iute ciutura în sus si-i strigă lui Argint-Viu:

— Acum poţi să-l chemi în ajutor pe prietenul tău, Ahmad-cel-Hoţoman!

Şi plecă din casa aceea fără a mai zăbovi, ducând cu ea şi hainele lui Argint-Viu. Pe urmă, fără să mai închidă poarta după ea, se întoarse la maică-sa.

Or, casa în care Zeinab îl ademenise pe Argint-Viu era casa unui emir divanit, care se afla plecat din cetate pentru nişte treburi. Încât, atunci când se întoarse acasă şi când văzu uşa deschisă, fu încredinţat că în casa lui intrase vreun hoţ, aşa că îşi strigă rândaşul şi începu să cerceteze peste tot; ci, văzând că nimica nu lipsea şi că nu era nici urmă de vreun hoţ, se linişti cu totul. Pe urmă, vrând să-şi facă spălările cele după sfânta datină, îi spuse rândaşului:

— Ia ulciorul şi du-te de-l umple cu apă proaspătă din fântână!

Şi sluga se duse la fântână şi coborî ciutura şi, când socoti că s-a umplut, dete s-o tragă în sus; ci băgă de seamă că e cumplit de grea. Atunci se uită în fântână şi văzu, stând pe ciutură, un fel de umbră neagră, care gândi să fie vreun efrit! Atunci dete drumul funiei şi, înfricoşat, o luă la fugă ţipând:

— Ya sidi, în fântâna noastră este un efrit! Stă în ciutură!

Atunci emirul îl întrebă:

— Şi cum e?

El spuse:

— Este năprasnic şi negru! Şi grohăie ca un porc!

Şi emirul îi spuse:

— Fugi degrabă şi caută patru dascăli cititori de *Coran*, ca să vină şi să citească din *Coran* asupra acestui efrit şi să-l descânte.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci şi cincea noapte

Spuse:

…ca să vină şi să citească din *Coran* asupra acestui efrit şi să-l descânte.

Şi grăjdarul dete fuga să-i aducă pe dascălii cititori din *Coran*, care se aşezară împrejurul fântânii şi începură să rostească suralele alungătoare de demoni, în vreme ce grăjdarul şi stăpânul său trăgeau de funie şi scoteau ciutura din puţ. Şi toţi, peste măsură de înfricoşaţi, îl văzură pe efritul cu pricina, care nu era altul decât Ali Argint-Viu, cum sare în picioare afară din ciutură, strigând:

— Allahu akbar!

Şi cei patru dascăli îşi ziseră:

— Ăsta-i un efrit dintre cei drept-credincioşi, de vreme ce rosteşte Numele!

Emirul însă pricepu numaidecât că era un om ca toţi oamenii, şi îi spuse:

— Nu cumva eşti vreun hoţ?

El răspunse:

— Nu, pe Allah! da sunt un biet păcătos! Adormisem pe ţărmul Tigrului, şi am visat ceva; când m-am trezit şi am băgat de seamă că am păţit ocara, am intrat în apă să mă spăl; da o volbură m-a dus la fund şi un vârtej de valuri m-a împins prin pânza de apă de sub pământ până în fântâna aceasta, unde mă aştepta norocul şi izbăvirea prin mijlocirea ta!

Emirul nu se îndoi nicio clipită de adevărul spuselor lui Ali şi zise:

— Totul se împlineşte după cum a fost scris!

Şi îi dete o mantie veche de-a lui să se acopere, şi îl lăsă să plece, căinindu-l pentru şederea în apa rece din fântână.

Când Argint-Viu ajunse acasă la Ahmad-cel-Hoţoman, unde era mare îngrijorare din pricina lui, şi povesti ce păţise, tare îşi mai râseră de el, mai cu seamă Ayub Spinare-de-Cămilă, care îi spuse:

— Pe Allah! cum de-ai putut să fii căpitan de hoţi la Cairo şi să te laşi înşelat şi jefuit la Bagdad de-o fetişcană?

Iar Hassan-cel-Pehlivan, care tocmai se afla în ospeţie la soţul lui, îl întrebă pe Argint-Viu:

— O, biet egipteanule, cunoşti baremi numele fetişcanei care te-a amăgit, şi ştii cine-i ea şi a cui fată este?

El răspunse:

— Da, pe Allah! este fata unui negustor şi soţia unui negustor! Da cum o cheamă nu mi-a spus!

La cuvintele acestea, Hassan-cel-Pehlivan izbucni într-un hohot de râs năprasnic şi zise:

— Păi să-ţi spun eu! Aceea pe care o socoţi femeie măritată este fată mare, pun mâna-n foc! Şi numele ei este Zeinab! Şi nu e fata niciunui negustor, ci-i fata Dalilei-celei-Viclene, căpităneasa porumbeilor noştri călători! Ea şi cu maică-sa ar putea să învârtească tot Bagdadul pe degetul lor cel mic, ya Ali! Şi tot ea-i şi cea care şi-a făcut râs de mai-marele tău şi l-a lăsat fără ţoale, şi pe el şi pe cei patruzeci pe care-i vezi colea!

Şi cum Ali Argint-Viu cugeta adânc, Hassan-cel-Pehlivan îl întrebă:

— Ce gândeşti acuma să faci?

El răspunse:

— Să mă însor cu ea! Căci, cu toate câte-au fost, mi-i amarnic de dragă!
Atunci Hassan îi spuse:
— Apoi dacă-i aşa, copile dragă, am să-ţi spun eu ce să faci, căci, fără de mine, poţi de la bun început să dai uitării un gând atâta de năstruşnic, să-ţi faci jurământul de lepădare şi să-ţi molcomeşti sufletul în privinţa fetişcanei celei dulci!
Argint-Viu strigă:
— Ya Hassan, ajută-mă şi sfătuieşte-mă!
El îl spuse:
— Cu toată inima! ci numai cu învoiala ca de acuma înainte să nu mai bei decât din palma mea şi să nu mai umbli decât sub flamura mea! Iar eu, dacă-i aşa, îţi făgăduiesc biruinţa în ceea ce gândeşti şi împlinirea dorurilor tale!
El răspunse:
— Ya Hassan, sunt copilul şi ucenicul tău!
Atunci Pehlivanul îi spuse:
— Începe dar de te dezbracă!
Şi Argint-Viu aruncă de pe el mantia cea veche şi rămase gol-goluţ!
Atunci Hassan-cel-Pehlivan luă un vas plin cu smoală şi o pană de găină, şi înnegri tot trupul lui Argint-Viu şi toată faţa, aşa de bine încât îl făcu să semene întocmai cu un arap; pe urmă, ca să desăvârşească asemănarea, îi zugrăvi cu un roşu aprins buzele şi marginile pleoapelor, îl lăsă să se usuce oleacă, îi ascunse sub un ştergar prea-cinstita moştenire de la tătâne-său, pe urmă îi zise:
— Iacătă-te preschimbat într-un arap, ya Ali! Şi tot aşa ai să te faci acuma bucătar. Află că bucătarul Dalilei, cel care găteşte bucatele pentru Dalila, pentru Zeinab, pentru cei patruzeci de arapi şi pentru cei patruzeci de câini din neamul câinilor ciobăneşti ai lui Soleiman, este, ca şi tine, un negru! Ai să te duci să cauţi a-l întâlni şi ai să vorbeşti cu el în graiul negrilor şi, după salamalecuri, ai să-i spui: „Multă vreme-i, o, frate arapule, de când n-am mai băut laolaltă acea minunată *buzà*, băutura noastră, şi n-am mai mâncat chebap de miel! Hai să ne cinstim acuma!” El are să-ţi răspundă că îndatoririle şi grijile bucătăriei nu-i îngăduie, şi are să te poftească la bucătăria lui! Tu atunci, acolo, ai să încerci să-l îmbeti şi să-l iscodesti ce fel de bucate, şi câte bucătăreşte el pentru Dalila şi fiică-sa, şi ce dă de mâncare celor patruzeci de negri şi celor patruzeci de câini, şi în ce loc se află cheile de la bucătărie şi de la haznaua cu zaherea, şi despre tot! Şi el are

să-ţi spună tot! Întrucât un om beat nu mai tăinuieşte nimic din cele despre care n-ar pomeni nimic atunci când nu este beat. De cum ai să scoţi de la el toate acele amănunte, ai să-l adormi cu nişte banj, ai să te îmbraci cu hainele lui, ai să înfigi cuţitoaiele lui la chimirul tău, ai să iei coşul lui de cumpărături, ai să te duci la suk să cumperi carne şi legume, ai să te întorci la bucătărie, ai să te duci apoi pe la prăvălii să iei cele ce-ţi mai trebuie, unt, ulei, orez şi alte asemenea lucruri, ai să găteşti mâncărurile după învăţătura căpătată, ai să le pui frumos în farfurii, ai să amesteci în ele banjul, şi ai să te duci să le dai Dalilei, fiică-sii, celor patruzeci de arapi şi celor patruzeci de câini, pe care în felul acesta ai să-i adormi. Atunci, ai să-i despoi pe toţi de haine şi de tot ce au pe ei, şi ai să aduci totul la mine. Ci dacă, ya Ali, râvneşti să ajungi a o dobândi pe Zeinab de soţie, mai trebuie, pe deasupra, să pui mâna şi pe cei patruzeci de porumbei călători ai califului, să-i închizi într-o colivie şi să-i aduci la mine.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci şi şasea noapte

Spuse:

…să pui mâna şi pe cei patruzeci de porumbei călători ai califului, să-i închizi într-o colivie şi să-i aduci la mine.

Auzind acestea, Ali Argint-Viu, drept orice alt răspuns, îşi duse mâna la frunte şi, fără a rosti o vorbă, plecă să-l caute pe bucătarul cel negru. Dete de el în suk şi, după salamalecurile de bun-întâlniş, îl pofti să bea *buzà*. Bucătarul însă îi răspunse că nu are vreme şi îl pofti pe Ali să-l însoţească la foişor. Acolo, Argint-Viu făcu întocmai precum îl învăţase Hassan-cel-Pehlivan şi, de îndată ce îşi îmbătă gazda, îl iscodi despre mâncărurile zilnice. Bucătarul răspunse:

— O, frate arape, în fiecare zi, ca masă de prânz, trebuie să gătesc pentru Sett Dalila şi Sett Zeinab cinci feluri osebite şi de culori osebite; şi tot atâtea feluri ca masă de seară. Ci astăzi mi-au poruncit să mai gătesc două tăvi pe deasupra. Încât uite colea felurile pe care trebuie să le gătesc de prânz: linte, mazăre, o tocană de berbec cu sos şi nişte sorbet de trandafir; iar tăvile cele două cerute pe deasupra, acelea-s una cu nişte orez cu miere şi cu safran, iar alta cu boabe de granată cu migdale descojite, cu zahăr şi cu frişcă şi mirodenii!

Ali îl întrebă:

— Şi cum le aşterni de obicei masa stăpânelor tale?

El răspunse:

— Le aştern masa osebit fiecăreia.

El întrebă:

— Da celor patruzeci de negri?

El răspunse:

— Le dau bob fiert şi legume fierte cu unt şi cu ceapă, şi, ca băutură, o cană cu *buzà!* E de-ajuns pentru ei!

El întrebă:

— Da câinilor?

El răspunse:

— Câinilor le dau trei uncii de carne fiecăruia şi oasele care rămân de la masa stăpânelor mele!

După ce află toate astea, Argint-Viu amestecă repede nişte banj în băutura bucătarului care, cum o sorbi, cum se şi prăbuşi pe jos ca un bivol negru. Atunci Argint-Viu înşfacă cheile care erau agăţate într-un cui, şi cunoscu cheia de la bucătărie după foiţele de ceapă şi după fulgii lipiţi pe ea, iar cheia de la cămară o cunoscu după uleiul şi după untul cu care era unsă. Şi plecă să ia ori să cumpere toate câte îi erau de trebuinţă ca să gătească şi, călăuzit de pisica bucătarului, care până şi ea fu amăgită de asemănarea lui Ali cu stăpânul ei, se vântură prin toată casa, de parcă acolo ar fi locuit de când era copil, găti bucatele, aşternu mesele şi le dete să mănânce Dalilei, fiică-sii Zeinab, arapilor şi câinilor, după ce le puse în mâncare banjul, fără ca să fi băgat de seamă careva schimbarea bucătarului ori a bucatelor. Şi-aşa!

Când Argint-Viu văzu că toată lumea din foişor adormise, ca urmare a înghiţirii banjului, o dezbrăcă mai întâi pe bătrână şi o găsi peste măsură de urâtă şi în totului-tot îngreţoşătoare. Îi luă, aşadar, hainele de fală şi coiful, şi trecu în odaia frumoasei Zeinab, pe care o îndrăgise şi pentru care săvârşea acel furtişag. O lăsă goală-goluţă şi o găsi minunată, şi vrednică de râvnit, şi îngrijită, şi curată, şi dulce mirositoare; ci, fiind el băiat foarte la locul lui, nu vroi să se bucure de ea fără buna ei voie, şi se mulţumi numai să-i cerceteze pielea, ca să-i poată cântări mai bine preţul viitor, şi ca tărie, şi ca dulceaţă, şi ca fierbinţeală, şi ca simţire; şi anume spre a cerceta mai bine această însuşire din urmă, o gâdili la tălpi şi văzu, după năprasnica zvâcnitură de picior cu care fata îl plesni, că era peste măsură de simţitoare. Atunci, încredinţat în felul acesta despre firea ei, îi luă hainele şi se duse să-

i despoaie şi pe arapi; pe urmă, se sui pe terasă, intră în porumbar şi înhăţă toţi porumbeii pe care îi puse într-o colivie şi, liniştit, fără a mai închide uşile, se întoarse acasă la Ahmad-cel-Hoţoman, unde îl aştepta Hassan-cel-Pehlivan, căruia îi duse toată prada, precum şi porumbeii. Iar Hassan-cel-Pehlivan, minunat de iscusinţa lui, îl firitisi şi îi făgădui sprijin ca s-o dobândească pe Zeinab de soţie.

Estimp, Dalila-cea-Vicleană se trezi cea dintâi din somnul în care o cufundase banjul. Îi trebui o bună bucată de vreme până ce să-şi vină de-a binelea în simţiri; ci, când pricepu că fusese adormită, sări în picioare, se îmbrăcă cu hainele-i obişnuite de femeie bătrână şi dete fuga întâi şi-ntâi la porumbărie, pe care o găsi goală-goluţă de toţi porumbeii. Coborî atunci în curtea hanului şi îşi văzu câinii cum mai dormeau încă, întinşi ca morţi în cuştile lor. Îi căută apoi pe negri, şi-i găsi cufundaţi în somn, şi tot aşa şi pe bucătar. Atunci alergă, mânioasă cum nu se mai poate, în odaia fiică-sii Zeinab, şi o găsi şi pe fată adormită, goală toată, cu o bucată de hârtie agăţată la gât cu un firicel. Despături hârtia şi citi slovele acestea: „Eu, Ali Argint-Viu din Cairo, şi nimeni altul decât eu, sunt îndrăzneţul, neînfricatul, iscusitul şi dibaciul făptaş al acestei ispràvi!” Văzând cele scrise, Dalila gândi: „Cine ştie dacă afurisitul ăsta nu i-o fi spart lăcăţelul!”

Şi se aplecă degrabă asupra fiică-sii, o cercetă şi văzu că lăcăţelul era neatins. Faptul o mai alină oleacă şi o hotărî s-o trezească pe Zeinab, dându-i să răsufle un leac împotriva banjului. Pe urmă îi povesti fetei tot ce se petrecuse şi adăugă:

— O, fata mea, se cade totuşi să-i fii recunoscătoare acestui Argint-Viu că nu ţi-a spart lăcăţelul, când i-ar fi fost atâta de lesne! În loc să-ţi crunteze porumbiţa, s-a mulţumit să ia porumbeii califului. Ce să ne facem acuma?

Ci pe dată şi găsi un mijloc de a căpăta îndărăt porumbeii, şi-i spuse fiică-sii:

— Aşteaptă-mă aici! N-am să lipsesc mult.

Şi ieşi din foişor, şi se îndreptă către casa lui Ahmad-cel-Hoţoman, şi bătu la poartă.

Numaidecât Hassan-cel-Pehlivan, care era acolo, strigă:

— Asta-i Dalila-cea-Vicleană! O cunosc după cum bate. Dă fuga de-i deschide, ya Ali!

Şi Ali, însoţit de Spinare-de-Cămilă, se duse să-i deschidă Dalilei, care intră, cu chipul zâmbitor, şi se temeni dinaintea tuturor celor de faţă.

Or, Hassan-cel-Pehlivan, Ahmad-cel-Hoţoman şi toţi ceilalţi tocmai în clipa aceea se aflau tolăniţi pe jos în jurul mesei şi prânzeau, mâncând porumbei fripţi, cu castraveţi şi ridichi de lună. Încât, atunci când Dalila intră, Pehlivanul şi Hoţomanul se ridicară în cinstea ei şi îi spuseră:

— O, mătuşă plină de har, maică a noastră, ia şezi de mănâncă dimpreună cu noi din porumbeii aceştia! Ţi-am păstrat neatinsă partea ta de ospăţ!

La vorbele acestea, Dalila simţi lumea că se înnegurează dinaintea ochilor ei şi strigă:

— Au vouă nu vi-i pic de ruşine să furaţi şi să frigeţi porumbeii pe care califul îi preţuieşte mai mult chiar decât pe copiii lui?

Ei răspunseră:

— Păi cine-a furat porumbeii califului, o, maică a noastră?

Ea spuse:

— Egipteanul ăsta, Ali Argint-Viu!

Ali răspunse:

— O, mamă a frumoasei Zeinab, atunci când am fript porumbeii aceştia, habar n-am avut că sunt hulubi călători. Oricum ar fi, iacătă-l pe cel ce ţi se cuvine!

Şi îi întinse unul dintre porumbeii fripţi.

Atunci Dalila luă o bucăţică din aripa porumbelului, o duse la gură, gustă oleacă şi strigă:

— Pe Allah, porumbeii mei încă-s vii! Căci nu-i asta carnea lor! I-am hrănit cu boabe amestecate cu mosc şi i-aş cunoaşte numai după mireasma şi gustul cărnii lor!

La vorbele acestea ale Dalilei, toţi cei de faţă începură să râdă, iar Hassan-cel-Pehlivan îi zise:

— O, maică a noastră, porumbeii tăi se aflã în bună pază la mine! Şi mă învoiesc să ţi-i dau îndărăt, dar numai cu o înţelegere!

Ea zise:

— Vorbeşte, ya Hassan! Primesc de mai înainte orice vei cere; şi iacătă-mi capul dat în mâinile tale!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci şi şaptea noapte

Spuse:

— Vorbeşte, ya Hassan! Primesc de mai înainte orice vei cere; şi iacătă-mi capul dat în mâinile tale!

— Ei bine, dacă vrei să capeţi îndărăt porumbeii, nu ai decât să împlineşti dorinţa lui Ali Argint-Viu din Cairo, fruntea flăcăilor noştri!

Ea întrebă:

— Şi care-i este dorinţa?

El zise:

— Dorinţa lui este de a se însura cu fiică-ta Zeinab!

Ea răspunse:

— Asta-i o cinste şi pentru mine şi pentru ea! Pe capul şi pe ochii mei! Ci nu o pot sili pe fiică-mea să se mărite fără de voia ei. Dă-mi, aşadar, mai întâi porumbeii îndărăt! Căci nu cu furtişaguri se cuvine a o dobândi pe fata mea, ci cu drăgălăşeniile cele desfătătoare!

Atunci Hassan îi spuse lui Ali:

— Dă-i îndărăt porumbeii!

Argint-Viu îi dete Dalilei colivia. Dalila îi spuse:

— Acum, copile dragă, dacă doreşti cu adevărat să te uneşti în bună datină cu fata mea, nu cu mine trebuie să vorbeşti ci cu moşu-său, fratele meu Zoraik, neguţătorul de peşte prăjit. Întrucât el este ocrotitorul legiuit al fetei mele; şi nici eu, nici ea, nu putem nimic fără îngăduiala lui! Da îţi făgăduiesc că am să-i vorbesc despre tine fetei mele şi că am să stăruiesc pentru tine pe lângă Zoraik, fratele meu!

Şi plecă râzând, să-i povestească fiică-sii Zeinab cele ce se petrecuseră, şi cam cum o cerea Ali Argint-Viu de soţie, Şi Zeinab răspunse:

— O, maică a mea, din parte-mi n-am nimic împotriva acestei căsătorii; Ali este frumos şi drăguţ şi, pe deasupra, s-a purtat tare cuviincios faţă de mine, nesfarâmând ceea ce putea să sfarme pe când dormeam!

Dalila însă răspunse:

— O, fata mea, mi se pare că până o izbuti să te dobândească de la mosu-tău Zoraik, Ali are să-şi cam piardă mâinile şi picioarele, de nu cumva şi zilele, în amarnica încercare.

Si-atâta cu ele!

Estimp, Ali Argint-Viu îl întrebă pe Hassan-cel-Pehlivan:

— Da ia spune-mi, cine-i acel Zoraik şi unde se află prăvălia lui, ca să mă duc numaidecât la el s-o cer de soţie pe fata soră-sii!

Pehlivanul răspunse:

— Fiule, de-acuma poţi să-ţi faci mărturisirea de lepădare în privinţa frumoasei Zeinab, dacă socoţi s-o capeţi de la pehlivanul acela afurisit care se cheamă Zoraik! Află, dar, ya Ali, că bătrânul Zoraik, neguţător acuma de peşte prăjit, a fost odinioară căpitan de hoţi, vestit în tot Irakul pentru isprăvile lui, mai de pomină decât ale mele, ale tale şi ale fratelui nostru Ahmad-cel-Hoţoman! E un pungaş atâta de viclean şi de dibaci, că e în stare, fără a se mişca din loc, să găurească un munte, să şparlească toate stelele de pe cer şi să fure kohlul care împodobeşte ochiul lunii. Niciunul dintre noi nu se poate asemui cu el în viclenii, în răutăţi şi în tot felul de şiretlicuri. Dreptu-i că acuma s-a potolit şi că, lăsându-se de meseria de hoţ şi de căpitan de hoţi de odinioară, a deschis prăvălie şi s-a făcut neguţător de peşte prăjit. Da asta nu l-a silit nicidecum să nu-şi mai păstreze câte ceva din isteţiile-i de altădată. Încât, ya Ali, ca să pricepi câte ceva despre iscusinţa acestui hoţoman, n-am să-ţi povestesc decât cea mai proaspătă înşelăciune pe care a ticluit-o şi de care se slujeşte ca să aducă muşterii la prăvălia lui şi să-şi desfacă peştele. La mijlocul uşii de intrare de la prăvălia lui, a atârnat, de capătul unei sfori de mătase, o pungă cu o mie de dinari, averea lui toată, şi a pus pristavul să dea de ştire în tot sukul: „O, voi toţi, lotri din Irak, hoţomani din Bagdad, tâlhari din pustie, manglitori din Egipt, ascultaţi şi aflaţi! Şi voi toţi, ginni şi efriţi din văzduhuri şi de sub pământuri, ascultaţi şi aflaţi! Orişicine-orişicare va putea să şterpelească punga atârnată în prăvălia lui Zoraik, neguţătorul de peşte prăjit, a aceluia să fie pe bun drept!” Or, lesne poţi pricepe dacă după atare strigare muşteriii nu s-au grăbit să dea fuga şi să încerce să ciordească punga, cumpărând peşte; dar nici cel mai dibaci dintre ei n-a izbutit; căci vicleanul de Zoraik a meşteşugit o mahinărie întreagă, legată printr-o frânghie de punga acea agăţată. Or, punga, oricât de uşor ai atinge-o, pune în mişcare mahina întocmită dintr-un şir vuitor de clopoţei şi de zurgălăi, care fac atâta zarvă, încât Zoraik, dacă se află cumva prin fundul prăvăliei ori dacă e ţinut cu vorba de vreun muşteriu, aude zarva şi are vreme să-şi scape punga de la şterpeleală. Pentru aceasta nu are decât să se plece şi să ia o bucăţoaie de plumb dintr-un morman de asemenea bucăţoaie, pe care şi le-a grămădit la picioare, şi s-o zvârle din toate puterile după hoţ, sfărâmându-i fie o mână, fie un picior, ori zdrobindu-i chiar căpăţâna. Încât, ya Ali, te sfătuiesc să te laşi de gândul tău; altminteri, ai să fii ca acei inşi care se iau după câte o înmormântare şi se jelesc fără ca baremi să ştie numele celui mort. Nu poţi să te lupţi cu un hoţoman ca ăsta. Eu, în locul tău, aş uita-o şi pe Zeinab şi

însurătoarea cu ea; căci uitarea este începutul fericirii; şi cine a uitat un lucru, de-aci înainte poate să trăiască fără el!

După ce Ali Argint-Viu ascultă vorbele acestea ale înţeleptului Hassan-cel-Pehlivan, strigă:

— Nu, pe Allah! nu m-aş putea hotărî s-o uit vreodată pe fata aceea cu ochi întunecoşi, atâta de simţitoare şi de focoasă! Ar fi o ocară pentru un om ca mine! Se cuvine, dar, să mă duc să încerc a şterpeli punga şi, în felul acesta, să-l silesc pe lotrul cel bătrân să îngăduie însurătoarea mea, dându-mi fata în schimbul pungii!

Şi pe dată plecă să-şi cumpere nişte haine de fată şi se îmbrăcă în ele, după ce-şi alungi ochii cu kohl şi îşi vopsi degetele cu hennea. Pe urmă îşi trase sfios iaşmacul de mătase peste faţă şi începu să păşească, de încercare, legănându-se ca femeile, şi izbuti de minune. Dar nu se mulţumi cu atâta…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci şi opta noapte

Spuse:

…Dar nu se mulţumi cu atâta! Trimise să i se aducă o oaie, o înjunghie, îi strânse sângele într-un vas, îi scoase burta, i-o umplu cu sângele strâns şi şi-o aşeză pe pântece, sub haine, aşa fel încât să-l facă să semene cu o femeie însărcinată. După care, tăie gâtul la două găini, le scoase pipotele, pe care le umplu cu lapte călduţ, şi îşi puse câte una pe fiecare sân, aşa fel ca să pară cât mai trupeş în părţile acelea şi să se asemuie cu o femeie pe cale de a naşte. Şi-apoi, ca nimica să nu lase de dorit, îşi aşternu peste poponău câteva rânduri de ştergare înmuiate în scrobeală care, odată uscate, îi făcură un dos înfricoşător şi, totodată, vârtos! Preschimbat aşa, Argint-Viu ieşi în drum şi se îndreptă încetişor către prăvălia lui Zoraik, neguţătorul de peşte prăjit, în vreme ce, la vederea lui, oamenii strigau:

— Ya Allah, ce fund mare!

Pe drum, Argint-Viu, până la urmă începând să se simtă stingherit din pricina ştergarelor scrobite care îl zgâriau, strigă după un măgărar care tocmai trecea cu măgarul pe acolo şi se cocoţă pe măgar cu mare grijă, ca nu cumva să plesnească băşica umplută cu sânge ori pipotele cele pline cu lapte, şi aşa ajunse în faţa prăvăliei cu peşte prăjit unde chiar că văzu punga spânzurată la uşă şi pe Zoraik frigându-şi peştele, pe care îl privea cu un

ochi, pe când cu ochiul celălalt veghea forfota de du-te-vino a muşteriilor şi a trecătorilor. Atunci Argint-Viu îi spuse măgărarului:

— Ya hammar, am simţit în nas mirosul de peşte prăjit şi, femeie însărcinată cum sunt, râvnesc să mă înfrupt şi eu cu o bucăţică! Dă fuga şi adu-mi una să gust numaidecât, că de nu, am să lepăd iacă aci în drum, fără de nicio îndoială!

Atunci măgărarul îşi opri măgarul dinaintea prăvăliei şi îi zise lui Zoraik:

— Dă-mi degrabă un peşte prăjit pentru femeia aceea însărcinată, căci copilul, din pricina miresmei de peşte prăjit, stă să se zbată amarnic şi-i în primejdie să iasă lepădat!

Lotrul cel bătrân răspunse:

— Aşteaptă oleacă. Peştele încă nu-i prăjit! Şi-apoi, dacă nu poţi s-aştepţi, poţi să-mi arăţi cam cât de lat ţi-e fundul!

Măgărarul spuse:

— Dă-mi unul din cei de pe tejghea!

El răspunse:

— Aceia nu-s de vânzare!

Pe urmă, fără a mai lua seama la măgărarul care o ajuta pe prepusa femeie însărcinată să se dea jos de pe măgar şi o aducea să se rezeme, plină de griji şi de spaime, de usciorul prăvăliei, Zoraik, cu zâmbetul meseriei pe buze, îşi învârtea mai departe peştii în tigaie, cântându-şi strigătele-i de neguţător:

Bucate pentru cei cu gusturi rare,
O, carne a păsărilor din mări şi izvoare!
Aur şi argint ce se capătă
Pe-un bănuţ de aramă, fără camătă!
O, peşti care vă zvârcoliţi
În uleiul în care vă prăjiţi!
O, bucate pentru cei cu gusturi rare!

Or, în vreme ce Zoraik îşi cânta în felul acesta strigătele, femeia cea însărcinată scoase deodată un ţipăt greu, pe când un val de sânge năboia de sub fustele ei şi curgea în prăvălie, şi gemu cu mare caznă:

— Ai! Ai! Ui! Ui! Rod al sufletului meu! Ai! mi se rupe pântecul! Uf! vintrele mele! Of! copilul meu!

Văzând acestea, măgărarul urlă către Zoraik:

— Na, barbă afurisită! Ţi-am spus! N-ai vrut să-i potoleşti jindul, şi-acuma a lepădat! Ai să răspunzi dinaintea lui Allah şi a soţului ei!

Atunci Zoraik, cam speriat de întâmplare şi temându-se să nu se murdărească de sângele ce curgea din femeie, se trase mai către fundul prăvăliei, pierzând din vedere o clipită punga spânzurată la intrare. Atunci, Argint-Viu dete să se slujească de acel scurt prilej şi să înhaţe punga; ci nici nu întinse bine mâna către ea, că şi răsună o zarvă cumplită de clopoţei, de zurgălăi şi de fierării, din toate colţurile prăvăliei, vestindu-l pe Zoraik, care sări şi, zărind mâna întinsă a lui Argint-Viu, pricepu dintr-o aruncătură de ochi tertipul cu care vroia să-l înşele, apucă o bucăţoaie de plumb şi i-o zvârli drept în pântece, răcnindu-i:

— A, păsăruică de spânzurătoare! na, ţine de colea!

Şi plăcinta de plumb fu aruncată atât de năprasnic, încât Ali se duse de-a berbeleacul până în uliţă, zvârcolindu-se în ştergarele lui scrobite, în sângele şi în laptele din pipotele plesnite, şi gata să-şi dea duhul din pricina loviturii. Ci izbuti cu chiu cu vai să se scoale şi să se târască până la casa lui Ahmad-cel-Hoţoman, unde îşi povesti încercarea cea fără de rod, în vreme ce trecătorii se strângeau în faţa prăvăliei lui Zoraik şi îi strigau:

— Tu eşti oare negustor în suk ori mai degrabă un bătăiaş de meserie? Dacă eşti negustor, vezi-ţi fără gâlceavă de meseria ta, dă jos punga aceea blestemată şi cruţă lumea de vicleniile şi de răutătile tale!

El răspunse, zborşindu-se:

— În Numele lui Allah! Bismillah! Pe capul şi pe ochii mei!

Estimp, Ali Argint-Viu, ajuns acasă şi venindu-şi în sine după amarnica lovitură pe care o îndurase, nu vroi în ruptul capului să se lase de gândul lui. Se duse de se spălă şi se curăţi, se îmbrăcă în haine de rândaş, luă o farfurie goală într-o mână şi cinci bani de aramă în mâna cealaltă, şi plecă la prăvălia lui Zoraik să cumpere peşte.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute cincizeci şi noua noapte

Spuse:

…şi plecă la prăvălia lui Zoraik să cumpere peşte.

Îi întinse, aşadar, lui Zoraik cei cinci bănuţi de aramă şi îi spuse:

— Pune-mi nişte peşte în farfurie!

Şi Zoraik răspunse:

— Pe capul meu, o, stăpâne!

Şi vru să-i dea rândaşului din peştele ce se afla aşezat în tava de pe tejghea; rândaşul însă nu vroi să ia din acela, spunând:
— Vreau să fie cald!
Şi Zoraik răspunse:
— Păi, să-l prăjesc! Aşteaptă oleacă să aţâţ focul!
Şi se duse în odăiţa din spate a prăvăliei.
Numaidecât, Argint-Viu se şi folosi de clipita aceea şi duse mâna către pungă; ci deodată întreaga prăvălie vui de zarva asurzitoare a clopoţeilor, a tinichelelor şi a lănţuşurilor; şi Zoraik, sărind dintr-o parte în cealaltă a prăvăliei, înşfacă o bucăţoaie de plumb şi o aruncă din toate puterile lui în capul prefăcutului rândaş, strigându-i:
— A, neisprăvitule, socoteai că nu te-am mirosit dintru început, după cum ţineai farfuria şi banii?
Argint-Viu însă, care se învăţase minte de la întâia încercare, se feri de lovitură lăsându-şi capul repede în jos, şi o zbughi din prăvălie, pe când bucăţoaia cea grea de plumb se opri drept într-o tavă cu castroane pline de lapte covăsit, pe care o purta pe cap o roabă de-a cadiului! Şi tot laptele covăsit fu împroşcat drept în ochii şi în barba cadiului şi îi spoi caftanul şi turbanul. Iar trecătorii, strânşi împrejurul prăvăliei, începură să ţipe la Zoraik:
— De data asta, o, Zoraik, cadiul are să te pună să-i plăteşti daune din punga ta pentru toţi bănişorii, o, bătăuşul-bătăuşilor!
Estimp, Argint-Viu, ajungând acasă la Ahmad-cel-Hoţoman povesti şi această cea de a doua încercare zadarnică, dar nu-şi pierdu curajul, căci dragostea pentru Zeinab îi da tărie. Se îmbrăcă în haine de vrăjitor de şerpi şi de pehlivan, şi se întoarse la prăvălia lui Zoraik. Se aşeză jos pe pământ, scoase din sac trei şerpi cu guşile umflate şi cu limbile ascuţite ca suliţa, şi începu să le fluiere din trişcă, oprindu-se din loc în loc, ca din întâmplare spre a săvârşi fel de fel de panglicării şi de scamatorii; şi, dintr-odată, cu o lunecare iute, îl slobozi pe şarpele cel mai mare drept în prăvălie, peste picioarele lui Zoraik care, speriat, căci de nimica nu-i era mai tare frică decât ca de şerpi, o luă la fugă urlând către fundul prăvăliei. Şi Argint-Viu sări îndată la pungă şi vru s-o smulgă. Îşi făcuse însă socoteala fără Zoraik care, cu toată spaima lui, îl pândea cu un ochi şi care izbuti mai întâi să-i alduiască şarpelui cu un dărab de plumb o lovitură atât de bine ochită, încât îi zdrobi capul, pe urmă, cu mâna cealaltă, zvârli din toate puterile altă plăcintă de plumb în capul lui Argint-Viu, care se feri, lăsându-se în jos, şi o

zbughi, pe când plumbul cel înfricoşător nimerea drept într-o biată babă, pe care-o făcu terci. Atunci, toată lumea îmbulzită împrejur începu să ţipe la el:

— Ya Zoraik, aşa ceva nu-i de îngăduit, pe Allah! Numaidecât să dezlegi de-acolo afurisita aceea de pungă, ori ţi-o luăm noi cu de-a sila! Ai pricinuit destule necazuri cu blestemăţia ta!

Şi Zoraik răspunse:

— Pe capul meu!

Şi se hotărî, măcar că fără nicio tragere de inimă, să dezlege punga de acolo şi s-o ducă în casă, unde o ascunse, zicându-şi „Licheaua asta de Ali Argint-Viu, căpăţânos cum e, cine ştie de nu izbuteşte să se furişeze noaptea în prăvălie şi să-mi şterpelească punga!”

Or, Zoraik era însurat cu o arăpoaică, roabă cândva a lui Giafar Al-Barmaki şi, mai pe urmă, din bunătatea lui Giafar, slobozită. Şi Zoraik avea şi un copil cu acea arăpoaică, un băieţel care în curând urma să-şi sărbătorească tăierea-împrejur. Încât, atunci când Zoraik îi înmână nevestei-sii punga, aceasta îi spuse:

— Iacătă o mărinimie care nu-ţi prea stă în fire, o, taică Zoraik! Care va să zică, tăierea-împrejur a lui Abdallah are să fie sărbătorită măreţ!

El răspunse:

— Păi ce, tu socoţi că ţi-am adus punga ca s-o goleşti cu cheltuiala pentru tăierea-împrejur? Ba deloc, pe Allah! Dă fuga şi-o ascunde jos, în vreo tainiţă din bucătărie! Şi întoarce-te degrabă să te culci!

Şi arăpoaica dete fuga jos să sape o ascunzătoare în bucătărie, îngropă acolo punga şi se întoarse să se culce la picioarele lui Zoraik. Iar pe Zoraik îl fură somnul, din pricina căldurii arăpoaicei, şi visă un vis în care parcă se făcea că vedea o pasăre mare cum săpa cu ciocul o gaură în bucătărie, cum dezgropa punga, cum o lua în gheare şi cum zbura cu ea în văzduh! Şi sări din somn strigând:

— O, mamă a lui Abdallah, punga a fost furată! Dă fuga în bucătărie de vezi!

Şi arăpoaica, ruptă din somn, coborî fuga în bucătărie cu o lumânare şi văzu într-adevăr nu o pasăre, ci un om care, cu punga în mână, o tulea pe uşa deschisă şi se mistuia în uliţă! Era Argint-Viu, care se furişase după Zoraik, îl pândise frumos-frumuşel şi pe el şi pe nevastă-sa şi, până la urmă, pitit după uşa de la bucătărie, izbutise într-un sfârşit să şterpelească punga aceea atâta de jinduită.

Când Zoraik se încredinţă de pierderea pungii, strigă:
— Pe Allah! am s-o iau îndărăt chiar în seara aceasta!
Iar nevastă-sa, arăpoaica, îi zise:
— Dacă n-ai să te întorci cu ea, n-am să-ţi mai deschid uşa casei noastre şi-am să te las să dormi în drum!
Atunci Zoraik…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaizecea noapte

Spuse:

…Atunci Zoraik ieşi în fuga mare din casă şi, apucând-o pe nişte scurtături, ajunse înaintea lui Ali Argint-Viu la casa lui Ahmad-cel-Hoţoman, unde ştia că e tras Ali, descuie zăvorul porţii cu nişte cârlige de tot soiul, din care avea la el un tacâm întreg, închise poarta la loc în urma lui şi îl aşteptă liniştit pe Ali Argint-Viu, care nu zăbovi să sosească şi el şi să bată, cum avea de obicei. Atunci Zoraik, prefăcându-şi glasul ca al lui Hassan-cel-Pehlivan, întrebă:
— Cine-i acolo?
El răspunse:
— Ali egipteanul!
El îl întrebă:
— Şi-ai adus şi punga tâlharului ăla de Zoraik?
El răspunse:
— E la mine!
El spuse:
— Până să-ţi deschid, dă-mi-o iute prin crăpătura asta, căci am făcut cu Hoţomanu un rămăşag de care am să-ţi spun numaidecât!
Şi Argint-Viu strecură prin crăpătura porţii punga, iar Zoraik se şi căţără cu ea pe terasă şi de-acolo trecu pe terasa unei case de-alături, de-acolo coborî pe scară şi, descuind poarta, se furişă în uliţă şi porni iavaş-iavaş către casa lui.
Iar Ali Argint-Viu aşteptă o bună bucată de vreme în uliţă; şi când văzu că nimeni nu se hotăra să-i deschidă,bătu o dată în poartă năprasnic, de deşteptă toată casa, şi Hassan-cel-Pehlivan strigă:
— Ali-i la poartă! Fugi degrabă şi-i deschide, o, Spinare-de-Cămilă!
Pe urmă, când Argint-Viu intră în casă, îl întrebă mucalit:

— Da punga tâlharului?
Argint-Viu strigă:
— Nu mai şugui, o, taică al meu! Ştii bine că ţi-am strecurat-o pe lângă poartă!
La vorbele acestea, Hassan-cel-Pehlivan se prăbuşi pe spate de tăria cu care îl potopi râsul, şi strigă:
— Trebuie să iei totul iarăşi de la cap, ya Ali! Ăla a fost Zoraik, care şi-a luat îndărăt bunul!
Atunci Argint-Viu cugetă o clipă şi strigă:
— Pe Allah o, taică al meu! dacă de data aceasta n-am să-ţi aduc punga, n-am să mă mai socotesc vrednic de numele meu!
Şi, fără a mai zăbovi, o luă la fugă pe nişte drumuri scurte de tot către casa lui Zoraik, unde ajunse înaintea acestuia, se strecură înlăuntru folosindu-se de terasa unei case de-alături şi intră mai întâi în odaia în care dormea arăpoaica şi copilul ei, băieţaşul ce urma să fie tăiat împrejur a doua zi dimineaţa. Se repezi numaidecât pe arăpoaică, o legă belci de mâini şi de picioare pe saltea şi îi astupă gura cu un căluş; pe urmă, luă copilul, îi astupă şi lui gura cu un căluş, îl puse într-un coş plin cu plăcinte calde încă şi care urmau să fie date oaspeţilor la sărbătoarea de a doua zi, şi se aşeză la fereastră, sprijinit în coate şi aşteptând venirea lui Zoraik, care nu zăbovi mult până să bată la poartă.
Atunci Argint-Viu, prefăcându-şi glasul şi vorba ca arăpoaica, întrebă:
— Tu eşti, ya sidi?
El răspunse:
— Da, eu sunt!
El spuse:
— Ai adus îndărăt punga?
El spuse:
— Iacăt-o!
El spuse:
— Nu o văd în beznă! Şi nu-ţi deschid până ce nu număr banii! Am să las jos pe fereastră un coş şi tu să-mi pui punga în el! Şi pe urmă am să-ţi deschid poarta!
Şi Argint-Viu lăsă jos pe fereastră un coş în care Zoraik puse punga; şi Ali ridică fără de zăbavă coşul. Luă punga, copilul şi coşul cu plăcinte, şi fugi pe calea pe care venise, ca să ajungă acasă la Ahmad-cel-Hoţoman şi să-i dea într-un sfârşit în mână lui Hassan-cel-Pehlivan falnica-i pradă întreită.

Atunci Hassan-cel-Pehlivan îl firitisi din toată inima şi fu mândru de el până peste poate; şi toţi pe urmă începură să mănânce plăcintele gătite pentru ospăţ, făcând mare haz pe seama lui Zoraik.

Estimp, Zoraik aşteptă în uliţă o bună bucată de vreme să-i deschidă nevastă-sa, arăpoaica; arăpoaica însă nu se arăta neam, şi, până la urmă, pierzându-şi răbdarea, începu să bată în poartă tot mai îndârjit, trezind vecinii şi stârnind toţi câinii din mahala. Şi nimeni nu-i deschidea. Atunci sparse poarta şi, mânios, urcă sus la nevastă-sa, şi văzu ce văzu.

Când auzi de la nevastă-sa, după ce o dezlegă, tot ce se petrecuse, începu să se izbească amarnic peste faţă. Îşi smulse barba şi alergă, în starea aceasta, să bată la usa lui Ahmad-cel-Hoţoman. Se lumina de ziuă şi toată lumea era în picioare. Încât Spinare-de-Cămilă se duse să deschidă şi îl lăsă pe Zoraik să intre, spăşit, în sala de primire, unde fu întâmpinat cu un hohot de râs. Atunci Zoraik se întoarse către Argint-Viu şi îi spuse:

— Pe Allah, ya Ali! În ce priveşte punga, ai dobândit-o! Da dă-mi îndărăt copilul!

Şi Hassan-cel-Pehlivan răspunse:

— Află, o, Zoraik, că fiul meu Ali Argint-Viu este gata să-ţi dea îndărăt copilul, ba chiar şi punga, dacă vrei să încuviinţezi a-i da de soţie pe fata surorii tale Dalila, pe frumoasa Zeinab, care îi este dragă!

El răspunse:

— Da de când i se pune sula-n coaste unui părinte ca să i se ceară fata de soţie? Să-mi dea mai întâi îndărăt copilul şi punga, şi pe urmă om sta de vorbă!

Atunci Hassan îi făcu semn lui Ali, care numaidecât îi aduse lui Zoraik copilul şi punga, şi îi spuse:

— Pe când nunta?

Iar Zoraik zâmbi a râde şi răspunse:

— Uşurel, uşurel! Au tu crezi, ya Ali, că pot hotărî de Zeinab ca de-o oaie ori de-un peşte prăjit? Nu pot să ţi-o dau, decât dacă îi aduci zestrea pe care o cere!

Argint-Viu răspunse:

— Sunt gata să-i aduc zestrea pe care o cere! Care-i aceea?

Zoraik spuse:

— Află că Zeinab s-a juruit că n-are să se lase vreodată cuiva, până ce acela n-are să-i aducă în dar de nuntă rochia din zarafir a tinerei Kamaria,

fata ovreiului Azaria, precum şi cununa ei de aur, brâul ei de aur şi papucii ei de aur.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaizeci şi una noapte

Urmă:

— Află că Zeinab s-a juruit că n-are să se lase vreodată cuiva, până ce acela n-are să-i aducă în dar de nuntă rochia din zarafir a tinerei Kamaria, fata ovreiului Azaria, precum şi cununa ei de aur, brâul ei de aur şi papucii ei de aur.

Şi Argint-Viu strigă:

— De-i numai atâta, atunci, dacă n-am să aduc chiar în seara aceasta darurile cerute, n-am să mai am niciun nas să mă însor cu Zeinab!

La aceste cuvinte, Hassan-cel-Pehlivan îi spuse:

— Vai de păcatele tale, ya Ali! amarnic legământ ai făcut! Eşti un om mort! Au tu nu stii că ovreiul Azaria este un vrăjitor şiret, viclean şi plin de răutate? Are sub poruncile lui pe toţi ginnii şi pe toţi efriţii! Locuieşte afară din cetate, într-un palat cu pereţii făcuţi din cărămizi de aur şi de argint rânduite frumos, o cărămidă de aur, o cărămidă de argint! Ci palatul acela, care nu se vede decât atunci când vrăjitorul se află în el, piere la vremea zilei, când stăpânul lui vine în cetate la treburile sale de cămătărie. Şi în fiecare seară, când se întoarce acasă, ovreiul se aşază la fereastră şi arată pe o tipsie de aur rochia fiică-sii, strigând: „Hei, voi toţi, hoţi de meserie şi pungaşi din Irak, din Persia şi din Arabia, veniţi, dacă puteţi, şi furaţi rochia fiicei mele Kamaria. Şi o dau pe Kamaria de soţie aceluia care are să poată să-i fure rochia!” Or, ya Ali, nici cei mai dibaci hoţi, nici cei mai vicleni pungaşi dintre noi n-au izbutit până acuma să încerce isprava, decât spre paguba lor; întrucât afurisitul de vrăjitor i-a prefăcut pe cei ce au cutezat să săvârşească hoţia fie în catâri, fie în urşi, fie în măgari, fie în maimuţe. Te sfătuiesc, dar, să te lepezi de o treabă ca aceasta şi să rămâi aci cu noi!

Ci Ali strigă:

— Ce ocară m-ar paşte dacă m-aş înfricoşa, din pricina greutăţilor, şi m-aş lepăda de dragostea mea faţă de pojarnica Zeinab! Pe Allah! am să aduc rochia de zarafir şi am s-o îmbrac cu ea pe Zeinab în noaptea nunţii, şi am să-i pun cununa de aur pe cap, brâul de aur împrejurul mijlocului ei gingaş, şi papucii de aur în picioare!

Şi plecă pe dată în căutarea prăvăliei ovreiului Azaria, vrăjitorul şi cămătarul.

Când ajunse în sukul zarafilor, Ali întrebă unde se află prăvălia şi i se arătă ovreiul care tocmai cântărea nişte aur în cântarele lui, aur pe care îl vărsă pe urmă în nişte saci şi încărcă sacii pe spinarea unui catâr legat la uşă. Era amarnic de urât şi amarnic de greţos! Şi Ali se simţi oarecum tulburat de înfăţişarea lui. Ci tot aşteptă până ce ovreiul isprăvi de rânduit sacii, de închis prăvălia şi de încălecat pe catâr, şi se luă după el fără a fi băgat de seamă. Ajunse, mergând în felul acesta pe urmele lui, afară din cetate.

Ali tocmai începea să se întrebe până unde are să meargă aşa, când îl văzu deodată pe ovrei cum scoate din buzunarul caftanului un sac, cum bagă mâna în el, cum ia de acolo un pumn de nisip şi cum aruncă nisipul în văzduh, după ce suflase peste el. Şi pe loc văzu cum se ridică dinainte-i un palat împopistrat din cărămizi de aur şi de argint, cu o poartă uriaşă de alabastru şi cu trepte de marmură, pe care ovreiul sui cu catârul lui, ca să se afunde înlăuntru. Ci nu peste mult se ivi la fereastră cu o tipsie de aur pe care se aflau o rochie minunată de zarafir, o cunună, un brâu şi papucii de aur; şi strigă:

— Hei, voi toţi, hoţi de meserie şi pungaşi din Irak, din Persia şi din Arabia, veniţi, de puteţi, să furaţi toate acestea, iar fiica mea Kamaria a voastră să fie!

Dacă văzu şi auzi toate acestea, Argint-Viu, care era dăruit cu multă judecată, îşi zise: „Cel mai înţelept lucru este tot acela de a mă duce la acest blestemat de ovrei şi să-i cer rochia cu vorbă bună, spunându-i lămurit care-i treaba mea cu Zoraik!” Şi ridică un deget în sus şi-i strigă vrăjitorului:

— Eu, Ali Argint-Viu, cel dintâi între flăcăii lui Ahmad, mokaddemul califului, vreau să stau de vorbă cu tine!

Şi ovreiul îi spuse:

— Poţi să urci!

Şi când Ali ajunse dinaintea lui, îl întrebă:

— Ce vrei?

Şi Ali îi povesti povestea lui şi-i spuse:

— Or, acuma îmi trebuie această rochie de aur şi celelalte lucruri, ca să le îmbrace Zeinab, fata Dalilei!

La cuvintele acestea, ovreiul începu să râdă arătându-şi dinţii cei înfricoşători, luă o tipsie cu nisip de ghicit şi, după ce făcu horoscopul lui Ali, spuse:

— Ascultă! dacă ţi-e dragă viaţa şi dacă nu ţii să te prăpădeşti fără de nicio scăpare, urmează-mi sfatul! Lasă-te de gândul acesta! Căci cei care te-au împins la o treabă ca asta n-au facut-o decât ca să te piardă, cum s-au pierdut toţi cei care au încercat până acum acelaşi lucru! De altminteri, de nu ţi-aş fi făcut horoscopul şi n-aş fi văzut în nisip că norocul tău e mai presus decât norocul meu, de bună seamă că n-aş fi pregetat să-ţi zbor capul!

Ci Ali, pe care vorbele acestea de la urmă îl înflăcărară şi îl aţâţară dintr-odată, îşi trase iute iataganul şi, punându-l în pieptul ovreiului vrăjitor, strigă:

— Dacă nu vrei să-mi dai numaidecât acele lucruri şi, pe deasupra, să te lepezi de ereticiile tale şi să te faci musulman, rostind mărturisirea de credinţă, sufletul tău are să ţi se ducă din trup!

Atunci ovreiul întinse mâna ca spre a rosti mărturisirea de credinţă şi spuse:

— Să ţi se usuce mâna dreaptă!

Şi pe loc mâna dreaptă a lui Ali, cea în care ţinea iataganul, se uscă, aşa cum era întinsă, şi iataganul căzu jos. Ci Ali îl înşfacă în mâna stângă şi îl împunse către pieptul vrăjitorului; ci acesta rosti:

— O, mână stângă, usucă-te!

Şi mâna stângă a lui Ali se uscă şi iataganul căzu jos. Atunci Ali, mânios cum nu se mai poate, ridică piciorul stâng şi dete să-l repeadă în pântecele ovreiului; ci acesta, întinzând mâna, grăi:

— O, picior drept, usucă-te!

Şi piciorul ridicat în sus al lui Ali se uscă aşa cum era întins, şi Ali nu mai rămase decât într-un picior, cel stâng…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaizeci şi doua noapte

Spuse:

…Ali nu mai rămase decât într-un picior, cel stâng! Şi degeaba mai vru el să se slujească de trupul lui, că nu izbuti decât să-şi piardă cumpănul şi ba să se prăbuşească, ba să se mai ridice oleacă, până ce se vitrui de tot, şi vrăjitorul îi spuse:

— Te laşi de gândul tău?

Ci Ali răspunse:

— Îmi trebuie neapărat lucrurile fiică-tii!
Atunci ovreiul îi zise:
— A, vrei lucrurile fetei? Bine! Am să ţi le dau să le duci!
Şi luă o ulcea plină cu apă, îl stropi pe Ali şi strigă:
— Fă-te măgar!
Şi pe dată Ali Argint-Viu se preschimbă în măgar, cu cap de măgar, cu copitele proaspăt potcovite şi cu nişte urechi cât toate zilele. Şi începu să ragă fără contenire, ca un măgar, ridicând nările în sus, şi coada, şi sforăind de zor. Şi ovreiul rosti asupra lui descântecele de stăpânire, ca să-l domolească de-a binelea, şi îl sili să coboare treptele pe picioarele de dindărăt; şi, odată ajunşi în curtea palatului, trase împrejurul lui un cerc de vrajă pe nisip; şi numaidecât se ridică un perete întocmind o îngrăditură tare strâmtă, din care Ali nu mai avea cum să scape.
Dimineaţa, ovreiul veni la el, îl înşeuă, puse frâul, încălecă pe el şi-i zise la ureche:
— O să ţii locul catârului meu!
Şi îl mână afară din palatul fermecat, care se mistui numaidecât, şi îl cârmi pe drumul către prăvălie, unde nu peste mult ajunseră. Deschise prăvălia, îl legă pe măgarul Ali acolo unde cu o zi mai înainte fusese legat catârul, şi îşi văzu de tereziile, de talgerele, de aurul şi de argintul lui. Şi măgarul Ali, care îşi păstrase în pielea lui toate însuşirile de om, atât ca minte cât şi ca simţire, afară de darul vorbirii, fu silit, ca să nu moară de foame, să ronţăie în dinţi voavele uscate ale porţiei lui de nutreţ; ci, ca să se aline, îşi slobozea amarul în câte-un şir de vântuituri zgomotoase, în nasul muşteriilor.
Estimp, un tânăr neguţător, sărăcit de răsturnarea vremurilor, veni la ovreiul cămătar Azaria şi-i spuse:
— Sunt mofluzit şi trebuie să-mi tin măcar zilele şi să scot hrana pentru soţia mea. Iacătă, îţi aduc brăţările de aur ale soţiei mele, tot ce ne-a mai rămas la urmă din avutul nostru, ca să-mi dai în loc preţul lor în bani, să-mi pot cumpăra vreun catâr ori vreun măgar şi să mă apuc să vând apă cu sacaua!
Ovreiul răspunse:
— Şi de bună seamă că ai să-l cam asupreşti pe măgarul pe care ai să-l cumperi, şi ai să-i faci viaţa cât mai amară, dacă n-o vrea să tragă ori n-o vrea să poarte poverile cele mari de apă?
Viitorul măgărar răspunse:

— Pe Allah! de n-o vrea să tragă ori să muncească, o să-i vâr ciomagul unde-l doare şi o să-l silesc să-şi facă meseria!

Iacă-asa!

Şi măgarul Ali auzi aceste vorbe şi, în chip de supărare, slobozi o bubuitură de spaimă.

Iar ovreiul Azaria îi răspunse muşteriului său:

— Dacă-i aşa, îţi dau pe brăţări chiar măgarul meu, acela legat colea la uşă! Nu-l cruţa deloc, de nu vrei să capete năravul leneviei; eu îl împovărez cât mai vârtos, că-i puternic şi tânăr.

Pe urmă, după ce târgul fu încheiat, vânzătorul de apă îl luă pe măgarul Ali şi plecă, în vreme ce acesta gândea în sineşi: „Ya Ali, stăpânul tău e în stare să-ţi împodobească spinarea cu un samar de lemn şi cu nişte burdufoaie grele; şi are să te pună să baţi zece drumuri, ori şi mai multe, pe zi! Hotărât, te-ai nenorocit fără putinţă de scăpare!"

După ce vânzătorul de apă duse măgarul la el acasă, îi spuse nevesti-sii să coboare la grajd şi să-i dea porţia de nutret. Şi soţia, care era tinerică şi tare dulce de privit, luă tainul de boabe şi coborî la măgarul Ali, ca să i-l atârne la gât în straiţa de grăunţe. Ci măgarul Ali începu să se uite la ea cu coada ochiului, şi deodată porni să forăie năprasnic şi o izbi o dată cu capul de-o răsturnă în iesle, cu fustele zuvelcate, zmângâlindu-i obrajii cu buzele-i tremurânde cu care da s-o alinte, şi scoţându-şi în vileag năsărâmba cea avană, lăsată lui moştenire de la strămoşii-i măgari.

Dacă văzu aşa, soţia neguţătorului de apă începu să ţipe atâta de ascuţit, încât toţi vecinii dădură fuga speriaţi la grajd şi, văzând priveliştea, se repeziră să-l tragă pe măgarul Ali de deasupra celei răsturnate. Şi iacătă că veni şi soţul la rându-i, şi o întrebă pe răsturnată:

— Ce-ai păţit?

Ea îl scuipă în ochi şi-i zise:

— A, fecior din buruieni, n-ai putut găsi să cumperi în tot Bagdadul decât măgarul ăsta lacom la muieri? Pe Allah! ori te desparţi de mine, ori dai îndărăt măgarul!

El întrebă:

— Păi ce-a făcut măgarul?

Ea spuse:

— M-a dat peste cap şi s-a repezit pe mine! Şi, de n-ar fi fost vecinii, m-ar fi prăpădit!

Atunci vânzătorul de apă căşună pe măgar cu toroipanul şi, până la urmă, îl duse îndărăt ovreiului, căruia îi povesti isprăvile cele nesocotite pe care le săvârşise, şi îl sili să şi-l ia şi să-i dea îndărăt brăţările.

După ce vânzătorul de apă plecă, vrăjitorul Azaria se întoarse către măgarul Ali şi-i zise:

— Iacătă că te-ai apucat şi de ticăloşii cu muierile, o, dezmăţatule! Aşteaptă numai! De vreme ce eşti aşa de multumit cu viaţa de măgar şi nu vrei nicidecum să-ţi stăpâneşti pornirile cele sfruntate, am să te dichisesc altfel! Şi-ai să fii de batjocura tuturora, şi-a celor mici, şi-a celor mari!

Şi îşi încuie prăvălia, încălecă pe măgar şi ieşi afară din cetate.

Ca şi în ajun, scoase din pământ şi din vânătările văzduhului palatul cel fermecat…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaizeci şi treia noapte

Spuse:

Ca şi în ajun, scoase din pământ şi din vânătările văzduhului palatul cel fermecat, şi băgă măgarul în îngrăditura din fundul curţii. Începu dintâi să bolmojească asupra măgarului Ali vorbele de descântec şi îl stropi cu câteva picături de apă care îl aduseră iarăşi la chipul de om de la început; pe urmă, ţinându-l la oarecare depărtare, îi spuse:

— Nici acuma nu vrei, ya Ali, să-mi urmezi sfaturile şi, mai-nainte de-a te preschimba într-un alt chip, mai rău decât cel dintâi, să te lepezi de gândul tău cel nesăbuit şi să te duci în calea ta?

El răspunse:

— Nu, pe Allah! de vreme ce este scris că norocul meu este mai mare decât al tău, trebuie ori să te ucid, ori să dobândesc rochia fiicei tale Kamaria şi să te trec la credinţa Islamului!

Şi vru să se năpustească la vrăjitorul Azaria care, dacă văzu aşa, întinse mâna şi îi aruncă în obraz câţiva stropi de apă din tasul cel încrustat cu vrăji talismanice, strigându-i:

— Fă-te urs!

Şi pe dată Ali Argint-Viu se schimbă în urs, cu un lănţoi legat de o verigă de fier ce-i trecea prin nas, şi cu botniţă în bot, şi gata deprins să joace. Pe urmă, Azaria se aplecă la urechea lui şi-i zise:

— A, smintitule! eşti întocmai ca nucile care nu se pot folosi până ce nu le spargi coaja şi nu le cureţi de ea!

Şi îl priponi de un ţăruş înfipt în zidul împrejmuirii şi nu mai veni să-l ia decât a doua zi. Încălecă atunci pe catârca-i din zilele de mai înainte şi îl târî în urma lui pe ursul Ali până la prăvălie, după ce făcu să piară palatul cel fermecat, şi îl legă alături de catârcă, văzându-şi apoi de aurul şi de muşterii lui. Iar ursul Ali auzea şi înţelegea tot, dar nu putea să vorbească!

Şi tocmai atunci iacătă că trece un om prin faţa prăvăliei, vede ursul din lanţ şi intră degrabă să-l întrebe pe ovrei:

— O, jupâne Azaria, nu vrei să-mi vinzi mie ursul? Soţia mea-i bolnavă şi i s-a spus să mănânce carne de urs şi să se ungă cu untură de urs; dar n-am găsit nicăierea!

Vrăjitorul răspunse;

— Vrei să-l spinteci numaidecât, ori vrei mai întâi să-l îngraşi, ca să aibă mai multă untură?

El răspunse:

— E destul de gras şi aşa cum e, pentru soţia mea. Şi l-aş măcelări chiar azi!

Vrăjitorul, peste poate de bucuros, răspunse:

— De vreme ce-l iei spre tămăduirea soţiei tale, îţi dau ursul pe degeaba!

Atunci omul luă ursul, îl duse acasă şi chemă un zalhanagiu ce veni cu două cuţitoaie pe care începu să le ascută unul de altul, după ce îşi suflecă mânecile. Dacă văzu aşa, nesaţul de viaţă spori puterile ursului Ali care, în clipa când cei doi îl răsturnau să-l înjunghie, se smuci deodată din mâinile lor şi mai mult zbură decât alergă până la palatul vrăjitorului.

Când îl văzu pe ursul Ali că se întoarce, Azaria îşi zise: „Să mai fac o încercare cu el!” Îl stropi, ca de obicei, şi îl aduse iarăşi la înfăţişare omenească, după ce, de data aceasta, o chemase şi pe fiică-sa Kamaria să fie de faţă la schimbare. Şi tinerica îl văzu pe Ali în înfăţişarea lui omenească şi i se păru atâta de frumos, încât în inima ei se simţi cuprinsă de o dragoste năprasnică după el. Aşa că, întorcându-se către Ali, îl întrebă:

— Este adevărat, o, mult preafrumosule flăcău, că nu pe mine mă doreşti, ci numai rochia şi lucrurile mele?

El răspunse:

— Este adevărat! Căci le-am făgăduit prea-gingaşei Zeinab, fata şiretei Dalila!

Vorbele acestea o cufundară pe tânăra fată într-o adâncă durere şi o înnegurară, încât pe dată tatăl ei strigă:

— Îl auzi şi tu pe smintit! Nu vrea să se căiască!

Şi îl stropi numaidecât pe Ali cu apă din tasul talismanic, strigându-i:

— Fă-te câine!

Şi Ali se văzu pe dată preschimbat în câine, cumu-s javrele acelea care bat uliţele; şi vrăjitorul îl scuipă în ochi şi îl lovi cu piciorul, izgonindu-l din palat.

Câinele Ali porni să rătăcească în afara cetăţii; ci, întrucât nu găsea nimic de mâncare, se hotărî să intre în Bagdad. Aci însă fu numaidecât întâmpinat de zarva amarnică a tuturor câinilor de prin mahalalele prin care trecea; şi toate potăile, la vederea acelui străin pe care nu-l cunoşteau şi care le încălca aşa meleagurile peste care străjuiau, începură să-l fugărească mursecându-l, până la hotarele stăpâniei fiecăruia. Şi veneticul cădea în felul acesta dintr-o stăpânire în altă stăpânire, fugărit de peste tot şi muşcat amarnic; ci izbuti într-un sfârşit să se adăpostească într-o prăvălie deschisă, care se nimerise să se afle pe un pământ slobod. De altminteri, stăpânul prăvăliei, un mămular de chilipiruri, văzând acel câine pricăjit, cu coada între picioare, fugărit vajnic de oastea celorlalţi câini, îşi luă ciomagul şi îl

apără de zavragiii care până la urmă se risipiră lătrând în depărtări. Atunci câinele Ali, ca să-şi arate îndatorinţa faţă de chilipirgiu, se culcă la picioarele lui, cu ochii în lacrimi, şi începu să-l lingă şi să bâţâie din coadă cu înfrigurare. Şi şezu lângă el până seara, zicându-şi: „Oricum, e mai bine să fii câine decât, de pildă, maimuţă, ori şi mai rău!” Şi seara, când mămularul închise prăvălia, se lipi şi se ţinu de chilipirgiu până acasă la el.

Or, nici nu intră bine mămularul în casă, că fiică-sa îşi şi coperi obrazul…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaizeci şi patra noapte

Spuse:

Or, nici nu intră bine mămularul în casă, că fiică-sa îşi şi coperi obrazu şi strigă:

— O, tată, ce te-a apucat de aduci aşa în casă peste fata ta un bărbat străin?

Mămularul spuse:

— Care bărbat străin?

Ea răspunse:

— Câinele acesta nu-i altul decât Ali Argint-Viu din Cairo, care a fost vrăjit de ovreiul Azaria, solomonarul, şi anume din pricina rochiei fiicei sale Kamaria!

La vorbele acestea, chilipirgiul se întoarse către câine şi îl întrebă:

— Adevăratu-i?

Şi câinele făcu din cap un semn care vroia să zică:

— Da!

Şi tânăra fată urmă:

— Eu sunt gata, dacă vrea să primească a se însura cu mine, să-i dau îndărăt înfăţişarea omenească dintâi!

Şi mămularul strigă:

— Pe Allah, o, fata mea! dă-i îndărăt înfăţişarea aceea, şi de bună seamă că are să se însoare cu tine!

Pe urmă se întoarse către câine şi-l întrebă:

— Tu ai priceput? Primeşti să te însori cu ea?

El mişcă din coadă şi făcu un semn din cap, care vroia să zică:

— Da!

Atunci fata luă o ulcea talismanică plină cu apă şi începu să rostească vorbele de vrajă, când deodată se auzi un ţipăt cumplit şi tânăra roabă a

tinerei fete intră în odaie, spunându-i stăpânei sale:
— Unde ţi-e făgăduiala, o, stăpână a mea, şi unde-i învoiala pe care am facut-o între noi? Mi te-ai juruit, atunci când te-am învătat tainele vrăjitoriei, că niciodată n-ai să săvârşeşti vreo fermecătorie fără să mă întrebi şi pe mine! Or, şi eu aş fi vrut să mă însor cu tânărul Ali Argint-Viu, câinele de-acuma; şi n-am să îngădui să-l preschimbi în om decât dacă are să fie al nostru al amândurora delaolaltă şi dacă are să-şi petreacă o noapte cu mine şi-o noapte cu tine!
Şi, după ce tânăra stăpână primi această învoială, tatăl ei, uluit de-a binelea de toate astea, o întrebă:
— Şi de când ai învăţat tu vrăjitoria?
Ea răspunse:
— De când a venit la noi roaba aceasta de-aici, care şi ea a învăţat-o de pe când se afla în slujba ovreiului Azaria şi putea să frunzărească pe furiş zodiacele şi zăloagele cele vechi ale acelui solomonar vestit!
După care, cele două fete luară fiecare câte o ulcea talismanică şi, murmurând nişte descântece în limba ebraică, îl stropiră pe câinele Ali cu apă, spunându-i:
— În numele puterilor şi harurilor lui Soleiman, fă-te iarăşi făptură omenească vie!
Şi Ali Argint-Viu sări numaidecât în cele două picioare ale lui, mai tânăr şi mai frumos decât oricând. Ci chiar în aceeaşi clipită se auzi un ţipăt năprasnic şi năvăli în odaie o copilandră minunată, ducând pe tratele ei două tăvi de aur puse una peste alta: pe tava de aur de dedesubt se afla rochia de zarafir, cununa de aur, brâul de aur şi papucii de aur, iar pe tava mai mică de deasupra se afla capul tăiat şi plin de sânge şi cu ochii bulbucaţi al ovreiului Azaria!
Or, această cea de-a treia fată, atâta de frumoasă, nu era alta decât Kamaria, fiica vrăjitorului, care, punând cele două tăvi la picioarele lui Ali-Argint-Viu, îi spuse:
— O, Ali, întrucât m-am îndrăgit de tine, îţi aduc lucrurile pe care le-ai râvnit şi capul tatălui meu ovreiul! Pentru că eu acum m-am făcut musulmană!
Şi rosti:
— Nu este alt dumnezeu decât unul Allah! Şi Mahomed este trimisul lui Allah!
La cuvintele acestea, Ali Argint-Viu răspunse:

— Primesc cu bucurie să mă căsătoresc cu tine, dela olaltă cu aceste două fete de aici, întrucât îmi aduci, tu, femeie, împotriva obişnuitelor datini, un dar de nuntă atâta de frumos! Ci numai dacă te învoieşti să dăruiesc la rându-mi aceste lucruri frumoasei Zeinab, fata Dalilei, pe care vreau s-o am ca a patra soţie, întrucât legea îngăduie să ai patru soţii legiuite!

Kamaria primi învoiala, la fel şi celelalte două fete. Şi mămularul întrebă:

— Da baremi ne făgăduieşti că n-ai să-ţi mai iei nicio cadână pe lângă aceste patru soţii legiuite?

El răspunse:

— Făgăduiesc!

Şi luă tava pe care se aflau lucrurile aduse de Kamaria şi plecă să le ducă frumoasei Zeinab, fata Dalilei.

Şi, cum se îndrepta către casa Dalilei, zări un zahargiu cu tablaua pe cap, plină cu zumaricale, cu halva şi cu migdale date prin zahăr, şi îşi zise: „N-aş face rău să iau cu mine nişte dulciuri, ca să i le duc frumoasei Zeinab!” De altminteri, neguţătorul, care parcă-l pândea, spuse:

— O, stăpâne al meu, nu este altul în Bagdad care să ştie să facă mai bine ca mine dulceaţă de morcovi cu nuci! Câtă vrei? Ci, mai nainte de-a cumpăra, gustă bucăţica asta şi spune-mi ce zici despre ea!

Şi Argint-Viu luă bucata şi o înghiţi. Ci pe loc se şi prăbuşi din picioare, ca fulgerat. Dulceaţa aceea fusese amestecată cu banj; iar neguţătorul nu era altul decât Mahmud-Stârpitură, care se apucase de meseria aceasta, spre a-şi jefui muşteriii. Văzuse lucrurile scumpe ce le ducea Argint-Viu şi îl adormise, ca să le fure. Într-adevăr, de îndată ce Argint-Viu căzu lat nemişcat, Stârpitură puse gabja pe rochia de aur şi pe celelalte lucruri, şi se răsuci să fugă; ci deodată se ivi Hassan-cel-Pehlivan călare, însoţit de cei patruzeci de străji ale lui, îl zăpsi pe hoţ şi îl şi înhăţă. Şi Stârpitură fu nevoit să mărturisească tot şi să-i arate lui Hassan trupul prăbuşit pe jos. Îndată Hassan, care, de când Ali nu se mai arătase nicăieri, vântura cu caraulele lui toate mahalalele Bagdadului căutându-l, trimise să i se aducă leac împotriva banjului şi i-l dete lui Ali pe gât. Şi, când Ali se deşteptă, cel dintâi strigăt al lui fu să întrebe unde-s lucrurile pe care i le ducea mândrei Zeinab. Şi Hassan i le arătă şi, după ce se bucurară că se vedeau iară, îl firitisi pentru dibăcia lui şi-i spuse:

— Pe Allah! tu ne întreci pe toţi!

Pe urmă îl duse acasă la Ahmad-cel-Hoţoman şi, după alte salamalecuri şi dintr-o parte şi din cealaltă, îşi povesti toată păţania, iar Hassan îi zise:

— Păi atunci palatul cel vrăjit este al tău după pravilă, de vreme ce o iei pe Kamaria ca una dintre cele patru soţii ale tale! Acolo avem să sărbătorim nunţile tale cele patru! Şi dau fuga numaidecât să-i duc tinerei Zeinab din partea ta darurile şi să-l hotărăsc pe moşu-său Zoraik să ti-o dea de soţie. Si-ti făgăduiesc că de data aceasta bătrânul tâlhar n-are să mai dea îndărăt! Cât despre Mahmud-Stârpitură, nu-l mai putem pedepsi, întrucât acuma tu eşti părintele lui.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaizeci şi cincea noapte

Spuse:

— Cât despre Mahmud-Stârpitură, nu-l mai putem pedepsi, întrucât acuma tu eşti părintele lui.

După ce spuse acestea, Hassan-cel-Pehlivan luă rochia de zarafir, cununa de aur, brâul de aur şi papucii de aur, şi se duse la foişorul cu porumbei, unde le găsi pe Dalila şi pe Zeinab tocmai când erau pe cale să dea grăunţe porumbeilor. După salamalecurile de cuviinţă, le spuse să-l cheme pe Zoraik; şi, după ce veni şi Zoraik, le arătă darurile de nuntă pe care le ceruse de zestre Zeinab, şi le spuse:

— Acuma nu mai încape niciun tertip! De nu, ocara cade pe mine, Hassan!

Iar Dalila şi Zoraik primiră darurile şi îi dădură tinerei Zeinab învoirea să se mărite cu Ali Argint-Viu.

Or, chiar în ziua următoare, Ali Argint-Viu se duse să ia în stăpânire palatul ovreiului Azaria; şi, în aceeaşi seară, dinaintea cadiului şi a martorilor de-o parte, şi a lui Ahmad-cel-Hoţoman cu cei patruzeci ai lui de cealaltă parte, fu scris şi senetul de căsătorie al lui Ali Argint-Viu cu Zeinab, fata Dalilei, cu Kamaria, fata lui Azaria, cu fata chilipirgiului şi cu tânăra roabă a chilipirgiului. Şi ceremonia celor patru nunţi fu sărbătorită măreţ. Şi, fără de nicio îndoială, după spusele tuturor femeilor din alaiul nunţii, Zeinab era cea mai ametitoare, sub vălurile ei de mireasă, şi cea mai frumoasă. De altminteri, era îmbrăcată în rochia de zarafir, cu cununa de aur, cu brâul de aur şi cu papucii de aur; iar celelalte trei fetişcane mergeau în preajma ei ca nişte stele în preajma lunii.

Încât, chiar în noaptea aceea, Ali Argint-Viu îşi începu treaba lui de mire, intrând la soţia sa Zeinab, şi văzu că era chiar ca un mărgăritar neprihănit şi ca o cârlană neînhămată. Şi se desfătă cu ea până peste marginile desfătării,

şi pe urmă se duse şi pe la fiecare dintre celelalte trei soţii ale lui rând pe rând. Şi găsindu-le pe toate desăvârşite întru totul, se desfătă şi cu ele la fel şi le luă ceea ce avea să ia şi le dete ceea ce avea să dea, cu toată mărinimia, şi dintr-o parte şi din cealaltă, şi cu deplină mulţumire.

Iar ospeţele date cu prilejul nunţilor durară treizeci de zile şi treizeci de nopţi; şi nu se precupeţi nimic spre a fi pe măsura celui ce plătea. Şi petrecură, şi râseră, şi cântară şi se veseliră, până peste poate.

Când zaiafeturile se isprăviră, Hassan-cel-Pehlivan veni la Argint-Viu şi, după ce-l firitisi iarăşi, îi zise:

— Ya Ali, iacătă că a venit şi ceasul tău să te înfăţişăm dinaintea stăpânului nostru califul, ca să-ţi dăruiască hatârurile lui!

Şi îl duse la divan, unde califul nu zăbovi mult până să se arate.

Califul, când îl văzu pe tânărul Ali Argint-Viu, fu peste poate de încântat: căci, într-adevăr, înfăţişarea lui zarifă nu-i putea aduce decât bunăvoie, iar frumuseţea însăşi putea mărturisi că şi-l doreşte de tovarăş ales. Şi Ali Argint-Viu, îndemnat de Hassan-cel-Pehlivan, veni în faţa califului şi sărută pământul dintre mâinile lui. Pe urmă, se ridică şi, luând din mâinile lui Spinare-de-Cămilă o tavă acoperită cu o pânză de mătase, o dezveli dinaintea califului. Şi toţi văzură atunci capul tăiat al ovreiului Azaria, solomonarul.

La priveliştea aceea, califul, uimit, întrebă:

Şi Argint-Viu răspunse:

— Al celui mai mare vrăjmaş al tău, o, emire al drept-credincioşilor! Stăpânul lui era un mag vestit, în stare să spulbere Bagdadu-ntreg, cu toate palatele lui!

Şi îi povesti lui Harun Al-Raşid toată povestea, de la început până la sfârşit, cu tot şartul ei.

Povestea aceasta îl minună până într-atâta pe calif, încât îl şi căftăni numaidecât pe Ali Argint-Viu în slujba de căpetenie peste toate agiile, la fel în cin, în huzmeturi şi în leafă ca şi Ahmad-cel-Hoţoman şi Hassan-cel-Pehlivan, şi îi spuse:

— Să trăiască cei viteji ca tine, ya Ali! Mai cere-mi şi altceva!

Argint-Viu răspunse:

— Viaţă în veci califului şi îngăduinţa de-a aduce de la Cairo, ţara mea de baştină, pe cei patruzeci de ciraci ai mei de odinioară, să-i am ca străjeri aici, după pilda ciracilor celor doi mai-mari ai mei, emirul Hassan şi emirul Ahmad!

Şi califul răspunse:
— Poţi!
Pe urmă porunci celor mai iscusiţi dieci de la palat să scrie cu grijă povestea aceasta şi s-o lege între zăloagele împărăteşti, ca să slujească deopotrivă de învăţătură şi de veselire neamurilor musulmane şi la toţi cei din vremile ce vor veni, drept-credincioşi întru Allah şi întru profetul său Mahomed, cel mai desăvârşit dintre oameni (cu el fie rugăciunea şi pacea!).
Şi toţi văcuiră cea mai huzurită şi mai voioasă viaţă, până ce veni să-i caute Sfarmătoarea Bucuriilor şi Despărţitoarea celor Dragi!

— Şi aceasta-i, o, norocitule sultan, în toate de-amănuntele, aşa cum am auzit-o şi eu, povestea adevărată a Dalilei-celei-Viclene şi a fiicei sale Zeinab-cea-Isteaţă, cu Ahmad-cel-Hoţoman, cu Hassan-cel-Pehlivan, cu Ali Argint-Viu şi cu Zoraik, neguţătorul de peşte prăjit. Ci Allah (slăvit şi preamărit fie El!) este mai ştiutor şi mai înţelept ca toţi!
Pe urmă Şeherezada adăugă:
— Da nu cumva să socoţi, o, norocitule sultan, că istoria aceasta ar fi mai adevărată decât cea a lui Juder pescarul şi a fraţilor săi!
Şi numaidecât începu:

SACUL FERMECAT SAU POVESTEA CU JUDER PESCARUL[30]

Mi s-a povestit, o, norocitule sultan, că a fost odinioară un om, neguţător, pe nume Omar, care a avut ca urmaşi trei copii: unul se numea Salem, cel de al doilea se numea Salim, iar cel mai mic se numea Juder. I-a crescut până ce au ajuns la vârsta de bărbaţi; ci, întrucât Omar îl iubea pe Juder mai mult decât pe fraţii săi, aceştia, băgând de seamă, au fost cuprinşi de pizmă şi au început să-l zavistuiască pe Juder. Încât, atunci când neguţătorul Omar, care era un om tare înaintat în zile, a băgat de seamă şi el ura celor doi fii ai săi faţă de fratele lor, temându-se ca nu cumva, după ce-o muri el, Juder să nu aibă de pătimit ceva cu fraţii săi, i-a strâns pe toţi ai casei, precum şi pe vreo câţiva oameni cu carte şi alţi vreo câţiva care, din porunca dată de cadiu, se îndeletniceau cu moştenirile, şi le-a spus:

— Să se aducă aici toate bunurile mele şi toate vigurile de ţesături din prăvălia mea!

Şi când i s-a adus tot, a spus:

— Oameni buni, împărţiţi aceste bunuri şi aceste viguri în patru părţi, după lege!

Iar ei le-au împărţit în patru părţi. Şi bătrânul a dat fiecărui copil de-al său câte o parte, păstrând pentru sine cea de a patra parte, apoi a spus:

— Astă-i toată averea mea, şi am împărţit-o, aflându-mă încă în viaţă, pentru ca fiii mei să nu mai aibă nimic de cerut de la mine, şi nici între ei, şi pentru ca, după ce-oi muri, să nu aibă de ce să se gâlcevească. Iar această a patra parte pe care am luat-o eu i se cade soţiei mele, mama acestor copii, ca să aibă cu ce să-şi ţină zilele!

Or, nu peste mult, bătrânul a murit; ci Salem şi Salim, fiii lui, n-au vrut nicidecum să se mulţumească cu împărţeala făcută, şi au cerut de la Juder o parte din ceea ce i se cuvenise, spunându-i:

— Averea tatălui nostru a căzut în mâinile tale.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaizeci şi şasea noapte

Spuse:

— Averea tatălui nostru a căzut în mâinile tale.

Şi Juder fu nevoit să ceară ajutorul cadiilor împotriva lor şi să-i cheme de martori pe musulmanii care fuseseră de faţă la împărţeală şi care mărturisiră cele ce ştiau; încât judecătorul îi opri pe cei doi fraţi să ceară partea lui Juder. Numai că cheltuielile cu judecata îi făcu, pe Juder şi pe fraţii lui, să piardă o bună parte din ceea ce stăpâneau. Lucrul acesta însă nu-i opri pe Salem şi pe Salim să nu uneltească iarăşi, peste o vreme, împotriva lui Juder, care iarăşi fu nevoit să ceară ajutorul judecătorilor împotriva lor; şi judecătorii iarăşi îi ajutară pe tustrei să mai piardă o bună parte din avutul lor, pentru cheltuielile de judecată. Ci nu se potoliră nici acum, şi merseră la un al treilea cadiu, şi pe urmă la al patrulea, şi tot aşa, până ce judecătorii izbutiră să le toace toată moştenirea, iar ei tustrei ajunseră nişte sărăcani, fără nici măcar de un bănuţ de aramă cu care să-şi cumpere o coajă de pâine si-o ceapă.

Când cei doi fraţi, Salem şi Salim, se văzură în starea aceea şi cum nu mai puteau să ceară nimic de la Juder, care era tot atâta de sărman ca şi ei, se apucară să viclenească împotriva mamei lor, pe care izbutiră s-o înşele şi s-o jefuiască, după ce o chinuiră amarnic. Şi biata femeie veni plângând la fiul ei Juder şi îi spuse:

— Fraţii tăi mi-au făcut *cutare* şi *cutare* lucru! Şi m-au jefuit de partea mea de moştenire!

Şi începu să-i blesteme. Ci Juder îi zise:

— O, maică a mea, nu-i blestema! căci Allah are să ştie mai bine cum să-l chivernisească pe fiecare după faptele lui! În ce mă priveşte, eu nu-i mai pot chema dinaintea cadiului şi a celorlalţi judecători, căci judecata cere cheltuială, iar eu mi-am pierdut cu judecăţile tot ce-am avut. Aşa că-i mai bine să ne împăcăm cu soarta, şi eu şi tu, fără a mai spune nimic. De altminteri, o, maică a mea, n-ai decât să rămâi la mine; şi pâinea pe care o mănânc eu ai s-o mănânci şi tu! Iar tu, o, maică a mea, roagă-te numai lui Allah să mă ajute, şi Allah are să-mi dea cu ce să te hrănesc! În ce-i priveşte pe fraţii mei, lasă-i să primească de la Judecătorul cel Mare răsplata pentru fapta lor, şi mângâie-te cu vorbele poetului:

Când cel nedrept te-apasă,
Îndură răbdător,
Şi-aşteaptă să-i plătească

Timpul răzbunător.
Dar nu-ţi lăsa mânia
Cu el să se înfrunte!
Căci şi-un munte de piatră,
De-ar da piept cu alt munte,
Tot s-ar sfarma la rându-i,
Cu stâncile puhoi,
Şi praful s-ar alege
Atunci de amândoi.

Şi Juder îi spuse mai departe vorbe de-acestea bune mamei sale, o alină şi o linişti, şi izbuti în felul acesta s-o împace şi s-o hotărască să rămână în casa lui. Iar el, spre a-şi câştiga hrana, rostui un năvod şi începu să se ducă în fiecare zi să pescuiască fie în Nil, la Bulak, fie în bălţile cele mari, fie în alte locuri bogate în ape; şi în felul acesta agonisea când zece bănuţi de aramă, când douăzeci, când treizeci; şi cheltuia tot, ca să-şi ţină zilele el şi maică-sa; şi, în felul acesta, o duceau bine.

În ce-i priveşte pe cei doi fraţi ai lui, apoi aceştia nu mai aveau nimic: nici meserie, nici ce să vândă, nici ce să cumpere. Lipsurile, nevoia şi toate necazurile îi năpădiră; şi cum nu zăboviseră prea mult până ce să risipească tot ce răpiseră de la maica lor, ajunseră grabnic în cea mai neagră stare şi nişte amărâţi de milogi goi, fără de nici unele. Încât se văzură siliţi să vină la mama lor să se roage şi să se umilească dinaintea ei şi să se milogească din pricina foamei care îi vitruia. Or, inima de mamă este bună şi miloasă! Şi mama, înduioşată de sărăcia lor, le da cojile de pâine rămase şi care nu arareori se mai nimereau şi cam mucede; şi bătrâna le mai dăruia şi rămăşiţele de la cina din ajun, spunându-le:

— Mâncaţi degrabă şi plecaţi, până n-apucă să vină fratele vostru; căci, dacă v-ar găsi aici, nu i-ar părea bine şi inima lui s-ar supăra pe mine; şi, în felul acesta, m-aţi face vinovată faţă de el!

Şi ei se grăbeau să mănânce şi plecau. Ci, într-o bună zi, veniră la mama lor, care, după obiceiul ei, le puse dinainte demâncarea şi pâine ca să mănânce; şi deodată intră Juder. Iar maică-sa se simţi tare ruşinată şi tare încurcată; şi, de teamă că Juder are să se supere pe ea, îşi lăsă fruntea în pământ, cu nişte priviri tare umile către fiul ei. Ci Juder, departe de a se arăta supărat, zâmbi văzându-i pe fraţii lui şi le spuse:

— Fiţi bineveniţi, o, fraţii mei! Şi binecuvântată vă fie ziua! Ce s-a-ntâmplat de v-aţi hotărât într-un sfârşit să veniţi la noi în ziua aceasta binecuvântată?

Şi se aruncă la pieptul lor şi îi sărută cu dragoste, spunându-le:

— Chiar că rău aţi făcut că m-aţi lăsat să mă topesc aşa de jalea dorului vostru! N-aţi mai dat pe la mine, ca să întrebaţi ce mai fac, ori ce mai face maica voastră!

Ei răspunseră:

— Pe Allah, o, frate al nostru, dorul de tine ne-a mistuit şi pe noi: şi nu te-am ocolit decât din pricina ruşinii pentru cele ce s-au petrecut între noi şi tine! Ci iată-ne căindu-ne amarnic! Şi-apoi, toate acelea n-au fost decât lucrarea celui Necurat (afurisit fie el de Allah cel Preamărit!) şi acum nu mai avem altă bucurie decât la tine şi la mama noastră!

Şi Juder, tulburat cu totul de vorbele acestea, le spuse:

— Nici eu nu am altă bucurie în afară de voi doi, o, fraţii mei!

Atunci maică-sa se întoarse către Juder şi îi spuse:

— O, copile al meu, Allah lumineze-ţi chipul cu lumina lui şi sporească-ţi belşugul, căci tu eşti cel mai bun dintre noi toţi, o, copile al meu!

Şi Juder spuse:

— Fiţi bineveniţi şi rămâneţi la mine! Allah este darnic, şi bunurile se află din belşug în casă!

Şi se împăcă într-un sfârşit cu fraţii săi, care cinară cu el şi îşi petrecură noaptea în casa lui.

A doua zi, luară cu toţi masa de dimineaţă împreună, iar Juder, cu năvodul în spate, plecă plin de încredere în Truditorul cel Mare, pe când fraţii lui plecară şi ei, şi lipsiră până la prânz, când se întoarseră iarăşi să mănânce cu mama lor. Iar Juder nu se întoarse decât seara, aducând carne şi legume, toate cumpărate cu ce agonisise în ziua aceea. Şi trăiră aşa răstimp de o lună, Juder pescuind peşte ca să-l vândă şi rodul muncit să şi-l cheltuiască cu mama şi cu fraţii lui, care mâncau şi se veseleau.

Or, într-o bună zi…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaizeci şi şaptea noapte

Spuse:

Or, într-o bună zi, Juder aruncă năvodul în apă şi, când îl trase, văzu că era gol: îl mai aruncă o dată, şi îl scoase iar gol; atunci îşi zise în sine: „În locul acesta nu este peşte!” Şi îşi schimbă locul şi, aruncând năvodul, îl scoase iarăşi gol! Îşi schimbă locul a doua oară, a treia oară şi tot aşa mai departe, de dimineaţă până seara, fără a izbuti să pescuiască nici măcar un crăpcean.

Atunci strigă: „Na minune! Oare să nu mai fie peşte în apă? Ori să fie mai degrabă altă pricină?” Şi, cum se lăsa seara, îşi luă năvodul în spinare şi se întoarse acasă tare necăjit şi tare amărât, şi ducând cu el mâhnirea şi grija pentru fraţii săi şi pentru mama sa, fără să ştie ce are să le dea la cină, şi aşa trecu pe dinaintea unei brutării, de unde obişnuia, când se întorcea acasă, să cumpere pâine pentru seară. Şi văzu mulţimea de muşterii ce se înghesuiau să cumpere pâine, cu banii în mână, fără ca brutarul să ia prea mult seama la ei. Şi Juder se opri trist de-o parte, privind la muşterii şi oftând. Atunci brutarul îi spuse:

— Bine-ai venit, o, Juder! Îţi trebuie pâine?

Ci Juder tăcu. Brutarul îi spuse:

— Dacă nu ai bani, ia acuma ce-ţi trebuie, şi te las să-mi plăteşti altă dată!

Şi Juder îi spuse atunci:

— Dă-mi pâine de zece bănuţi de aur şi ţine năvodul ca zălog!

Ci brutarul răspunse:

— Ba nu, o, bietul de tine! năvodu-i poarta agoniselii tale şi, dacă ţi l-aş lua, ţi-aş închide poarta aceea. Na, dar, de colea pâinile pe care le cumperi de obicei! Şi ia de la mine zece bănuţi de aramă, de care s-ar putea să ai trebuinţă. Şi mâine, ya Juder, ai să-mi aduci peşte de douăzeci de bănuţi!

Şi Juder răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei!

Şi, după ce-i mulţumi din inimă brutarului, luă pâinea şi cei zece bănuţi şi se duse să cumpere carne şi legume, spunându-şi: „Mâine Atotputernicul are să-mi dea cele cu care să-mi plătesc datoria; şi are să-mi împrăştie grijile”. Şi se întoarse acasă, unde maică-sa pregăti de mâncare, ca de obicei. Şi Juder cină şi se culcă.

A doua zi îşi luă năvodul şi dete să plece; ci maică-sa îi zise:

— Pleci fără să-ţi mănânci pâinea de dimineaţă?

El răspunse:

— O, maică, mănâne-o tu împreună cu fraţii mei!

Şi se duse la râu, unde îşi aruncă năvodul o dată, şi încă o dată, şi încă o dată, schimbând locul de mai multe ori, şi tot aşa până la ceasul rugăciunii

de după-amiază; ci nu pescui nimic. Atunci, îşi luă năvodul şi se întoarse acasă, deznădăjduit până peste poate; şi fu nevoit, neavând nicio altă cale de întors acasă, să treacă iar prin faţa prăvăliei brutarului, care îl zări şi îi numără alte zece pâini şi alţi zece bănuţi, şi-i spuse:

— Ia astea şi du-te! Şi dacă ceea ce a hotărât soarta nu a ajuns la tine astăzi, are să ajungă mâine!

Şi Juder vroi să-şi ceară iertare; ci brutarul îi spuse:

— Hai, necăjitule, n-ai de ce să-mi ceri iertare! Dacă ai fi pescuit ceva, ai fi avut cu ce să-mi plăteşti! Şi dacă nici mâine n-ai să pescuieşti iarăşi nimic, să vii fără de sfială aici; şi ai să găseşti toată înţelegerea şi tot ajutorul!

Or, chiar că nici a doua zi Juder nu pescui nimic-nimicuta; şi iarăşi fu nevoit să se ducă la brutar; şi tot aşa n-avu niciun spor vreme de şapte zile în şir, după care fu cuprins de o mare îngrijorare în inima lui, şi îşi zise în sineşi: „Astăzi am să mă duc să pescuiesc în lacul Karun[31]. Poate că acolo s-o fi aflând norocul meu!”

Se duse aşadar la lacul Karun, aşezat nu departe de Cairo, şi se pregătea să-şi arunce năvodul în apă, când văzu că venea către el un moghrabin[32] călare pe un catâr. Era îmbrăcat într-o mantie nespus de frumoasă, şi era aşa de strâns învăluit în burnuzul său şi în vălul de pe cap, încât nu i se zărea decât un ochi. Catârul era şi el îmbrăcat la fel şi înfotăzat cu urşinic de zarafir şi cu atlazuri, şi peste crucea şalelor avea atârnaţi nişte desagi de lână colorată.

Cand moghrabinul ajunse lângă Juder, coborî de pe catâr şi spuse:

— Pacea lui Allah fie cu tine, o, Juder, o, fiu al lui Omar!

Şi Juder răspunse:

— Şi cu tine fie pacea lui Allah, o, călătorule, stăpâne al meu!

Moghrabinul spuse:

— O, Juder, am trebuinţă de tine! Dacă ai să mă asculţi, vei dobândi mari foloase şi bunuri nemăsurate, şi vei fi prietenul meu; şi îmi vei mântui toate treburile!

Juder răspunse:

— O, călătorule, stăpâne al meu, spune-mi ce ai în minte şi am să te ascult fără de cârtire!

Atunci moghrabinul îi spuse:

— Începe, dar, să rosteşti suraua cea de început din *Coran!*

Şi Juder rosti împreună cu el suraua *fatihà* din *Coran.* Atunci moghrabinul scoase din desagi nişte frânghii de mătase şi-i spuse:
— O, Juder, fiu al lui Omar, să-mi legi mâinile cu aceste frânghii de mătase, cât mai straşnic vei putea!
După care, să mă arunci în lac şi să aştepţi o bucată de vreme. Dacă ai să vezi ivindu-se la faţa apei mâna mea înaintea trupului, nu pregeta să-ţi arunci năvodul şi să mă scoţi la tărm; ci dacă ai să vezi ivindu-se piciorul meu afară din apă, să ştii că sunt mort. Atunci, nu te mai îngriji de mine, ia catârul cu desagii şi du-te în sukul negustorilor, unde ai să găseşti un evreu cu numele de Şamayaa. Să-i laşi catârul, iar el are să-ţi dea o sută de dinari, pe care să-i iei şi să te duci în calea ta! Ci numai să nu spui nimănuia nimic despre toate astea.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaizeci şi opta noapte

Spuse:

— Ci numai să nu spui nimănuia nimic despre toate astea.
Atunci Juder răspunse:
— Ascult şi mă supun!
Şi legă mâinile moghrabinului, care îi tot spunea:
— Mai vârtos oleacă!
Şi după ce îl legă bine, îl înşfacă şi îl aruncă în lac. Pe urmă aşteptă un răstimp, să vadă ce are să se întâmple.
Or, peste o vreme, văzu deodată că se ridică şi ies deasupra apei amândouă picioarele moghrabinului.
Atunci înţelese că omul murise şi, fără a se mai îngriji de el, luă catârul şi se duse la sukul negustorilor, unde chiar că îl văzu pe evreul acela stând pe un scaun în uşa prăvăliei lui şi care, la vederea catârului, strigă:
— Nu mai încape nicio îndoială! A pierit!
Pe urmă adăugă:
— A pierit din pricina lăcomiei lui!
Şi fără a mai adăuga o vorbă, luă catârul şi îi numără lui Juder o sută de dinari de aur, sfătuindu-l să păstreze taina.
Juder luă aşadar banii de la evreu şi se duse degrabă la brutar, de la care luă pâine ca de obicei şi, întinzându-i un dinar, îi spuse:
— Iată banii pe care ţi-i datorez, o, stăpâne al meu!

Şi brutarul îi făcu socoteala şi-i spuse:
— Mai ai de luat pâine de la mine încă pe două zile!
Şi Juder îl lăsă şi plecă la măcelar, pe urmă la zarzavagiu şi, dând fiecăruia câte un dinar, le spuse:
— Daţi-mi ce-mi trebuie, şi păstraţi restul de bani în seama mea!
Şi luă carnea şi legumele, şi duse totul acasă, unde îi găsi pe fraţii săi tare înfometaţi şi pe mama sa care le spunea să aibă răbdare până la întoarcerea fratelui lor. Atunci Juder puse dinainte cumpărăturile, la care ei se repeziră ca nişte ghuli şi, până să se gătească mâncarea, începură să înfulece pâine goală.
A doua zi, înainte de a pleca, Juder îi dete mamei sale aurul tot, spunându-i:
— Ţine pentru tine şi pentru mâncarea fraţilor mei, ca să nu le lipsească niciodată nimic!
Şi îşi luă năvodul şi se întoarse la lacul Karun; şi se pregătea să-şi înceapă lucrul, când văzu alt moghrabin, asemenea cu cel dintâi, venind către el, mult mai bogat îmbrăcat şi călare pe un catâr înfotăzat şi mai strălucitor. Puse piciorul la pământ şi spuse:
— Pacea lui Allah fie cu tine, o, Juder, fiu al lui Omar!
El răspunse:
— Şi cu tine fie pacea lui Allah, o, călătorule, stăpâne al meu!
El spuse:
— Nu cumva ai văzut ieri un moghrabin călare pe un catâr ca acesta?
Juder însă, temându-se să nu fie învinuit de moartea omului, îşi zise că mai bine ar fi să tăgăduiască şi răspunse:
— Nu, n-am văzut pe nimeni!
Cel de al doilea moghrabin zâmbi şi zise:
— O, sărace Juder, tu habar nu ai că eu ştiu tot ce se întâmplă pe pământ! Omul pe care l-ai aruncat în lac, şi pe al cărui catâr l-ai vândut evreului Şamayaa pe o sută de dinari, era fratele meu! De ce cauţi să tăgăduiesti?
El răspunse:
— De vreme ce ştii tot, pentru ce mă mai întrebi?
El spuse:
— Pentru că, o, Juder, am trebuinţă să faci şi cu mine ce ai făcut cu fratele meu.
Şi scoase din desaga lui cea scumpă nişte frânghii groase de mătase, pe care i le dete lui Juder, spunându-i:

— Leagă-mă tot atât de straşnic cum l-ai legat şi pe el, şi aruncă-mă în apă! Dacă ai să vezi că iese mai întâi piciorul meu, sunt mort! Să iei atunci catârul şi să-l vinzi evreului, pe o sută de dinari!

Juder răspunse:

— Vino-ncoace!

Şi moghrabinul veni, şi Juder îl legă de mâini şi, aburcându-l, îl aruncă în lac, unde se cufundă până la fund.

Or, peste puţine clipe, văzu două picioare ieşind din apă! Şi Juder pricepu că moghrabinul murise; şi îşi zise: „A murit! Să nu se mai întoarcă! Şi ducă-se păcatului! Inşallah! de-ar da Allah să vină la mine în fiecare zi câte un moghrabin pe care să-l arunc în apă şi de la care să capăt o sută de dinari!” Şi luă catârul şi se duse la evreul care, văzându-l, strigă:

— A murit şi cel de-al doilea!

Juder răspunse:

— Capul tău să trăiască!

Şi evreul adăugă:

— Aceasta-i răsplata pentru cei îndărătnici!

Şi luă catârul, şi-i plăti o sută de dinari lui Juder, care îi duse maică-sii. Iar maică-sa îl întrebă:

— Ci, o copile al meu, de unde ai tu atâta aur?

El atunci îi povesti ce i se întâmplase; iar ea, speriată rău, îi zise:

— Ai face mai bine să nu te mai duci la lacul Karun! Tare mi-e frică să nu păţeşti ceva cu moghrabinii aceia!

El răspunse:

— Păi, o, maică a mea, doar nu-i arunc în apă decât după voia lor! Şi-apoi, de ce să nu mai fac aşa, când meseria de înecător îmi aduce o sută de dinari pe zi? Pe Allah! nu m-aş amăgi să mă duc zi de zi la lacul Karun, până ce l-aş îneca şi pe cel mai de pe urmă moghrabin, până ce n-ar mai rămânea nici urmă de ei!

În cea de a treia zi, Juder se întoarse aşadar la lacul Karun şi, tot atunci, îl şi văzu pe al treilea moghrabin, care semăna nemaipomenit cu cei doi de mai înainte, pe care însă îi întrecea şi în bogăţia hainelor, şi în frumuseţea fotazelor cu care era împodobit catârul pe care-l călărea; şi, la spatele lui, în desagi, şi de o parte şi de cealaltă, se afla câte un borcan mare de sticlă cu învelitoare. Se apropie de Juder şi-i spuse:

— Pacea lui Allah fie cu tine, o, fiu al lui Omar!

El îi răspunse la salamalec, cugetând: „Cum se face oare că şi tu mă ştii şi-mi ştii şi numele?”
Moghrabinul îl întrebă…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaizeci şi noua noapte

Spuse:

…Moghrabinul îl întrebă:
— N-ai văzut trecând pe-aici nişte moghrabini?
El răspunse:
— Doi!
El întrebă:
— Încotro au luat-o?
El spuse:
— Le-am legat mâinile şi i-am aruncat în lac, unde s-au înecat! Şi dacă râvneşti soarta lor, am şi pentru tine pusă de-o parte una la fel!
La cuvintele acestea, moghrabinul începu să râdă şi răspunse:
— O, sărmane, tu nu ştii că orice viaţă îşi are sorocul ei hotărât dinainte?
Şi descălecă de pe catâr şi adăugă liniştit:
— O, Juder, doresc să faci şi cu mine ce-ai făcut cu ei!
Şi scoase din desagi nişte frânghii groase de mătase; şi Juder îi spuse:
— Atunci, întinde-ţi mâinile ca să ţi le leg la spate; şi hai degrabă, căci sunt tare zorit, şi vremea nu stă! De altminteri sunt deprins cu meseria asta; şi poţi să ai toată încrederea în dibăcia mea de înecător!
Atunci moghrabinul îşi întinse mâinile şi Juder i le legă la spate; pe urmă pescarul îl ridică şi-l aruncă în lac, unde îl văzu cum se cufundă şi piere. Şi, înainte de a pleca grăbit cu catârul, aşteptă ca picioarele moghrabinului să se ivească la faţa apei; ci, spre cea mai mare nedumerire a lui, răsăriră din apă mai întâi cele două mâini, apoi capul, apoi moghrabinul întreg, care îl strigă:
— Nu ştiu să înot! Pescuieşte-mă degrabă cu năvodul tău, o, sărace!
Şi Juder aruncă peste el năvodul şi izbuti să-l scoată la mal. Atunci văzu în mâinile lui, lucru pe care nu-l băgase de seamă de la început, doi peşti roşii ca de coraliu, câte un peşte în fiecare mână. Şi moghrabinul alergă la catârul lui, luă cele două borcane de sticlă, puse câte un peşte în fiecare borcan, închise borcanele cu un capac şi le vârî la loc în desagi. După care se

întoarse iar la Juder şi, luându-l în braţe, începu să-l sărute cu mare bucurie, şi pe obrazul drept şi pe obrazul stâng; şi îi spuse:

— Pe Allah! fără tine, n-as mai fi acuma în viată şi n-aş fi izbutit nici să prind peştii aceia doi!

Şi-asta-i!

Or, Juder, care nu-şi mai venea în fire din nedumerirea lui, îi zise până la urmă:

— Pe Allah! o, călătorule, stăpâne al meu, dacă socoti într-adevăr că am fost de vreun folos la mântuirea ta şi la pescuirea acestor doi peşti, grăbeşte de-mi spune şi mie, drept orice mulţumire, ce ştii în privinţa celor doi moghrabini înecaţi, şi care-i adevărul cu cei doi peşti şi cu evreul Şamayaa din suk!

Atunci moghrabinul spuse:

— O, Juder, află că cei doi moghrabi care s-au înecat erau fraţii mei. Unul se numea Abd Al-Salam, iar celălalt se numea Abd Al-Ahad. Iar eu mă numesc Abd Al-Samad. Iar cel pe care tu îl crezi a fi un evreu, nu este nicidecum evreu, ci un adevărat musulman, de rit malekit[33]; numele lui este Abd Al-Rahim, şi-i şi el tot frate cu noi. Or, ya Juder, tatăl nostru, care se numea Abd Al-Vadud, era un mare solomonar care stăpânea pe deplin toate ştiinţele tainice, şi ne-a învăţat şi pe noi, cei patru fii ai lui, magia, vrăjitoria şi meşteşugul de a descoperi şi de a deschide comorile cele mai ascunse, încât noi ne-am aşternut cu sârg pe învăţarea acestor ştiinţe, în care am ajuns la o treaptă de cunoaştere atât de înaltă, că până la urmă am izbutit să-i supunem sub poruncile noastre pe toţi ginnii, marezii şi efriţii. După ce tatăl nostru a murit, ne-a lăsat bunuri mari şi bogăţii nemăsurate. Noi atunci am împărţit între noi, după dreptate, comorile lăsate, feluritele talismane şi cărţile de ştiinţă; însă în privinţa stăpânirii anumitor manuscrise n-am putut cădea la înţelegere. Cel mai de seamă dintre aceste manuscrise era o carte cu titlul de *Însemnârile-celor-de-demult*, şi care este cu adevărat peste putinţă de socotit ca preţ şi ca însemnătate, şi aşa încât n-ar putea fi plătită nici chiar cu nestemate în greutatea ei! Într-adevăr, în cartea aceea se aflau însemnări despre toate comorile ascunse în sânul pământului, precum şi dezlegarea tuturor tainelor şi a tuturor semnelor magice. Şi era tocmai manuscrisul din care părintele nostru scosese toată ştiinţa pe care o stăpânea. Pe când zâzania începuse să se cuibărească între noi, văzurăm că intră în casa noastră un prea-cinstit şeic, chiar acela care l-a crescut pe tatăl nostru şi l-a învăţat vrăjitoria şi ghicirea viitorului. Iar şeicul acela, care se

numea Cel-Mai-Tainic-Cohen, ne spuse: „Aduceţi-mi cartea aceea!” Şi noi îi aduserăm *Însemnările-celor-de-demult*, pe care el o luă şi ne spuse: „O, copiii mei, sunteţi copiii copilului meu, şi nu pot fi de partea unuia, în paguba celorlalţi! Trebuie, aşadar, ca acela dintre voi care doreşte să aibă cartea să se ducă şi să deschidă comoara numită Al-Şamardal şi să-mi aducă de acolo sfera cerească, şipul cu kohl, spada şi inelul cu pecete! Căci toate aceste lucruri se află în acea comoară. Iar însuşirile lor sunt peste fire! Într-adevăr, inelul cu pecete este în seama unui ginn, care te înfricoşează numai prin rostirea numelui: se cheamă efritul Trăsnet-Trăsnitor! Iar omul care ajunge stăpânul acelui inel poate înfrunta fără de teamă puterile tuturor domnilor şi sultanilor; şi, dacă vrea, poate să stăpânească pământu-n lung şi lat. Iar spada! acela care o are poate, dacă-i place, să spulbere toate oştile, numai fluturând-o: căci pe dată încep să ţâşnească din ea flăcări şi fulgere care fac praf şi pulbere din toţi războinicii. Iar sfera cerească! acela care o are poate, după cum doreşte, să călătorească în orice colţ de pe pământ, fără nici să se mişte din locul lui, şi să străbată toate locurile, de la Soare-Răsare până la Soare-Apune! Pentru aceasta, nu are decât să atingă cu degetul locul unde vrea să se ducă şi ţinuturile pe care vrea să le străbată, şi sfera şi începe să se învârtească, trecându-i pe sub ochi toate lucrurile mai de seamă din acele ţări, precum şi pe locuitorii lor, de parcă ar fi dinaintea lui. Şi dacă, cine ştie, are să se plângă de felul cum l-au găzefuit băştinaşii din vreo ţară, ori de felul cum l-a întâmpinat vreo cetate dintre acele cetăţi, nu are decât să întoarcă spre soare locul unde se află acea lume vrăjmaşă lui, şi pe dată locul acela va fi pradă flăcărilor şi va arde cu toţi locuitorii săi. În ce priveşte şipul de kohl! acela care îşi unge pleoapele cu kohlul din şip vede pe dată toate comorile ascunse în pământ! Asta-i! Totodată, cartea nu va fi pe drept decât a aceluia care va izbândi în încercarea lui; iar cei care nu vor izbuti, nu vor putea să ridice nicio cerere. Primiţi învoiala?” Noi răspunserăm: „Primim, o, şeik al tatălui nostru! Nu ştim însă nimic în privinţa acelei comori a lui Şamardal!” Atunci el ne spuse: „Aflaţi, copiii mei, că această comoară a lui Şamardal…”

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaptezecea noapte

Spuse:

„…această comoară a lui Şamardal se află în puterea celor doi fii ai împăratului Roşu. Tatăl vostru, odinioară, a încercat să pună stăpânire pe ea; dar, pentru ca s-o deschidă, trebuia mai înainte să pună stăpânire pe cei doi fii ai lui Roşu împărat. Or, în clipa când tatăl vostru a dat să-i înşface, ei i-au scăpat şi-au fugit de s-au aruncat, prefăcuţi în peşti roşii, în adâncul lacului Karun, lângă Cairo. Şi cum lacul acela este şi el fermecat, tatăl vostru s-a zbătut mult şi bine, şi tot n-a mai ajuns să-i prindă pe cei doi peşti. Atunci a venit la mine şi mi s-a plâns de neizbânda încercărilor lui. Iar eu am făcut numaidecât socotelile mele astrologiceşti şi am întocmit horoscopul; şi mi s-a arătat că acea comoară a lui Şamardal nu putea să fie deschisă decât cu mijlocirea şi sub privirile unui tânăr din Cairo, pe nume Juder ben-Omar, pescar de meserie. Şi că acel Juder poate să fie găsit pe ţărmurile lacului Karun. Iar vraja acelui lac nu poate fi dezlegată decât de acel Juder, care va trebui să lege braţele celui a cărui ursită este să coboare în acel lac, şi să-l arunce apoi în apă. Iar cel care va fi aruncat, va avea de luptat împotriva celor doi feciori fermecaţi ai împăratului Roşu; şi dacă soarta lui e să-i biruiască şi să-i prindă, n-are să se înece, şi mâna lui are să se arate la faţa apei. Şi Juder cu năvodul lui are să-l pescuiască! Ci acela care va pieri, va scoate la faţa apei mai întâi picioarele, şi va trebui să fie părăsit!” Auzind cuvintele acestea ale şeicului Cel-Mai-Tainic-Cohen, noi răspunserăm:
„Hotărât! vrem să facem încercarea, chiar de-ar fi să pierim!” Numai fratele nostru Abd Al-Rahim nu vroi nicidecum să se lase ispitit, şi ne spuse: „Eu nu vreau!” Atunci noi ne hotărârăm să se îmbrace ca un neguţător evreu, şi ne învoirăm cu totii să-i trimitem catârul şi desagii, pe care să-i cumpere de la pescar, dacă vom pieri în încercarea noastră! Or, tu ştii, o, Juder, ce s-a întâmplat! Cei doi fraţi ai mei au pierit în lac, jertfe ale fiilor lui Roşu împărat! Şi eu, la rându-mi, după ce m-ai aruncat în lac, era să mă prăpădesc în lupta cu ei; ci am izbutit, cu ajutorul unui descântec pe care l-am rostit în gând, să mă desfac din legăturile mele, să dezleg vraja cea de nebiruit a lacului şi să pun mâna pe cei doi feciori ai împăratului Roşu, care sunt cei doi peşti de culoarea coraiului pe care m-ai văzut când i-am vârât în bocalurile din desagii mei. Or, aceşti doi peşti vrăjiţi, feciorii lui Roşu împărat, sunt în totului-tot doi efriţi tare puternici; şi, ca urmare a prinderii lor, am să pot într-un sfârşit să deschid comoara lui Şamardal. Numai că, spre a deschide acea comoră, trebuie numaidecât să fii şi tu de faţă, întrucât horoscopul întocmit de Cel-Mai-Tainic-Cohen prorocea că lucrul nu se

poate face decât sub ochii tăi! Vrei tu, dar, o, Juder, să primeşti a veni cu mine în Maghreb, într-un loc nu departe de Fas şi de Miknas[34] ca să mă ajuţi să deschid comoara lui Şamardal? Iar eu am să-ţi dau tot ce ai să-mi ceri! Şi ai să fii pe totdeauna fratele meu întru Allah! Şi, după această călătorie, ai să te întorci cu inima voioasă între ai tăi!

Când auzi aceste cuvinte, Juder răspunse:

— O, călătorule, stăpâne al meu, îi am pe capul meu pe mama şi pe fraţii mei! Şi eu mă îngrijesc să le aduc cele de trebuinţă traiului! Dacă aş primi să merg cu tine, cine le-ar mai da pâinea cea de toate zilele?

Moghrabinul răspunse:

— Pricina şovăielii tale nu-i decât zăcăşeala! Dacă într-adevăr numai lipsa de bani şi grija pentru mama ta te opresc să pleci, sunt gata să-ţi dau numaidecât o mie de dinari de aur pentru cheltuielile maicii tale, până ce te vei întoarce, după o lipsă de patru luni numai!

Când auzi de o mie de dinari, Juder strigă:

— O, călătorule, dă-mi cei o mie de dinari să-i duc mamei mele, şi pe urmă merg cu tine!

Şi moghrabinul îi înmână numaidecât mia de dinari, pe care Juder o luă şi o duse maicii sale, spunându-i:

— Ia aceşti o mie de dinari pentru cheltuielile tale şi ale fraţilor mei, întrucât eu am să plec cu un moghrabin într-o călătorie de patru luni în Maghreb! Iar tu, o, maică a mea, roagă-te pentru mine, cât am să lipsesc, şi eu am să fiu acoperit de noroc cu binecuvântarea ta asupra mea!

Ea răspunse:

— O, copile al meu, ce jale are să-mi fie de lipsa ta! Şi ce frică mi-e să nu paţi ceva!

El spuse:

— O, maică bună, n-are de ce să-ţi fie frică pentru cineva care se află sub paza lui Allah! Şi-apoi moghrabinul este un om tare de treabă!

Şi i-l lăudă pe moghrabin până peste poate. Iar maică-sa îi spuse:

— Allah aplece către tine inima acelui moghrabin cumsecade! Du-te cu el, fiul meu! Poate că are să fie mărinimos faţă de tine!

Atunci Juder îşi luă bun-rămas de la maică-sa şi se duse la moghrabin.

Când îl văzu, moghrabinul îl întrebă:

— Te-ai sfătuit cu mama ta?

El răspunse:

— Da, de bună seamă! Iar ea s-a rugat pentru mine şi m-a binecuvântat!

El îi spuse:
— Urcă-te pe catâr, în spatele meu!
Şi Juder se urcă în spatele moghrabinului pe spinarea catârului, şi călători aşa de la prânz până pe la chindie.
Or, călătoria îi făcu o mare poftă de mâncare lui Juder, care nu mai putea de foame.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaptezeci şi una noapte

Spuse:

Or, călătoria îi făcu o mare poftă de mâncare lui Juder, care nu mai putea de foame.
Cum însă nu vedea nimic de mâncare la moghrabin, îi spuse acestuia:
— O, stăpâne călător, eu tare socot că ai uitat să iei de mâncare, ca să ne hrănim de-a lungul acestei călătorii!
El răspunse:
— Ţi-o fi foame?
El spuse:
— Eh! uallah!
Atunci moghrabinul opri catârul, se dete jos, tot aşa făcu şi Juder, iar moghrabinul spuse:
— Dă-mi încoace sacul!
Şi după ce Juder îi aduse sacul, moghrabinul îl întrebă:
— Ce-ţi doreşte sufletul, o, frate al meu?
El răspunse:
— Orice-o fi!
Şi moghrabinul spuse:
— Allah să te aibă în grija lui! Spune-mi, ce vrei să mănânci?
El răspunse:
— Nişte pâine cu brânză!
El zâmbi şi spuse:
— O, sărace, pâine cu brânză? Asta-i ceva chiar nepotrivit cu starea ta! Cere-mi ceva mai de seamă!
Juder răspunse:
— Eu, la ceasul acesta, aş zice că orice-o fi este de seamă!
Moghrabinul îl întrebă:

— Îţi plac puii fripţi?
El spuse:
— Ya Allah, da!
El îl întrebă:
— Îţi place orezul cu miere?
El spuse:
— Mult!
El îl întrebă:
— Îţi plac vinetele umplute? capetele de pasăre cu roşii? napii cu pătrunjel şi cu colocase? căpăţâna de oaie la cuptor? orzul râşnit şi fiert şi bătut? sarmalele în foi de viţă? prăjiturile? *cutare* şi *cutare* şi *cutare* lucru?
Şi îi înşiră aşa douăzeci şi patru de feluri de bucate, în vreme ce Juder gândea: „Doar n-o fi nebun? Căci de unde are să-mi aducă bucatele pe care mi le înşiră, când aici nu văd nicio bucătărie şi niciun bucătar? Am să-i spun pe dată că mi-e prea destul!” Şi îi spuse moghrabinului:
— E destul! Da până când o să mă faci să râvnesc atâtea feluri de bucate, fără să-mi arăţi nimica?
Ci moghrabinul răspunse:
— Ospăţ plăcut, o, Juder!
Şi băgă mâna în sac şi scoase de acolo o tavă de aur cu doi pui fripţi şi căldicei; pe urmă, mai băgă o dată mâna şi scoase o tavă de aur cu nişte frigărui de miel, şi tot aşa mai departe, una după alta, toate cele douăzeci şi patru de feluri pe care le înşirase, niciuna mai mult, niciuna mai puţin!
La priveliştea aceea, Juder rămase năuc. Şi moghrabinul îi zise:
— Ia de mănâncă, sărmane prieten!
Ci Juder strigă:
— Uallah! o, stăpâne călător, fără de nicio îndoială că trebuie să fi aşezat în sacul acesta o bucătărie întreagă, cu toate ale ei şi cu o liotă de bucătari!
Moghrabinul începu să râdă şi răspunse:
— O, Juder, sacul acesta este fermecat! Şi este slujit de un efrit care, dacă am vrea, ne-ar aduce pe dată o mie de mâncăruri siriene, o mie de mâncăruri egiptene, o mie de mâncăruri indiene, o mie de mâncăruri chinezeşti!
Şi Juder se minună:
— O, ce sac frumos! şi câte minuni cuprinde! şi câtă îmbelşugare!
Pe urmă mâncară amândoi pe săturate şi aruncară ceea ce rămase de la prânzul lor. Şi moghrabinul puse tăvile de aur în sac; pe urmă, băgă mâna în

cealaltă despărţitură a desagilor şi scoase de acolo un ulcior de aur plin cu apă proaspătă şi bună. Şi băură şi îşi făcură spălările cele după sfânta datină şi rostiră rugăciunea de după prânz, şi-apoi puseră ulciorul la loc în sac, lângă unul dintre cele două bocale, sacul pe spinarea catârului, şi încălecară şi ei pe catâr, şi îşi urmară drumul mai departe.

După un răstimp, moghrabinul îl întrebă pe Juder:

— Tu ştii, o, Juder, cât drum am bătut de la Cairo până aici?

El răspunse:

— Pe Allah! nu ştiu!

El spuse:

— Am străbătut, în aceste două ceasuri, o depărtare care cere pe puţin o lună de umblet!

El întrebă:

— Cum aşa?

El spuse:

— Află, o, Juder, că această catârcă pe care ne aflăm noi este în totului-tot o ginnă ca toţi ginii! Într-o zi ea străbate de obicei o depărtare de un an de umblet; ci astăzi, ca să nu te ostenesc, a mers încetişor, la pas!

Şi cu asta îşi urmară drumul către Maghreb; şi în fiecare zi, dimineaţa şi seara, sacul le îndestula toate nevoile: şi Juder nu avea decât să-şi dorească o mâncare de-ar fi fost oricât de anevoioasă şi de nemaipomenită, pentru ca numaidecât mâncarea să se şi afle în fundul sacului, gata caldă şi orânduită frumos pe o tavă de aur. Şi ajunseră în felul acesta, după cinci zile de umblet, în Maghreb, şi intrară în cetatea Fasului şi a Miknasului.

Or, peste tot, de-a lungul uliţelor, toţi trecătorii îl cunoşteau pe stăpânul moghrabin şi îl întâmpinau cu salamalecuri, ori mai adesea veneau să-i sărute mâna, până ce ajunseră la o casă unde moghrabinul descălecă şi bătu la poartă. Şi numaidecât poarta se deschise şi în pragul ei se ivi o copilandră, întocmai ca o lună, şi frumoasă şi subţire ca o gazelă uscată de sete, care le zâmbi cu un zâmbet de bun venit. Şi moghrabinul îi spuse părinteşte:

— O, Rahma, fata mea, dă fuga şi deschide-ne sala cea mare de la sarai!

Şi tânăra Rahma răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei!

Şi o luă înaintea lor, înlăuntrul saraiului, legănându-şi şoldurile. Şi minţile lui Juder se zburătăciră; şi îşi zise în sineşi: „Hotărât! fata aceasta de bună seamă că este fata vreunui sultan.”

Iar moghrabinul luă mai întâi sacul de pe spatele catârcii şi spuse:
— O, catârcă, întoarce-te de unde ai venit! Şi Allah să te binecuvânteze!
Şi iacătă că deodată pământul se deschise şi o cuprinse pe catârcă în sânul lui, după care se închise la loc numaidecât. Şi Juder strigă:
— O, Ocrotitorule! Mărire lui Allah carele ne-a mântuit şi ne-a ocrotit câtă vreme am stat pe spinarea ei!
Ci moghrabinul îi zise:
— Pentru ce te minunezi, o, Juder? Nu ţi-am spus de la început că este o ginnă din ceata efriţilor? Să ne grăbim însă a intra în sarai şi să mergem în sală!
Şi merseră după copilă.
Când intră în sarai, Juder rămase uluit…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaptezeci şi doua noapte

Spuse:

Când intră în sarai, Juder rămase uluit de strălucirea şi de belşugul de bogăţii ce se aflau acolo şi de frumuseţea policandrelor de argint şi a lanţurilor de aur de care atârnau, ca şi de risipa de nestemate şi de alămuri. Şi, după ce se aşezară jos pe chilimuri, moghrabinul îi spuse fetei sale:
— Ya Rahma, du-te degrabă şi adu legătura de mătase pe care o ştii!
Şi fata se duse numaidecât să aducă legătura aceea şi o înmână tatălui ei care o desfăcu şi scoase o mantie care preţuia pe puţin o mie de dinari şi, dându-i-o lui Juder, spuse:
— Îmbracă-te cu ea, o, Juder, şi fii aici oaspete bine venit!
Şi Juder o îmbrăcă şi se făcu atâta de strălucitor, încât părea asemeni vreunui fiu de sultan, dintre sultanii Arabiei de la Soare-Apune!
După care moghrabinul, care sta cu sacul dinainte, băgă mâna în sac şi scoase din el o sumedenie de tăvi pe care le orândui pe faţa de masă întinsă de către fiică-sa, şi nu se opri decât după ce înşirui aşa patruzeci de tăvi de felurite culori şi de felurite bucate. Pe urmă, îi spuse lui Juder:
— Întinde mâna şi ia de mănâncă, o, stăpâne al meu, şi fii îngăduitor faţă de noi pentru puţinătatea cu care te ospătăm; căci noi încă nu-ţi ştim gusturile şi bucatele pe care le doreşti! Nu ai, aşadar, decât să ne spui ce-ţi place mai mult şi ce-ţi pofteşte sufletul, şi noi îţi aducem fără de zăbavă!
Juder răspunse:

— Pe Allah! o, călătorule, stăpâne al meu, mie îmi plac toate bucatele, fără osebire, şi nu mă dau în lături de la niciuna! Nu mă mai întreba, aşadar, ce-mi place, şi adu-mi tot ce-ţi trece prin gând! Întrucât eu mănânc orice! Şi-asta-i tot ce-mi place cel mai mult pe lume! Mănânc straşnic! Iacătă!

Şi mâncă straşnic în seara aceea şi, de altminteri, în fiecare zi, fără ca pentru aceasta să se vadă vreodată fum de bucătărie. Căci moghrabinul nu avea decât să-şi bage mâna în sac, gândind la vreun fel de mâncare, şi numaidecât scotea mâncarea aceea pe o tavă de aur! Şi tot aşa cu poamele ori cu dulciurile. Şi Juder trăi în felul acesta în palatul moghrabinului vreme de douăzeci de zile, schimbându-şi mantia în fiecare dimineaţă; şi fiecare mantie era mai minunată decât sora ei.

În cea de a douăzeci şi una dimineaţă, moghrabinul veni la el şi-i spuse:

— Scoală-te, o, Juder! Iacătă ziua hotărâtă pentru deschiderea comoarei lui Şamardal!

Şi Juder se ridică şi se duse cu moghrabinul. Iar când ajunseră dincolo de zidurile cetăţii, deodată se iviră două catârce, pe care încălecară, şi doi robi negri care mergeau în urma catârcelor. Şi drumeţiră aşa până la amiază, când ajunseră pe ţărmurii unei ape curgătoare; şi moghrabinul puse piciorul la pământ şi îi spuse lui Juder:

— Descalecă!

Şi după ce Juder descălecă, moghrabinul făcu un semn cu mâna către cei doi negri, spunându-le:

— Haide!

Numaidecât, cei doi negri luară cele două catârce, care se mistuiră, pe urmă se întoarseră pe malul apei, aducând în spinare un cort şi chilimuri şi perne, şi ridicară cortul şi îl îmbrăcară cu chilimuri şi rânduiră de jur împrejur pernele şi perniţele. După care aduseră sacul şi cele două bocaluri în care se aflau închişi cei doi peşti de culoarea coraiului. Pe urmă aşternură masa şi întinseră, scoţându-le din sac, douăzeci şi patru de tăvi cu bucate. După care se mistuiră.

Atunci moghrabinul se ridică, aşeză dinaintea lui cele două bocaluri, pe un scăuieş, şi începu să murmure deasupra lor descântecele de vrajă şi farmecele, până când cei doi peşti începură să strige dinlăuntru:

— Iartă-ne! o, stăpâne vraci, fie-ţi milă de noi!

Şi i se rugară aşa mai departe, în vreme ce el rostea descântecele. Şi dintr-odată cele două bocale pocniră şi se făcură ţăndări, pe când dinaintea

moghrabinului se iviră două fiinţe, cu braţele încrucişate a umilinţă, care spuneau:
— Mântuire şi îndurare, o, atotputernice ghicitor! Ce gând ai cu noi?
El răspunse:
— Gândul meu este să vă sugrum şi să vă ard! afară doar dacă îmi făgăduiţi să deschideţi comoara lui Şamardal!
Ele spuseră:
— Îţi făgăduim! Şi avem să-ţi deschidem comoara! Ci trebuie numaidecât să-l aduci aici pe Juder, pescarul din Cairo. Căci este scris în cartea Sorţii că în niciun fel nu poate fi deschisă comoara decât sub privirile lui Juder! Şi nimenea nu poate intra în locul unde se află ea, decât numai acel Juder, fiul lui Omar!
El răspunse:
— Pe acela despre care vorbiţi l-am adus! Se află chiar aci de faţă! Iacătă-l! Vă vede şi vă aude!
Şi cele două făpturi se uitară cu luare-aminte la Juder şi spuseră:
— Acuma nu mai este nicio piedică! Şi te poţi bizui pe noi! Ne juruim pe Nume!
Încât moghrabinul le îngădui să se ducă unde aveau să se ducă. Şi ei pieriră în apa râului.
Atunci moghrabinul luă o trestie lungă şi goală, pe care aşeză două tipsioare de cornalină roşie; şi pe acele tipsii puse un tas de aur plin cu cărbune, peste care suflă numai o dată. Şi numaidecât cărbunele se aprinse şi se schimbă în jar fierbinte. Atunci moghrabinul presără tămâie peste jar şi spuse:
— O, Juder, iacătă că aburii tămâii se ridică, iar eu acum am să rostesc descântecele de vrajă pentru deschidere. Ci, întrucât odată ce am să încep descântecele n-am să mai pot să mă opresc fără primejdia de a face zadarnice puterile talismanice, vreau să te învăţ mai întâi ce ai de făcut ca să ne atingem ţinta pe care ne-am pus-o când am venit în Maghreb!
Şi Juder răspunse:
— Invaţă-mă, o, stăpâne deplin al meu!
Şi moghrabinul spuse:
— Află, o, Juder…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaptezeci şi treia noapte

Spuse:

…Află, o, Juder, că atunci când am să încep a rosti descântecele de vrajă peste fumul de tămâie, apa râului are să înceapă să scadă încet-încet, şi râul până la urmă are să sece cu totul şi să-şi arate vadul gol. Atunci ai să vezi ivindu-se, pe clinul uscat al vadului, o poartă de aur, mare şi înaltă cât poarta unei cetăţi, cu două verigi tot de aur. Tu să te duci la poartă şi să baţi în ea încet cu una dintre cele două verigi care închid poarta şi să aştepţi o clipă. Pe urmă să baţi încă o dată, mai tare decât întâia oară, şi iar să aştepţi! Apoi să baţi a treia oară, mai tare decât înainte şi să stai neclintit. Şi după ce vei fi bătut în felul acesta de trei ori la rând, ai să auzi dinlăuntru pe careva strigând: „Cine bate la poarta Comorilor şi nu ştie să dezlege vrăjile?” Tu să răspunzi: „Sunt Juder pescarul, fiul lui Omar din Cairo!” Şi poarta are să se deschidă, iar în prag are să se ivească un ins care, cu spada în mână, are să-ţi spună: „Dacă eşti cu adevărat omul acela, întinde gâtul să-ţi tai capuÎ!” Iar tu să întinzi gâtul fără de teamă; şi el are să ridice spada asupra ta, dar numai pentru ca să se prăbuşească pe loc la picioarele tale; şi n-ai să mai vezi decât un trup fără sunet! Şi tu n-ai să păţeşti nimic! Ci dacă, de frică, n-ai să faci ce-ţi spune, are să te ucidă pe clipă pe dată. Când în felul acesta vei fi rupt cea dintâi vrajă, ai să intri înlăuntru şi ai să vezi a doua poartă, în care să bati numai o dată, dar cât mai tare. Atunci are să ţi se arate un călăreţ cu o lance mare pe umăr şi care are să-ţi spună, ameninţându-te cu lancea ridicată deodată: „Ce pricină te aduce în aceste locuri pe care niciodată nu le bat şi nu le calcă nici cetele omeneşti, nici seminţiile ginnilor?” Iar tu, drept orice răspuns, să-i arăţi semeţ pieptul deschis, ca să te lovească; şi el are să te lovească cu lancea lui. Ci tu n-ai să păteşti nimic; iar el are să se prăbuşească la picioarele tale şi n-ai să mai vezi decât un trup fără de suflet! Dar dacă ai să dai îndărăt, are să te ucidă! Ai să ajungi la urmă la a treia poartă, de unde are să iasă în întâmpinarea ta un arcaş, care o să-şi încordeze arcul cu săgeata împotriva ta; ci tu să-i arăţi curajos pieptul ca pe o ţintă, şi el are să cadă la picioarele tale, trup fără de suflet! Or, dacă ai să şovăi, te ucide! Ai să mergi mai departe şi ai să ajungi la a patra poartă, de unde are să se repeadă la tine un leu cu chip înfricoşător, cu gura căscată, dând să te mănânce. Tu să nu te sperii şi să nu fugi; ci întinde mâna către el; şi, de îndată ce mâna ta va fi între dinţii lui, leul are să se prăbuşească la picioarele tale, fără să-ţi facă vreun rău. Atunci să te îndrepţi către a cincea poartă, de unde ai să vezi că iese un arap negru, care are să te

întrebe: „Cine eşti?” Tu să spui: „Sunt Juder!” şi el are să-ţi răspundă: „Dacă eşti cu adevărat omul acela, încearcă atunci să deschizi cea de a şasea poartă!” Tu numaidecât să te duci drept la cea de a şasea poartă şi să strigi: „O, Iisuse, porunceşte lui Moise să deschidl poarta!” Şi poarta are să se deschidă dinaintea ta şi ai să vezi ivindu-se doi balauri năprasnici, unul din dreapta şi unul din stânga, care, cu gurile căscate, au să sară asupra ta. Să nu-ţi fie frică! Ci să-ti întinzi către fiecare câte o mână, iar ei au să dea să ţi le muşte; ci zadarnic: căci se vor şi zvârcoli neputincioşi la picioarele tale. Şi, mai cu seamă, să nu dai vreun semn că te-ai sfii de ei; de nu, moartea ta-i neîndoielnică. Ai să ajungi la urmă şi la cea de-a şaptea poartă, şi ai să baţi. Iar fiinţa care are să-ţi deschidă şi să ţi se arate în prag are să fie maica ta! Şi are să-ţi spună: „Fii binevenit, fiul meu! Apropie-te de mine, ca să-ţi urez bună pace!” Ci tu să-i răspunzi: „Stai acolo unde eşti! Şi dezbracă-te!” Ea are să-ţi spună: „O, copilul meu, sunt mama ta! Şi îmi datorezi oarecare mulţumire şi oarecare cinstire, ca răsplată că te-am alăptat şi că ţi-am dat o creştere aleasă! Cum de-mi ceri să mă dezbrac faţă de tine?” Tu să-i răspunzi cu gura mare: „Dacă nu-ţi lepezi numaidecât hainele, te omor!” Şi să înhaţi o spadă pe care ai s-o găseşti atârnată la dreapta, pe perete, şi să-i spui: „Hai, începe!” Şi ea are să încerce să te înduplece şi are să caute să te amăgească atunci, căindu-şi soarta. Ci tu ia seama să nu te laşi tulburat de vorbele ei, şi, de fiecare dată când are să-şi lepede o haină de pe ea, tu să-i strigi: „Leapădă-le şi pe celelalte!” Şi mereu s-o ameninţi cu moartea, până ce are să rămână goală de tot! Ci atunci ai s-o vezi cum fuge şi piere! Şi în felul acesta, o, Juder, ai să rupi toate vrăjile şi ai să spulberi toate farmecele, mântuindu-ţi zilele. Şi nu-ţi mai rămâne pe urmă decât să culegi roadele strădaniilor tale. Pentru acesta, nu ai decât să treci dincolo de a şaptea poartă şi ai să găseşti înlăuntru aur strâns mormane. Ci să nu iei aminte la el, şi să te duci drept la un foişor micuţ, aflat în mijlocul comorilor şi peste care este trasă o perdea. Dă atunci la o parte perdeaua aceea, şi ai să-l vezi, culcat într-un jeţ de aur, pe vrăjitorul cel mare, Şamardal, chiar acela care-i stăpânul acelei comori! Şi lângă capul lui ai să vezi lucind ceva rotund ca luna: aceea-i sfera cerească. Şi ai să-l vezi pe mag încins cu spada despre care ţi-am vorbit, şi având pe deget inelul cu pecetea, şi, atârnat cu un lanţ de aur la gâtul lui, şipul cu kohl! Tu să nu şovăieşti atunci! Ia cele patru lucruri de preţ şi grăbeste-te să ieşi din comoară şi să vii să mi le dai! Ci, o, Juder, ai grijă să nu uiţi nimic din toate

câte te-am învăţat, ori să faci altmintrelea de cum te-am sfătuit. De nu, ai să te căiesti amarnic şi ai să ai multe necazuri de îndurat!

Şi, sfârşind de spus toate acestea, moghrabinul îi mai înşirui lui Juder aceleaşi sfaturi, o dată, de două ori, de trei ori şi de patru ori, ca să i le vâre cât mai bine în cap, până ce Juder spuse singur:

— Acuma ţin minte tot! Da care-i fiinţa omenească…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaptezeci şi patra noapte

Spuse:

…care-i fiinţa omenească în stare să înfrunte atâtea înfricoşătoare talismanuri de care mi-ai spus, şi să îndure atâtea amarnice primejdii?

Moghrabinul răspunse:

— O, Juder, să n-ai nicio frică în privinţa aceasta! Toate făpturile pe care ai să le vezi la porţi nu sunt decât nişte năluci fără de suflet! Poţi, dar, să fii pe deplin liniştit!

Şi Juder rosti:

— Îmi pun nădejdea în Allah!

Numaidecât moghrabinul îşi începu afumările vrăjitoreşti. Mai puse nişte tămâie pe jarul din căţuie şi începu să rostească descântecele. Şi iată că apa râului scăzu încet-încet şi se scurse, iar vadul apei se ivi uscat, cu poarta cea mare a Comorii.

Dacă văzu aşa, Juder, fără a mai şovăi, se lăsă în albia râului şi se îndreptă către poarta de aur, în care bătu întâia oară încetişor, pe urmă a doua oară şi a treia oară. Şi din lăuntru se auzi un glas care întreba:

— Cine bate la poarta Comorilor fără a şti să rupă vrăjile?

— Sunt Juder ben-Omar!

Şi poarta pe dată se deschise şi în prag se ivi o fiinţă care, cu spada în mână, răcni:

— Întinde gâtul!

Şi Juder îşi întinse gâtul: iar celălalt abătu asupra-i spada; ci numai ca să se şi prăbuşească tot atunci. Şi aşa se petrecură lucrurile până la cea de a şaptea poartă, întocmai cum îi prorocise şi cum îl dădăcise moghrabinul. Şi de fiecare dată Juder rupse vrăjile, cu mare curaj, până ce i se arătă maică-sa, ieşind de după cea de a şaptea poartă. Ea îl privi şi-i zise:

— Pacea lui Allah fie cu tine, o, copile al meu!

Ci Juder îi strigă:
— Da cine-mi eşti tu?
Ea răspunse:
— Eu sunt maica ta, o, fiul meu! Sunt cea care te-a purtat nouă luni în pântecele ei, şi te-a alăptat, şi ţi-a dat creşterea pe care o ai, o, copilul meu!
El răcni:
— Leapădă-ţi hainele!
Ea răspunse:
— Tu eşti fiul meu; cum de-mi ceri să mă dezbrac faţă de tine?
El spuse:
— Dezbracă-te, că de nu îţi tai capul cu spada aceasta!
Şi întinse mâna către perete, apucă spada agăţată acolo şi o flutură strigând:
— Dacă nu te dezbraci, te omor!
Atunci ea se hotărî să-şi scoată vreo două haine; ci el îi spuse:
— Scoate-le pe toate!
Şi ea mai dezbrăcă vreo două. El îi spuse:
— Mai departe!
Şi o hărţui aşa mereu, până ce bătrâna îşi lepădă toate hainele şi nu mai rămase pe ea decât cu izmănuţele, şi ruşinată, îi spuse:
— Ah, copile al meu, m-ai jefuit de toată truda cea îndelungată pe care am risipit-o ca să te cresc! O, ce amar! Au inima ta-i de piatră? Şi oare chiar vrei să mă aduci într-o stare atât de ruşinoasă, silindu-mă să-mi arăt goliciunea în faţa ta? O, fiul meu, oare nu-i asta o nelegiuire şi o blestemăţie?
El zise:
— Adevăratu-i! Poţi, dar, să laşi pe tine izmănuţele!
Ci nici nu rosti bine Juder cuvintele acestea, că bătrâna şi strigă:
— S-a înduplecat! Daţi-i!
Şi numaidecât, din toate părţile, se abătu peste umerii lui un potop de lovituri, dese şi multe ca ploaia, date de toţi străjerii cei nevăzuţi ai comorii. Şi, pentru Juder, chiar că aceasta fu o mamă de bătaie cum nu mai căpătase vreodată, de să n-o mai uite toată viaţa lui! Pe urmă efriţii cei nevăzuţi îl zvârliră, cât ai clipi din ochi, cu lovituri amarnice, afară din sălile comorii şi dincolo de poarta pe care o închiseră la loc, ca mai înainte!
Or, moghrabinul văzuse cum îl aruncau afară pe poartă şi se repezi să-l tragă de-acolo, întrucât apele, năboind cu mare huiet, cuprindeau vadul

râului şi îşi porneau curgerea lor zăgăzuită. Şi îl duse leşinat pe ţărm şi începu să rostească asupra lui surale din *Coran*, până ce îşi veni iarăşi în simţiri. Atunci îi spuse:

— Ce-ai făcut, o, bietul de tine!

El răspunse:

— Trecusem toate piedicile şi rupsesem toate vrăjile! Şi a fost ca tocmai izmănuţele mamei mele să-mi pricinuiască pierderea a tot ce dobândisem, şi să fie pricina acestei ciomăgeli care m-a zugrăvit!

Şi îi povesti tot ce i se întâmplase înlăuntru.

Atunci moghrabinul îi zise:

— Nu te-am sfătuit eu să nu te abaţi de la ce te-am învăţat? Uite-acuma! Mi-ai făcut şi mie necazuri, ţi-ai făcut şi ţie, şi toate astea numai pentru că n-ai vrut s-o sileşti să-şi scoată izmănuţele! Gata pentru anul acesta! Acuma trebuie să aşteptăm anul următor, ca să mai încercăm iară! Până atunci, ai să rămâi la mine!

Şi îi chemă pe cei doi negri, care se iviră numaidecât şi strânseră cortul, adunară ce era de adunat, şi pieriră o clipă, ca să se întoarcă numaidecât cu cei doi catâri pe care Juder şi moghrabinul încălecară şi porniră pe dată îndărăt către cetatea Fasului.

Juder rămase aşadar în casa moghrabinului un an întreg, îmbrăcând în fiecare zi o mantie nouă, de mare preţ, şi mâncând şi bând bine tot ce i se scotea din sac, după cum îi plăcea şi râvnea.

Or, iacătă şi ziua hotărâtă, la începutul anului cel nou, pentru cealaltă încercare; şi mognrabinul veni la Juder şi îi spuse:

— Scoală-te! Şi să mergem unde trebuie să mergem!

El răspunse:

— De bună seamă!

Şi ieşiră din cetate, şi-i văzură pe cei doi negri care le aduseră cele două catârce, pe care încălecară numaidecât şi le îndemnară către râu, pe ale cărui ţărmuri ajunseră în curând. Cortul fu ridicat şi întins şi împodobit ca şi întâia oară. Şi, după ce mâncară, moghrabinul luă trestia aceea goală, tipsiile de cornalină roşie, căţuia plină cu jăratic şi cu tămâie; şi, înainte de a începe afumările magice, îi spuse lui Juder:

— O, Juder, am să-ţi dau un sfat!

Juder strigă:

— O, stăpâne călător al meu, chiar că nu mai trebuie să-ţi dai osteneala. De-aş fi uitat ciomăgeala, aş fi uitat şi minunatele tale sfaturi de anul trecut.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaptezeci şi cincea noapte

Spuse:

— De-aş fi uitat ciomăgeala, aş fi uitat şi minunatele tale sfaturi de anul trecut.

Moghrabinul îl întrebă:

— Atunci, chiar ţii minte?

El răspunse:

— Uf, de bună seamă că ţin!

El spuse:

— Ei bine, Juder, păzeşte-ţi sufletul! Şi, mai cu seamă, nu te mai gândi că bătrâna aceea este mama ta, când ea nu-i decât o vedenie care a luat chipul mamei tale ca să te amăgească! Or, dacă întâia oară ai ieşit de acolo cu oasele întregi, de data asta, dacă mai greşeşti, să nu te îndoieşti că ai să le laşi în comoară!

El răspunse:

— Am greşit! Ci dacă şi de data asta mai greşesc, mi se cuvine să fiu ars!

Atunci moghrabinul puse tămâia pe jăratic şi rosti descântecele. Şi numaidecât râul secă şi îi îngădui lui Juder să meargă la poarta de aur. Bătu în poarta aceea care se deschise; şi Juder izbuti să biruie vrăjile de la toate porţile, până ce ajunse dinaintea maicii sale, care-i spuse:

— Fii binevenit, o, copile al meu!

El răspunse:

— Şi de când şi cum oi fi eu copilul tău, o, blestemato? Scoate-ţi haineâe!

Atunci ea începu, da tot mai căutând să-l amăgească, să-şi scoată încet şi una câte una hainele, până ce nu mai rămase decât cu izmănuţele pe ea. Şi Juder răcni:

— Scoate-le, o, blestemato!

Şi ea îşi scoase izmănuţele, ci numaidecât pieri, nălucă fără suflet!

Şi Juder intră fără de nicio piedică în vistierie, şi văzu mormanele de aur adunat în şiruri strânse; ci, fără a lua seama nicidecum la aur, se duse drept la foişorul din mijloc şi, dând perdeaua la o parte, îl văzu pe solomonarul cel mare Al-Şamardal, culcat în jeţul lui de aur, cu spada talismanică la brâu, cu inelul pe deget, cu şipul de kohl atârnând la gât de lanţul de aur şi, deasupra capului, cu sfera cerească strălucind şi rotundă ca luna.

Atunci, fără a mai pregeta, inaintă şi desprinse spada de la brâu, scoase inelul talismanic, dezlegă şipul de kohl, luă sfera cerească şi se trase îndărăt să plece. Şi pe dată începu să răsune împrejurul lui un zvon dulce de lăute şi de clopoţei nevăzuţi, care îl însoţi pe biruitor până ia ieşire, pe când din toate părţile vistieriei de sub pământ glasurile străjilor se ridicau în slava lui strigând:

— De mare folos să-ţi fie, o, Juder, ceea ce ai dobândit! Plecăciune! Plecăciune!

Şi cântecele nu mai conteniră să răsune şi glasurile nu mai conteniră să-l firitisească până ce ieşi din vistieria de sub pământ.

Când îl văzu că vine încărcat cu talismanele, moghrabinul se opri din afumări şi din descântece, şi se ridică şi începu să-l îmbrăţişeze strângându-l la piept şi rostindu-i salamalecuri din inimă. Şi după ce Juder îi înmână cele patru talismane, moghrabinul îi chemă din adâncurile văzduhurilor pe cei doi negri care sosiră, strânseră cortul şi aduseră cele două catârce, pe care Juder şi moghrabinul încălecară ca să se întoarcă în cetatea Fasului.

Când ajunseră la palat, se aşezară împrejurul mesei întinse şi pline cu o mulţime de tăvi scoase din sac, şi moghrabinul îi spuse lui Juder:

— O, frate al meu, o, Juder, ia de mănâncă!

Şi Juder mâncă şi se sătură. Atunci tăvile goale fură puse în sac, masa fu strânsă, şi moghrabinul Abd Al-Samad spuse:

— O, Juder, ţi-ai lăsat pământul şi ţara din pricina mea! Şi ai dus la bun sfârşit treburiie mele! Iar eu, în felul acesta, îţi sunt îndatorat cu bunurile pe care le-ai agonisit pentru mine! Nu ai decât să hotărăşti tu însuţi plata ce ţi se cuvine; întrucât Allah (preamărit fie El!) are să fie darnic faţă de tine, prin mijlocirea mea! Cere-mi, dar, orice vrei; şi să nu te simţi stânjenit, căci ti se cuvine orice!

Juder răspunse:

— O, stăpâne al meu, nu doresc de la Allah şi de la tine decât să-mi dai sacul!

Şi moghrabinul îi puse numaidecât sacul în mână, spunându-i:

— Fără nicio îndoială că ti se cuvine! Şi de-ai fi dorit orice altceva, ai fi căpătat! Ci, o, sărace, sacul acesta nu ar putea să-ţi fie de folos decât ca să mănânci!

El răspunse:

— Şi ce-aş putea să-mi doresc mai bun?

El spuse:

— Ai îndurat multe necazuri cu mine; şi ţi-am făgăduit că am să te duc îndărăt în ţara ta mulţumit şi îmbelşugat. Or, sacul acesta nu-ţi poate da decât demâncarea; dar n-are să te îmbogăţească! Iar eu vreau, pe deasupra, să te şi îmbogăţesc! Ia, dar, sacul, ca să scoţi din el orice bucate vei dori; ci am să-ţi mai dau, pe deasupra, şi un sac plin cu aur şi cu giuvaieruri de toate felurile, pentru ca, atunci când ai să te întorci în ţara ta, să te faci un mare neguţător şi să poţi răzbi, şi încă din prisosinţă, toate nevoile tale şi alor tăi, fără să ai a te zgârci vreodată!

Pe urmă adăugă:

— În ce priveşte sacul cu bucate, am să te învăţ cum să te slujeşti de el spre a ţi le scoate pe cele pe care le doreşti! Pentru aceasta nu ai decât să-ţi afunzi mâna în el, rostind: „O, slujitor al acestui sac, te juruiesc întru virtutea Vajnicelor Nume Magice, care au toată puterea asupra ta, să-mi aduci *cutare* mâncare!” şi pe dată ai să găseşti în fundul sacului toate bucatele pe care ţi le-ai râvni, de-ar fi ele în fiecare zi de o mie de feluri şi de o mie de gusturi osebite!

Pe urmă moghrabinul făcu să se ivească unul dintre cei doi negri, cu una dintre cele două catârce, luă un sac mare cu două despărţituri, asemenea cu sacul de bucate, şi umplu una dintre despărţituri cu galbeni şi cu drugi de aur, iar celălaltă despărţitură cu giuvaieruri şi cu nestemate, puse sacul acesta pe spinarea catârcei, îl coperi cu sacul de bucate care părea cu totul gol, şi-i spuse lui Juder:

— Încalecă pe catârcă! Negrul are să meargă înaintea ta şi are să-ţi arate calea de urmat, şi are să te călăuzească până la poarta casei tale din Cairo. Şi, când ai să ajungi acolo, să iei cei doi saci şi să-i dai negrului catârca, iar acesta are să mi-o aducă îndărăt! Şi să nu spui nimănui taina noastră! Si-acuma, te las cu bine întru Allah!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaptezeci şi şasea noapte

Spuse:

— Şi-acuma, te las cu bine întru Allah!

Juder răspunse:

— Allah sporească-ţi avuţiile şi harurile! Îţi mulţumesc din suflet!

Şi încălecă pe catârcă, având la spate cei doi desagi, şi porni la drum, cu negrul înaintea lui.

Or, catârca se ţinu pe urmele arapului, care o călăuzi tot drumul, zi şi noapte; şi, de data aceasta, nu-i trebui decât o singură zi ca să străbată drumul din Maghreb până la Cairo; căci, în dimineaţa celei de a doua zile, Juder se văzu dinaintea zidurilor cetăţii Cairo, şi intră pe Poarta Biruinţii în cetatea lui de baştină. Şi ajunse la casa lui. Şi o văzu pe maică-sa stând pe prag, cu mâna întinsă către trecători, la care cerea de pomană, zicând:

— Făceţi-vă milă şi pomană, în numele lui Allah!

Dacă o văzu aşa, minţile lui Juder se întunecară. Se dete jos de pe catârcă şi se repezi cu braţele deschise către maică-sa care, când îl cunoscu, începu să plângă. Şi Juder o duse în casă, după ce luă cei doi saci şi lăsă catârca pe mâna arapului s-o dea moghrabinului îndărăt: întrucât catârca era o ginnă, iar arapul un ginn!

După ce Juder intră în casă cu maică-sa, o pofti să şadă jos pe rogojină şi, cum era necăjit rău că o găsise cerşind în uliţă, îi spuse:

— O, maică a mea, fraţii mei sunt bine sănătoşi?

Ea răspunse:

— Sunt bine sănătoşi!

El întrebă:

— Da pentru care pricină cerşeai în uliţă?

Ea răspunse:

— O, fiul meu, din pricină că îmi era foame!

El spuse:

— Cum aşa? Până să plec, ţi-am dat o sută de dinari într-o zi, o sută de dinari a doua zi, şi o mie de dinari în ziua când am plecat!

Ea răspunse:

— O, copilul meu, fraţii tăi au ticluit o viclenie împotriva mea şi au izbutit să-mi ia tot bănetul acela, şi pe urmă m-au izgonit din casă. Şi eu, ca să nu mor de foame, am fost silită să cerşesc pe uliţe!

El spuse:

— O, maică a mea, de-acuma n-ai să mai rabzi nimic, căci m-am întors şi sunt aici! Nu te mai necăji! Uite un sac plin cu aur şi cu giuvaieruri! Şi casa-i plină de îmbelşugare!

Ea răspunse:

— O, copilul meu, tu cu adevărat te-ai născut binecuvântat şi norocos! Aibă-te Allah în paza lui şi sporească-şi binefacerile asupra ta! Du-te, fiul meu, du-te de cumpără pentru noi amândoi oleacă de pâine să mâncăm, căci

m-am culcat aseară fără să fi pus nimic în gură, şi nici în dimineaţa aceasta n-am mâncat nimic!

Şi Juder, când auzi de pâine, zâmbi a râde şi spuse:

— Binecuvântarea şi belşugu-s împrejurul tău, o, măicuţă! Nu ai decât să-mi ceri bucatele pe care le doreşti, şi eu ţi le dau numaidecât, fără a mai trebui să mă duc să le cumpăr din suk ori să le gătesc la cuhnie!

Ea spuse:

— O, copilul meu, da nu văd să ai nimica la tine! Şi n-ai adus decât sacii aceia doi, iar unu-i gol!

El spuse:

— Am tot ce vrei, şi de toate felurile!

Ea spuse:

— Copile drag, fie ce-o fi, numai să potolească foamea!

El spuse:

— Adevărat vorbeşti! La nevoie, omul se mulţumeşte cu puţin! Dar când are belşug de toate, îi place să facă nazuri şi nu mai mănâncă decât bunătăţuri! Or, eu am cu mine de toate din belşug, şi tu nu trebuie decât să alegi!

Ea spuse:

— Copilul meu, vreau atunci o plăcintă caldă şi o bucată de brânză!

El răspunse:

— O, maică a mea, numai atâta nu este potrivit pentru tine!

Ea spuse:

— Tu ştii mai bine decât mine ce este potrivit! Nu ai decât să faci ce socoţi că este potrivit!

El spuse:

— O, maică, eu socot că este potrivit şi vrednic de cinul tău un miel fript; şi, tot aşa, nişte pui fripţi şi nişte orez cu oleacă de boia de ardei! Mai socot potrivit cu cinul tău nişte cârnăciori dolofani, nişte dovlecei copţi, nişte friptură de oaie, nişte costiţe prăjite, nişte kenafa cu migdale, cu miere de albine şi cu zahăr, nişte plăcintă de foi umplută cu fistic şi înmiresmată cu ambră, şi nişte baclavale.

Auzind asemenea vorbe, biata femeie socoti că fiu-său ori îşi râde de ea, ori şi-a pierdut minţile, şi strigă:

— Yuh! Yuh! Ce-ai păţit, o, fiul meu, o, Juder? Visezi ori te-ai smintit de-a binelea?

El spuse:

— Şi de ce?
Ea răspunse:
— Păi ce-mi tot înşiri tu acolo felurile acelea de bucate atâta de năstruşnice, şi-atâta de scumpe, şi-atâta de anevoie de gătit, pe care-i cu neputinţă să le avem!
El spuse:
— Pe viaţa mea! trebuie numaidecât să-ţi dau să mănânci din toate câte ţi le-am înşirat!
Ea răspunse:
— Da nu văd pe-aici pe nicăieri nimic din toate cât ai înşirat!
El spuse:
— Adu-ncoace sacul!
Şi ea îi aduse sacul, pe care îl pipăi şi văzu că e gol. Ci i-l dete, iar Juder îşi băgă numaidecât mâna în sac şi scoase mai întâi o tavă de aur, pe care se lăfaiau, miresmaţi, şi aburind, şi înotând în zeama lor cea ispititoare, nişte cârnăciori îndesaţi; pe urmă băgă iarăşi mâna în sac, şi iarăşi, şi iarăşi, scoţând rând pe rând toate bunătăţurile pe care le înşirase, şi încă şi altele, despre care nici nu pomenise. Şi maică-sa îi spuse:
— Copilul meu, sacu-i tare mic şi gol-goluţ, iar tu ai scos din el o grămadă de bucate şi de tăvi! Unde erau toate astea?
El spuse:
— O, maică a mea, află că sacul mi-a fost dăruit de moghrabin! Şi sacul acesta-i fermecat! Este slujit de un ginn care ascultă de poruncile ce i se dau după ce rosteşti *cutare* vorbe!
Şi îi spuse vorbele. Iar maică-sa îl întrebă:
— Atuncea şi eu, dacă bag mâna în sac şi cer nişte bucate rostind vorbele astea, am să găsesc în el bucatele acelea?
El spuse:
— De bună seamă!
Atunci ea băgă mâna în sac şi zise:
— O, slujitor al acestui sac, întru puterea Numelor Vrăjite care au stăpânire peste tine, te juruiesc să-mi mai aduci o costiţă prăjită.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaptezeci şi şaptea noapte

Spuse:

…te juruiesc să-mi mai aduci o costiţă prăjită.

Şi îndată simţi sub mâna ei tava, pe care o scoase din sac. Şi era o costiţă prăjită minunat şi înmiresmată cu praf de cuişoare şi cu mirodenii alese! Atunci bătrâna spuse:

— Ci eu tot aş râvni o pituşcă proaspătă şi nişte brânză: căci sunt deprinsă cu ele şi nimic nu-mi prieşte mai mult!

Şi băgă mâna în sac, rosti vorbele şi scoase ce-şi dorise!

Atunci Juder îi zise:

— O, maică a mea, când isprăvim de mâncat, să pui îndărăt în sac tăvile goale; căci talismanul cere să avem grija aceasta! Şi, mai ales, să nu spui la nimeni taina; şi ascunde bine sacul în lacră la tine, ca să nu-l scoţi decât la nevoie. Da să nu te simţi stânjenită din pricina aceasta; să fii darnică faţă de toată lumea, faţă de toţi vecinii şi faţă de toţi săracii; şi dă-le şi fraţilor mei să mănânce, şi când sunt eu aici, şi în lipsa mea!

Or, nici nu sfârşi Juder de spus acestea, că cei doi fraţi ai lui se şi iviră şi văzură masa cea minunată!

Într-adevăr, tocmai aflaseră ştirea că Juder sosise, de la careva din mahala, care le spusese:
— Fratele vostru s-a întors adineaori din călătorie, călare pe o catârcă pe care o ducea un arap, şi îmbrăcat în nişte haine fără de asemuire!
Şi ei îşi ziseră atunci:
— De-ar fi dat Allah să n-o fi chinuit pe maica! Pentru că acuma, fără de nicio îndoială, ea are să-i povestească tot ce-am facut-o să îndure! Şi-atunci, o, tare ne-o mai fi ruşine faţă de el!
Ci unul dintre ei adăugă:
— Maica-i miloasă! Da, oricum, şi dacă i-o povesti cum stă treaba, fratele nostru este şi mai milos şi mai iertător decât ea! Iar dacă născocim vreo pricină de cum ni s-a căşunat purtarea noastră, el are să se încreadă şi are să ne ierte!
Şi-atunci se hotărâră să vină la el. Încât, când intrară în casă şi când Juder îi văzu, acesta se şi ridică în cinstea lor şi le ură bună pace, cu cele mai vădite semne de bucurie, şi le spuse:
— Şedeti şi mâncaţi la noi!
Iar ei sezură şi mâncară. Şi erau tare lihniţi şi sfarojiti de foame şi de lipsuri!
Când sfârşiră de mâncat şi se săturară, Juder le spuse:
— O, fraţii mei, luaţi ce-a mai rămas de la masa noastră şi împărţiţi la cei săraci şi la cerşetorii din mahala!
Ei răspunseră:
— O, frate, poate că ar fi mai bine să păstrăm acestea pentru cina noastră!
El le spuse:
— La ceasul de cină o să aveţi ceva mai acătării decât aceste rămăşiţe!
Ei atunci strânseră rămăşiţele de la masă şi ieşiră să le împartă săracilor şi cerşetorilor care treceau pe uliţă, spunându-le:
— Luaţi de mâncaţi!
După care îi aduseră îndărăt tăvile goale lui Juder, care le dete mamei sale spunându-i:
— Pune-le în sac!
Seara, la vremea cinei, Juder luă sacul şi scoase din el patruzeci de feluri de tăvi, pe care maică-sa le orândui una după alta pe masă; pe urma îi pofti şi pe fraţii lui să vină să mănânce. Şi, când sfârşiră, le scoase şi nişte prăjituri, ca să-şi îndulcească gura; şi ei se îndulciră. Atunci el le zise:
— Luaţi ce-a rămas de la masa noastră şi daţi săracilor şi cerşetorilor!

Pe urmă, a doua zi, îi ospăta iar, tot atâta de îmbelşugat; şi tot aşa, vreme de zece zile în şir.

Or, după ce trecură aceste zece zile, Salem îi spuse lui Salim:

— Tu pricepi cum face fratele nostru de ne dă nişte mese atâta de strălucite în fiece zi, o dată dimineaţa, o dată la prânz, o dată seara, şi o dată dulciuri la vreme de noapte? Păi nici sultanii nu fac decât tot aşa! De unde-au putut să-i pice un noroc ca ăsta şi atâta îmbelşugare? Şi noi nici nu ne punem întrebarea de unde-o fi scoţând toate acele bucate uluitoare şi acele prăjituri, de vreme ce nu-l vedem să cumpere nimic niciodată, şi nici focul nu-l face, nici de bucătăreală nu se ţine, nici vreun bucătar nu are!

Şi Salim răspunse:

— Pe Allah! habar n-am! Da poate că-i fi ştiind tu pe careva care să ne poată da vreo lămurire cumu-i tâlcul în treaba asta!

El spuse:

— Numai a bătrână ar putea să ne dumirească!

Şi pe dată născociră o viclenie şi se duseră la mama lor, în lipsa fratelui, şi-i spuseră:

— O, maică a noastră, tare ni-i foame!

Ea răspunse:

— Fiţi pe pace, căci numaidecât aveţi să fiţi mulţumiţi!

Şi se duse în odaia în care se afla sacul, băgă mâna în el, cerând slujitorului câteva bucate cât mai calde, şi scoase îndată acele bucate, pe care le duse fiilor ei, care îi spuseră:

— O, maică, bucatele acestea sunt calde, iar noi nu te-am văzut nici să le fi gătit, nici măcar să fi suflat în foc!

Ea răspunse:

— Le scot din sac!

Ei întrebară:

— Care sac?

Ea răspunse:

— Un sac fermecat! Şi orice-i ceri, îţi aduce duhul slujitor al acelui sac!

Şi le destăinui vorbele vrăjite şi le spuse:

— Să păstraţi taina!

Ei răspunseră:

— N-avea nicio grijă! Nu spunem la nimeni nimic! Şi, după ce se încredinţară bine de însuşirile sacului şi izbutiră să scoată din el mai multe feluri de bucate, şezură cuminţi în seara aceea.

A doua zi însă, Salem îi spuse lui Salim:
— O, fratele meu, da până când o să tot stăm noi la Juder în starea aceasta de slugi, mâncând din mila lui? Nu socoţi că mai bine ar fi să ticluim vreo viclenie şi să punem mâna pe sacul acela, ca să nu mai fie decât al nostru?
Salim răspunse:
— Ce viclenie am putea iscodi?
El spuse:
— Păi, să-l vindem pe fratele nostru Juder căpeteniei de pe marea de la Suez[35]
El întrebă:
— Şi cum să facem ca să-l vindem?
Salem răspunse:
— Păi să ne ducem, tu şi cu mine, la căpitanul acela, care acuma tocmai se află la Cairo…

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaptezeci şi opta noapte

Spuse:

— Păi să ne ducem, tu şi cu mine, la căpitanul acela, care acuma tocmai se află la Cairo şi să-l poftim, pe el şi pe încă vreo doi năieri, să vină sa ia masa cu noi! Şi-ai să vezi! Tu n-ai decât să adevereşti vorbele pe care am să i le spun eu lui Juder, şi-ai să vezi ce-am să fac până a nu se sfârşi acea noapte!
După ce se învoiră pe deplin în privinţa acestei plănuite vânzări a fratelui lor, se duseră să-l caute pe mai-marele Suezului şi îi spuseră, după salamalecurile de cuviinţă:
— O, căpitane, am venit la domnia ta pentru o treabă care negreşit că are să te bucure!
El răspunse:
— Bun!
Ei spuseră:
— Noi suntem fraţi amândoi; dar mai avem un frate, o lichea care nu-i bun de nimica. Şi când tatăl nostru a murit, ne-a lăsat o moştenire pe care am împărţit-o între noi trei; iar fratele nostru şi-a luat partea lui şi s-a grăbit s-o vântuiască în dezmăţuri şi-n zamparalâcuri! Şi, când a ajuns nevoiaş, a început să se poarte faţă de noi cu o mişelie aprigă şi, până la urmă, ne-a

chemat dinaintea judecătorilor, oameni răi şi asupritori, învinuindu-ne că l-am înşelat la partea lui de moştenire! Şi judecătorii, mitarnici şi ticăloşi, nu pregetară a ne face să prăpădim cu cheltuielile judecăţilor toată moştenirea de la părintele nostru! Ci el nu s-a multumit numai cu acea răutate! Ne-a chemat şi a doua oară dinaintea asupritorilor şi, în felul acesta, a izbutit să ne aducă la cea mai neagră sărăcie!

Şi-acum, habar n-avem ce mai urzeşte iarăşi împotriva noastră! Am venit, dar, la domnia ta, ca să-ţi cerem să ne scapi de el, cumpărându-l de la noi spre a-ţi sluji ca vâslaş pe vreuna dintre navele domniei tale!

Căpitanul răspunse:

— N-aţi putea să născociţi vreun tertip ca să-l aduceţi aici? Iar eu, atunci, mă însărcinez să-l duc pe sus până la mare, fără zăbavă!

Ei răspunseră:

— Ne-ar fi cam peste mână să-l aducem aici! Mai bine-i să primeşti a ne fi oaspete astă seară: şi adu cu tine doi oameni de-ai tăi, nu mai mult. Şi, după ce fratele nostru are să adoarmă, noi tuscinci o să-l înşfacăm, o să-i punem un căluş în gură şi o să ţi-l dăm în seamă! Iar tu, sub coperişul nopţii, ai să-l scoţi afară şi-ai să faci ce-i vrea cu el!

El le răspunse:

— Cu toată grija şi bunăvoinţa! Vă învoiţi să mi-l lăsaţi la patruzeci de dinari?

Ei răspunseră:

— Atâta chiar că prea-i puţin! Ci pentru tine, hai treacă! Şi, la căderea nopţii, să vii în *cutare* uliţă, lângă *cutare* geamie, unde-ai să găseşti pe unul dintre noi aşteptându-te! Şi să nu uiţi să aduci cu tine doi oameni de-i tăi!

Pe urma se duseră la fratele lor Juder, şezură cu el de lafuri ba despre una, ba despre alta, iar la o vreme Salem îi sărută mâna cu o înfăţişare prin care parcă i-ar fi cerut ceva. Şi Juder îl întrebă:

— Ce doreşti, o, fratele meu?

El răspunse:

— Află, o, fratele meu, o, Juder, că am un prieten care m-a poftit de multe dăţi în casa lui, pe vremea cât ai lipsit tu, şi totdeauna s-a purtat faţă de mine cu multă dărnicie, şi tare m-a îndatorat în felul acesta. M-am dus, aşadar, astăzi, să-i mulţumesc, şi el m-a poftit să rămân să cinez cu el; ci eu i-am spus: „Păi n-aş cam putea să-l las pe fratele meu Juder singur acasă!” El mi-a spus: „Adu-l încoace cu tine!” Eu am răspuns,: „Nu cred ca are să primească! Da ai putea tu să primeşti în seara aceasta să ne fii oaspete,

dimpreună cu fraţii tăi!” Or, fraţii lui tocmai se aflau acolo de faţă, şi i-am poftit şi pe ei, socotind în mintea mea că n-au să primească şi că, în felul acesta, am să pot scăpa frumos cu faţa curată; da, din păcate, ei nu s-au codit nicidecum, iar fratele lor, văzându-i că primesc, a primit şi el şi mi-a spus: „Să mă aştepţi la capătul uliţei tale, lângă poarta geamiei, şi am să vin să ne întâlnim acolo, dimpreună cu fraţii mei!” Or, acuma, o, frate Juder, tare mă tem că ei s-or şi afla acolo, iar tu mă vezi ce tare încurcat sunt faţă de tine, din pricina acestei îngăduinţe pe care mi-am luat-o. Şi, dacă vrei cu adevărat să-ti rămân datornic pe viaţă, primeşte-i ca oaspeţi în seara aceasta! Binefacerile tale ne-au copleşit de mult, şi belşugul îţi umple casa, o, fratele meu! Ci dacă, din vreo pricină ori alta, nu vrei nicidecum să-i ai ca oaspeţi în casa ta, îngăduie-mi să-i poftesc în casa vecinilor noştri, unde am să-i cinstesc cum oi putea!

Juder răspunse:

— Şi pentru ce să-i pofteşti în casa vecinilor noştri, o, Salem? Oare casa noastră să fie atâta de strâmtă şi de neprimitoare? Ori poate n-om avea ce să le dăm să mănânce? Într-adevăr, cum de nu îţi este ruşine să mă mai întrebi în privinţa aceasta? Nu ai decât să-i aduci încoace şi să-i cinsteşti din belşug cu mâncare şi cu dulciuri, fără să te zgârceşti, în aşa chip încât să prisosească din plin! Şi de-aci înainte, dacă ai să chemi ca oaspeţi prieteni de-ai tăi, nu ai decât să ceri mamei noastre toate bucatele de trebuintă şi cât mai multe!

Du-te şi cheamă-ţi prietenii din seara aceasta! Toate binecuvântările s-au pogorât asupra noastră odată cu asemenea oaspeţi, o, fratele meu!

La cuvintele acestea, Salem sărută mâna lui Juder şi se duse la poarta geamiei să-i întâmpine pe inşii aceia, pe care îi aduse degrabă acasă. Iar Juder se ridică în cinstea lor şi le spuse:

— Bună-venirea fie cu voi!

Pe urmă, îi pofti să stea lângă el şi începu să tăifasuiască prieteneşte cu ei, fără a avea habar despre ce-i ascundea ursita! Şi o rugă pe maică-sa să aştearnă masa şi să-i ospăteze cu patruzeci de tăvi de felurite mâncăruri spunându-i:

— Adu-ne cutare fel, şi cutare fel, şi iarăşi cutare fel!

Iar ei mâncară şi se săturară, socotind că acea minunată cină se datora dărniciei fraţilor Salem şi Salim.

Pe urmă, când întâia parte a nopţii se scurse, li se aduseră dulceţurile şi prăjiturile; şi mâncară până la miezul nopţii. Atunci, la un semn al lui

Salem, năierii se repeziră la Juder, îi înnodară braţele straşnic, îi priponiră picioarele şi îl duseră pe sus afară din casă, coperiţi de negură, ca să ia numaidecât drumul către Suez, unde, cum ajunseră, îl aruncară în fundul unei corăbii de-a lor, cu fiare la picioare, în mijlocul altor robi şi al altor osândiţi, şi îl trimiseră să slujească pe scândura vâslaşilor, un an întreg. Şi-atâta cu Juder!

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Dar când fu cea de a patru sute şaptezeci şi noua noapte

Spuse:

Şi-atâta cu Juder!

— Păi să ne ducem, tu şi cu mine, la căpitanul acela, care acuma tocmai se aflǎ la Cairo…

Estimp, fraţii săi, când se sculară dimineaţa, se duseră la mama lor, care nu ştia nimic din cele întâmplate, şi-i spuseră:

— O, maică, Juder încă nu s-a sculat?

Ea spuse:

— Duceti-vă şi sculati-l!

Ei răspunseră:

— Unde-i culcat?

Ea spuse:

— În odaia de oaspeţi!

Ei grăiră:

— Nu este nimenea în odaia aceea! Poate că a plecat as'noapte cu corăbierii! Căci, maică, fratele nostru Juder a dat de gustul călătoriilor îndepărtare! Şi de altminteri, l-am şi auzit cum vorbea cu străinii aceia care-i spuneau: „Te luăm cu noi, ca să descui comorile ascunse pe care le ştim!"

Ea spuse:

— Atunci pesemne că o fi plecat cu ei, fără să ne fi înştiinţat! Ci putem să n-avem nicio grijă în privinţa lui; Allah are să ştie a-l îndruma pe calea cea bună; şi, cum s-a născut cu noroc şi-i ocrotit de soartă, are să se întoarcă în curând iarăşi la noi, cu bogăţii straşnice!

Pe urmă, întrucât oricum lipsa fiului este un lucru greu pentru o mamă, începu să plângă. Atunci ei strigară la ea:

— O, alimănito şi smintito, atâta de mult îl iubeşti pe Juder, în vreme ce noi, tot copiii tăi, de s-ar întâmpla să plecăm ori să venim, nici nu te-ai

întrista, nici nu te-ai bucura! Au nu suntem şi noi fiii tăi, aşa cum ţi-e fiu Juder?

Ea răspunse:

— Ba şi voi sunteţi copiii mei, da voi sunteţi doi tâlhari şi doi ticăloşi! Din ziua când a murit tatăl vostru, nu mi-aţi făcut niciun bine şi n-am avut o clipă bună cu voi, ori vreo alinare din parte-vă! Da de la Juder numai bunătate am avut; la inima lui n-a stat decât grija cum să-mi facă o bucurie şi cum să-mi arate ascultare şi să se poarte frumos cu mine. De bună seamă că se cuvine să plâng amarnic după el, căci de binefacerile lui mă bucur şi eu; cum vă bucuraţi şi voi amândoi!

Când auziră spusele bietei lor mame, cei doi ticăloşi începură s-o suduie şi s-o bată; apoi trecură în odaia cealaltă şi scotociră peste tot după sacul cel fermecat şi după sacul cu nestemate: şi, până la urmă, găsiră sacii şi îi înhăţară; după care scoaseră din sacul cu nestemate tot aurul ce se afla într-unui din buzunarele lui şi toate giuvaierurile şi pietrele de preţ ce se aflau în celălalt buzunar; şi spuseră:

— Astea-s bunuri de la tatăl nostru!

Ci bătrâna strigă:

— Nu, pe Allah! Sunt bunurile fratelui vostru Juder! Şi le-a adus din ţara moghrabinilor!

Ei ţipară:

— Minţi! Sunt bunuri de la tatăl nostru! Şi avem drept să ne folosim de ele cum ne place!

Şi se repeziră să le împartă pe loc între ei amândoi. Ci nu izbutiră să ajungă la învoială cine să ia sacul cel năzdrăvan. Căci Salem spunea:

— Îl iau eu!

Iar Salim spunea:

— Îl iau eu!

Şi se iscă zarva şi gâlceava între ei! Atunci mama lor spuse:

— O, copiii mei, aţi împărţit între voi sacul cu aur şi nestemate; ci sacul cestălalt nu poate să fie nici împărţit, nici despicat, căci vraja lui s-ar rupe atunci şi şi-ar pierde însuşirile. Ci lăsaţi-mi-l mai bine mie: şi eu, în fiecare zi, am să scot din el bucatele pe care le veţi vrea, şi de câte ori o să vreţi. Şi, pentru mine, făgăduiesc că am să mă mulţumesc cu o bucată de pâine ori cu îmbucătură pe care mi-aţi lăsa-o voi. Şi de-o să vreţi cumva să-mi daţi, pe deasupra, ce mi-o fi de trebuinţă ca să nu umblu goală, asta ar fi numai şi numai ca un dar din partea voastră şi nu ca o îndatorire. În felul acesta,

fiecare dintre voi o să puteţi face orice vă place, fără de nicio oprelişte! Eu nu uit că amândoi sunteţi copiii mei şi că eu sunt mama voastră. Să rămânem laolaltă şi în înţelegere, pentru ca, atunci când se va întoarce fratele vostru, să n-aveti nimica de ce să vă căiţi şi să nu vă fie ruşine dinaintea lui din pricina faptelor voastre!

Ci ei nu voiră neam să asculte de sfaturile bătrânei, şi îşi trecură noaptea gâlcevindu-se cu mare zarvă şi înjurându-se atâta de amarnic, încât un cavas[36] de-al sultanului, aflându-se ca oaspete în casa de-alături, auzi tot ce-şi strigau şi înţelese bob cu bob toată pricina gâlcevei. Încât, cum se lumină de ziuă, alergă la palat şi ceru să fie primit de sultanul Egiptului care se chema Şams Al-Daula, şi îi povesti tot ce auzise. Şi sultanul trimise numaidecât după cei doi fraţi ai lui Juder şi îi supuse la cazne până ce mărturisiră tot. Sultanul atunci le luă amândoi sacii, iar pe ei îi azvârli cu mâna Măriei Sale în temniţă. După care, porunci să i se dea mamei lui Juder o danie care să-i ajungă pentru nevoile ei zilnice.

Si-atâta cu ei!

Estimp, Juder iată că tocmai împlinise anul de când se afla rob pe corabia căpitanului cel mare de la Suez, când o furtună se ridică într-o zi împotriva navei, o dezgărdină şi o izbi de nişte stânci, atâta de năprasnic încât o zdrobi şi toţi oamenii se înecară, afară de Juder, care izbuti să ajungă la ţărm înotând. Şi izbuti să se caţere pe uscat; şi ajunse în felul acesta la o tabără de beduini rătăcitori, care îl descusură ce-i cu el şi dacă este corăbier. Şi el le povesti că, într-adevăr, fusese corăbier pe o naie care se scufundase; şi le povesti pe şart toate păţaniile lui.

Or, se afla acolo, în trecere prin tabăra aceea, un neguţător, de baştina lui din Jeada[37], care se simţi tare înduioşat de soarta lui Juder şi care îi spuse:

— Vrei să intri în slujba mea, o, egipteanule? Iar eu, în schimb, am să-ţi fac rost de haine şi am să te duc la Jedda!

Şi Juder primi să intre în slujba lui şi plecă împreună cu el şi ajunse la Jedda, unde neguţătorul se purtă cu multă mărinimie faţă de el şi îl coperi cu binefaceri. Pe urmă, după un timp, neguţătorul plecă în hagialâc la Mecca şi îl luă şi pe Juder cu el.

În clipita aceasta a istorisirii sale, Şeherezada văzu că se luminează de ziuă şi, sfioasă, tăcu.

Notes

[←1]

La M. A. Salie: *Povestea cu califul fals.*

[←2]

La M.A.Salie:

În graiul dragosteisfânt inima-mi arsă-ţi vorbeşte
Şi ţi-aduce ştire că fără margini te iubeşte.
Martorii mei iată-mi-i: sufletu-mi de chin zdrobit,
Pleoapele mele arzând, plânsul meu nedomolit
Până a te fi-ndrăgit, n-am ştiut ce e iubirea
Drept judeţul lui Allah judecata-ne-va simţirea.

[←3]

În varianta tradusă de M. A. Salie, episodul acesta cu sfâşierea hainelor se mai repetă încă de două ori, după ce alte două roabe cântă stihurile următoare:

1

Cum să mai îndur în piept jarul chinurilor grele?
Curg potop nepotolit biete lacrimile mele.
Sunt sătul —jur pe Allah! — de atâta viaţă-amară
Cum să râdă sufletul când tristeţile-l doboară?

2

Ah, curmă despărţirea lungă, rea!
Nu te mai poate inima uita!

Ai milă de sărmanu-ndrăgostit,
Cel care din iubire s-a smintit.

Sunt frânt de dor şi viaţa mea un chin e -
Şi-mi strig spre ceruri dorul meu de tine.

O, luna mea! o, tu, lumina mea!
Nu te mai poate inima uita!

[←4]

La M. A. Salie, spune şi aceste versuri:

Vai, povestea mea ciudată n-are-n lume-asemănare!
Jur pe sfânta mea iubire: nu mai am nicio scăpare!
Fiţi deci cu luare-aminte la câte vi le voi spune, —
Voi care sunteţi de faţă, luaţi seama la minune!
Ceea ce am să vă deapăn, toate sunt adevărate.
Fără umbră de minciună am să vi le-nşir pe toate.
Mor de-o dragoste amară, ars de patimile-i grele.
Ah, frumoasă-i fără seamăn ucigaşa vieţii mele!
Paloş de la Ind e ochiu-i când de ciudă scânteiază,
Iar sprânceana-i este arcul aprig ce mă săgetează,
Însă inima mea simte că acum, aci, de faţă,
E însuşi califul, domnul lumii, fala lui măreaţă!
Pe când cel ce-i stă alături e vizirul său cel mare,
Este însuşi Barmakidul, marele vizir, Giafar e!
Cel de-al treilea-i spătarul, e Massrur, fără-ndoială!
Iar în toate cele spuse dacă nu-i nicio greşeală,
Eu mi-am dobândit acuma tot ce mi-am dorit vreodată
Şi de multa bucurie-mi râde inima-mpăcată.

[←5]

În varianta M. A. Salie, pe uşa casei se află scrise următoarele versuri:

O, casă, bucuria fie-ţi partea!
Iar pe stăpânii tăi să-i cruţe moartea!
Şi gazdă fii, cu geamuri luminate,
Când oaspetele-n uşa ta va bate!

[←6]

La M. A. Salie: „Eu sunt Sitt-Dunia, fiica lui Yahia ibn Halid!*”

**Yahia ben-Halid*, mare dregător din familia Barmakizilor, a fost tutore şi vizir al lui Harun Al-Raşid (între 786 – 809), când de fapt el conducea califatul.

[←7]

La M. A. Salie, mai întâi cântă o roabă următoarele versuri:

El se ivi - şi iată-l: gazelă-i, lună, ram!
Cel care nu-l iubeşte trăieşte de haram.
Ah, el e Frumuseţea! Când doru-Allah îl stinse,
Cu buzele lui focul şi mai cu foc se-aprinse.
Când vin clevetitorii şi-mi pomenesc de el,
Mă fac că nu iau seama la vorba lor, defel!
Când îmi vorbesc de altul ascult cu luare-aminte,
Ci-n taina mea adâncă pe el îl am în minte!
E-n totul o minune din cap până-n picioare,
Dar chipul lui, ah, chipu-i minunea cea mare mare!
Bilial e aluniţa-n foişorul buzei, coaptă,*
Iar zarea mărgăritul frunţii lui o aşteaptă.
Să-l uit mă tot îndeamnă zavistnicii năprui —
Eu, care-i port credinţă! Eu, credincioasa lui!

(**Bilial* este numele celui dintâi muezin, de o frumuseţe legendară - etiopian de origină, deci negru, de aici comparaţia cu aluniţa - care, din foişorul moscheii, i-a chemat pe credincioşii musulmani la rugăciune.)

[←8]

La M. A. Salie, cântecul începe cu următoarea strofă:

Allah slăvitul, el te-a împodobit
Cu-atâta frumuseţe alintată!
Privirea ta vrăjită ne-a-nrobit
Şi ne ucizi cu dulcea ei săgeată!

[←9]

În traducerea lui M. A. Salie, fraza aceasta se prezintă astfel:

Şi când rămăsei cu Sitt-Dunia, fiica lui Yahia ibn Halid Barmakidul, văzui că era mărgăritar neprihănit şi căpriţă neogoită, şi rostii aceste două stihuri:

Ca gulerul pe gâtul unei porumbiţe, braţul meu o cuprinse,
Şi doar cu palma mai putui să-i ridic vălul,
Într-adevăr, mare-mi fu izbânda, iată! De-a pururi
Aş fi stat îmbrăţişat cu ea şi n-aş fi vrut să ne mai despărţim.

[←10]

La M. A. Salie, sunt traduse şi versurile:

Inima de-ndrăgostit tare-i zbuciumată,
Mâna dorului mereu linişteа i-o pradă.
Călăreţii-au mas de mult, caii-s în pripoane,
Numai dorul umblă şui printre caravane.
Luna peste corturi sus scutură lumină.
Inima de-ndrăgostit plânge şi suspină.
De te-alungă, de te vrea - dulce-i gura dragă!
Când iubeşti, iubeşti aşa dragostea întreagă!

[←11]

La M. A. Salie: ...pe urmă suspină şi vărsă lacrimi şi rosti aceste versuri:

Pe Allah! n-am s-o mai uit toată viaţa mea!
Dragi îmi sunt cei ce cu drag îmi vorbesc de ea!
Chipu-i scump e luna mea! Mult am mai iubit-o!
Preamărit să fie-n veci Cel ce-a zămislit-o!
N-am nici somn, nici tihnă n-am — arsă-i viaţa-mi toată.
Inima-mi de doru-amar tare-i tulburată!

[←12]

La M. A. Salie: Şi apoi rosti aceste versuri:

Să-ţi fie în veci saraiul Kaaba cu ziduri sfinte!*
Semn să stea pe frunţi pământul pe care-l ai dinainte!
Şi despre tine să strige Apusul şi Răsăritul:
El e Ibrahim, săvai! Aici e Makam slăvitul!

(Kaaba este numele vestitului templu musulman de la Mecca, despre care legenda spune că a fost zidit de însuşi Ibrahim – patriarhul Avraam din *Biblie*. Makam Ibrahim – *Locul lui Ibrahim* – este numele dat unei pietre mari pe care se spune că se odihnea Ibrahim şi care se păstrează şi azi în incinta Kaabei.

Versul al doilea vrea să spună că toate frunţile să se temenească atingând pământul în faţa califului.)

[←13]

La M. A. Salie este exprimat răspunsul în versuri:

Sărută-i degetele – că nu sunt degete doar!
Cheile milelor sunt, ce-ţi dau fericirea-n dar!
Mulţumeşte milei lui – că nu este numai milă,
Ci o mândră salbă e la gât gingaş de copilă!

[←14]

La M. A. SaLie: *Povestea cu Uns-ali-Budjud şi ali-Vard-fi-li-Akman.* În notă se arată că *Uns-ali-Budjud* înseamnează în limba arabă *desfătul lumii*.

[←15]

Rugăciunea-de-luat-o-hotărâre (sau *rugăciunea-pentru-sfat)* se face în cazuri de incertitudine sau de şovăială pentru a căpăta un sfat de la Allah. Adeseori se recurge si la ajutorul *Coranului*, care se deschide la întâmplare şi, după semnificaţia unei fraze din el, cititã ad-hoc, se ia hotărârea.

[←16]

La M. A. Salie: *Marea Comorilor.*

[←17]

La M. A. Salie: *Muntele-copiilor-de-prisos.*

[←18]

Orientarea aceasta, numită *kâbla*, în care musulmanul trebuie să-şi întoarcă faţa către Mecca, este una din regulile cele stricte impuse de *Coran* pentru efectuarea rugăciunii.

[←19]

Seihun — numele arab al fluviului Amu-Daria.

[←20]

Geihun — numele arab al fluviului Sâr-Daria.

[←21]

Regeb – cea de a şaptea lună a anului după calendarul musulman – era, încă din epoca preislamică, luna păcii, când se interziceau toate acţiunile războinice şi se ţineau serbări şi iarmaroace.

[←22]

După darinele musulmane, în cea de a şaptea zi de la nuntă, soţia primeşte vizita prietenelor, iar soţul pe cea a prietenilor. Totodată, la ambii soţi vin tarafuri de cântăreţi care le cântă urări şi cântece de petrecere.

[←23]

La băile musulmane, există încăperi cu temperature foarte ridicată, altele cu temperature foarte scăzută, iar între ele una cu temperature medie.

[←24]

La M. A. Salie, titlul este *Povestea cu calul de lemn negru* - cu o notă explicativă în care se spune că lemnul negru sau abanosul creştea pe vremuri în Arabia şi că era folosit pentru confecţionarea unor obiecte de artă şi a figurilor de şah; i se atribuiau şi însuşiri terapeutice.

[←25]

Kamar Al-Akman: *Luna Lunelor.*

[←26]

Sana – străvechi oraş în sudul Peninsulei Arabice.

[←27]

La M. A. Salie, titlul este: *Povestea cu Dalila-Vicleana* şi *Ali-Zeibak din Cairo.*

[←28]

Sufit (de la *suf* - lână, păr) - mistic musulman, care umbla îmbrăcat cu haine aspre ţesute din lână albă.

[←29]

La M. A. Salie, este dat numele arab Abu-li-Hamalat - cu precizarea într-o notă: *ocrotitorul plodirilor,* adică ocrotitorul femeilor însărcinate.

[←30]

La M. A. Salie, titlul este *Povestea cu Judar.*

[←31]

Karun (biblicul *Core)* - personaj legendar, pomenit şi în *Coran*, de o bogăţie nemaipomenită, dobândită prin vrăjitorie, şi pedepsit de Moise să fie înghiţit de pământ cu toate averile lui. Lacul care îi poartă numele se întindea la sudul oraşului Cairo şi a fost subiectul multor poveşti, printre care şi aceasta de aici.

[←32]

Moghrabin (de la cuvântul arab *magreb* - apus) - locuitor din Africa de Nord-Vest.

[←33]

Malekiţi - adepţi ai învăţăturii juristului musulman Malek ibn Anas, care a murit la sfârşitul secolului al VIII-lea. Sistemul juridic-religios al lui Malek trece drept unul dintre cele patru „interpretări ortodoxe" musulmane şi s-a bucurat de o largă răspândire în Magreb şi în Spania musulmană.

[←34]

Fas (Fes) si *Miknas (Mecnes)* - oraşe în Maroc.

[←35]

Marea de la Suez - golful Suez, despărţit de Egipt prin Peninsula Sinai.

[←36]

Cavas (arcaş) - paznic înarmat care îi străjuia pe solii străini în timpul şederii lor într-un oraş; cavasii erau recrutaţi de obicei din rândul ienicerilor (infanterişti turci) care în anul 1517 au cucerit Egiptul. Pomenirea unui astfel de străjer în povestea de faţă dovedeşte că redactarea ei s-a făcut nu mai devreme de secolul XVI.

[←37]

Jedda (Djeddah) - port la Marea Roşie.